

గుజరాతి ఏకాంకగళు

ಅಂತರ ಭಾರತೀಯ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ

ಗುಜರಾತಿ ಏಕಾಂಕಗಳು

(ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯ ಹನ್ನೆರಡು ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ)

ಸಂಪಾದನೆ
ಎ.ಎಮ್. ರಾವಲ್

ಅನುವಾದ
ಪ್ರೇಮಾ ಕಾರಂತ

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ

ISBN 81 - 237 -0 271 - 0

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : 1993(ಶಕ 1914)

© ಲೇಖಕರು

© ರೆನ್ಡೆಡ ಅನುವಾದ : ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ, 1992

Original Title : Gujarati Ekanki (Gujarati)

Kannada Translation : Gujarati Ekankagalu

ರೂ. 30.00

ನಿರ್ದೇಶಕರು. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ

ಎ - 5, ಗ್ರೀನ್ ಪಾರ್ಕ್, ಹೊಸ ದೆಹಲಿ - 110 016 ಇವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತ

ಪೀಠಿಕೆ

ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ: ಸುದೀರ್ಘವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದು ಗದ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಯೋಗವೂ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತುದು “ಭವಾಯಿ”. ಮಲಬಾರಿನ ಕಥಕ್ಕಳಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಲಲಿತ ಮತ್ತು ದಶಾವತಾರ ನಟನೆ (ಸ್ವಾಂಗ್), ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ರಾಮಲೀಲೆ, ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಜಾತ್ರಾ ಮತ್ತು ವ್ರಜ-ಮಥುರಾದ ರಾಸಲೀಲೆಗಳಂತೆ ಭವಾಯಿ ಗುಜರಾತಿನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜಾನಪದ ನಾಟ್ಯ. ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರಗಳ ಕಥೆ, ಮಾನ ಭಟ್ಟರ ಆಖ್ಯಾನ, ಭಾಟಬಾರಣರ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು, ಮೇಲಾ, ಭಜನ ಮಂಡಲಿಗಳು, ವೃತ್ತೋತ್ಸವ, ಮರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟ, ರಾಸ ಮತ್ತು ಗರಬೀಗಳಂತೆಯೇ ಭವಾಯಿ ಸಹ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ರಂಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ.

ಈ ರಂಗಭೂಮಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಟ್ಟ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ವರ್ತುಳಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಭವಾಯಿಯ ‘ವೇಷ’ (ಅಟ)ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ‘ವೇಷ’ ಎಂಬುದು ಭವಾಯಿಯ ಒಂದು ಏಕ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗವೂ ಒಂದು ಪುಟ್ಟದಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕ. ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇಷಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಥಾವಸ್ತು ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಆಗಲೇ ಬರೆದವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಧ್ಯೆ ಅಬೋಲಾಂ, ಹರಿಯಾಲಿ, ಭಾವಪೂರ್ಣ ಭಜನೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಬೋಧಕ ಕವಿತೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ. ಪಾತ್ರಗಳ ವೇಷಭೂಷಣ, ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳಿಂದ, ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೋಗಿ, ವೈಶ್ಯ, ಫಕೀರ, ಮಿಯಾ, ರಾಜಪೂತ, ಸಿಪಾಹಿ ಮುಂತಾದವರ ಪಾತ್ರೋಚಿತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ರಂಗಲಾ ಮತ್ತು ಜೂರನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ವಿದೂಷಕರ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಾರಷ್ಟು ದೃಶ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರವ್ಯ ಮನರಂಜನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ವೇಷದ ಕಥಾವಸ್ತು, ಕೆಲ

ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸಮಾಜ ದರ್ಶನವನ್ನು ತರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭವಾಯಿಯ ಈ ವೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಶೃಂಗಾರ ಈ ಎರಡು ರಸಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇವು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯಾಪ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ರಸವೃತ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿ ಹೆಚ್ಚು ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಭವಾಯಿ ರುಚಿಸದೇ ಹೋಯಿತು. ಮುಂಬೈನ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಬಂದ ಮಂಡಲಿಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ ನಾಟಕಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಂಡಲಿಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಾಟಕ ಗೃಹಗಳು ನಮ್ಮ ನಾಟಕ ಗೃಹಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಿದವು. ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ನಾಟಕ ಗೃಹಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದುದರಿಂದ ನಾಟಕಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಎಲ್‌ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಕವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರಸೀ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಮೇಲೂ ತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಕಾವಾಡಿಕೊಂಡು ಥಿಯೇಟ್ರಲ್ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಈ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷು ತರುವಾಯ ಇಂಗ್ಲೀಷು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪಾರಸೀಗೆ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಂಡಲಿಗಳಿಂದಲೇ ಮೊದಲು ಗುಜರಾತಿ ಆ ಮೇಲೆ ಉರ್ದು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವ ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದವು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಸಾಹಿ ಗುಜರಾತಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಈ ಹೊಸ ವೃತ್ತಿಯ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾದ್ದರಿಂದ ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಈ ರೀತಿ ಗುಜರಾತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ್ದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನಾಟಕ ಬರೆಯುವ ಕಲೆಯೂ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕಗಳ ಹಾಗೂ ಕಾಳಿದಾಸ, ಭವಭೂತಿ ಮುಂತಾದವರ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನದ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗಿ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣಾದಾಯಕವೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವೂ ಆಯಿತು.

ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕವು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಭವಾಯಿಯ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮವಾಯಿತು. ಭವಾಯಿಯ ಪ್ರಭಾವ 'ರಂಗಲಾ'ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಆಡುವ 'ಕಾಮಿಕ್' ಎಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಹಸನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹಾಸ್ಯರಸದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಐದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳು, ನಾಂದಿ-ಸೂತ್ರಧಾರರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪ್ರವೇಶಕ, ವಿಷ್ಣುಂಭಕ, ಗರ್ಭಾಂಕ, ಪತಾಕ, ಐತಾನಕ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಯೋಜನೆ, ದೃಶ್ಯ ಸೂಚನೆ, ಸ್ವಗತ, ಮಧ್ಯಮಧ್ಯ ಬರುವ ಶ್ಲೋಕಾತ್ಮಕ

ಕವಿತಾ ಪದ್ಧತಿ, ನಾಟಕಗಳ ಸುಖಾಂತ್ಯ ಹಾಗೂ ಭರತವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಮಾಪ್ತಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕಗಳು ಗ್ರೀಕ್ ಅಥವಾ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸದೆ ಪದ್ಯ ಮಿಶ್ರಿತ ಗದ್ಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಅನುಕರಣೆಯೇ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅನುಕರಣೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಕರ್ಷಣೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಂದಿ-ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಾಂತರ ಸಂಘರ್ಷ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕು. ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವು ನಾಟ್ಯಸಾಧನೆಯ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ 'ದುಃಖಾಂತ' ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯಿತು. ಇದು ಇಂಗ್ಲೀಷು ನಾಟಕಗಳಿಂದಾದ ಗಮನಾರ್ಹ ಪರಿಣಾಮ. 'ದುಃಖಾಂತ' ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದದ್ದು. ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳು ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಕರುಣ ತತ್ವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿರುತ್ತವೆ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲಮ್ ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತ ಮತ್ತು ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕದಂತಹ ನಾಟಕಗಳು ಕರುಣರಸದ ಎಲ್ಲಿಯನ್ನೇ ಮೀರಿದ್ದರೂ ಸಹ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಾಂತವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟ್ಯಶೈಲಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗುಜರಾತಿಯ ಶಿಷ್ಯ ನಾಟಕ 'ಕಾಂತಾ' ದುಃಖಾಂತವಾಯಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1850 ರಿಂದ 1900ರವರೆಗೆ ಅಚ್ಚಾದ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನವೋದಿತ ಲೇಖಕರ ನಾಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ದಲಪತ್ ರಾಮ್, ನರ್ಮದಾ ಶಂಕರ, ನವಲರಾಮ್, ರಣಭೋಡ್ ಭಾಯಿ, ಉದಯರಾಮ್, ಮಣಿಲಾಲ್ ದ್ವಿವೇದಿ, ಹರಿಲಾಲ್ ಧ್ರುವ್, ಭೀಮರಾವ್ ದಿವೇಟಿಯಾ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತಿಗಳ ನಾಟಕಗಳೂ ಇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಾಟಕ ರಚನೆ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕದ ಪ್ರಾರಂಭಕಾಲದ ಒಂದೆರಡು ಸೋಪಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹವಾದ ನಾಟಕಗಳೆಂದರೆ "ಮಿಥ್ಯಾಭಿರಾಮ್" (ದಲಪತ್ ರಾಮ್), "ಲಲಿತಾ ದುಃಖ ದರ್ಶಕ್" (ರಣಭೋಡ್ ಭಾಯಿ), "ವೀರಮತಿ" (ನವಲರಾಮ್), "ಪ್ರತಾಪನಾಟಕ್" (ಗಣಪತ್ ರಾಮ್), " ಕಾಂತಾ" (ಮಣಿಲಾಲ್ ದ್ವಿವೇದಿ) ಮುಂತಾವುಗಳು. ಮೊದಲು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಭವಾಯಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ನಾಟಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೌರಾಣಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ನವಜಾಗೃತಿಯು ಯುಗಯುಗಧರ್ಮವಾಗಿದ್ದು ಅದೂ ಸಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳ ಕಥಾವಸ್ತುವಾಯಿತು. ನವೋದಿತ ಸ್ವದೇಶ ಪ್ರೇಮವೂ ಸಹ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿತ್ತು.

ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಣಭೋಡ್ ಭಾಯಿ, ಕಾಬರ್‌ಜೀ ಮತ್ತು ಮಣಿಲಾಲ್ ಮುಂತಾದವರ ನಾಟಕಗಳು ರಂಗಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಬಿಂದುವಾದರೂ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ

ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದ ಯಶಸ್ವಿ ರಂಗಮಂಚಗಳು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೃಪೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬದುಕ ಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದವು? ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ನಾಟಕ ಕರ್ತೃಗಳ ಒಂದು ಹೊಸ ವರ್ಗವೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇವರಲ್ಲಿ ನತ್ಯೂರಾಮ್ ಶುಕ್ಲ, ಡಾಹ್ಯಾ ಭಾಯಿ ಧೋಲ್‌ಶಾಜಿ, ಪೂಲ್ ಚಂದ್ ಶಾಹ್, ಮೂಲಶಂಕರ ಮೂಲಾನಿ, ನೃಸಿಂಹ ವಿದ್ಯಾಧರ್ ಮುಂತಾದವರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕತೆ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಸಮಕಾಲೀನ ದರ್ಶಕರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾದ ನಾಟಕಗಳು ವೃತ್ತಿ ರಂಗಮಂಚವನ್ನು 'ಕವಿ' ಎಂದು ಪರಿಚಿತರಾದ ಅವುಗಳ ಲೇಖಕರನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೆರೆಹಿಡಿದವು ಎಂದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಸಾಹಿತಿಗಳ ನಾಟಕಗಳು ರಂಗ ಭೂಮಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬ ಹಾಗೂ ರಂಗಭೂಮಿಯ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಅಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ರಂಗಭೂಮಿಯ ನಾಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಾತ್ಮಕ ನಾಟಕಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಉಂಟಾದ ಈ ಬಿರುಕಿನಿಂದ ಎರಡಕ್ಕೂ ಹಾನಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸಾಹಿತಿಗಳು ರಂಗ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅರಿಯದ ಕಾರಣ ಅವರ ನಾಟಕಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಂಗಭೂಮಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ವಂಚಿತಗೊಂಡು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾರದೆ ಹೋಯಿತು. 1900ನಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕ್ರಮೇಣ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. 1930ರ ತರುವಾಯ ಸಿನೆಮಾದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಭಾರಿ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಬಹಳ ಯಶಸ್ವೀ ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ಕಡೆ ಎಳೆಯಬಲ್ಲ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರು ಇಲ್ಲವಾದಂತಾಯ್ತು. ಆದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಬರೆಯುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. 1900 ಮತ್ತು 1920ರ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನಾಟಕ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಮಿಶ್ರಿತ ಮಧುರ ಪರಿವಾಕದಂತಿದ್ದ “ರಾಯಿನೋ ಪರ್ವತ್” (ರಮಣ ಭಾಯಿ ನೀಲಕಂಠ) ಡಾಲನ್ ಶೈಲಿ ಎಂದು ರಚನಾಕಾರರು ಪ್ರಚಲಿತ ಗೊಳಿಸಿದ ರಾಗಾತ್ಮಕ ಗದ್ಯಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶೃಂಗಾರಮಯ ಭಾವಪ್ರಧಾನ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪ ನಾಟಕ “ಇಂದು ಕುಮಾರ-1” ಮತ್ತು “ಜಯಾಲಿನೆ ಜಯಂತಿ” (ಕವಿ ನ್ಹಾನಾ ಲಾಲ್) ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳು ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕವಿ ನ್ಹಾನಾಲಾರು ಇದೇ ರೀತಿಯ 10-12 ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 1920ರಿಂದ 1930 ರವರೆಗಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿನ ಸಮರ್ಥ ಕವಿಗಳಾದ ಕಾಂತ್ ಮತ್ತು ಬಲವಂತರಾಮ್ ರಾಕುರ್‌ರವರ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕಾಂತ್‌ರವರ ದೃಷ್ಟಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ರಂಗಮಂಚದ ಕಡೆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಾಕುರ್‌ರವರು ತಮ್ಮ “ಉಗತೀ ಜುವಾನೀ” ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಿರುವುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಡೆ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ಗಲಾಟೆ ಆರ್ಭಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಥೆ, ಟ್ಯಾಬ್ಲೋದಂತಿರುವ ದೃಶ್ಯಗಳು, ಮುಖ್ಯ ಕಥಾವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಅದರ ನಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿಸುವ ಕಾಮಿಕ್ ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅತಿಯಾದ ನಾಟಕೀಯತೆ, ಯಾವುದೇ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೂ ಗೊತ್ತು ಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ತೂರಿಸಲ್ಪಡುವ ಕಾವ್ಯ ಹೀನವಾದ ಗೀತೆಗಳು. ದರ್ಶಕರಿಂದ ' ಒನ್ಸ್ ಮೋರ್ ' ಎಂದು ಕೂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯಗಳು - ಈ ತರಹ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ನಾಟಕಗಳು ಸುರುಚಿ ಸಂಪನ್ನರಾದವರಲ್ಲಿ ಅರುಚಿನ್ನೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರೇರಣಾದಾಯಕವಾಗಲಾರದೇ ಹೋದವು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬನ್‌ನಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ, ಯಥಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮಸ್ಯಾಪ್ರಧಾನ ಗದ್ಯ ನಾಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ತರುವಾಯ ಏಕಾಸಹೊಂದಿದ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಉತ್ಪಾಹಿಯಾದ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿದೆ. ಬಟ್ಟುಭಾಯಿ 'ಉಮರ್‌ವಾಡಿಯಾ, ಪ್ರಾಣ ಜೀವನ್ ಪಾರಕ್ ಮತ್ತು ಯಶವಂತ ಪಂಡ್ಯರವರು ಈ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಇವರುಗಳಿಂದಲೇ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳ ರಚನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಇದೇ ವೇಳೆಯ ಸುಮಾರು ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಮಂಚವೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಪಾಟ್ಯರಸಿಕರೂ, ಅಭಿನಯನಿಪುಣರೂ ಹಾಗೂ ಸುರಚಿ ಸಂಪನ್ನರೂ ಆದ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಂಗಮಂಚದ ಮೇಲೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರವದನ ಮೆಹತಾರವರ ಪಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಬರೆದರು. ಚಂದ್ರವದನ ಮೆಹತಾರವರಂತೆಯೇ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನಿತ್ತವರು ಕನ್ಹೆಯಾ ಲಾಲ್ ಮುಂಶೀ ಅವರು. ಇಬ್ಬರೂ ವಿನೋದ ಪ್ರಧಾನ, ಸುಖಾಂತ, ದುಃಖಾಂತ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿ ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದರು. ಸಾಹಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ನಾಟಕಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದ ಬಿರುಕನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಹಿರಿದಾದುದು. ಇಬ್ಬರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲೂ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಧುರೀಣತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. 1930ರ ತರುವಾಯ ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ರಂಗಮಂಚ ದುರ್ದಶೆಗೀಡಾದಾಗ ಈ ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಮಂಚದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋದವು. ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ, ಅಹಮದಾಬಾದ್, ಸೂರತ್, ಬರೋಡ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಸುರುಚಿಸಂಪನ್ನವಾದ ಹವ್ಯಾಸಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಇದರ ಏಕಾಸ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ರಂಗಮಂಚದ ದುರವಸ್ಥೆಯಿಂದಂಟಾದ ಶೂನ್ಯಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾಟಕ ರಚನೆ, ಪ್ರಕಾಶನ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೊನೆಯ 35 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಜನಮನರಂಜನೆಯ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ ರೇಡಿಯೋ ಸಹ ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಮಂಚದಷ್ಟೇ ಉತ್ಸಾಹವರ್ಧಕವಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹ ನವೋದಿತ ಲೇಖಕರಿಂದ ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳಿಂದ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡ ಕೃತಿಗಳೂ ಸ್ವಂತ ರಚನೆಗಳೂ - ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು

ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗತೊಡಗಿದವು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಃಸತ್ತವಾಗದೆ ಉಳಿಯಿತು.

ಆದರೆ ಗುಜರಾತಿ ಕಾವ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸತ್ತ ಹಾಗೂ ವಿಪುಲತೆ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸೋದರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ ತಾನೆ ಇರುವುದು! ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸ್ವರೂಪವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ರಂಗಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಡುವಂತಹದು. ರಂಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಮಾಹಿತ ಆನಂದದಲ್ಲೇ ಇದರ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಅಡಗಿದೆ. ನಾಟಕಕಾರನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕಲೆ ಒಂದೇ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು. ಅವನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ನಾಟ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ ಅಂದರೆ ಅಭಿನಯ ದೃಷ್ಟಿ, ಮಂಚದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ರಂಗತಂತ್ರಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರಲೇ ಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಟಕ ಕರ್ತೃವಾದವನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೇಪಥ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ನಾಟ್ಯಪೂರ್ಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ವಿದಗ್ಧತೆಯಿಂದ ಯಥಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಾಕಾರ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದು ಉತ್ಕಟ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ವಿಪುಲತೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಂಗಮಂಚದ ನೆರವು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಾಟಕ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಳಲಾರದು.

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಶ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ 1921 ಮತ್ತು 1930ರ ಮಧ್ಯೆ ಅಂದರೆ ಬಂಗಾಳಿ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ ಮುಂತಾದ ಸೋದರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅವತರಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ 10 ವರ್ಷ ಮುಂಚೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಮಂಚ ಹಾಗೂ ರೇಡಿಯೋದಿಂದ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಂಬಲ 1930 ರ ನಂತರ ಬಂದ ಏಕಾಂಶಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯಿತೇ ಹೊರತು ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದ ಏಕಾಂಶಗಳಿಗಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅವುಗಳ ಲೇಖಕರ ಸ್ವಜನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಆಸ್ಟರ್ ವೈಲ್ಡ್, ಗಾಲ್ಸ್‌ವರ್ಥಿ, ಷಾ ಮುಂತಾದವರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗುಜರಾತಿ ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಪ್ರಯೋಜಕರಾದ ಬಟ್ಟೂ ಭಾಯಿ ಉಮರವಾಡಿಯಾರವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ ಏಕಾಂಶ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಏಕಾಂಶ ಪ್ರಕಾರವೂ ಅಲ್ಲ ಭವಾಯಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಏಕಾಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯೂರೋಪಿನ ಏಸುಲೀಲಾ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಬೋಧಕಗಳಾದ ಮಿಸ್ಟೀ, ಮಿರೆಕಲ್ ಮತ್ತು ಮೊರೇಲಿಟಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪರಿಚಿತವಾದ ಉಪರೂಪಕ ಇಂಟರ್‌ಲ್ಯೂಡ್ ಎಂಬ ಅಂತರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ನಾಟಕಗಳ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ಅಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಟೋದ್ಭಾಟಕ (ಕರ್ಟನ್ ರೈಸರ್) ಉಪಸಂಹಾರ (ಆಫ್ಟರ್ ಪೀಸ್) ಎಂಬ ಲಘು ನಾಟಕಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡವು. ಅವುಗಳ ವಂಶೀಕರಾದವುಗಳೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಏಕಾಂಶ ನಾಟಕಗಳು. ಆಯರ್ಲೆಂಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕತೆಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಇವಕ್ಕೆ ನೆರವುಂಟಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಪೋಷಿತವಾಗಿ ವಿಕಸಿತಗೊಂಡ ಈ ಲಘು ನಾಟಕ-ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ 'ಲಿಟಲ್' ಮತ್ತು 'ಆರ್ಟ್ಸ್' ಛಾಯೆಬಿರುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಜನಾದರಣೆ ಹಾಗೂ

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯಿತು. ಬಟ್ಟೂ ಭಾಯಿ ಉಮರವಾಡಿಯಾ ರವರಂತಹ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಕಾರರು ಏಕಾಂಕಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಅಂಕದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ 4-5 ದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿದರು. ಖರ್ಚರ್ ಫೇಮ್ ಮಂಚದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಅಗ್ರಹದಿಂದಾಗಿ ರಂಗಮಂಚದ ಮೇಲೆ ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಶ್ಯ ಜೋಡಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಶ್ಯ ಜೋಡಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ತಗಲುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲಾ ವಿಧಾನವೂ ಅಗ್ಗವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮೂರು ಅಂಕದ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಸೆಟ್‌ಗಳು ಸಾಕಾದರೆ ಏಕಾಂಕಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಸೆಟ್ ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಸಮಯದ ವಿಧಾನ ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಏಕಾಂಕದ ಲಾಘವ ಹಾಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೆಣೆದ ನಾಟ್ಯಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಏಕಾಂಕಗಳು ಏಕಸ್ಥಳಾಂಕಗಳಾಗ ತೊಡಗಿದವು. ಅಂದರೆ ಸ್ಥಾನ, ಸಮಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಇವುಗಳ “ತ್ರಯ” ಉಂಟಾಯಿತು. ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದ ಗುಜರಾತಿ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿ ಇಬ್ಬನಾ ನಾಟಕಗಳ ಮೇಲಿದ್ದು ಅವರು ಅಂತಹ ಅಂಕಗಳನ್ನು ದೃಶ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿ ಲಘು ರೂಪವನ್ನು ಕೊಂಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರಾದರೂ 1930ರ ತರುವಾಯ ಬಂದ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಕಾರರು ಪಶ್ಚಿಮದ ಏಕ ಸ್ಥಳಾಂಕ ನಾಟಕಗಳ ಮೆರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಮಾಯಾಗೋ ಎಂಬ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಹಾಗೂ ಮೂಲ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಏಕಾಂಕಗಳಿಗೆ ಅದೇ ರೂಪ ಕೊಡತೊಡಗಿದರು. ಅಗತ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧಕ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಚಾತುರ್ಯ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಲಾಘವ, ಕಲಾಶೌಶಲ -ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು 1930ರ ತರುವಾಯ ಬಂದ ಗುಜರಾತಿ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಕಾರರು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಏಕಾಂಕಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಟಕಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ರೇಡಿಯೋ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಏಕಸಿತಗೊಂಡ ಪ್ರಕಾಶ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಒಂದೇ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಸ್ಪೇಟ್ನಾ ಬಂಧನವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ‘ಆಕ್ಷನ್’ನ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದು ಏಕಾಂಕಗಳ ನಾಟಕ-ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಪಡೆದ ವಿಶಾಸದ ಅಂತಿಮ ಸೋಪಾನ. ನಾಟ್ಯ ವಸ್ತುವಿನ ‘ವರ್ತಮಾನ’ವನ್ನು ‘ಭೂತ’ ದೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲು ಸಿನೆಮಾ ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂತಹ ಪೂರ್ವದೀಪ್ತಿ (ಫ್ಲಾಷ್ ಬ್ಯಾಕ್) ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಭಿನ್ನ ದೇಶಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಅಗತ್ಯ, ಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡದ ರಂಗಮಂಚ, ಪ್ರಕಾಶ ಸಂಯೋಜನೆ, ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಸಹಾಯ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ ಲೇಖಕರು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ, ಇವರು ದೇಶದ ವಿರಾಟ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ

ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆದಾನ-ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಷ್ಟೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಲೇಖಕರ ರಚನೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಾದ ಏಕಾಂಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುಜರಾತಿನ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು, ಗುಜರಾತಿನ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ಎಷ್ಟು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿವೆ, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಭಿನ್ನ ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಚಿತ್ರವೂ ಮೂಡಿಬರಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಕಿಂವದಂತಿ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂಧಿಕಾಲದ ಇಬ್ಬರು ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಗುರ್ಜರ ರಮಣಿಯರ ವೀರವೈಕ್ರಿಯವನ್ನು ನಾಟಕವಸ್ತುವಾಗುಳ್ಳ ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. “ಮೈನಾ ಗೂಜರೀ” (ಮೈನಾ ಗೌಳಿ)ಯ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚನಾಕಾರರು ಹಳೆಯ ಜಾನಪದ ಗರಬಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ನಾಟಕ 40 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಕುಶಲ ಯುವಕ ನಾಟಕಕಾರನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಹಾಗೂ ಈಗಿನ ಏಕಾಂಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಬರುವಂತಿರುವ ಏಕಾಂಕ “ಝಾಕಡನೂ ಮೋತಿ” (ಇಬ್ಬನಿಯ ಮಂಜು). ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಶಿವಮೋಹಿನಿಯರ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥಾ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ವಾಚೀನ ರೂಪ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ‘ಹಂಸಾ’ ನಾಟಕದಿಂದ ಪಾಠಕರು ಆಧುನಿಕ ಯುಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯದ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿಕತೆ ಎಂಬ ರಸತ್ಯಾಜಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಏಕಾಂಕ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಹ್ಲಾದಕರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಟಕದ ಹಾಗೂ ಮೈನಾ ಗೌಳಿಯ 5-5 ದೃಶ್ಯಗಳು ಗುಜರಾತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲೀನ ಏಕಾಂಕಗಳಿಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ. ‘ಹಂಸಾ’ ನಂತರ ಇರುವುದು ‘ಪಡಘಾ’ (ಮಾರ್ದನಿ), ಇದರ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ಏಕಾಂಕ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಸಿದ ಉಮಾಶಂಕರ ಜೋಷಿಯವರು. ಇದರಲ್ಲೂ ದಂಪತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರು ಹಿಂದುಳಿದು ಅವರ ಉದ್ಧಾರಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಅಥವಾ ಮಾರ್ದನಿ ಮಕ್ಕಳ ನಿರ್ದೋಷವಾದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಬಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜನಗಳ ಜೀವನ, ಆ ನಗರ ಜೀವನದ ಜೊತೆ ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ಮೂಲಕ ಅವರು ಹಿಂದೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಊರಿನ ಜೀವನದ ಮಾರ್ದನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರದ ಜನಜೀವನ ಹಾಗೂ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಸಮಾಜದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದೇ ನಾಟಕದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಇದರ ತರುವಾಯ ಬರುವ ನಾಲ್ಕು ಏಕಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ನಡೆದಿರುವ ಸಮಾಜದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಾಶುಭ ಪಕ್ಷಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾನವೀಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಹಜ ಹಾಗೂ ಕಲಾತ್ಮಕ ನಿರೂಪಣೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಹಜ ಬಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆ. ಈ ಸಹಜ ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ

ವಾತಾವರಣ ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದಾದಮೇಲೆ ಬರುವ ನಾಟಕ ಜಯಂತೀ ದಲಾಲ್‌ರವರು ಬರೆದಿದ್ದು. ಈ ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅಂಧಕಾರ- ಪ್ರಕಾಶ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಿಗುಪ್ತನ ಆಸ್ಥಾನದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದಾದಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಪಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಜೋಡಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೇವಾಭಾವ ಹಾಗೂ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಗೃಹಸ್ಥರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಉಚ್ಚವರ್ಗದ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿರುವ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುವಂತಹುದು. ಬೈಬಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಕುರಿತು ಏಸುವು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಉಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಾಮಕರಣ “ ಸೋಇನಾ ನಾಹು” (ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆ). ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 1930 ರಿಂದ 1942 ರವರೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ವಿಭಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜನತೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ಮತ್ತು ಯುವಕರು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು ತಮ್ಮ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಪಾಠಕರೇ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆಯಾದರೂ ಅದರ ಕರ್ತೃ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಗುಜರಾತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಗುಜರಾತ್ ಪ್ರದೇಶ ದೇಶದ ಅನ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಸೋದರ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಓದುಗರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಅಥವಾ ಆತ್ಮೈಕ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ನಾಟಕಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಇತರ ಭಾಷೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು. ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಹೃದಯರಾದ ಓದುಗರೇ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿದೆಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಭಯ-ಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಲಾಭ. ನನ್ನನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಸಮಿತ್ತಿ'ವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರೊ. ಬಾವಲ್

ಮೈನಾ ಗೌಳಿತಿ

—ರಸಿಕ್‌ಲಾಲ್ ಭೋಟಾಲಾಲ್ ಪಾರೀಖ್

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಮೈನಾ

ರೂಪಾ

ಅಮಥಿ ಕಾಕಿ

ಮೈನಾಳ ಅತ್ತೆ

ಶೋಭಾ

ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರು

ಬಾದಶಹ

ಓರಾ

ಯುವಕ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು

ದೃಶ್ಯ-1

ಬಾವಿ ಕಟ್ಟಿಯ ಬಳಿ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಗುಂಪು ನಿಂತಿದೆ. ತಲವರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಲವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಲವರು ತಮ್ಮ ಸರದಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಯುವತಿಯರೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡವಿದೆ. ರೂಪಾ ಹೂ ಕುಯ್ಯುತ್ತಾ, ಹಾಡು ಗುಣುಗುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಹಾಡು ಬಾವಿ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ

ಅರಳಿವೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವು- ಓ ನನ್ನರಸ

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ಬಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸೋ ನನ್ನರಸ

ಅಮೃತಾಕಾಶ:- ಎಯ್ ರೂಪಾ, ಯಾವ ಪ್ರಿಯತಮನಿಗಾಗಿ ಹೂವು ಅರಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೇ?

ರೂಪಾ:- ಕಾಕಿ, ನೀನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದರೂ ತಮಾಷೆ ಬುದ್ದಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ಅ. ಕಾಕಿ:- ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡಿತಾ ಇದ್ದದ್ದನ್ನೇ ಈಗಿನ ಕವಿ ಕೂಡ ಯೋಚಿಸಿರಬಹುದಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಾಲದವಳಾದ ನಿಂಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ.

ರೂಪಾ:- ಕಾಕಿ, ನೀನು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ಯಾವ ಪ್ರಿಯತಮನಿಗಾಗಿ ಹೂ ಅರಿಸ್ತಿದ್ದೀ?

ಅ. ಕಾಕಿ:- ನಿಂಗೇನೇ ಅದ್ರಿಂದ? ನಾವೇನ್ಮಾಡ್ತಿದ್ದೋ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಿ. ನಮ್ಮ ಕಾಲಾನೇ ಬೇರೆ ಇತ್ತು. ಸರಿ ಅಲ್ಲೋಡು, ಜಾಗ ಖಾಲಿ ಆಯ್ತು. ಹೋಗಿ ನೀರು ತುಂಬೋ ಹಾಗೇ ನಂಗೂ ಕೊಂಚ, ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಸೊಂಟ ಹಿಡ್ಕೊಂಡಿಟ್ಟಿದೆ. ನೀರು ಎಳೆಯಕ್ಕೆ ಆಗೊಲ್ಲ.

[ರೂಪಾ ಕೊಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾವಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಶೋಭಾ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕಾಶಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾಳೆ]

ಅ. ಕಾಕಿ:- ಶೋಭಾ, ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಕೂತ್ಕೊ, ರೂಪಾ ಬರಲಿ.

ಶೋಭಾ:- ಕಾಕಿ, ನಾನು ಬೇಗ ಹೋಗ್ತೀನು. ಮಗು ಏನಾದ್ರೂ ಅಳ್ಳಿತ್ತು ಅಂದ್ರೇ, ನಮ್ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ತರಾಟೆಗೆ ತೊಗೊಳ್ಳಾಳೆ.

ಅ. ಕಾಕಿ:- ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳೆ ಸಾರು. ನಾನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಅಂತ ನಿಮ್ಮತ್ತೆಗೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ.

[ಶೋಭಾ ಹೂ ಆರಿಸುತ್ತಾಳೆ ಕೂತೆಗೆ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.]

ಹಾಡು ಬಟ್ಟಲೊಳಗೆ ಕೇಸರಿ ನೆನಸಿದೆ- ಓ ನನ್ನರಸ

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಯಿತು ಓ ನನ್ನರಸ.

ಅ. ಕಾಕಿ:- ಏನೇ ಶೋಭಾ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹುಡುಗೀರ ಬೇರೆ ಪ್ರಿಯತಮವೆಂದೇ ಹಾಡು ಹೇಳ್ತೀರಾ. ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದ್ರೂ ಪ್ರಿಯತಮನನ್ನೇ ಎ ಎ ಇರಿ, ಮದುವೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಸಂತೋಷವಾಗಿಲ್ವೇನೆ?

ಶೋಭಾ:- (ನಗುತ್ತಾ) ಕಾಕಿ, ಮದುವೆಯಾದೊಡನೆ ಪ್ರಿಯತಮಾ ಆಗೋಲ್ವೇ? ನಿಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡನೇ ಬೇರೆ, ಪ್ರಿಯತಮಾನೇ ಬೇರೆ ಇರ್ದುದು. ಅಲ್ಲಾ ಕಾಕಿ?

ಅ. ಕಾಕಿ : - ನಡಿಯೇ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಂದೂ ನಿಮ್ಮತ್ತೆದೂ ಎರಡೂ ಬೇರೆ, ಬೇರೆ ಕಾಲನೇನೆ? ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಹತ್ತ ಅಂದು ನೋಡು.

ಶೋಭಾ : - (ಹೂ ಕಾಕಿ ಮುಂದೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾ) ಕಾಕಿ, ನಂದೂ ಮತ್ತು ರೂಪಾದು ಇಬ್ಬರ ಹಾರಗಳನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಕತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ:ನಿ. ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯತಮ. (ರೂಪಾಬರುತ್ತಾಳೆ) ರೂಪಾ, ಕಾಕಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯತಮ.

ಅ. ಕಾಕಿ : - ಸಾರು ಸುಮ್ಮಿರೇ. ನೋಡು ಆ ಕೊಡ ಕೊಂಚ ಹೀಗೆ ತಂದು ಕೊಡು.

ರೂಪಾ : - ಶೋಭಾ, ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರೂ ಏನು ಮಾತಾಡ್ಕೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಗೊತ್ತಾ?

ಶೋಭಾ : - ಏನು?

ರೂಪಾ : - ದಿಲ್ಲಿ ಬಾದಶಾಹನ ಡೇರಾ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ತೋಟದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದೆಯಂತೆ.

ಶೋಭಾ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ನಮ್ಮೂರನ್ನು ನೋಡಲು ಬರ್ತಾನೆ.

ರೂಪಾ : - ಇಲ್ಲ ಕಣೇ, ಕಾಬುಲ್‌ನಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಬರ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಡೇರಾ ಹಾಕಿದ್ದಾನಂತೆ.

ಅ. ಕಾಕಿ : - ಶೋಭಾ, ಈಗ ಹೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ? ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಏನೂ ಅನ್ನೊಲ್ಲಾ?

[ಶೋಭಾ ಕಾಕಿ ಕೊಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರ್ತಾಳೆ. ಮೂವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ]

ರೂಪಾ : - ಕಾಕಿ, ಬಾದಶಾಹನ ಡೇರ ನೋಡಿದ್ದೀಯಾ?

ಅ. ಕಾಕಿ : - ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೋಡಿದ್ದೀನಿ. ಆದರೇ ನಮ್ಮ ಕಾಲನೇ ಬೇರೆ ಇತ್ತು.

ಶೋಭಾ : - (ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ) ಕಾಕಿ, ನಾವು ನೋಡಬಹುದು?

ಅ. ಕಾಕಿ : - ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ದಿನಗಳೇ ಬೇರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆ.....

ರೂಪಾ : - (ಧೈರ್ಯವಾಗಿ) ನಾಚ್ಕಿ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟಿ ನಾವೂ ಹೋಗಬಲ್ಲಿ, ಅದ್ರೇ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

[ಎದುರಿನಿಂದ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೈನಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ಎದರು ಸಂದಿಸಿದಾಗ ರೂಪಾ ಮೈನಾಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲರೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.]

ರೂಪಾ : - ಮೈನಾ, ಬಾದಶಾಹನ ಡೇರ ಬಂದಿದೆಯಂತೆ.

ಮೈನಾ : - ಹೌದು, ನಿನಗ್ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ರು?

ರೂಪಾ : - ಬಾವಿ ಕಟ್ಟಿ ಹತ್ತ ಹೆಂಗಸೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡಿದ್ದು. ನಿಂಗೇ ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ರು?

ಮೈನಾ : - ನನ್ನ ಮೈದುನ, ಕುದುರೆ ಸವಾರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಸುದ್ದಿ ತಂದ.

ರೂಪಾ : - ನೀನು ನೋಡಕ್ಕೋಗಲ್ಲಾ?

ಅ. ಕಾಕಿ : - ಈಗಿನ ಕಾಲದ ನಿಮಗೆ ಆಗೋಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದಿನಗಳೇ ಬೇರೆ ಇತ್ತು.

ಮೈನಾ : - ಯಾಕಾಗೋಲ್ಲ. ನಾ ನೋಡೋಕೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ. (ಜೊತೆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ) ಏನೇ ಸುಖ, ನೀವು ಕೂಡ ಹೋಗಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅಲ್ವಾ? ಅಲ್ಲೇನೆ ದುಲ್ಹಾ?

ರೂಪಾ, ಶೋಭಾ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ನಾವೂ ಬರ್ತೀವಿ. ನಡೀರ ಹೋಗೋಣ.

ಅ. ಕಾಕಿ : - ಅಲ್ಲೇ, ಕೊಡ ರಸ್ತೆ ಮಧ್ಯೆ ಇಟ್ಟು ಹೋಗಿಲ್ಲ ತಾನೇ. ಆ ಡೇರಲಿ ನಿಮ್ಮದೇನು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆದರೇ.....

ಶೋಭಾ : - ಅದರಲ್ಲೇನಿದೆ? ನಾವು ನೋಡೋಕೆ ಹೋಗ್ತಿದ್ದೀವಿ ಅಷ್ಟೇ.

ಅ. ಕಾಕಿ : - (ಸಿಡುಕಿ) ನೀವು ಹೋಗಿ ನೋಡೋಣ. ಹೇಗೆ ಹೋಗ್ತೀರೋ ನೋಡೋಣ.

ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳ್ತೀನಿ.

ಶೋಭಾ : - ಕಾಕೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ದಾರಿ ಹಿಡಿ. ಲೇ ಮೈನಾ ನೀನು ಹೋಗಿ ನೀರು ತುಂಬ್ಬೊಂಡು ಬಾ, ನಾವಿಲ್ಲೇ ಇರ್ತೀವಿ.

ಅ. ಕಾಕೆ : - ಈ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನ ಯೋಚನೆಯೇನು ಇದ್ದಂಗಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಣುಸುವಂಥಾದ್ದು ಏನಿದೆ? ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರು ಕಳಿಸೋದಾದ್ರೆ ಹೋಗಿ. ಬೇಕಾದ್ರೆ ಬಾದಶಾಹನಿಗೆ ಹೆಂಡದಿರಾಗಿ. ನಂಗೇನಾಗ್ಬೇಕು.

ಮೈನಾ : - ಕಾಕೇ, ನೀನು ಬೇಡ ಅಂದ್ರೆ ನಾವು ಹೋಗಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ಕಾಕೇ ಅವತ್ತು ನೀನು, ನಮ್ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬು ಸೇರಿ ಡೇರೆ ನ್ಹೋಡೊದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲಾ. ಅವತ್ತು ನೀನೇ ನನಗೆ ಹೇಳ್ತೆ. ನಾನು ನೀರು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮನೆಗೆ ಬರ್ತೀನಿ, ಆಗ ಹೇಗೆ ಹೇಳ್ತೆ ನೋಡೋಣ.

(ಶೋಭಾ, ರೂಪಾರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಸೆನ್ನೆ ಮಾಡಿ) ಹೋಗ್ರೆ ಕಾಕೇನ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಬಿಡಿ.

(ಗುಂಪು ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಮೈನಾ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ಕೆಲವರು ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಹಾಡು : - ತುರಗವನೇರಿ ಕಾಬುಲಿನಿಂದ ಬಂದಿಹನೋ ದೀವಾನ
ಅಥವಾ ದಿಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನಾ
ತೋಟದ ನಡುವೆ ಸೇನೆಯನಿಳಿಸಿ
ಪಾಳೆಯ ಹಿಡಿದವನೋ || ಓ ಸಖಿ
ನೋಡಿ ಬರುವೆನೂ ನಾನು||

ದೃಶ್ಯ - 2

(ಮೈನಾ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸಖಿಯರು ಡೇರೆ ನೋಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಿನ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಗೊಲ್ಲ ತಿಯರು ಮೊಸರು ಮಾರಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾರ ತಲೆಯ ಮೇಲು ಮೊಸರಿನ ಮಡಿಕೆ ಇದೆ. ಮೈನಾಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಮಡಿಕೆ ಇದೆ. ಮೈನಾ ಹಾಡು ಶುರುಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಬಾಕಿಯವರು ದನಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಹಾಡು : - ಜಾಗೃತವಾಯಿತು ಗುರ್ಜರದೇಶ
ಗುರ್ಜರಗಿತ್ತಿ ಪೂಜಿಸು ಬಾ
ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ವೇಷವ ಧರಿಸಿದ
ಅವನೇ ಅಲ್ಲವೆ ಗುರ್ಜರ ವೀರ
ಕೇಸರಿ ರಂಗಿನ ರಣ ಧೀರ

ಮಾವಿನ ಮರದಲಿ ಅರಳಿದೆ ಹೂವೋ
ಗುರ್ಜರ ಧರಿಸಿದ ಹೂ ಮಾಲೇನೋ
ಗುರ್ಜರ ಯೋಧ ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠಿಣ
ಹೂವಿನಂತೆ ಮಧುರ
ಗುರ್ಜರ ಯೋಧ ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿಹನೋ
ಬೀಸಿದ ಇಂದು ಜೇನಿನಗಾಳಿ
ಸುತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ ಆ ಗಾಳಿ

ನಿಂತಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಬೀಸಿದೆ ಗಾಳಿ
ಗುಜರಗಿತ್ತಿ ಸುತ್ತೊಣ.

ರೂಪಾ : - ಯಾಕೇ ಮೈನಾ, ಹಾಡು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ? ಪೂರಾ ಹೇಳು. ಡೇರೆ ಇನ್ನೂ ದೂರ ಇದೆ.

ಮೈನಾ : - ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರಬೇಡಿ ಇಲ್ಲ.

ರೂಪಾ : - ನಿನಗೆ ಬರೋಲ್ಲ ಅಂದ್ರೇ ನಂಬ್ರೀವಾ?

ಬಾಕಿ ಗೊಲ್ಲತಿಯರು : - ಹೌದೊದು.

ರೂಪಾ : - (ಮೈನಾಳ ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಹೊತ್ತು ಹೇಗೆ ಸಾಗ್ತು. ನಿನಗೆ ಏನಾದ್ರು ಕೇಳಿಸ್ತಾ?

ಮೈನಾ : - ಏನು ಕೇಳಿಲ್ವಾ? ನಡೀ. ಆ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಡಿಕೆ ಇಳಿಸಿ ಕೊಂಚ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಗೋಳೋಣ.

[ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಮುಖ ತಮ್ಮ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಪ್ತ ಡಬ್ಬ (ಏಕದ ಡಬ್ಬ) ಇದೆ. ಮೈನಾ ಡೇರೆ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ]

ರೂಪಾ : - ಮೈನಾ, ಯಾಕೆ ಸಪ್ತಗಿದ್ದಿ? ನೀನು ಬರೋವಾಗ ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಏನಾದ್ರು ಅಂದ್ರ?

ಮೈನಾ : - (ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು) ನಮ್ಮತ್ತೇ ಅಂದ್ರೇನಂತೆ ನಾನು ಬಾದಶಾಹನ ನೋಡಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಬಾರ್?

ಶೋಭಾ : - ಏನಂದ್ರೇ?

ಮೈನಾ : - ಅದೇ, ನಾನು ಬಾದಶಾಹನ ಬೇಗಂ ಆಗೋಕ್ಕೆ ಡೇರೆ ನೋಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೀನಿ ಅಂತ.

ರೂಪಾ : - ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇನಂದಿ?

ಮೈನಾ : - ಯಾಕೆ ಅನುಮಾನ ಪಡ್ತೀರಿ ಅಂತ?

ರೂಪಾ : - ಆ ಮೇಲೆ?

ಮೈನಾ : - ಕೋಪದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನ್ವೆಲ್ಲೆ.....

ಶೋಭಾ : - ಏನು?

ಮೈನಾ : - ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ರೂಪಾ, ಶೋಭಾ : - ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಹೇಳು.

ಮೈನಾ : - ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ. ವಿಶ್ವಾಸ ಇದ್ರೆ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಬಾದಶಾಹನ ಬೇಗಂ ಆಗ್ತೀನಿ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಾದಶಾ ನನ್ನ ಹಿಡ್ಡೊಂಡ್ರೂ ಅವರು ನನ್ನ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೋಲ್ವೇ? ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ರೆ ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಮೈದುನ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಾನೆ. (ಕೊಂಚ ಸಮಯದ ನಂತರ) ನಂಗೆ ಅತ್ತೇ ಏನಂದ್ರು ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ಇವತ್ತೊಂದು ಅಪರೀತವು ಆಗೋಯ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜಾರು. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ನಡೀ ಹೋಗೋಣ.

[ಮೈನಾ ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಸರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಡಬ್ಬ ಹುಡುಕುತ್ತಾಳೆ. ಅದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ] ರೂಪಾ, ನನ್ನ ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಡಬ್ಬ ಮರೆತು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬಂದು ಆಯ್ತು. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಡೇರೆ ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. p-8

ರೂಪಾ, ಶೋಭಾ : - ಮತ್ತೆ ನೀನು?

ಮೈನಾ : - ನಾನು ಈ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಮಗೋಸ್ಕರ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿ.

ರೂಪಾ : - ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ನಿನ್ನಗೋಸ್ಕರ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಬಂದ್ವಿ. ಮತ್ತೆ ನೀನೇ ಬೇಡ ಅಂದ್ರೆ ಹೇಗೆ?

ಮೈನಾ : - ನಾನು ಬರೋಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕತ್ತಿ ಅಥವಾ ಡಬ್ಬಿ ಇದ್ದಿದ್ರೇ ನಾನು ಬರ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೊರಡಿ. ರೂಪಾ ನನ್ನ ಮಡಿಕೆ ಮೊಸರನ್ನೂ ಮಾರ್ಕೊಂಡು ಬಾ. ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗಾದ್ರೂ ಡೇರೆ ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ.

[ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರೂಪಾ ಮೈನಾಳ ಮಡಿಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮೈನಾ ಡೇರೆಯ ಕಡೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ತುರ್ಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಂಪು ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ರೂಪಾ ಕೂಡ ಅವನ ಜತೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಮೈನಾಳನ್ನು ಸೈನಿಕ ಮುಗ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ತನ್ನ ಕಡೆಯೇ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವನ ವೇಷ ಭೂಷಣ ಮತ್ತು ಗತ್ತಿನಂತೆ ಅವನೇ ಬಾದಶಾಹ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.]

ಶಹಜಾದ : - ಈ ಮಡಿಕೆ ನಿಂದಾ?

ಮೈನಾ : - ಹೌದು ಬಾದಶಾಹ.

ಶಹಜಾದ : - (ನಗುತ್ತಾ) ಕೆಂಪು ಮಡಿಕೆಯಾ ಗೊಲ್ಲತೀ, ನೀನು ನನ್ನ ಡೇರೆಯನ್ನೇಕೆ ಅಲಂಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮೈನಾ : - ಬಾದಶಾಹ ನಂಗೆ ತುಂಬಾ ಆಯಾಸ ಅದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಖಿಯನ್ನು ಮೊಸರು ಮಾರಲು ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ನಮಗೆ ಮೊಸರು ಮಾರೋದು ತಾನೇ ಮುಖ್ಯ.

ಶಹಜಾದ : - ನೀನೇ ಬಂದಿದ್ರೇ ನೀನು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.

ಮೈನಾ : - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏನು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತೋ ಅದೇ ನನಗೂ ಸಾಕಾರ್ತಿತ್ತು. ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ಮೊಸರು ತಗೊಂಡು ಮಡಿಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ.

ಶಹಜಾದ : - ಮಡಿಕೆ ಏನೋ ಖಾಲಿ ಇದೆ. ಅದ್ರೆ ಬೆಲೆ ತಗೋಳ್ಳಕ್ಕೆ ಡೇರೇಗಾದ್ರೂ ಬರ್ತಿ ಅಲ್ವಾ?

ಮೈನಾ : - ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಏನು ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟೋ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಸಖಿಯರ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಡಿ.

ಶಹಜಾದ : - ಅದರೇ ಅವರುಗಳ ಜೊತೇಲಿ, ನಿನ್ನ ಬೆಲೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಗೊಲ್ಲತಿ?

ಮೈನಾ : - ಎಲ್ಲಾರ ಮೊಸರು ಒಂದೇ, ಬಾದಶ:

ಶಹಜಾದ : - (ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು) ಮೊಸರು ಒಂದೇ ತರಹ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ರೇ ಗೊಲ್ಲತಿಯರು ಒಂದೇ ತರಹ ಅಲ್ವಲ್ಲಾ?

ಮೈನಾ : - (ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಿಟ್ಟು) ನೀನು ಮನುಷ್ಯನೋ, ಪಿಶಾಚಿಯೋ?

ಶಹಜಾದ : - (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಎಲೇ ಹೆಂಗಸೇ, ನಿನ್ನಾರು ಉತ್ತರ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ?

ಮೈನಾ : - ನಾವು ಗೊಲ್ಲತಿಯರು

ಶಹಜಾದ : - (ಶಾಮಾತುರದಿಂದ) ನಿನ್ನ ಹೆಸರು?

ಮೈನಾ : - ಗೌಳಿಗಿತ್ತಿ ಮೈನಾ.

ಶಹಜಾದ : - ಗೌಳಿಗಿತ್ತಿ ಮೈನಾ, ನಿನಗೆ ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ತರಿಸ್ತಾ? ಅನೇ ಯಾವಾಗ್ಲಾದ್ದೂ ನೋಡಿದ್ದಾ?

ಮೈನಾ : - ಅನೆಯಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ನಮಗೆ, ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಎಮ್ಮೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಪರದಲಿರೋ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಬೇಕು ಅನೇ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹಾರಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಾದ ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕು ಅನೇ?

ಶಹಜಾದ : - ನಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಸರಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈನಾ : -ಬಾದಾಶಹ, ನೀವು ರಾಜಾ, ನಾವು ಪ್ರಜೆ. ನಮ್ಮಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವೇ?

ಶಹಜಾದ : -ಅದರಲ್ಲಿನಂತೇ ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೇ
ಮೈನಾ : - ನೀನಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಗೊಲ್ಲರಲ್ಲ.

ಶಹಜಾದ : -ಅರೇ, ಮೈನಾ ರಾಣಿ,ನಮ್ಮ ಮಹಲಿಗೆ ಬಂದ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಅಷ್ಟೇ.

ಮೈನಾ : - (ಆವೇಶದಿಂದ)ಬಾದಾಶಹ, ಈ ಹೊತ್ತು ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದೀನಿ, ಆದರೇ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಒಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ ಗೊಲ್ಲರಿದ್ದಾರೆ. (ಶಕ್ತಿ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಂತೇ ಹಾಡು ಹೇಳಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾಳೆ)

ಹಾಡು : - ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯದಿರು,

ಒಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ ಗುರ್ಜರು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ.

[ಬಾದಾಶಹಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಭ್ಯಾಸವಾದಂತೆ ನಗುತ್ತಾನೆ]

ಶಹಜಾದ : -ನನಗೆ ಯಾರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಂದರಿಯರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನವರೇ. [ಮೈನಾ ಏನನ್ನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ] ಏನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಿ, ನನ್ನ ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ ಮೈನಾ?

ಮೈನಾ : -ಕರಾರಿ.

ಶಹಜಾದ : -ಯಾಕೆ ?

ಮೈನಾ : -ನೀನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರೋದಿಲ್ಲ ತಾನೇ? ನನ್ನ ಕರಾರಿ ಕೊಡು, ನನ್ನ ಡೇರೆ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಕಾಳಿಯ ಕುಣಿತ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. (ಬಾದಾಶಹ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾಕೆ ಹೆದರಿ?) ಕರಾರಿ ಕೊಡಕ್ಕೋ ಅಥವಾ ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬರ್ತಾಳೊ ಅಂತ?

ಶಹಜಾದ : -ಎಲೇ ಹೆಂಗಸೇ, ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ಉದ್ದ ಬಿಡ್ತಿದ್ದೀ

ಮೈನಾ : -ಬರೀ ನಾಲಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ಕೈಯಾ ಕೂಡ, ಕೊಡು ಕರಾರಿನಾ

[ಮೈನಾ ಆವೇಶದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪ್ರಜ್ಞಾ ಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಬಾದಾಶಹ ಅವಳನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ]

ದೃಶ್ಯ - 3

[ಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಂತವಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಮಂಡಲ ಕುಣಿತಕ್ಕಾಗಿ ಓರಾಸನ್ನು ಎದರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಓರಾ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಎಲ್ಲಾರೂ : -ಹೀರಾ? ಯಾರೆ ಇಷ್ಟೊತ್ತಾಯಿತು?

ಹೀರಾ : -ಅತ್ತಿಗೇನಾ ಎದರು ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಅವಳು, ಅವಳ ಸಖಿಯರು ಯಾರೂ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಣ್ಣ ಒದ್ದಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾನೇ

.....

ಯುವಕ : -ಅದು ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಅಭ್ಯಾಸ, ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡ. ನಡಿ ಶುರು ಮಾಡು.

ಹೀರಾ : -ನಡಿರೀಶುರು ಮಾಡಿ.

[ಎಲ್ಲಾರೂ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ]

ಹಾಡು : - ಹೊರಟು ನಿಂತನೋ ಅಭಯಸಿಂಹ ||
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿಹನೋ ವೀರಸಿಂಹ
ಹೊರಟರು ಐವತ್ತೈರಡು ವೀರರು
ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ಗುರ್ಜರ ಯೋಧರು
ಹೊರಟಿಹರೋ ತಾಯಿ - ಒಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ
ಹೊರಟಿಹರೋ ತಾಯಿ.
ಕಲಂಕವೊಂದೂ ಬಾರದಂತೆ
ಕರುಣಿಸು ಓ ತಾಯಿ
ಶಿರವನವರ್ತಿ ಸುವೆ ಚರಣ ಕಮಲದಲ್ಲಿ
ಸ್ವೀಕರಿಸೇ ತಾಯಿ.
ಅರಿಗಳು ಬಂದು ದೇಶವನಾಳ್ವವರೆ
ಆಗದು ಓ ತಾಯಿ
ಯೋಧ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿಹನಿಂದು
ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಓ ತಾಯಿ
ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ತಟ್ಟಿದರೆ
ನೆತ್ತರಿನಿಂದ ಚರಣವ ತೊಳೆವೆ
ತೊಳೆವೇ ಓ ತಾಯಿ
ಕುದುರೆ ನೆಗೆಯಲಿ, ಹುಬ್ಬು ಎರಲಿ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಮಿನಗಲಿ
ಸುರಿಮಳೆಯಾಗಿ ರಕ್ತ ಸುರಿಯಲಿ
ರಕ್ತ ಸುರಿಯಲಿ ತಾಯಿ
ಯುದ್ಧ ವೇಷವ ತೊಟ್ಟನು ವೀರ
ಸಾವು ಬದುಕಿನ ಆಟ ತೊಡಗಿತು
ಕಳಂಕವೆಂದೂ ಬಾರದಂತೆ
ಕರುಣಿಸು ಓ ತಾಯಿ.

[ಕೊನೆಯ ಹಾಡಿನ ಸಾಲು ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕನೊಬ್ಬ ಮೇಲುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : - ಅರೇ ಕೇಳಿ, ಚಂದ್ರನ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? ಹೀರಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ? (ಕೂಗುತ್ತಾನೆ)
[ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ತಿರುಚಾಟದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಸುತ್ತ ಸೇರುತ್ತಾರೆ]

ಹೀರಾ : - ನಾನೇ ಹೀರಾ, ಏನು ಕೆಲಸ?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : - ನಿನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.

ಹೀರಾ : - (ಗಾಬರಿ) ಹಾ! ಆ! ಏನಂದಿ? ಯಾರ ಕೆಲಸ?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : - ಬಾದಶಾಹ ನಿನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಹೀರಾ : - ಏನು? ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರೂ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರಾ?

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : - ಬಾದಶಾಹನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಯಾವ ಹೆಂಗಸರು ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?
ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಮನೇಲಿ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳೊಳ್ಳೊ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಿಮಗಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತು ಇದು ಮೈಚ್ಚರ ಯುಗ ಅಂತ.

ಹೀರಾ : - ನಾಲಿಗೆ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡು. ಸ್ನೇಹಿತರೇ ನೀವು ತಕ್ಷಣ ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಜೀವದಿಂದಿರೋ ಹೆಂಗಳೆಯರನ್ನು ಕಾಪಾಡೋಣ.

[ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಹರಡುತ್ತದೆ.]

ಹಾಡು : -
ವಿಳಂಬ ಮಾಡದೆ ಹೀರಾ ಧಾವಿಸಿದ ಅಶ್ವಗಳೆಡೆಗೆ
ವೀರ ವೇಷವ ಧರಿಸಿದನೂ, ಮೂಗು ದಾರವ ನಿಧರಿಸಿದ
ಶೂರರಾದವರು ಬನ್ನಿರಿ ಜತೆಗೆ, ಹೇಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿರುಗಿ
ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ಪೇಟವ ಧರಿಸು, ಹಾರಲಿ ಕೆಂಪು ಗುಲಾಲಿ
ದಿಲ್ಲಿಯಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿದರೆ
ಉಳಿವುದು ನನ್ನಯ ಹೆಸರು
ಹೀರಾ ಏರಿದನೊಂದು ಕುದುರೆ
ಗುರ್ಜರರೇರಿದರೊಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ.

ದೃಶ್ಯ - 4

[ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬಾದಶಾಹನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೊಲ್ಲರ ಸೇನೆ. ಮೈನಾ ಕಾಳಿಯ ವ್ರತ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಊಟವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಪರದೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಹೀರಾ ಮತ್ತು ಗೊಲ್ಲರ ಸೈನ್ಯ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು]

ಮೈನಾ : - ಅರೇ, ಯಾರಲ್ಲಿ? ನನ್ನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿ. ನನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಕ್ಕೆ ಬಿಡಿ.
(ರೂಪಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ) ಹೀರಾ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಆಸೆ.

ರೂಪಾ : - ಹುಚ್ಚಿ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಗೊಲ್ಲರ 9 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ, ಅವರ ಹನ್ನೆರಡು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಸಮವೇ?

ಮೈನಾ : - ಓಹೋ! ಹಾಗೋ? ನಮ್ಮ ಗೊಲ್ಲತಿಯರ ಸಾಹಸಾನೆ ತೋರಿಸೋಣ, ರೂಪಾ, ಹೀರಾನಿಗೆ ನನ್ನ ಬಳಿ, ಸೀರೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡು, ರತ್ನ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಕೊಡು.

[ಮೈನಾ ಆವೇಶದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾ, ಕುಣಿಯುತ್ತಾಳೆ. ದೇವಿ ಅವಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿದೆ]

ಹಾಡು
ಶಹಜಾದನನು ಸೆಣಸಿ ಸೋಲಿಸುವೆ.
ತುಚ್ಛ ಬದುಕನು ಸಾರ್ಥಕ ಗೊಳಿಸುವೆ.

ರೂಪಾ : - ಮೈನಾಳ ಮೇಲೆ ದೇವಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ತಾಯಿ ಅಂಬಾ! ಈಗ ಗೊಲ್ಲರು ಗೆಲ್ಲಾರೆ, ಗೊಲ್ಲರು ಗೆಲ್ಲಾರೆ.

[ಶಹಜಾದನ ಹಿಂದೆ ಹೀರಾ ಓಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಶಹಜಾದ : - ಮೈನಾ, ನನ್ನ ತಂಗಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು.

ರೂಪಾ : - ಅಂಬಾ ತಾಯೀ

ಹೀರಾ : - ತಾಯಿ ಅಂಬಾ, ತಾಯಿ ಅಂಬಾ (ಕಾಲುಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಶಹಜಾದ : - ತಾಯೀ ಅಂಬಾ, (ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೈನಾಳ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ)
ತಮ್ಮ ಹೀರಾ, ನಿನ್ನತ್ತಿಗೈಯನ್ನು ಸನ್ಮಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

[ಹೀರಾ ಅತ್ತಿಗೈಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಶಹಜಾದ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ]

ದೃಶ್ಯ - 5

[ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಜಯೋತ್ಸಾಹ. ಹೀರಾ ಅತ್ತಿಗೈಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ರೂಪಾ ಗತಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೈನಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ]

ಹೀರಾ : - ನಡಿ ಅತ್ತೇ, ನಿನ್ನ ವ್ರತ ಪೂರೈಸಿತು. ಮನೆ ಬಂತು.

ಮೈನಾ : - ಹೀರಾ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ಮುಂದೆ ಹೊಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ಹೀರಾ : - ಏನು ಅತ್ತೇ, ನೀನಿಗೆ ಯಾರು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತಾರೆ? ನೀನು ಸಾರ್ವಾತ್ಮ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯ ಅವತಾರ.

ಮೈನಾ : - ನನ್ನ ಸತ್ಯ ಅವಳಿಗೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು.

ಹೀರಾ : - ಅತ್ತೇ, ನೊಡಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಅತ್ತೇ, ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟ ನಾದಿನಿ ಎಲ್ಲಾರೂ ಇಬ್ಬಾರೆ. ನಟ ಅವರೊಡನೆ ಸೇರು. ನಾನು ಹೋಗಬೇಕು. (ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ)

ತಾಯಿ : - ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಬಾಳು.

(ಮೈನಾ ಅತ್ತೆಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅತ್ತೆ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾ) ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡ ಬಾದಶಾಹನ ಬೇಗಂ.....

ಮೈನಾ : - ಬಾದಶಾಹನ ಹೆಂಡ್ತಿ? ನಾನು ಬಾದಶಾಹನ ಬೇಗಂ? ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮಗನ ಯಾಕೆ ಕಳೆಸೇರಾಗಿತ್ತು.

ಅತ್ತೆ : - ಗೊಲ್ಲರ ಮಾನ ಕಾಯಕೋಸ್ಕರ. ತುರುಕರ ಮನೆಲಿ ಇದ್ದೊಳ್ಳಿಗೆ ಜಾಗ ಕೊಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಕುಲದ ಮರ್ಯಾದೆ ಏನು ಉಳಿತು?

ಮೈನಾ : - ನನ್ನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತಾ? ಹೇ. ಯೋಗಮಾಯೇ. ನನ್ನ ಸತ್ಯ ನಿಂಗೊತ್ತು. ಹೀರಾ, ನಾನು ಹೋಗ್ತೀನಿ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳು ಮೈನಾ ನಿಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ತರೋಲ್ಲಾಂತ.

[ಮೈನಾಳಿಗೆ ಆವೇಶ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಮೇಲೆ ದೇವಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅರಿತ ರೂಪಾ]

ರೂಪಾ : - ದೇವಿ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸು ತಾಯಿ

ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರು : - (ಅತ್ತೆ, ನಾದಿನಿಯರನ್ನು ಹೊರತು) ಕ್ಷಮಿಸು ತಾಯಿ. ಮಕ್ಕಳ ತಪ್ಪು

ರೈಮಿಸು.

[ಮೈನಾ ಶಾಂತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತಲೆಗಂಟು ಬಿಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಮೈಮೇಲಿನ ದೇವರು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ]

ಅತ್ತೆ, ನಾದಿನಿ ಮತ್ತು ಇತರರು : - ತಾಯೇ ಇರು, ಹೋಗ್ವೀಡ. ನಮಗೋಸ್ಕರ ಇರು. ದಯವಿಟ್ಟು ಇರು.

[ಎಲ್ಲಾರು ದೇವಿ ಭಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ]

ಹಾಡು : - ಗುರ್ಜರಿ ಮೈನಾ
ತೆರಳಿದಳು ಪಾವಾಗಡಕ್ಕೆ
ಪಾವಾಗಡದಲ್ಲಿ
ಲೋಪವಾದಳು
ಕರೆಸಿಕೊಂಡಳು
ಮಹಾಕಾಲಿ

(ತೆರೆ)

ಇಬ್ಬನಿಯ ಮುತ್ತು

—ಯಶವಂತ ಪಂಡ್ಯಾ

ಪಾತ್ರ ವರ್ಗ

ಶಂಕರ
ಪಾರ್ವತಿ
ಮೋಹಿನಿ
ಪುರುಷ

[ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ:-ಶರದ್ವತುವಿನ ಆರಂಭ. ಶಿಖರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿ ಮಂಡಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.]

ಶಂಕರ :- ಇದ್ಯಾಕೋ, ವಿಪರೀತವಾಯ್ತು ಉಮಾ

ಪಾರ್ವತಿ :- ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಸ್ವಾಮಿ

ಶಂಕರ :- ನೀನಂತೂ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಯೋಚಿಸ್ತೆ ಮಾತಾನಾಡಿ ಬಿಡ್ತಿ. ಅಧಿಕಾರದ ನಿಜವಾದ ಮೌಲ್ಯ ಅದರ ಸದುಪಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಬಾಕೀ ಲಾಭ ಯಾವ ಹಳ್ಳಿಗನಾದ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡ್ಕೊತಾನೆ.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷದ ನಂತರ ನೀವು ನನಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳಿಕೊತ್ತಿದೀರಾ?

ಶಂಕರ :- ಯಾಕೆಂದರೇ ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರ ಕೊಂಚನೂ ಇಳಿದಿಲ್ಲ

ಪಾರ್ವತಿ :- ನಿಮ್ಮದು?

ಶಂಕರ :- ಪರಿಹಾಸ ಇರಲಿ ಬಿಡು. ವರ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಡದ ಅರ್ಭಟ ಬರೀ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ, ಜೀವನದ ಗಂಭೀರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲೂ ಹಾಸ್ಯ ಕೂಡ ಇಷ್ಟೇ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದರ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿ. ಅನಾವೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಾತಕವಾಗುತ್ತೆ.

ಪಾರ್ವತಿ :- ನೀವು ಪತಿಯಿಂದ ಗುರುಸ್ಥಾನ ತಗೋಂಡ್ರಿ, ಆದ್ರೆ ನಾನು, ಖಂಡಿತಾ ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಾನ ತಗೋಳ್ತಲ್ಲ.

ಶಂಕರ :- (ಶಾಂತದಿಂದ) ಇದಕ್ಕಿಂತ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಹೆಚ್ಚೇನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡು, ನೀನು ಅರ್ಧಾಂಗಿನಿಯಾಗಿರು ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಇನ್ನೇನಾಗಿದ್ದೀನಿ? ಇಂಥಾ ಮಾತು ಇನ್ಯಾರಾದರೂ ಅಂದಿದ್ದೇ ಎಂಥಾ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತು?

ಶಂಕರ :- (ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ನೋಡು, ನಾನು ಏನು ಹೇಳಿನೋ ಅದನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳು. ಹೇಳೋದು ಒಂದೇ, ಬಿಡೋದು ಒಂದೇ ಆಗಬಾರದು.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಅಷ್ಟೇ, ಸಾರಾ

ಶಂಕರ :- ನಿನ್ನ ಸತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಗೌರವವಿದೆ. ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ, ಆದರೇ ಇದರ ದುರುಪಯೋಗ

ಪಾರ್ವತಿ :- ದುರುಪಯೋಗ? ಏನನ್ನುತ್ತಿ ನೀನು?

ಶಂಕರ :- ಯಾವುದರ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಇಲ್ಲವೋ, ಅದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರ ಪತನವಾಗುತ್ತೋ, ಇದೆಲ್ಲಾ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಸರಿ, ಅದರಿಂದ ನಮಗೇನಂತೆ?

ಶಂಕರ :- ಕೇಳು, ಚಿತ್ರಕೇತುವಿಗೆ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪ, ದುರುಪಯೋಗವೇ.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಇಲ್ಲ. ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಈ ತರಹ ಮಾಡದಿರಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಅಸುರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ?

ಶಂಕರ :- (ನಕ್ಕು) ಪ್ರಿಯ ಪಾರ್ವತಿ, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬೇರೆಯವರ

ಮನನೋಯಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಅಂದ್ರೇ

ಶಂಕರ :- ಚಿತ್ರಕೇತು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಮರುಶಾಪ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಆದರೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ಉದಾರತೆ ತೋರಿಸುತ್ತೆ.

[ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿ ನಾಚಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ] ನೀನು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತ್ಕೊಂಡೀರು ಅಂತ ಹರಮಾಡಿದಾಗ ಚಿತ್ರಕೇತು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು? ನನಗೂ ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದಂತೆ ಪ್ರಾದೇಗಿಳೂ ಸಹ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಏಳು ಪ್ರಹರಗಳೂ ಮತ್ತು 57 ಕ್ಷಣಗಳೂ ನನ್ನ ಜತೆ ಇದ್ದು ಕೂಡ

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಅಳು ದನಿ) ನಾನು ನಿಮಗೆ ಭಾರವೇ? (ಕಣ್ಣೀರು ಒರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಶಂಕರ :- (ಅವಳ ಮುಖ ತನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ) ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ

(ಪಾರ್ವತಿ ಹುಸಿನಗುತ್ತಾಳೆ) ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾರವನ್ನೇ ಹೊತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ನೀನು ಭಾರವೇ? ಪ್ರಿಯೇ ಹೇಳು, ನಿನಗೆ ಈ ಶರೀರದ ಮೇಲ್ಕಾಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮೋಹ?

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಗರ್ವದಿಂದ) ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸ್ಕೊಂಡೀರಾದರೆ ತಾವು ಸಾರ್ವತ್ ಪಾರ್ವತಿಯ ಅವತಾರ ತಳಿಯ ಬೇರಾಗುತ್ತದೆ

ಶಂಕರ :- ಸರಿ ಬಿಡು. ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುತ್ತಾಡಲು ಮನಸ್ಸಾಗಲೇ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಎಂಥಾ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿರಾ?

ಶಂಕರ :- ಹೇಳು - ಮನಸ್ಸಾಗಲೇ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಇದನ್ನು ಹೇಳೋದಾದ್ರೆ ಇನ್ನೇನು ಉಳಿತು? ದೂರ ಇರೋಣ ಅನ್ನುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೆ ಹತ್ತಿರನೂ ಇರೋಣ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಹೇಳುವುದು?

ಶಂಕರ :- ಹಾಗೇರಾಗುತ್ತೆ? ನನ್ನನ್ನೇನು ಮರಳು ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ತಿಳಿಸ್ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ನಿನ್ನಂಥ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಪುರುಷನ ಸೌಂದರ್ಯವಾದರೂ ಹೇಗಿರಬೇಕು?

ಪಾರ್ವತಿ :- (ನಗುತ್ತಾ) ಅಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಕಾದ್ರೇ? ಪ್ರಭು ಒಂದ್ವೇಳೆ ಎಲ್ಲಾರೂ ತಮ್ಮ ರೂಪ ನೋಡ್ಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಗಿದ್ದೆ ಪ್ರಪಂಚ ಅರ್ಧ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಂಕರ :- ನಿಜವಾಗ್ಗೂ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾರ ಹೃದಯವನ್ನು ಚುಚ್ಚುವಂತಹ ಸತ್ಯ ಆದ್ರೇ ಈಗ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಈಗಲೂ ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಶಂಕರ :- ಹೇಗೆ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ನನ್ನ ಪ್ರಭುವಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಹಂಕಾರ ಇದೆ ಅನ್ನೋದು ಇದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ.

ಶಂಕರ :- ಅಹಂಕಾರ ಕೂಡ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅಂಶಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇರಾಗುತ್ತೆ.

ಶಿವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಅಹಂಕಾರ ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣ, ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ಶವ ಎಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಾರ್ವತಿ :- ನಿಜವೇ? ನಾನು ನಿನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತಾ ನಾನು ಅದನ್ನು ಜನರ ಅಭಿನಂದನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಶಂಕರ :- ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ಜಗತ್ತು ಇಷ್ಟು ಉದಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಕರದಲ್ಲೂ ಗಂಭೀರಾರ್ಥ ತುಂಬಿದೆ, ವೈಪರೀತ್ಯ ತುಂಬಿದೆ. ಮೊಟಕಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆಂಡತಿಯ ಹಿಂದೆ ಹುಚ್ಚಿನಂತೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವನು. ಸುಂದರವಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಬೈಗುಳ. ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ತಾನೆ? ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಜೋಗಿಯಂತೆ ಅಲೆಯುತ್ತೇನೆ ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಇಲ್ಲ

ಶಂಕರ :- ನನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ಅಂದ್ರೆ ಹೆದರಿಕೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ನಿಜ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೇ ನಾನು ಇರೋದು.

ಪಾರ್ವತಿ :- (ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ) ಇಲ್ಲ, ಅದು ನನ್ನ ತಪ್ಪು. ಮರೆತು ಬಿಡಿ ಅದನ್ನ.

ಶಂಕರ :- (ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿ) ಗಿರಿಬಾಲೆ, ನಾಚಬೇಡ, ಈ ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸಲಾರದು.

ಪಾರ್ವತಿ :- ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಶಂಕರ :- ಕೋಮಲವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳು ಇರಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಈ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆ

ಪಾರ್ವತಿ :- ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ನಂದಿಗೂ ಹಾರಿದ್ದೀರ

ಶಂಕರ :- ನಿನಗೆ ಚುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಮೂಗುತಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತೆ ಅಲ್ವೇ?

ಶಂಕರ :- ಈ ಸರ್ವ ಕುಂಡಲಿ

ಪಾರ್ವತಿ :- ಸಮಸ್ತ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಭುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಇರುವುದು. (ತಮಾಷೆಯಾಗಿ) ಆ.....ದರೆ ಹೌದು ... ಒಂದೊಂದು ಸಲ ನನ್ನ ಮಾತು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೇಸರ ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? *ಶಿವನು ನನ್ನನ್ನು ಬೇಸರ ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?*

ಶಂಕರ :- ಯಾವಾಗ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ನಿಮ್ಮ ಎತ್ತು ನೆಗೆಯುತ್ತಾ, ನೆಗೆಯುತ್ತಾ ತನ್ನ ಒರಟು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಪೋಲಗಳನ್ನು ತೇವ ಮಾಡಿದಾಗ

ಶಂಕರ :- ಹೌದು, ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಲಿ?

(ಇಬ್ಬರೂ ಎರುದ್ದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ) ನಿನಗೆ ಈ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿರುವ ಜಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸಹ್ಯವಾಗೋಲ್ಲವೇ?

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಧೈರ್ಯವಾಗಿ) ಇಲ್ಲ

ಶಂಕರ :- ನೀನು ಸ್ತ್ರೀಯೋ ಅಥವಾ

ಪಾರ್ವತಿ :- ಪತ್ನಿ

ಶಂಕರ :- (ಸ್ವಗತ) ಎಷ್ಟು ಸರಳವಾದ ಉತ್ತರ

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಸ್ವಗತ) ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದೂ ನಾನೇಕೆ ಹೇಳಲಾರೆ. ಇವನ ಜಟಿಗಳು ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಜಟಿಯಂತಿವೆ. ಇಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇ?

ಶಂಕರ :- ಪ್ರಿಯೇ, ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇನು?

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಸ್ವಗತ) ಹೇಳಿ ಬಿಡಲೇ? ಇವತ್ತಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ಮಂದಾಕಿನಿ ತಾನೆ? ಅವಳು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಮುಂದೆ ಇರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭೋಲಿನಾಥನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರುತ್ತಿದ್ದೆನೇ? (ಹ್ರಶಾಶ) ಇಲ್ಲ, ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಶಂಕರ :- ಹೇಳಬಾರದಂಥದ್ದೇನೋ ಇದೆಯಲ್ಲ?

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಇರಲಿ ಬಿಡಿ. ತಿಳಿಯದೇ ಇರೋದ್ರಲ್ಲೇ ಆನಂದ.

ಶಂಕರ :- (ಕೋಪ) ಇದೇನು ಚಮತ್ಕಾರ. ಶಿಷ್ಯೆಯಲ್ಲದವಳು ತಾನೇ ಗುರುವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಸೀನಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

[ಪಾರ್ವತಿ ಶಂಕರನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಶಂಕರ ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ]

ಪಾರ್ವತಿ :- ನಿಮಗೆ ಕೋಪ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತೇ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೇಳದೆ ಇದ್ದೂ ನೀವು ಕೋಪಿಸ್ಕೋತೀರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡಿ ನಾನು ಏಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರೋಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೇ ಅದಕ್ಕಿರುವುದು ಒಂದೇ ಕಾರಣ. ನೀವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟೊಂಡಿರುವುದು. ಅದು ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ನಾನೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾರಾದರೂ ಆಗಲಿ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರರು. ಅಂತಹ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಡಬಲ್ಲೆ?

ಶಂಕರ :- ಹಿಮವಂತೆ, ಗಂಗೆಯ ಗರ್ವವನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಜಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವುದು ಇದು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಬೇರೆಯವರ ಗರ್ವ ಮುರಿಯಲು ಎಷ್ಟು ಜನ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಾವೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲಾ?

ಶಂಕರ :- ಇರಬಹುದು, ಆದ್ರೇ ಪಾರ್ವತಿ ಎನ್ನೋ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನೊಡನೆ ನಾನು ಮದುವೆಯಾದ್ದನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಮರೆಯಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದ್ರೂ ಏನು? ದೇವ ಪುರುಷರಾದ ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ್ರೂ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದ್ರೂ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಆದ್ರೇ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಬೇರೆ ಪುರುಷರು

ಶಂಕರ :- (ಕೋಪದಿಂದ) ಜಾಸ್ತಿ ಆಯ್ತು. ಅಸೂಯೆಗೂ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇದೆ.

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಕೋಪದಿಂದ) ಕೋಪಾ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿಲ್ಲಾ?

ಶಂಕರ :- ಪಾರ್ವತಿ, ಮಹಾ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಿಡಿ ಸಾಕು. ಕೇವಲ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ನನ್ನ ಜೀವ ಎಂದು ಬಗೆದಿರುವ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀನೇ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರೆ ಕೋಪ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು? ಈ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು ಪಾರ್ವತಿಯ ಗುಣ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಅಗ್ನಿ ಶಿವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ.

ಜಾಹ್ನವಿಯನ್ನು ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹೃದಯದ ಮಾತಿರಲಿ, ಶುದ್ಧವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಮಿಲನ ಪ್ರಸಂಗ ಬಾರದಿರುವಂತೆ

ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಂದ್ರಲೇಖೆಯೂ ಅಷ್ಟೆ ನಿರ್ಮಲ. ದಕ್ಷಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮದೇವ ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡ್ತಾನೆ. ಇದು ಅದರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. ಪಾರ್ವತೀ ಮಹೇಶ ಯಾರಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಲಾರ, ಯಾರ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಸಹಿಸಲಾರ.

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಶ್ಲೇಹದಿಂದ) ಆದರೇ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿರಲ್ಲವೇ?

ಶಂಕರ :- ಖಂಡಿತಾ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆ

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಸಂತೋಷ) ಶಂಕರನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಅಂದ್ರೆ ಕಡಿಮೇನಾ? ಅದೇ ಪಾರ್ವತಿಯ ಸರ್ವಸ್ವ ತಂದೆಯಾದ ದಕ್ಷರಾಜನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸತಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಾವುದು ಕಾರಣ? ತಂದೆಯಾದವನು ಪತಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ

ಶಂಕರ :- ನೋಡು

ಪಾರ್ವತಿ :- ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತು ಪೂರಾ ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಶರೀರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದು. ಆದರೆ ಆತ್ಮ ಅಮರವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಉಮಳ ಅವತಾರ ಎತ್ತಿತು. ಆಗಲೂ ರುದ್ರನದೇ ಸೇವೆ.

ಶಂಕರ :- ಹೀಗೆಂದು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆ ಪಡುವುದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಲ್ಲವೇ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಮಾತು ಸಾಯಲಿ ಬಿಡಿ

ಶಂಕರ :- ಹಾಗೆ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಣಯ ಕಲಹ ಅನಾದಿ ಅನಂತ. (ಪಾರ್ವತಿ ಮೌನ) ಹಾ! ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮರೆತೆ ಹೋದೆವಲ್ಲಾ

ಪಾರ್ವತಿ :- ಏನದು?

ಶಂಕರ :- ಮೊದಲೇ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂದಿದ್ದೇ ಈ ಜಗಳಾನೇ ಆಗ್ನಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿ :- ಅದೇನು ಅಂತೀರಿ?

ಶಂಕರ :- ಮದನ ನನ್ನ ದಮನ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದು..... ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ. ಆದರೇ ನಾನು ಅವನನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಅನೇಕರನ್ನು ಉಳಿಸಿದೆ. ಇದು ನಿಜ ತಾನೆ?

ಪಾರ್ವತಿ :- (ರೇಗಿಸುತ್ತಾ) ನನಗೇನೋ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಅನ್ನುತ್ತೆ.

ಶಂಕರ :- ಏನು ಹಂಗಂದ್ರೇ?

ಪಾರ್ವತಿ :- ಮದನ ಜೀವಂತದಿಂದಿರೋವಾಗ ರತಿಯಿಂದ ದೊರೆತ ಅವಕಾಶದ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೂ ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ. ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ

ಶಂಕರ :- ಆಮೇಲೆ? ಈಗ? (ರೇಗುತ್ತಾ) ಏನು ಪ್ರೇತನಾಗಿ

ಪಾರ್ವತಿ :- (ನಗುತ್ತಾ) ಅಲ್ಲ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಣಗಳು ಈಗ್ಗೂ ಕೈಲಾಸದ ಸುತ್ತಲೂ ಹರಡಿವೆ ಅಂತ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ

ಶಂಕರ :- ಆದ್ರೇ ನೀನು ಈ ಪ್ರಳಯದ ಅಧಿಷ್ಠಾಯಕನಾದ ಹಿಮಾಚಲನಾಯಕನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಮುಂದಿನದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬಲ್ಲೆಯಾ? (ಗರ್ವದಿಂದ) ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಹಾನಾರಾಯಣನ ಸಾಹಸವೂ ಇಲ್ಲ ಖಂಡಿತಾ ಇಲ್ಲ

ಪಾರ್ವತಿ :- (ಎದ್ದು) ಹಾಗೋ(ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಶಂಕರ : - ಇದೇನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ

ಪಾರ್ವತಿ :- ಇದುವರೆಗೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಪಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಲಿ. ಇಂದು ಮಾನಸ ಸರೋವರದ ನೀರು ಇನ್ನೂ ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. (ಪಾರ್ವತಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಶಂಕರ : - (ಹರ್ಷದಿಂದ) ಇಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಜಗಳ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಜೀವನ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸುವಾಸನೆ ಎರಡೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಬೆರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಉಪಮಾನ ಹುಡುಕಬೇಕಾದೀತು.

[ಹೂವಿನ ಗಿಡದ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೂವು ಕೀಳುತ್ತಿರುವ ಕೋಮಲಾಂಗಿ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ತಂಭಿತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ]

ಮೋಹಿನಿ : - ಅರೇ, ಯಾರು ನೀನು? ಏನು ಹಾಗೇಕೆ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ? ದಯವಿಟ್ಟು ಹೋಗು.

ಶಂಕರ : - (ಸ್ವಗತ) ಯಾರಿರಬಹುದು? ಈ ರೂಪ, ಈ ತೇಜಸ್ಸು, ಈ ಅಂಗಾಂಗಗಳು

ಮೋಹಿನಿ : - (ಗಾಬರಿ) ನೀನು ಮಹೇಶನಲ್ಲ ತಾನೇ?

ಶಂಕರ : - ಕೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಯವೇನು ಬಂತು?

ಮೋಹಿನಿ : - ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನೀಯಳಾದ ಪಾರ್ವತಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಳು ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಳಿದೆ.

ಶಂಕರ : - (ಸ್ವಗತ) ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಖಂಡಿತಾ ನಿಜ ಪಾರ್ವತಿ. ನಾನು ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯನಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದರೆ ಈ ತುಚ್ಛವಾದ ಆಸೆ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ಹೊರಟೆ..... ಆದರೆ ನಾನು ಪಾಪದ ಗಂಟು ಹೊರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ (ಮೋಹಿನಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ) ಎಂಥಾ ಯಾವನ!.....

[ಶಂಕರ ಮೋಹಿನಿಯ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾಳೆ]

ಮೋಹಿನಿ : - ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೇಯಾದರೂ ಏನು?

ಶಂಕರ : - (ಸ್ವಗತ) ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲದಿದ್ದೇ ಧಿಕ್ಕಾರವೇ ಇರಲಿ

ಮೋಹಿನಿ : - ನೀವು ಮಹಾ ಪುರುಷರಲ್ಲವೇ?.....ನನ್ನಂಥ ತುಚ್ಛ ಜೀವಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಪರಟಾರ್ಹವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.....

ಶಂಕರ : - (ಮೌನ)

ಮೋಹಿನಿ : - ನೀವು ಮೌನ ವ್ರತ ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ ತಂಪಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ. ವೈರವೊಂದರ ಕೆಳಗೆ ಸುತ್ತಾಡಿ.

ಶಂಕರ : - (ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ)...ಇಲ್ಲೆ ಇದ್ದೇ

ಮೋಹಿನಿ :- (ಹಾರುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು) ಇಲ್ಲೆ ಇದ್ದೇ ಬೇಸರ ಕಳೆಯಲು ಹಾಡು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ. (ಅಂಗವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಶಂಕರ ಉನ್ಮಾದನಾಗಿದ್ದಾನೆ) ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರೆ ಹುಚ್ಚನಾಗಿರುವೆ? ನಿಮ್ಮ ಉಮಾ ಯುವತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಉಮಾ

[ಶಂಕರ ಕಾಮಾತುರನಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ]

ಮೋಹಿನಿ : - (ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಾ) ಆಗಾ ಇದೇ ಅನಂದ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು(ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಪಾರ್ವತಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಪಾರ್ವತಿ : - (ಶಂಕರನನ್ನು ನೋಡದೆ) ಎಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ ನೀವು? ಮತ್ತೇ ತಪಸ್ಸಿನ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡೀತಾ? (ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೋಹಿನಿ ಬಂದು ಅವಳ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು)

ಮೋಹಿನಿ : - ರಕ್ಷಿಸು ತಾಯೀ

ಪಾರ್ವತಿ : - (ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿ) ಯಾರು ನೀನು? ಯಾರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ?

ಮೋಹಿನಿ : - ನಾನು ನಾನು[ಪಾರ್ವತಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಮೋಹಿನಿಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಇದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೂ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಶಂಕರ : - (ದೂರದಿಂದ) ಓಹೋ! ಪಾರ್ವತಿ ... ಆದ್ರೇ ಇವನು ಯಾರು?

ಪಾರ್ವತಿ : - ಬನ್ನಿ. ಏನು ಹುಡುಕ್ತಾ ಇದ್ದೀರಾ?

ಪುರುಷ : - (ಅಚ್ಚುಕಾಸದಿಂದ) ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ, ಮೋಹಿನಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಶಂಕರ : - (ಸಂಕೋಚದಿಂದ) ಯಾರು? ನಾರಾಯಣನೇ? ನಾರಾಯಣ, ನಾರಾಯಣ, ನಾರಾಯಣ.

(ತೆರೆ)

ಹಂಸಾ

—ಬಟುಭಾಯಿ ಉಮರ್‌ವಾಡಿಯಾ

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಹಂಪಾ

ಸುರುಮಾ

ಎಮಲಾ

ಉರ್ಸುಲಾ

ನರೇಶ

ಜಗದೀಶ

ಜವಾನ

ಧೀಮಂತ

ದೃಶ್ಯ-1

[ಸಮಯ:- ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಘಂಟೆ. ಸ್ಥಾನ :- ನರೇಶನ ಮನೆಯ ಒಂದು ಕೋಣೆ. ಹಂಸಾ ಕೂದಾನಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆಗ ಧೀಮಂತ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ]

ಹಂಸಾ :- ಬನ್ನಿ, ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ?

ಧೀಮಂತ :- ನರೇಶ ಎಲ್ಲಾದ್ದೂ ಹೋಗಿದಾನಾ?

ಹಂಸಾ :- ಹೌದು. ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದರು. ಇನ್ನೇನು ಬರಬಹುದು. ನೀವು ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿ.

(ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ)

ಧೀಮಂತ :- ನೀವು ವಸಂತೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ? ನಾನಂತೂ ಹೋಗಿಲ್ಲ

ಹಂಸಾ :- (ಎನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ) ಇಲ್ಲ. ನಾನೂ ಹೋಗಿಲ್ಲ

ಧೀಮಂತ :- ಅರೆ! ಏನೋ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ?

ಹಂಸಾ :- ಏನಿಲ್ಲ. ಹೀಗೇನೇ! ನಾನು ಹೋಗಿಲ್ಲ

ಧೀಮಂತ :- ನರೇಶನು ಹೋಗಿಲ್ಲವೇನು? ಅವನು ಹೋಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು

(ಹಂಸಾ ಧೀಮಂತನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ)

ಹಂಸಾ :- ಹೌದು ಅವರು ಹೋಗಿದ್ದರು

(ಹಂಸಾಳ ಮುಖಭಾವ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಧೀಮಂತ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಧೀಮಂತ :- (ವ್ಯಕ್ರತೆಯಿಂದ) ನಿನಗೆ ಬೇಜಾರಾಯ್ತೇನು? ಕ್ಷಮಿಸು. ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಗೇ ಕೇಳಿದೆ ಅವ್ವೆ. ಎಲ್ಲೂ ಹೀಗೇ ತಾನೆ ಮಾತಾಡೋದು? ನಾನು ಹಾಗೇನೇ ಕೇಳಿಟ್ಟೆ. ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ನಿನಗೆ

(ಧೀಮಂತ ವಾಕ್ಯ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಹಂಸಾ ಮಾತು ಕೇಳಿಸ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆ. ಧೀಮಂತನ ದೃಷ್ಟಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿರುವ ಚಹ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ)

..... ಹಂಸಾ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಮತ್ತೆ ಜಗಳ ಆಗಿರಬೇಕು

ಹಂಸಾ :- ಆಗಿರಬಹುದು

ಧೀಮಂತ :- ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿ ಇಲ್ಲವೇನು?

ಹಂಸಾ :- (ಸಹಜ ನಗೆ ಬೀರುತ್ತಾ) ಏಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ. ಯಾಕೆ ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದು?

ಧೀಮಂತ :- ಯಾಕಂದ್ರೇ, ಆ ದಿನದ ಜಗಳ ಆದ ಮೇಲೆ, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುನೂ ಜಗಳ ಅಂದ್ರೆ ಭಯ ಬೀಳ್ತೀರು. ನಿನಗೇ ತಿಳಿದಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಯಾರಾದರೂ ಈ ದಿನ ದಶಮ ಇರಬಹುದು ಅಂದರೆ ನೀನು

ಹಂಸಾ :- ಈ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು. ನನಗಂತೂ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಸಹಾ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ಧೀಮಂತ :- ಅದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಬಿಡು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಏನು ಲಾಭ?

ಹಂಸಾ : - ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ಬೇರೆ, ನೀವೂ ಕಲಿತೋಬಹುದು

ಧೀಮಂತ : - ಯಾಕೆ, ನೀನು ಕಲಿಯೋದು ಅಸಾಧ್ಯವೆ? ನೀನು 200 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತೆ ಮಾತಾಡ್ತಿ. ಅದೆ ಉರ್ಫುಲಾನ ನೋಡು

ಹಂಸಾ : - ಅವಳ ಮಾತು ಬೇರೆ, ಅವಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಓದಿದ್ದಾಳೆ. ಜಗದೀಶ ಅವಳನ್ನು ಬಿ.ಎ. ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಏನೂ

ಧೀಮಂತ : - ಅವಳು ಬಿ.ಎ. ಆದ್ರೂ, ಅಷ್ಟರಷ್ಟೆ, ನನಗೇನು ಅನ್ನುತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾ? ನಿನಗೆ ಬರೋದ್ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥನೂ ಅವಳಿಗೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ

ಹಂಸಾ : - ನೀವೊಬ್ಬರೇ ಈ ತರ ಹೇಳೋದು

ಧೀಮಂತ : - ಇನ್ನಾರು ಹೇಳೋದಿಲ್ಲೇನು?

ಹಂಸಾ : - (ನಕ್ಕು) ಇಲ್ಲಾ

ಧೀಮಂತ : - ನರೇಶನ್ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾರೂ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಅವನೊಬ್ಬ ಮೂರ್ಖ.

ಹಂಸಾ : - ಹಾಗಂತ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ನನಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಹೌದು ಜಗಳ ಆಯ್ತು. ಏನಾಯ್ತು ಈಗ?

(ಧೀಮಂತ ಹಂಸಾಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ)

ಧೀಮಂತ : - ಅವನು ಎಷ್ಟು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ

ಹಂಸಾ : - ಏಕೆ? ನಿಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು?

ಧೀಮಂತ : - ಏಕೆ? ಇರಬಾರದೇನು? ಇಂಥ ಹೆಂಗಸನ್ನ

[ಜವಾನ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಜವಾನ : - ಅಮ್ಮಾವ್ರೇ, ಜಗದೀಶ ಚಂದ್ರರ ಮನೆಯಿಂದ ಆಳು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ, ಸಾಹೇಬ್ರು ಅಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರಂತೆ. ನೀವು ಕಾಯಬಾರದಂತೆ.

[ಹಂಸಾಳ ಮುಖ ಜೋಲು ಬೀಳುತ್ತದೆ]

ಹಂಸಾ : - ಆಳು ಹೊರಟು ಹೋದ್ದಾ?

ಜವಾನ : - ಇಲ್ಲಾಮ್

ಹಂಸಾ : - ಅವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ಅಂತ ಹೇಳು

[ಜವಾನ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ]

ಧೀಮಂತ : - ನೀನು ಇನ್ನೂ ಊಟ ಮಾಡಿಲ್ಲಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ

ಹಂಸಾ : - ಹೌದು. ಅದು ಅಲ್ಲದೆ ಇವತ್ತು (ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ)

ಧೀಮಂತ : - ಏನು? ಈ ದಿನ

ಹಂಸಾ : - ಈ ದಿನ ವಿವೇಶವಾದ ಕಾರಣಾನೂ ಇದೆ

ಧೀಮಂತ : - ಏನದು? ಏನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿಷಯಾನಾ?

ಹಂಸಾ : - ಅಂತಹದೇನು ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬ

[ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸಿನ ಪ್ರವೇಶ]

..... ಓ! ನೀನು ಬಂದಿರೋದು

ಬಂದವನು : - ಹೌದ್ರಮ್ಮ

ಹಂಸಾ : - ಏನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಾಹೇಬ್ರು ನಿನಗೆ?

ಬಂದವನು : - ಅದೇ, ಸಾಹೇಬ್ರು ಅಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡ್ತಾರಂತೆ

ಹಂಸಾ : - ಏನು ಇವತ್ತು ವಿಶೇಷ?

ಬಂದವನು : - ಇವತ್ತು ಉರ್ಸುಲಾ ಅಮ್ಮವ್ರ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ

(ಹಂಸಾ, ಧೀಮಂಟ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ತಕ್ಷಣ ಹಂಸಾ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾಳೆ)

ಹಂಸಾ : - ಸರಿ. ನೀನು ಹೋಗು

ಧೀಮಂಟ : - ಸಾಹೇಬ್ರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು?

ಬಂದವನು : - ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, (ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

(ಧೀಮಂಟ ತುಟ ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಹಂಸಾ ಮುಖ ಹಿಂಡುತ್ತಾಳೆ)

ಧೀಮಂಟ : - ಸರಿ ಹಂಸಾ. ನಾನಿನ್ನು ಬರಲಾ? ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಇವತ್ತು ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ದ್ರೇ ಏನಾದರೂ ಚಿಕ್ಕ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಾದರೂ ನಿನಗೆ ತರಿದ್ದೆ. ನರೇಶನಿಗೆ ಹೇಳು. ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬರ್ತಿನೀಂತ

ಹಂಸಾ : - ನಿಮ್ಮದು ಊಟ ಆಯ್ತೇನು? (ಧೀಮಂಟ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ)

ಧೀಮಂಟ : - ಅಯ್ಯು ಬಿಡು

(ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ)

(ತೆರೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ)

ದೃಶ್ಯ - 2

(ಜಗದೀಶ ಚಂದ್ರನ ಮನೆಯ ದಿವಾನ ಖಾನೆ. ಜಗದೀಶ ಚಂದ್ರ, ವಿಮಲ, ಉರ್ಸುಲಾ ಮತ್ತು ನರೇಶ್ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ)

ವಿಮಲ : - (ನರೇಶ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ) ಇವತ್ತು ಉರ್ಸುಲಾ ಎರಡರಷ್ಟು ಆನಂದ ಅಲ್ಲೇ ಉರ್ಸುಲಾ?

(ಉರ್ಸುಲಾ ನೆಲ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ)

ನರೇಶ : - ಹಾಗೇನು? ಏನು ಸಮಾಚಾರ?

(ನರೇಶ ಉರ್ಸುಲಾಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾಳೆ)

ವಿಮಲ : - ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಳು. ಬಹುಮಾನ ಬಂತು.

ನರೇಶ : - ಹೌದಾ? ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ. ಏನು ಬಹುಮಾನ ಬಂತು?

ಉರ್ಸುಲಾ : - ಬಹುಮಾನ ದೊಡ್ಡದೇನಲ್ಲಾ. ಕೇವಲ 5ರೂ ಅಷ್ಟೆ.

ನರೇಶ : - ಆದರೇನಂತೆ? ಬಹುಮಾನ ಬಹುಮಾನಾನೇ. ಅದರ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು ಅನ್ನೋದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಬಹುಮಾನ ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಆಯ್ತೋ?

ಉರ್ಸುಲಾ : - ಹದಿನೈದು ಜನಕ್ಕೆ

ನರೇಶ : - ಇನ್ನೂ ಆ ಚಿತ್ರ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿಲ್ಲೇನು? ಈ ವಿಷಯ ನೀನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲೇ

ಇಲ್ಲೇ?

ಉರ್ಫುಲಾ : - ಏನು ಮಹಾ ಅಂತ ಹೇಳೋದು

ನರೇಶ : - ಹಾಗಂದ್ರೇನು. ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಘಟನೆ ಅನ್ಯೇಕು

(ವಿಮಲ ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಜಗದೀಶ : - (ನರೇಶನ ಜೊತೆ) ಯಾಕೆ, ನಿನಗೂ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆಯೇನು?

ನರೇಶ : - ಇಲ್ಲಾ ಮಹರಾಯ, ಉರ್ಫುಲಾಳ ಚಿತ್ರ ನೋಡೋದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ ಅವ್ವೇ

ಜಗದೀಶ : - ಆಮೇಲೆ ಸಂಗೀತ?

ನರೇಶ : - ಕೇಳೋದ್ರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತುಂಬಾ ಇದೆ

ಉರ್ಫುಲಾ : - ನನಗೂ ಆ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ

ನರೇಶ : - ಹಾಡೋದಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲೇನು?

ಜಗದೀಶ : - ಯಾರಿಗೆ? ಉರ್ಫುಲಾಗಾ?

ನರೇಶ : - ಇಲ್ಲಾ ಅಂತೀಯಾ?

ಜಗದೀಶ : - ಅವಳಿಗಿಂತ ನಾನೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡ್ತೀನಿ, ಏನು ಹೇಳ್ತೀ ಉರ್ಫುಲಾ?

ಉರ್ಫುಲಾ : - ಹೌದು. ನೀನು ಶಲಿತ್ತಿದ್ದೀಯ?

ನರೇಶ : - ನೀನು ಶಲಿತರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡಬಹುದು. ನಿನ್ನ ಕಂಠ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ

ಜಗದೀಶ : - ಯಾರಯ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದು ಹಾಗೆ?

ನರೇಶ : - ಹೇಳೋವೂ ಯಾರಾದ್ರೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

(ಉರ್ಫುಲಾ ವಿಳುತ್ತಾಳೆ. ಜಗದೀಶ ನಂತರ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಉರ್ಫುಲಾ ಗುನುಗುನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನರೇಶ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಇಳುಕಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಉರ್ಫುಲಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ನರೇಶ : - ಯಾವುದು ಪುಸ್ತಕ?

ಉರ್ಫುಲಾ : - ವಿವಾಹ ಸಫಲವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ?

ನರೇಶ : - (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ವಿವಾಹ ಸಫಲವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ?

ಉರ್ಫುಲಾ : - ಹೌದು, ಯಾಕೆ?

ನರೇಶ : - ಹೆಸರು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ ಅಲ್ಪಾ?

ಉರ್ಫುಲಾ : - ಏಕೆ? ವಿಚಿತ್ರ!

ನರೇಶ : - ವಿವಾಹವೇನು ವ್ಯಾಪಾರಾನ? ಮನುಷ್ಯ ರತ್ನಪಟ್ಟು ಸಫಲಗೊಳ್ಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ವಿವಾಹ? ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಂತಹದ್ದೇನಿದೆ. ಇದೇನು ಗಹನವಾದ ವಿಷಯಾನಾ?

ಉರ್ಫುಲಾ : - ಯಾಕೆ? ಗಹನವಾದ ವಿಷಯ ಅಲ್ಪಾ? ಇಂಥ ಪವಿತ್ರ

ನರೇಶ : - ಬರೇ ಸುಳ್ಳು. ಬೊಗಳೆ. ವಿವಾಹ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ. ಇದನ್ನು ಗಹನ ಅಂಥ ತಿಳಿದವ್ವೂ ನಿರಾಶೇನೇ ಆಗುತ್ತೆ. ಈಗ ನೋಡು ನೀನಿರುವುದು ಬಾಡಿಗೆ

ಮನೆ ತಾನೇ?

ಉಸುಫಲಾ : - ಹೌದು

ಸರೇಶ : - ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಇದೆ ಅಂತಿಯಾ? ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ಹೇಗಿರಬೇಕೂಂತ ಬಯಸುತ್ತಿಯೋ ಹಾಗಿದೆಯೇ ಈ ಮನೆ?

ಉಸುಫಲಾ : - ಇಲ್ಲ. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಯಸಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಇರೋದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಸರೇಶ : - ದಿನಾ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನೀನು ಗೊಣಗುತ್ತಿಯಲ್ಲ?

ಉಸುಫಲಾ : - ಇಲ್ಲ. ಅದ್ರೇ ನೋಡು, ಇದೇನು ಅಂತ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ ಅಲ್ಲ, ವಿವಾಹ ಅಂದ್ರೇ

ಸರೇಶ : - ಹೌದು. ವಿವಾಹ ಮಹಾ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗೋಣಗೋ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಗಬೇಕು, ನಿಜ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಅಂದ್ರೇ ಸ್ವೀ ಪುರಷರಿಬ್ಬರೂ ವಿವಾಹ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯ ಅಂತ ತಿಳಿದು ಬಿಟ್ಟಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿರಾಶೆ, ದುಃಖ, ಗೋಣಗಾಟ ಇರೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಹಾಗೆ ವಿವಾಹ ಆದಮೇಲೆ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಅಂದ್ರೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡರ ದೃಷ್ಟಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿರಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ.

ಉಸುಫಲಾ : - ನೀವು ಮತ್ತು ಹಂಸಾ ಬೆಹನ್ ಇದೇ ರೀತಿ ಜೀವಿಸ್ತೀರಾ?

ಸರೇಶ : - ಅವಳ ಮಾತು ಬಿಡು. ಪಾಪ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋಣ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು. ವಿವಾಹ ಅಂದ್ರೇ ಏನೂ ಅಂತನೂ ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಉಸುಫಲಾ : - ಅರೆ, ವ್ಹಾ

ಸರೇಶ : - ನಾನು ಹೇಳ್ತೀರೋದು ನಿಜ

ಉಸುಫಲಾ : - ನಿಜ ಏನು ಬಂತು. ಪುರುಷರಿಗೆ ಇದು ಅಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಇರಬಹುದು, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ವಿವಾಹ ಅಂದರೆ ಜೀವನದ ಒಂದು ಆಸೆ, ತೃಪ್ತಿ

ಸರೇಶ : - ಇವೆಲ್ಲಾ ನಿಷ್ಕಂತವರಿಗೆ

ಉಸುಫಲಾ : - ಏನಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರೂ ಒಂದೇ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿರಲಿ, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿ, ಹೆಂಗಸು ಹೆಂಗಸೇ

ಸರೇಶ : - ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ

ಉಸುಫಲಾ : - ಇರಬಹುದು. ಆದರೇ ಈ ಭಾವನೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತೆ

ಸರೇಶ : - ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ನನಗೇನೋ ಹಾಗನ್ನೋಲ್ಲ

ಉಸುಫಲಾ : - ಈ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು. ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಲಾ ನಾನು?

ಸರೇಶ : - ಏನು?

ಉಸುಫಲಾ : - ಹಂಸಾಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಪ್ರೇಮ ಇದೆ ಅಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ಸರೇಶ : - ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು?

ಉಸುಫಲಾ : - ಇದು ತುಂಬಾ ಸುಲಭ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿದು

ಹೋಯ್ತು

ನರೇಶ : - ಹೇಗೆ?

ಉಪಾಧ್ಯಾಯ : - ನಿನ್ನ ವ್ಯವಹಾರ ನೋಡಿ. ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನೂ ಹೀಗೆ ಇದ್ದು ನನ್ನ ಕಂಡರೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಅವನಿಗೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕಿರುಕಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನನ್ನ ಪರಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಅಂತೇ
 ನರೇಶ : - ಏನು?

[ಏಮಲ ಬರುವಳು]

ಏಮಲ : - ಬಣ್ಣ, ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಕಾಯ್ದು ಇದ್ದಾರೆ

[ಎಲ್ಲಾ ದೂರವಾಗುತ್ತಾರೆ]

(ತೆರೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ)

ದೃಶ್ಯ - 3

[ಸಮಯ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. ಸ್ಥಾನ : - ನರೇಶನ ಮನೆಯ ದಿವಾನ ಖಾನೆ, ಹಂಸಾ, ಧೀಮಂತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ]

ಧೀಮಂತ : - ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ನೋಡು

ಹಂಸಾ : - ಏನು?

ಧೀಮಂತ : - ನೀನು ಹಸಿದು ಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ

ಹಂಸಾ : - ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗ್ಯಾರೆ ಬಿಡು

ಧೀಮಂತ : - ಹೋಗಲಿ, ಕಾರಣವಾದ್ರೂ ಏನೂ ಅಂತ ಹೇಳು

ಹಂಸಾ : - ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ಧೀಮಂತ : - ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ಉಪವಾಸ ಇದ್ದ ಅನ್ನೊಂಡಿದೀಯಾ?

ಹಂಸಾ : - ಅವರ ಮಾತು ಬೇರೆ

ಧೀಮಂತ : - ಯಾಕೆ ಬೇರೆ? ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥದೇನಾದ್ರೂ ದಿನಾ ನಡೆಯತ್ತೇ ಇರುತ್ತೆ

ಹಂಸಾ : - ಇಲ್ಲಾ, ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರಾದ ನಮಗೆ ಇದು ಸಾಧಾರಣ ವಿಷಯ. ನಿಮಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಕಾಣುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ.

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಸರವಾಗಿ ನರೇಶನ ಪ್ರವೇಶ)

ನರೇಶ : - ಅಲೇ, ಹಂಸಾ ಇವತ್ತು ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಅಂತ ಮರೆತೇ ಹೋಯಿತು ನೋಡು

ಹಂಸಾ : - ಪರವಾಯಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ. ಈಗೇನಾಯ್ತು

ನರೇಶ : - ಓಹೋ! ಧೀಮಂತ! ನೀನಾವಾಗ ಬಂದಿ?

ಧೀಮಂತ : - ನೀನು ಹೋದಾಗಿನಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇನೆ

ನರೇಶ : - ಹೌದಾ, ಸರಿ ಬಿಡು. ಹಂಸಾಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಆಫೀಸಿಗೆ ಅಂತ ಹೊರಟೆ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜಗದೀಶ ಸಿಕ್ಕಿ ಮನೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. : ಊಟವೂ ಅಲ್ಲೇ ಆಯ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಹಂಸಾಳ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಸಾಹೇಬರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಓಡಿ ಬರ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ನೋಡು

ಧೀಮಂತ : - ಬಹಳ ಉಪಕಾರ ಆಯ್ತು. ನಿನಗೆ ನಾಚ್ಕೆ. ಗೀಚ್ಕೆ ಇದ್ರೆ ಹಂಸಾಗೆ ಊಟ ಮಾಡು ಅಂತ ಹೇಳು, ಅವಳನ್ನು ಉಪವಾಸ ಇದ್ದಾಳೆ.

ನರೇಶ : - ಅರೇ, ಹಂಸಾ. ನೀನು ಇನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಿಲ್ಲಾ? ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ? ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನಲ್ಲಾ. ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲಾ?

ಹಂಸಾ : - ಬಂದಿದ್ದಾ ನನಗೆ ಯಾಕೋ ಊಟದ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇಲ್ಲ

ನರೇಶ : - ನಿನ್ನ ಈ 'ಇಚ್ಛೆ' ಮತ್ತೆ ಬಂತಾ? ಇಚ್ಛೆ ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತಿನೀ. ನನಗೊತ್ತು, ನಿನ್ನ ತಲೆಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಂಡಿದೆಯಲ್ಲ ಆ ಮುಳ್ಳು ಇನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ

ಹಂಸಾ : - ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಮಗ್ಯಾಕೆ ಕೋಪ. ನನಗೆ ಊಟ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ

ನರೇಶ : - ಊಫ್, ನಿನ್ನ ವರ್ತನೆ ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತೆ ನೋಡು. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ತರಲೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೀನು ಯಾವಾಗ ಬಿಡುವುದು? ಬೇರೂಂತಲೇ ನಿನ್ನ ಶರೀರನ್ನ ಒಣಗಿಸಿ ಅರ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿ.

ಧೀಮಂತ : - ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳೋನು ಮನೇಲೇ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು

ನರೇಶ : - ಹೌದು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಹೀಗಾಗೋಯ್ತು. ಏನು ಮಾಡಕ್ಕಾಗುತ್ತೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬಹುದಾ?

ಧೀಮಂತ : - ಇವೆಲ್ಲಾ ಅವರವರ ಭಾವನೆ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತೆ

ನರೇಶ : - ನೀನೊಬ್ಬ ನರ ಇಲ್ಲೋನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಂಥಹ ಭಾವನೆ?

ಧೀಮಂತ : - ಹೌದೊದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೂ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲಾ. ಆದ್ರೆ ಹೆಂಡತಿ ಹಲ್ಲು ಉದುರಿದರೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಭವ್ಯವಾದ ಸಮಾಧಿ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಭಾವನೆ ಅಲ್ಲಾ?

ನರೇಶ : - ಯಾಕೆ ನಿಂಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಆಗೋಲ್ಲಾ? ನಾನು ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಗಡೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತೆ

ಹಂಸಾ : - ಅಯ್ಯೋ! ಇದರಿಂದೇನಾಯ್ತು ಬಿಡಿ. ಸದ್ಯ ನೀವು ಬಂದ್ರಲ್ಲಾ, ಅಷ್ಟು ಸಾಲದೇನು?

ಧೀಮಂತ : - ಸಾರು, ಸಾರು, ಈಗ ಹೋಗಿ ಊಟ ಮಾಡು

ನರೇಶ : - ಹೋಗು, ಹಂಸಾ, ಹರ ಮಾಡಬೇಡ

(ಹಂಸಾ ಎದ್ದು ನರೇಶನ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರುತ್ತಾಳೆ)

ಏನು ತೊಂದರೆ ಇದು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಘಳಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರೋಣಾ ಅಂದ್ರೆ ಆಗೋದೆ ಇಲ್ಲಾ.

ಧೀಮಂತ : - ಹೌದಾ?

ನರೇಶ : - ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ನಾನೇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದೆ, ಈ ಇವಳ ಗೊಣಗಾಟ

ನೋಡು

ಧೀಮಂತ : - ನಿನಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತೆ ಅನ್ನು

ನರೇಶ : - ಏನು ಹಾಗಂದ್ರೇ?

ಧೀಮಂತ : - ಭಾವನೆ ಅಂದರೇನು? ಅಂತ ನೀನೇ ಹೇಳಿಯಲ್ಲ ನನಗೆ

ನರೇಶ : - ನೀನೊಬ್ಬ ಮೂರ್ಖ

ಧೀಮಂತ : - ಹೌದಾ?

ನರೇಶ : - ಇನ್ನೇನು ಮತ್ತೆ? ನಾನ್ವೇಳಿದ್ದು ಇಂಥ ತಪ್ಪು ಭಾವನೆ ಇರಬಾರದು ಅಂತ ಅಪ್ಪೆ

ಧೀಮಂತ : - ನಿನ್ನದು ಸರಿ. ಬೇರೆಯವರದು ತಪ್ಪು ಅನ್ನು

ನರೇಶ : - ಇಲ್ಲಾ. ನಿನಗ್ಯಾಕೆ ತಿಳಿಯೋದೇ ಇಲ್ಲಾ. ಅವಳು ಈ ಧರ ಹರ ಮಾಡ್ತಾಳಲ್ಲ? ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಭಾವನೇನಾ? ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ದೆ ನಾನು ಬರಕ್ಕಾಗೊಲ್ಲ ಅಂತ ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೂ ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು? ಹೀಗೇನೇ ಅವಳು ಶರೀರಾನ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಅವಳ ಮುಂಚಿನ ಪೋಟೋ ನೋಡಿದ್ದೀಯಾ? (ಪೋಟೋ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ) ನೋಡು. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಆರೋಗ್ಯವು ನೋಡು

ಧೀಮಂತ : - ಆ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ನೋಡು

ನರೇಶ : - ಇವತ್ತು

(ಹಂಸಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಧೀಮಂತ : - ಆಗೋಯ್ಯ? ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವಸರ

ಹಂಸಾ : - ಇಲ್ಲಲ್ಲಾ. ಅವಸರ ಎಂಥಾದ್ದು

ನರೇಶ : - ಹಂಸಾ, ಇವತ್ತೇನು ಮಾಡೋಣ ಹೇಳು

ಹಂಸಾ : - ಮಾಡೋದೇನು? ಏನೂ ಇಲ್ಲ

ನರೇಶ : - ಹೇ. ಹಂಗೆಲ್ಲಾ ಆಗೊಲ್ಲ. ಬೇಕಾದ್ರೆ ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ನಾಟಕ ನೋಡೋಣ. ಏನಯ್ಯ ಧೀಮಂತ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀಯಾ? 'ರಜತ ಕಿರಣ' ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕ. ಅದೇ ಸರಿ ನಾಟಕವೇ ನೋಡೋಣ, ನಡಿಯಯ್ಯ. (ಧೀಮಂತ ನರೇಶನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ) ಏನು ಹಾಗೆ ನೋಡ್ತಿದೀಯಾ? ಬರ್ತೀಯೋ, ಇಲ್ಲೋ?

ಧೀಮಂತ : - ಇಲ್ಲಾ, ಇವತ್ತು ಹಂಸಾ ಬಹೆನ್ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ, ನೀವಿಬ್ಬರೇ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ

ನರೇಶ : - ಛ! ಅದರಲ್ಲೇನಂತೆ. ಬಾ, ನೀನಿದ್ದರೆ ಬೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ

ಹಂಸಾ : - ಹೌದು, ಧೀಮಂತ, ನೀವೂ ಖಂಡಿತಾ ಬನ್ನಿ. ಆ ನಾಟಕ ನೋಡ್ಬೇಕು ಅಂತ ನೀವೂ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ

ಧೀಮಂತ : - ಸರಿ ಯಾವಾಗ್ನಾದ್ರೂ ನೋಡದ್ರೆ ಆಯ್ತು. ಈಗ ಹೋರಟಿ. (ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ)

(ತೆರೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ)

[ಸ್ನಾನ : ಸರೇಶನ ಮನೆಯ ದಿವಾನ ಖಾನೆ. ಸರೇಶ ಯಾರ ಬರವಿಗಾಗೋ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಹ ಪಹ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ]

ಸರೇಶ : - ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟೊತ್ತಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ?

(ಹಂಸಾಳ ಚಿತ್ರದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಹಂಸಾ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ತಟಕ್ಕನೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಸರೇಶ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ)

(ಕೋಪದಿಂದ) ಏನು?

ಹಂಸಾ : - ಏನು ಇಲ್ಲಲ್ಲ. ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಸರೇಶ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ವಿಗ್ರಹದಂತೆ ಏಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೀಯಾ? ನೋಡಿದೋರು ಹೆದರೋ ಹಾಗಿ

(ಹಂಸಾ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಸರೇಶನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಡುತ್ತಾಳೆ)

ಹಂಸಾ : - ಹೆದರಿಕೆ ಯಾಕೆ ಆಗುತ್ತೆ?

ಸರೇಶ : - ಅಲ್ಲ ನೀನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ

ಹಂಸಾ : - ನಾನು ಏನೋ ಕೇಳೋಕೂ ಅಂತ ಬಂದೆ

(ಸರೇಶನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಸರೇಶ : - ಏನದು?

ಹಂಸಾ : - ನಿಜ ಹೇಳ್ತೀರಾ?

ಸರೇಶ : - ಹಾಗಂದ್ರೇನು, ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ತೀನಿ ಅಂತಾ?

ಹಂಸಾ : - ಅಲ್ಲ, ಹಾಗಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ನಿಜ ಹೇಳ್ತೀರು ಅಂತ

ಸರೇಶ : - (ಸ್ವಲ್ಪ ರೇಗಿ) ಇರಲಿ ಅದೇನು ಹೇಳು

ಹಂಸಾ : - ನೀವು ಇವತ್ತು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರಾ?

ಸರೇಶ : - ಹೌದು, ಯಾಕೆ?

ಹಂಸಾ : - ಏಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೀ?

ಸರೇಶ : - ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ಕೇಳಾ ಇದ್ದೀಯಾ?

ಹಂಸಾ : - ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ

ಸರೇಶ : - ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲೇ ಬೇಕು ಅಂತ ಏನು ಇಲ್ಲ

ಹಂಸಾ : - ಕೊಡಲೇಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಾ?

ಸರೇಶ : - ಈ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿನಗ್ಯಾಕೆ?

(ಹಂಸಾ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಹಂಸಾ : - ಅದೇನೋ ತರಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಅದೇನು ಅಂತ ನನಗೆ ಹೇಳ್ತೀರು

ಸರೇಶ : - ನಾನು ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ವಾದ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ

(ಜವಾನ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸರೇಶ ತಕ್ಷಣ ಅವನ ಬಳಿ ಇರುವ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜವಾನನಿಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಜವಾನ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ಹಂಸಾ : - ಏನದು?

ಸರೇಶ : - ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿನಗ್ಯಾಕೆ. ಏನೋ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು

(ಮೇಜನ ಮೇಲೆ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಇಡುತ್ತಾನೆ)

ಹಂಸಾ:- ಒಳಗೆ ಗಡಿಯಾರ ಇದೆ ಅಂತ ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಲ್ಲ

ನರೇಶ:- ಹೌದು, ಇದೆ. ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಕೇಳ್ತೀಯಾ?

ಹಂಸಾ:- ಉಸುಲಾಗೋಸ್ಕರ ತರಿಸಿದ್ದೀರಾ ತಾನೇ?

ನರೇಶ:- ಹೌದು. ಈಗ ಸಮಾಧಾನ ಆಯ್ತು ನಿನಗೆ. ಹೋಗು, ಕೆಲಸ ನೋಡು

(ಪತ್ರಿಕೆ ಓದಿದು ಕೂರುತ್ತಾನೆ. ಹಂಸಾ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ನರೇಶ ಮೇಜನ ಮೇಲಿನ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಚೀಟಿ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜವಾನ ಕಾಫೀ ತರುತ್ತಾನೆ)

ನರೇಶ:- ಹೇ, ಚತುರ್ಭುಜ್, ಇನ್ನೂ ಏನೋ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲೋ?

ಜವಾನ:- ಹೌದು, ಬೆಳ್ಳಿತಟ್ಟೆ, ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ್ಬಲ್ಲಾ

ನರೇಶ:- ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದೆಯೋ?

ಜವಾನ:- ಜಗದೀಶ ಸಾಹೇಬ್ ಮನೆಗೆ

ನರೇಶ:- ಸರಿ ಬಿಡು

(ಜವಾನ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹಂಸಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೂದಾನಿ ಇದೆ)

ಹಂಸಾ:- ಜಗದೀಶ ಬಾಯಿ ಈ ಹೂದಾನಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ

ನರೇಶ:- ಎಲ್ಲಿ, ಹೇಗಿದೆ, ನೋಡೋಣ. (ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಚೀಟಿಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾನೆ) ಇದನ್ನ ನಿನಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರೋದು

ಹಂಸಾ:- ಹೌದು. ನೀವೂ ಏನಾದ್ರೂ ಕಳುಹಿಸಿರ ಬೇಕಲ್ಲ. ಏನು ಕಳಿಸಿದ್ದಿ?

ನರೇಶ:- ಏನೂಂತ ತಿಳ್ಯೋಬೇಕು ತಾನೇ, ಆದ್ರೇ ನೋಡು

ಹಂಸಾ:- ನಾನು ಅದನ್ನ ಆಗ್ಲೇ ಮರೆತೆ. ಏನು ಕಳುಹಿಸದಿದ್ದೆ ಆ ಗಡಿಯಾರ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡಿ

ನರೇಶ:- ನೋಡೋಣ. ನಿನ್ನ ಸಲಹೆ ಬೇಕಾದಾಗ ನಿನ್ನ ಕೇಳ್ತೀನಿ. ಹೋಗಿ ಅಡಿಗೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡು, ಇವತ್ತು ಬೇಗ ಹೋಗ್ಬೇಕು

(ಹಂಸಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಗೀತೆ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ)

ಇದೇನು, ನೀನು ಹಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ?

ಹಂಸಾ:- (ತಿರುಗಿ) ಯಾಕೆ?

ನರೇಶ:- ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯತಿ

ಹಂಸಾ:- ಸರಿಯಾದ ಶೈತಿ ಯಾವುದು?

ನರೇಶ:- ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು. ನನಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇ ಹಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಿಲ್ಲ? ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳ್ತೆ

(ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯ ಪವೇಶ)

ನರೇಶ:- ಬಾ, ಸುರುಮಾ ಬಾ.

ಸುರುಮಾ:- ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲ್ಸ ಇತ್ತು

ಹಂಸಾ:- (ನರೇಶನನ್ನು ಕುರಿತು) ಈ ಸುರುಮಾ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. (ಸುರುಮಾನನ್ನು ಕುರಿತು) ಇವರಿಗೆ ಹಾಡು ಕೇಳೋದು ಅಂದ್ರೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ

ನರೇಶ : - ಹಾಗೇನು?

ಹಂಸಾ : - ಆ ದಿನ ನೃತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ನಿಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು ಇವಳೇ

ನರೇಶ : - ಹೌದಾ? ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು

ಸುರುಮಾ : - ಅಂದ್ರೇ ನಿಮಗೆ ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂತಾಯ್ತು. ನನಗೆ ಹಾಡೋಕೆ ಬರೋಲ್ಲ. (ಹಂಸಳನ್ನು ಕುರಿತು) ನನಗೊಂದು ಕೆಲ್ವ ಆಗ್ಗೇಕು

ಹಂಸಾ : - ಇರಲಿ ಕುತ್ಯೋ (ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಸುರುಮಾ : - ಈಗ ನಾನು ಯಾಕೆ ಬಂದಿರೋದು ಗೊತ್ತಾ?

ಹಂಸಾ : - ಇಲ್ಲಾ

ಸುರುಮಾ : - ನೀನು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹಾಡ್ತಿ ಅಂತ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸೀದಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ನನಗೆ ಆ ಹಾಡು ಕಲಿಸಿಕೊಡು. ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ಲಹರಿಯಲ್ಲಿದ್ದೀಯ ಈಗ. ಒಳ್ಳೇ ಮಜಾ ಬರುತ್ತೆ

ಹಂಸಾ : - ಇಲ್ಲ. ನಾನಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡೋದಿಲ್ಲ

ಸುರುಮಾ : - ನೀನು ಹಾಡೋದು ಎಷ್ಟು ಚೆಂದಾ ಅಂದ್ರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗೋ ಜನ ನಿಂತು ಬಿಡ್ತಾರೆ

ಹಂಸಾ : - ನನ್ನ ಶೈತನೇ ತಪ್ಪು ಅಂತ ಇವರು ಹೇಳ್ತಾರಲ್ಲ

ಸುರುಮಾ : - ಪುರುಷರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗೀತ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತು? ನಾನ್ವೇಳಿದ್ದು ಸರಿ ತಾನೆ ನರೇಶ್ ಬಾಯಿ

ನರೇಶ : - ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಸರೀನೇ ಇರಬಹುದು

ಸುರುಮಾ : - ಹೌದು. ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಇವುಗಳ ಕೋಮಲತೆ ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ನೀವು ಪುರುಷರು ಈ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟು ಕಠೋರ ಅಂದ್ರೆ

ನರೇಶ : - ನಾನಾನು?

ಸುರುಮಾ : - ನಾನು ಅದನ್ನ ಹೇಗೆ ಹೇಳೋದು? ಆ ಹಾಡು ನನಗೆ ಕಲಿಸು. ನಮ್ಮ ಗರಬಾ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(ಹಂಸಾ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಸುರುಮಾ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ನರೇಶನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಮಿಡುತ್ತದೆ)

(ತೆರೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ)

ದೃಶ್ಯ - 5

(ಸಮಯ:- ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಗಂಟೆ)

ನರೇಶ : - ನಡಿ, ನೀನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೀಯ ತಾನೆ?

ಹಂಸಾ : - ಇನ್ನೂ ಸಮಯ ಇದೆಯಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಇದೆ

ನರೇಶ : - ಈ ದಿನವೂ ಕೆಲ್ವ! ಆ ಕೆಲ್ವ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಏನಂತೆ? ನಾಳೆ ಮಾಡಿಕೋ

ಹಂಸಾ : - ಇನ್ನೂ ಧೀಮಂತ ಬಾಯಿ ಕೂಡ ಬಂದಿಲ್ಲ

ನರೇಶ : - ಅವನೇನು ಈಗ ಬರ್ತಾನೆ. ಆದ್ರೆ ನೀನು ಸಿದ್ಧವಾಗೋ ಹೊತ್ಲೆ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ

ಹಂಸಾ : - ಇಲ್ಲ

ನರೇಶ : - ಏನಿಲ್ಲ. ಯಾವತ್ತು ತಾನೇ ನೀನು ಬೇಗ ಸಿದ್ಧ ಆಗಿದ್ದೀಯ? ದಿನಾ ನಾನು ತಲೆ ಚಪ್ಪೋಬೇಕು. ಆಗ ಏಳ್ತೀಯ. ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಬರೇ ತೆಗಿಬೇಕು. ಆ ಗುಂಡಿ ಹಾರಾಯ್ತೇನು?

ಹಂಸಾ : - ಇಲ್ಲ. ಇಗೋ ಈಗ್ಗೇ ಹಾಕಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ

ನರೇಶ : - ಹಾಕು. ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲ್ವ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಬೇಡವಾದ ಕೆಲ್ವಕ್ಕೆ ಆರಬಾಡ್ತೀಯ. ನಿಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಬುದ್ದೀನೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂತಹವರು ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿದಿರೋ ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು

(ಹಂಸ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ) (ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಹಂಸಾ : - ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಗುಂಡಿ ಹಾಕಿ ಆಯ್ತು.

ನರೇಶ : - ತುಂಬಾ ಉಪಕಾರ ಆಯ್ತು

(ನರೇಶ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹಂಸ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಡುತ್ತಾಳೆ. ನರೇಶ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತಿ)

ಹಂಸಾ :-ಅಯ್ಯೋ ರಮಾ ಬೆಹನನ ಸುರುಭಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ

.....

(ನರೇಶನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಅಸಮಾಧಾನದ ಚಿಹ್ನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ)

ನರೇಶ : - ನಿನಗೇನಂತೆ? ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳು ಅಂತ ನಿನಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ದು?

ಹಂಸಾ : - ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೇಳಿಯೇ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದು ಅಲ್ವಾ?

ನರೇಶ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ಮೊದಲೇ ನನಗೆ ಏಕೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನಾನೇನು ಸ್ವಪ್ನ ಕಂಡಿದ್ದಾ? ಈಗ ಸಮಯಾನೂ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಹೋಗೋದು ಇಲ್ಲ

ಹಂಸಾ : - ಅವರೇನಾದ್ರೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯೋದ್ರೇ

ನರೇಶ : - ಹಾಗಾದರೆ ಬಿಡು. ನಾನು ಇಂತಹ ರಾತ್ರಿಲಿ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಡ್ತಾನೇ ಇದ್ದೀಯ. ಸುರುಭಿ ಬರದಿದ್ದ್ರೆ ನೀನು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ವಾ?

ಹಂಸಾ : - ಅದ್ರೇ

ನರೇಶ : - ಅದ್ರೇ. ಗೀದ್ರೇಬೇಡ. ನೀನು ಬರೋಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನಾಟಕ ನೋಡ್ಲೇ ಇರೋದೇ ವಾಸಿ. (ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ) ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಹೋಗೋದು ಬೇಡ. ನಾನು ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗ್ತೇನೆ(ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.)

[ನರೇಶ ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ಹಂಸಾ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಮೇಜಿನಿಂದ ಬುಕ್ ತೆಗೆದು ಓದುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರು ಹಂಸಾ ನೋಟ್ ಬುಕ್‌ನ್ನು ಬೇಗ ಇಡುತ್ತಾಳೆ]

ಹಂಸಾ : - ಬನ್ನಿ

ಧೀಮಂತ : - ಎಲ್ಲಿ ಅವನು?

ಹಂಸಾ : - ಹೊರಗಡೆ ಹೋದರು. ನಾಟಕ ನೋಡೋ ವಿಷಯ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ರು ಕೂತ್ಕೋಳ್ಳಿ

(ಇಬ್ಬರೂ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ)

ಧೀಮಂತ : - ಯಾಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು? ಈ ಮಧ್ಯೆ ಏನಾದ್ರೂ ನಡಿತೇನು?

ಹಂಸಾ : - ಇಲ್ವಲ್ಲ. ಏನೂ ಇಲ್ವಲ್ಲ. ನನಗೆ ಯಾಕೋ ಮನಸ್ಸು ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಅಂದು

ಧೀಮಂತ : - ಯಾಕೆ, ಏನಾಗಿದೆ?

ಹಂಸಾ : - ಅಂತದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೋ ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆ ನೋಯ್ತಾ ಇತ್ತು ಅವ್ವೆ

(ಧೀಮಂತ ಹಂಸಾಳ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ನೆಲ ಕಿರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ)

ಧೀಮಂತ : - ಆ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ?

ಹಂಸಾ : - ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಮನೇಲೆ ಇದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಗೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಬರಲು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ

ಧೀಮಂತ : - (ಮೆಲ್ಲಗೆ) ಹಂಸಾರವರೇ, ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವವನಲ್ಲ. ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಏನೋ ನಡೆದಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯೋ ಬಯಕೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೂ ಹೇಳ್ತೀನಿ, ಇದೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ನನಗ್ಯಾಕೋ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಹಂಸಾ ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಹೋಗ್ತಾ ನಿನ್ನ ಜೀವನವನ್ನ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಏಷ್ಟೋ ದಿನ ಆಯ್ತು.

ಹಂಸಾ : - ಧೀಮಂತ ಬಾಯಿ ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದೀರಿ ಅಂತಹದೇನೂ ಇಲ್ಲ

ಧೀಮಂತ : - ಹಾ! ಅದು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ನೀನು ಯಾವತ್ತು ಮೀರಿದವಳಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಹೀಗೆ ಹೇಳೋದು. ಕಲ್ಪ ಬಂಡೇನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೂ ಅದನ್ನೇ ದೇವರು ಅಂತ ಪೂಜಿಸೋದು ಹೆಂಗಸರ ಸ್ವಭಾವ. ದೇವರು ಸಹಾ ಸುಲೋಚನೆಗೆ ಸುಡುಗಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಚಾತುರ್ಯ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ

ಹಂಸಾ : - ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು. ಅವರು ಅಂತಹವರಲ್ಲ

ಧೀಮಂತ : - ನೀನು ಹೇಳಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹರ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು ಅಂತ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಸಗುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಎಲ್ಲೇ ಮೀರಿದ್ದು. ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಬಹಳ ಕೋಮಲವಾದ್ದು. ಈ ಅಘಾತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಕಾಣದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಮ್ಮಿ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ. ಆ ಪೋಟೋಲಿ ಕಾಣುವ ಯೌವನ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯ್ತು?

ಹಂಸಾ : - ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ತುಂಬಾ ವಿಶ್ವಾಸ. ಆದಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣ್ತಾ ಇದೆ

ಧೀಮಂತ : - ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ. ನರೇಶನ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಧಿಕ್ಕಾರ ಇದೆ

ಹಂಸಾ : - ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು

ಧೀಮಠ :- ಅವನೇನು ಅಂತ ಸ್ನೇಹಿತನಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳ್ವಾ?

ಹಂಸಾ :- ಏನು?

ಧೀಮಠ :- ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದೀಯಾ?

ಹಂಸಾ :- ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ

ಧೀಮಠ :- ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಡ. ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಜ ಹೇಳು

ಹಂಸಾ :- ನೋಡಿ

ಧೀಮಠ :- ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ದಿನದಿಂದ ಈ ಮಾತು ಹೇಳೇಣು ಅಂತ ಇದ್ದೆ. ಈ ದಿನ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಅದರಿಂದ ಅಣ್ಣನಂತೆ ಕೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ. ಹೇಳು, ಖಂಡಿತಾ ನೀನು ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದೀಯ. ನರೇಶನ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ತುತ್ತಾರಬಂದಿದೆ

ಹಂಸಾ :- ಅರೇ.....

ಧೀಮಠ :- ನಿಜವಾಗ್ಗೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಸರ ಇದ್ದೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಬಿಡುಗಡೆ ಕೊಡಿಸಬಲ್ಲೆ. ಅವನಿಗೆ ಹಣದ ಆಸೆ. ನನ್ನ ಬಳಿ ಹಣ ಇದೆ. ಅದರೇ ಅಂತಹ ಆಸೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಡಿಸಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರಬಹುದು. ಪ್ರಪಂಚಾನ ನಾನು ಲೆಕ್ಕಿಸೊಲ್ಲ. ಈಗ ಹೇಳು ಇದಕ್ಕೇನು ನಿನ್ನ ಉತ್ತರ?

ಹಂಸಾ :- ಧೀಮಂತ ಬಾಯಿ ನೀನು ಅಣ್ಣನಂತೆ ಕೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀಯ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಕೇಳು, ಬೆಳಗ್ಗೆ ನೀನು ವಸಂತೋತ್ಸವದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತೆತ್ತಿದೆ ಅಲ್ವಾ?

ಧೀಮಠ :- ಹೌದು, ಆ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ನೀನು ಯಾವುದೋ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿ

ಹಂಸಾ :- ಹೌದು. ಆ ದಿನವೇ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದು

ಧೀಮಠ :- ಅಂದ್ರೆ?

ಹಂಸಾ :- ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ರೆ ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತಾಯ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ, ಅವರೊಬ್ಬೇ ಹೊರಟೋದ್ರು, ಅವರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ವ್ಯಸನ ಆಯ್ತು. ಹಾಗೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಾನೂ ಆಯ್ತು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂತು

ಧೀಮಠ :- ಹಾಗಾದ್ರೇ ಈಗ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆ ವಿಚಾರಗಳು ಬರ್ತಾ ಇದೆಯಾ?

ಹಂಸಾ :- ಪೂರ್ತಿ ಕೇಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ಅಷ್ಟಾ ಇದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೆ

ಧೀಮಠ :- ಏನಾಯ್ತು?

ಹಂಸಾ :- ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೊಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ

ಧೀಮಠ :- ಸರಿ

ಹಂಸಾ :- ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಜಾರಾಯ್ತು ಅಂದ್ರೆ ಈ ಜೀವನಾನೇ ಮುಗಿ. ಇಡೀ ಜೀವನ ಅನ್ಯವಷ್ಟು

ಧೀಮಠ :- ಅರೇ

ಹಂಸಾ :- ಅವರು ವಾಪಸ್ಸು ಬರೋಕೆ ಮುಂಬೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದೇ ಹೋಗಿತ್ತು

ಧೀಮಠ :- ಆಮೇಲೆ

ಹಂಸಾ : - ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ತಿಳೀಲಿಲ್ಲ. (ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ)

ಧೀಮಂತ : - ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ. ನಾನು ಉಹಿಸಬಲ್ಲೆ. ಆಮೇಲೆನಾಯ್ತು?.

ಹಂಸಾ : - ನಾನು ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ಸಾಯಬೇಕು ಅಂತ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೂ ಅವರಿಂದ ದೂರವಾಗುವ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ಬದುಕಬೇಕು ಅಂದನಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯ ಕಳೆಯಿತು ನಿನಗೆ ನಗು ಬಂದಿದೆ ಅಲ್ವಾ?

ಧೀಮಂತ : - ಹೌದು ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಮುಂದೇನಾಯಿತು ಹೇಳು?

ಹಂಸಾ : - ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಅವರ ಪತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಅತ್ತೆ

ಧೀಮಂತ : - ಅವನ ಪತ್ರಗಳು?

ಹಂಸಾ : - ಹೌದು. ನಮ್ಮ ಮದುವೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ಫೋಟೋ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೇ ಅವುಗಳು ಇರುವ ಮೇಜಿನ ಖಾನೆಯ ಬೀಗದ ಕೈ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಇತ್ತು.

ಧೀಮಂತ : - ಆಮೇಲೆ?

ಹಂಸಾ : - ನಗು ಬರುತ್ತೆ. ಕಂಬಿ ಹಾಕಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದೆ

ಧೀಮಂತ : - ಹೌದಾ? ಬಹಳ ಧೈರ್ಯವಂತೆ ನೀನು. ಅಲ್ವಾ?

ಹಂಸಾ : - (ಮುಖ ತಗ್ಗಿಸಿ) ನಾನು ಏನು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ ಅಂತ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ನೋಟ್ ಬುಕ್ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನೋಡು

(ನೋಟ್ ಬುಕ್ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಧೀಮಂತ ಓದುತ್ತಾನೆ)

ಧೀಮಂತ : - ಡೈರಿ ಇದು

ಹಂಸಾ : - ಹೌದು ಜೋರಾಗಿ ಓದು

ಧೀಮಂತ : - (ಓದುತ್ತಾನೆ) “ಈ ಡೈರಿ ಏಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಇಂದಿಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಹಂಸಾ ನನ್ನವಳಾಗಿ”..... ಮದುವೆ ಆಗಿ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಆಯ್ತೇನು?

ಹಂಸಾ : - ಹೌದು

ಧೀಮಂತ : - (ಓದುತ್ತಾನೆ) “ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಒಂದು ಫ್ಯಾಷನ್. ಹಂಸ ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆ?..... ನಾನು ಸುಖಿಯೇ? ಹಂಸಾ ಸುಖಿಯೇ? ನಾನಾಗಲಿ, ಅವಳಾಗಲಿ ಬೇರೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಾನು ಹಂಸಾಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇರಲಾರೆ. ಹಂಸಾಳ ಮನಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ನನಗೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾನು ಅನ್ನುತ್ತೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ನನಗೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದಂತು ನಿಜ, ಹಂಸಾಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರ ಜೊತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೇ ಹಂಸಾಳ ಬಳಿ ಬಹಳ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುತ್ತೆ. ಇದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುತ್ತೆ. ನನ್ನ ಭಾವನೆ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಧೀಮಂತನ ಮುಖಂತರ ಹೇಳೋಣವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು,

ಕೇಳೋಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಹಂಸಾಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ನನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ಖಂಡಿತಾ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ ಆದರೇ

ಹಂಸಾ : - ಸಾರು, ಧೀಮಂತ ಬಾಯಿ. 63ನೇ ಪುಟ ಓದು

ಧೀಮಂತ : - (ಓದುತ್ತಾನೆ) “ಈ ದಿನ ಒಂದು ಕಹಿ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆಯಿತು ವಿನಿತಾ ಇಂದು ವಿಹ್ವಲಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು

ವಿನಿತಾ? ಯಾರು ವಿನಿತಾ?

ಹಂಸಾ : - ಇದ್ದಾಳೆ. ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಉರ್ಸುಲಾಳ ಗೆಳತಿ

ಧೀಮಂತ : - (ಓದುತ್ತಾನೆ) ಅಂತಹ ಭವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಶಬ್ದವೂ ಇಲ್ಲ ಅವಳು ಭ್ರಷ್ಟ ಅಂದರೆ ಪಾಪವಾದೀತು ಓ ದೇವರೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತ್ರಾಸದಾಯಕ ವಸ್ತು ಅಂದರೆ ಅನುಪಮ ಸೌಂದರ್ಯ ಸುಂದರ ಮನುಷ್ಯ ಪಾಪಿ ಆಗುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದೆ. ದೇವರು ಅವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿ ತೋರಿಸಲಿ

ಹಂಸಾ : - ನೋಡಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಅವರು ಎಂಥಹವರೆಂದು

ಧೀಮಂತ : - ಅರೇ, ಅವನೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧು

ಹಂಸಾ : - ನಾನು ಭಾಗ್ಯವಂತೆ ತಾನೆ. ಹಾ! ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು. ಆ ದಿನ ಅವರು ಗಡಿಯಾರ ತರಿಸಿದ್ದರು. ನಾನು ಉರ್ಸುಲಾಗೆ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೇ

(ಮೇಜಿನ ಖಾನೆಯಿಂದ ಗಡಿಯಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಚಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಧೀಮಂತನಿಗೆ ಓದಲು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ)

ಧೀಮಂತ : - “ಅಧೀರಳೂ ಸಂದೇಹವರಳೂ ಆದ ಹಂಸಾಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ”

ಹಂಸಾ : - ನನ್ನ ಅಣತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ಉರ್ಸುಲಾಗಾ ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದೆ

ಧೀಮಂತ : - ಒಂದು ಸಂದೇಹ ನೋಡು. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೊಂತ ಅಲ್ಲ ತಾನೆ?

ಹಂಸಾ : - ಏನು ಹಾಗೆಂದರೆ?

ಧೀಮಂತ : - ಗಡಿಯಾರ ತರಿಸೋದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ.....

ಹಂಸಾ : - ಗಡಿಯಾರ ಉರ್ಸುಲಾಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಂತಲೇನು?

ಧೀಮಂತ : - ಹೌದು.

ಹಂಸಾ : - ಇದು ನಿಜವಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ಉರ್ಸುಲಾಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು (ಅವಳರವಾಗಿ ನರೇಶ ಮತ್ತು ಸುರುಭಿಯರ ಪ್ರವೇಶ)

ನರೇಶ : - ಹಂಸಾ, ನಡಿ ಬೇಗ, ಹೊತ್ತಾಯ್ತು. ಇನ್ನೂ ಆರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರ್ದಿಯಲ್ಲ? ನಡಿ ಬೇಗ, ಸುರುಭಿಯೂ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಧೀಮಂತ, ನಾಟಕ ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ?

ಧೀಮಂತ : - (ನೋಟ್ ಬುಕ್ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು) ನೋಡು, ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಅಂತ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರಬಹುದು?

ನರೇಶ : - ಅರೇ, ಇದು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ? (ಹಂಸಾಳ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ಹಂಸಾ : - ಸ್ವಾಮೀ

ನರೇಶ : - ಹಂಸಾ. (ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ತಡೆದು) ಹಂಸಾ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೀಯಾ?

ಹಂಸಾ : - ಪ್ರಿಯತಮ

(ತೆರೆ)

ಮಾರ್ಧನಿ

—ಉಮಾಶಂಕರ ಜೋಷಿ

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಗೌರಿ

ಪುಲಿ

ಒಂದನೇ ಕಾಲೇಜು ಯುವಕ

ಎರಡನೇ ಕಾಲೇಜು ಯುವಕ

ಕಿಶೋರ್

ಮನು

ಲಲಿ

ರಣು

ಕಿಲಿ

[ಸಮಯ ಭಾನುವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ, ಮುಂಬೈ ನಗರದ ಗಲ್ಲಿಯೊಂದರ ಮನೆಯ ಎರಡನೇ ಅಂತಸ್ತಿನ ಮೆಟ್ಟಲ ಬಳಿ ಒಬ್ಬ ಗಂಡನು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಲು ತಯಾರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.]

ಗಂಡನು : -ನಡೀ ಮತ್ತೆ. ಆಟ ಶುರುವಾದ ಮೇಲೆ ಹೋದರೆ.

ಹೆಂಗಸಿನ ಧ್ವನಿ : - ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಇರಿ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೀ

.....

ಗಂಡನು : - ನೀನು ಮುಂದೆ ನಡೀ, ನಾನು ಇವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಹೆಂಗಸು : - [ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ] [ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮುಂಬೈಗೆ ಬಂದ ಹೆಂಗಸರು ಉಡುಪು ಧರಿಸುವಂತೆ ಇವಳೂ ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆ]

..... ನಡೀಶಿಶೂ ನೀನು ಎಲ್ಲಾರನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡೋ.

ಕಿಶೋರ್ : - [11 - ವರ್ಷ, ಪ್ರವೇಶಿಸಿ] ರಜಾ ಬಂದಾಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರಿ, ಈಗ ಯಾಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲ್ಲ? ಇದರ ಬದಲು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಗ್ಯಾಕೆ ಕರೆದು ತಂದ್ರಿ?

[ಲಲೀ ಮತ್ತು ಮನು ಇವರ ಪ್ರವೇಶ]

ಲಲೀ : - ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ ನೋಡು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ಹೆಂಗಸು : -ಶಿಶು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನ ವಾಪಸ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೇಳೋಣವಂತೆ. ಲಲೀ ಮೆಟ್ಟಲು ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟಾಳು ನೋಡಿಕೋ.

ಕಿಲೀ : - (ತಂದೆಯ ಕೈಗೆ ಜೋತು ಬೀಳುತ್ತಾ)ನಾನು ಎಲ್ಲಾರನ್ನೂ ಭೂಲೇಶ್ವರದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರ್ತೀನಿ. ಆಮೇಲೆ ಹುಡುಕಿವಿರಂತೆ. ದಿನಾ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕ ತೋರ್ಪಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಲ್ಲ. ತಾವು ಮಾತ್ರ

[ಹೆಂಗಸು ಮೆಟ್ಟಲು ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ]

ಗಂಡನು : - ನೀನು ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡವನಾದಾಗ ನೀನೂನೂ

[ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆಟ್ಟಲು ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ]

ಕಿಲೀ : - [ಕಟಕಟ ಓಡಿದುಕೊಂಡು ಮೆಟ್ಟಲುಗಳ ಕಡೆ ಬಾಗಿ, ಕೈಯನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಕೇಳಿಸದವಳಂತೆ]

ಎನಂದೇ? ಗೋಡಂಬಿ ತರ್ರೀಯಾ? ನಮಗೇನು ಬೇಡ ಗೋಡಂಬಿ. ಕರ್ರೊಂಡು ಮಾತ್ರ ಹೋಗಲ್ಲ.

[ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ಐದಾರು ಮಕ್ಕಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಲುಂಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ತಾನೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಂದ ಹಾಗೋ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒಗತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಇದೆ]

ಲಲೀ : - ನಡಿಯೇ, ನಾನು ನೀನು ಗಾಡಿ ನೋಡಿ ಬರೋಣ.

ಶಿಲೀ : -ಅಮ್ಮ ಹೊಡಿತಾಳೆ.

ಮನು : - ಏನೋ ಕಿಶು, ಗೋಕುಲ್ ರತ್ನ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕರೆಯೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರಲ್ಲ? ಎಲ್ಲಿ ಕರೆಯೊಂಡು ಹೋದ್ರು? ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲಾ?

ಶಿಲೀ : - ಅಯ್ಯೋ, ಬಿಡೋ ಅದನ್ನ.

ಗೌರಿ : - ಕಿಶು ಭಾಯಿ, ಬಾ ನಾವು ಅಡೋಣ.

ಮನು : - (ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ) ಬೇಡ ಕಿಶು, ನಾವು ನಾಟಕ ಅಡೋಣ.

ಶಿಲೀ : - (ಕೋಪದಿಂದ) ಹಾಂ(ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ)ನಾವು ನಾಟಕ ಅಡಿದ್ರೆ ನೋಡೋರು ಯಾರು?

ಮನು : - ಅದೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ, ಈಗ ನಾವು ಮುಂಬೈ ನಾಟಕ ಅಡೋಣ.

ಗೌರಿ : - ಬೇಡ, ಹಳ್ಳಿ ಅಟ ಅಡೋಣ.

ಮನು : - ಹುಬ್ಬೇ ಹಳ್ಳಿಯೋರು ತಾನೆ ಮುಂಬೈಗೆ ಬರೋದು.

ಶಿಲೀ : - ಸರಿ, ನಡಿಯಿರಿ.

[ಗಲಾಟೆ ಆಗುತ್ತೆ. ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಹುಡುಗರು ಬೇವದಾರು ಮರದ ಎರಡು ಪಾಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಅವನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗರು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯರು ಪೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಬೇರೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ.]

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ : - ನಾನು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ : - ಹಾಗಾದರೆ ನಾನಿರುವುದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪಾ ಕಿಶು ಭಾಯಿ.

ಶಿಲೀ : - ಹೌದು, ನೀನು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಭಾರ ಹೊರ ಬೇಕು, ದನಕರುಗಳನ್ನ ನೋಡ್ಬೇಕು.

ಗೌರಿ : - ನೀನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಹಣ ಕಳಿಸ್ತೀಯಾ ತಾನೆ?

[ಹುಡುಗರು ಒಳಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ]

ಶಿಲೀ : - ಹಾಳಾದ್ದು. ನನ್ನ ಈ ಕೆಲ್ಸ ಮುಗಿತಾನೆ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಬೈಯೇ ವಾಸಿ, ನಮದೀ ಹೋಗಿದ್ದಳಲ್ಲ ಎಂಥಾ ಸೇರಾಣಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ.

ಪುಲೀ : - ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬಳೇ, ನನ್ನಗೂ ಭಯ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ.

ಶಿಲೀ : - ಹಾಗಾದರೆ, ಈ ಗೌರಿ ಓದಿದೋಳು, ಇವಳ ಹತ್ತ ಪತ್ತ ಬರೆಸಿ ಹಾಕಬಾರದೇನು? ಅವರೇ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಾರೆ.

ಗೌರಿ : - ಇಲ್ಲಾ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ತಾರೆ. ನಾವು ಹೆಂಗಸರು ಏನು ಮಾಡೋಣ?

[ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಳಗುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ]

ಕಿಶು : - ನೋಡು ಮನು, ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಕಿಲೀದು ಬಹಳ ಜೋರು.

ಮನು : - ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಗೌರಿ ಏನು ಕಮ್ಮಿ, ಬಡ್ತಿ ಮಕ್ಕು ಚಿಕ್ಕವರಾದ್ರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿನಯ ಮಾಡ್ತಾವೆ.

ರಣ : - ಗೌರಿ, ನೀನು ರಾಗದಾನ ಅಂಚೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದೆಯಾ?

ಗೌರಿ : - ಓಹೋ! ಯಾವಾಗ್ನೋ, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗ್ತೆ ಇಲ್ಲ.

ತುಲಸಿ : - ನಿನಗೆ ಏನು ತಿಳಿಯೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ಯಾಕೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಕಿಲಿ : - ನಿನಗೆ ಮಹಾ ಆಡೋಣ ಬರ್ರದೆ, ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಂತೆ ಮಾತಾಡ್ತಾಳೆ. ಅಂತ ಕಾಗದಾನ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದು ಬರಿಯುತ್ತಾರೇನು ?

ಕಿಲೋರ್ : - ಏ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಕಾಗದ ತಲುಪಿಯಾಯಿತು. ಎನೋಲೋ ಲಾಲಿಯಾ ನೀನು ಅಂಚೆಯವನಾಗು.

[ಲಾಲಿಯಾ ಶಾಲೆಯ ಚೀಲವನ್ನು ಅಂಚೆಯವನ ಚೀಲದಂತೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಓಡೋಡಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಂಡು ಕಾಗದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹುಡುಗಿಯರ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲರೂ “ನನ್ನ ಪತ್ರ, ನನ್ನ ಪತ್ರ” ಎಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ]

ಲಲಿ : - ಲಾಲಿಯಾ ಪೋಷ್ಟ್ ಮ್ಯಾನ್, ಲಾಲಿಯಾ ಪೋಷ್ಟ್ ಮ್ಯಾನ್ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯಾ? ಲಾಲಿಯಾ ಪೋಷ್ಟ್ ಮ್ಯಾನ್ ಮುಂಬೈನಿಂದ ಏನಾದ್ರೂ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆಯಾ?

ಮನು : - (ದೂರದಿಂದ)ಏ. ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲಿಂದ. ಹೀಗಾ ಆಟ ಆಡೋದು? ನಾವೆಲ್ಲ ನೌಕರಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಬಿಡ್ತೇವೆ ಅಷ್ಟೆ.

(ಅಂಚೆಯವನು ಮತ್ತೆ ಮುಂಬೈನ ಗುಂಪಿನ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸದ್ದು ಆಡಗುತ್ತದೆ. ಗೌರಿ ಪತ್ರ ಓದುತ್ತಾಳೆ)

ಗೌರಿ : - ಕಿರು ಭಾಯಿ. ಈ ಪತ್ರ ಗೋಕುಲ್ ದಾಸನ ಮನೆಯಾಕೆಯದು.

ತುಲಸಿ : - ಅಂದರೆ ಯಾರು? ನಾನು ತಾನೆ?

ಗೌರಿ : - (ತುಲಸಿ ಕೋಪ)ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ನಿನ್ನಂತಹ ಕಬಾಡಿ ಹುಡುಗೀನಾ? ಹೋಗ್ಕೋಗು. (ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗಿಯರು ನಗುತ್ತಾರೆ)

ಕಿಲಿ : - (ಅಧೀರಳಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾ)ನನ್ನದಾ? ನನ್ನದಾ?

ಗೌರಿ : - (ಮೆಲ್ಲನೆ ಗುದ್ದಿ)ಸುಮ್ಮನಿರೇ.

ಕಿಲಿ : - ನನ್ನದಾ? ಹೌದು ಹೌದು ನನ್ನದೇ.

ಗೌರಿ : - ಹಾಗಾದರೆ ತಗೋ. ನಿನ್ನದೇ ಇರಬಹುದು. [ಮನು ರೇಗುತ್ತಾನೆ]

ರಣು : - (ಲಾಲಿಯಾಳ ಕುರಿತು)ಮನುವಿನ ತಂದೆ ಗೋಕುಲ್ ರಕ್ಕ ಕಿಲಿನ ಕಿಲೋರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡೋಣಂತ ಇದ್ದು. ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು? ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಯಾರ ಹತ್ರನೋ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಗೌರಿ : - ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ ಸ್ಪ್ರಿಶ್ರೀ ಉಹೂಂ ಇದು ಸರಿಯಾಗೋಲ್ಲ. (ಎಲ್ಲರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ) ವಿಷಯ ಇಷ್ಟೆ. ನೀನು ಮುಂಬೈಗೆ ಬಾ ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಗ ಹೋಗು.

ಕಿಲಿ : - ಲೇ ತುಳಸೀ, ನೀನೇನಾದ್ರೂ ಹೇಳಿ ಕಳ್ಳೋದು ಇದೆಯಾ?

ತುಲಸಿ : - ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು “ಕಳ್ಳರ ಭಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರೈತಾನೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರೋದಿಲ್ಲ. ಓಡಿ ಹೋಗ್ತಾನೆ ಅಂತ”.

ಕಿಲಿ : - ಏನಮ್ಮ ಗೌರಿ, ನೀನೂ ಏನಾದ್ರೂ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡೋದಿದ್ದೆ ಕಳುಹಿಸು. ಇನ್ನೇನು

ಮೋಟಾರ್ ಬಂದ್ಬಿಡುತ್ತೆ.

(ರಣು ಮೋಟಾರಿನಂತೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ತುಲಸೀ : - ಅಗೋ ಮೋಟಾರ್ ಬಂದೇ ಬಿಡ್ತು. ನೀನು ಕುಳಿತುಕೋ. ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಬೇಗ ನಡಿ.

ಲಲೀ : - 'ಆಮೇಲೆ' ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಾತಾಡೋಣ. ಇಗೋ ಹೋದೆ.

(ಕಿಲೀ ರಣುವಿನ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಸೊಂಟ ಬಳಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ)

ತುಲಸೀ : - (ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾ) ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ.

ಗಾರಿ : - ನೀನು ಹಾಗೆ ಆಗಿ ಬರ್ಬೇಕು ಅಂತಿಯಾ. ಹಳ್ಳಿ ಹೆಂಗಸೈಲ್ಲಾ ಹಾಗೇ ನೋಡ್ತಾನೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಅಯ್ಯೋ ನಾನು ನಟಿಕೆ ಮುರಿದಾ

ಕಿಲೀ : - ಅಕ್ಕಾ, ನನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆ ನಿಗಾ ಇರಲಿ.

(ರಣು ಪೊಂ, ಪೊಂ, ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೋಟಾರಿನಂತೆ ಓಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸೊಂಟ ಹಿಡಿದ ಕಿಲೀ ಸಹ ಓಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಎದರು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಂಬೈ ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ)

ಮನು : - ನಾನು ಈಗ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ.

ಕಿಶೋರ್ : - ಅರೆ, ಭೋಗಿಲಾಲ್, ನನ್ನ ತಲೆ ತುಂಬಾ ನೋಯ್ತಾ ಇದೆ. ಇವತ್ತು ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಮೋಡ ಹೇಗೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದೆ ನೋಡು.

ಮೋಹನ್ : - ಅದಂತೂ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತೆ ಬಿಡು. ಏನು ಅತ್ತಿಗೆ? ಅರೆ, ನೀನು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಚಹಾ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಕಿಲೀ : - ನಾನು ಬಂದು ಇಂದಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳಾಯ್ತು. ಆರು ಜನ್ಮ ಆದಂತಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಜತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಬಿಡ್ತೇನೆ. (ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲಿ ಗಲಿಬಲಿ)

ರಣು : - ಏನು ಅತ್ತಿಗೆ? ಆನಂದವಾಗಿದ್ದೀಯಾ?

ಕಿಶೋರ್ : - ಲೋ, ಯಾರಾದ್ರೂ ಊರಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆನು ?

ರಣು : - ಹೌದು, ನಾಳೆ ಆ ರಾಮಲಾಲ್ ಹೋಗ್ತಾನೆ.

(ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲಿ ಗಲಿಬಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತೆ. ರಣುವಿನ ಮೋಟಾರ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಿಲೀ ಇಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಿಲೀ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ)

ತುಲಸೀ : - ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಆಯ್ತು. ಮುಂಬೈ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಲಕಾಪುರಿ. ಆದರೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಇದ್ದೂನೂ, ನಾನು ಹಾಗೇ ಇದ್ದೀನಿ.

ಕಿಶೋರ್ : - ಈ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದೆ ಆಗೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಉರಿದು ಬೀಳಲಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಗೊಂದಲವೆಲ್ಲಾ.

ರಣು : - ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ನೋಡಿಕೋ ಒಂದೆರೆಡು ತಿಂಗಳು ಹವಾ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾ.

ಕಿಶೋರ್ : - ನಾನು ಮನೆಗೆ ಚಹಾ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಯಾರ ಕೈಲಿ ಕಳುಹಿಸಲಿ. ಹೆಂಗಸರದು ಇದೇ ಗಲಾಟೆ. ಒಂದ್ವಲ ಮುಂಬೈಗೆ ಬಂದ್ರೆ ಸಾಕು. ಉರಿನಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಅದೇ ಮಜ ಬೇಕು.

ರಣು : - ಅಂದ್ರೆ ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನಪ್ಪ ಖರ್ಚು.

ಕಿಶೋರ್ :- ಅರೆ, ಬೇರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಜಂಜಾಟ ನಿನಗೇನಯ್ಯ ಗೊತ್ತು?

ಲಾಲಿಯಾ :- ಈ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಅನ್ನೋ ಚಕ್ರರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಡಿಫಿಕಲ್ಟಿ ಆಗೋಯ್ಯ.

ಮನು :- ಲೇ ಲಾಲಿಯಾ, ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಂತೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನಾಡಿಯೇ ಜೋರೆ (ಗಲಾಟೆ ಆಗುತ್ತದೆ)

ಕಿಶೋರ್ :- (ಶಾಂತಿ ಭಾವದಿಂದ)ಬಾ, ಗೌರಿ ಬಹನ್.

ಗೌರಿ :- ಎಲ್ಲಾರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರಾ? ಬಹಳ ದಿನ ಅಯ್ಯು ನೋಡಿ. ನಮ್ಮಣ್ಣನದು ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಏನಾದರೂ ಬಂದಿದೆಯಾ? ಮಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆ ತಾನೆ.

ತುಲಸೀ :- ಅಯ್ಯೋ ಹುಬ್ಬೇ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಆಗಿರೋದು, ಅಷ್ಟು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಆಟ ಆಡೋಕೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೋ ಕಾಣೆ.

ಅಯ್ಯೋ, ಹೋಗೇ (ನೆಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂತು)ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದ್ದ್ರಾ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುನೇನಾ ?

(ಹುಡುಗರು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ)

ಕಿಶೀ :- ಅವರವರ ಭಾಗ್ಯ.

ತುಲಸೀ :- ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು? ನೀನು ಆ ರಣವಿನ ಅಮ್ಮನಂತೆ ಮಾತಾಡ್ತೀಯ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನು?

(ರಣು ಬಂದು ತುಲಸೀಗೆ ಜಗುಟ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ಗೌರಿ :- ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದೆಯೇನು?

ತುಲಸೀ :- (ಕಿಶೀಯನ್ನು ಕುರಿತು)ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡೋಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಗೆ 'ಹೂಂ' ಅಂತ ಹೇಳು.

ಕಿಶೋರ್ :- (ಕಿಶೀಯನ್ನು ಕುರಿತು)ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ? ಗೌರಿ, ರಬ್ಬರಿನ ಆ ಗೊಂಬೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ, ಅದು ಇನ್ನಾವಾಗ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ? ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾದ್ರೂ ಇನ್ನೂ ಆಡೋಕೆ ಬರೋಲ್ಲ.

(ಗೌರಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ರಬ್ಬರಿನ ಕೆಂಪು ಬೊಂಬೆ ತರುತ್ತಾಳೆ. ತುಲಸೀ ಲಾಲೀ, ಲಾಲೀ ಎಂದು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಾಳೆ)

ಕಿಶೀ :- ಅಳಿಸಬೇಡು, ತಾ ಇಲ್ಲಿ, ನಾನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ (ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಆವಚಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)ಬಾಮ್ಮ, ಬಾ, ಹಾಲು ಕುಡಿ.

ಲಲೀ :- ಕುಡೀತಾ ಇಲ್ಲಾ?

ತುಲಸೀ :- ಇನ್ನೇನು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ ಅಂತೀ?

ಕಿಶೀ :- ಅಯ್ಯೋ ಹುಬ್ಬೇ ಇದೇನು ನಿಜವಾದ್ದ?

ಗೌರಿ :- ಹುಬ್ಬಿ ನೀನು.

ಲಲೀ :- ನೀನು ಹುಬ್ಬೇ.

(ಎಲ್ಲಾರೂ ನೀನು ಹುಬ್ಬಿ, ನೀನು ಹುಬ್ಬಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ)

ಕಿಶೋರ್ :- ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ.

ಮನು :- ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾನು ಹೋಗ್ತೀನಿ. ಈ ನೌಕರಿಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹಳ್ಳಿ ನೆಗೆಲು ಹಿಡಿದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ಮೇಲು,

ರಣು :- ಅಲ್ಲಿ ಮನೇಲಾದ್ರೂ ಇರಬಹುದಲ್ಲ.

ಮನು :- ಅಲ್ಲೇ, ನೆಂಟರು ಇಷ್ಟರು ಬಂದರೆ ಅವರನ್ನ ಅದರಿಸಲೂ ಬಹುದು.

(ರಣುವಿನ ಮೋಟಾರ್ ಫೋನ್, ಫೋನ್ ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಕಿಶೋರ್, ಮನು ಸೊಂಟ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಮೋಟಾರ್ ಓಡುತ್ತದೆ. ತರಕಾರಿ ತರುತ್ತಿರುವ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಮೋಟಾರಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು “ಸಾಯಲಿ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲೋರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಕಿಶೋರ್ ಮತ್ತು ಮನು ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾರೂ ಅವರನ್ನ ಸುತ್ತವರಿಯುತ್ತಾರೆ)

ಎಲ್ಲಾರೂ :- ಯಾರೂ? ಕಿಶು ಭಯ್ಯಾ? ಮನು ಭಯ್ಯಾ?

ಗೌರಿ :- ಕಿಶೂ ಭಾಯಿ. ಈಗ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿ ತಾನೇ. ಶರೀರ ನೋಡು ಒಣಗಿ ಕಡ್ಡಿಯಂತಾಗಿದೆ.

ಕಿಶೋರ್ :- ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೇಕಲ್ಲ.

ಮನು :- (ತುಲಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಸರಿಯಾದ ಜತೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ನೀನು ಮುಂಬೈಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು.

ಕಿಶೋರ್ :- ಹೌದು, ಅವನ ಯಜಮಾನ ಒಂದು ನಿಮಿಷಾನೂ ಬಿಡುವು ಕೊಡಲ್ಲ.

(ಎಲ್ಲಾರೂ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ)

ಲಾಲಿಯಾ :- ಲೋ ಮೋಹನ, ಕಿಶೂ ಭಯ್ಯಾ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅವನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೋ.

(ಇಬ್ಬರು ಕಾಲೇಜು ಯುವಕರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬರುತ್ತಾರೆ)

ಮೋಹನ್ :- (ದೂರ ಸರಿದು) ಯಾಕೆ?

ಲಾಲಿಯಾ :- ಗೋಕುಲ್ ಭಾಯಿಯ ... ಅರೇ ರಣುನ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವಾ?

ಮೋಹನ್ :- ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀಯಾ?

ಲಾಲಿಯಾ :- ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಚೌಬಾರಾದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೇನೆ.

(ಕಾಲೇಜು ಯುವಕರು ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ)

ಮೊದಲನೇ ಕಾಲೇಜು ಯುವಕ :- ಈ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನ ಜೀವನದ ಮಾರ್ಡನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಎರಡನೆಯವನು :- ಹೇಗೇ?

ಮೊದಲನೆಯವನು :- (ಬೆರಳು ತೋಲಿಸಿ) ಈ ಮಕ್ಕಳಿಂದ.

ಎರಡನೆಯವನು :- ಮಕ್ಕಳಂತೂ ಓಬಿರಾಯನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತಾಯಿತಂದೆಯರ ಕಾಮ ತೃಷೆಯ ಮಾರ್ಡನಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೌದೋ, ಅಲ್ಲೋ?

(ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ)

ಮೋಹನ್ :- (ಮೊದಲ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಾಲೇಜ್ ಯುವಕನಂತೆ) ಹೇಯ್, ಗಿಟ್

ಪಿಟ್ ನಾಲ್ಕು ಕಣ್ಣು !

ಲಾಲಿಯಾ : - ಹೋಗಲಿ ಬಿಡೋ. ಏನ್ನೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಿ ನೀನು. ಹಾ, ಮಲಗೋದು.

ಮೋಹನ್ : - ಹಾಂ, ನಾನು ಏನು ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೆ ಅಂದ್ರೆ, ಅದೇ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರ ದಿನಾ ಚಳಿಲಿ ಬೊಬಾರದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ. ಚಳಿ ಆಗೋದಿಲ್ವಾ ಅವರಿಗೆ? ಗೋಕುಲ್ ರಕ್ತ ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಣೆ ಯಾಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಲಾಲಿಯಾ : - ಬಡ್ಡೀ ಮಗ ಆ ಸೇರ್ ಕೊಡೋ ಸಂಬಳವಾದ್ರು ಎಷ್ಟು?

ಮೋಹನ್ : - ಗೋಕುಲ್ ರಕ್ತ ಮಹಾ ಜಿಪುಣ, ತನಗಾದ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಕು.

ಲಾಲಿಯಾ : - ನೀನು ಹೇಳೋದು ಸರಿ ಅನ್ನು.

ಮೋಹನ್ : - ಹೌದು, ಕಾರಣ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಯಾವಾಗಲಾದ್ರೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡ್ತಾರಾ? (ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲ)

ಕಿಲೀ : - ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಬೈ ಮೇಲು, ಈ ರತ್ನ ಚಾರರಿ.

ಕಿಶೋರ್ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ಮನೆಗೆ ಬಾ ಅಂತ ಅಷ್ಟು ಸಲ ಪತ್ರ ಬರೆಸಿದೆ. ಥೂ ಹೆಂಗಸರು ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡೆ ಜಾತಿ.

ಲಾಲಿಯಾ : - (ದೂರದಿಂದ) ಯಾರು ? ನಾನೆ? ಪತ್ರ ಬರಿಬೇಕೇನು?

(ಒಂದು ತುಂಡು ಕಾಗದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಲಾಲಿಯಾ ಪೋಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನ್ ಆಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಲಲೀ : - ಯಾರದು ಪತ್ರ?

ಕಿಶೋರ್ : - ನನ್ನದು. (ಓದುತ್ತಾನೆ) ಕೆಟ್ಟ ಸಮಾಚಾರ, ಸ್ನಾನದ ಸಮಾಚಾರ, ಪತ್ರ ಬರುತ್ತಲೇ ಬರದೇ ಇದ್ದೆ ಬೇರೆ ಗುಮಾಸ್ತನ್ನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೀನಿ. (ಕೀಲಿಯೊಡನೆ) ಈಗ ನೀನು ಚಹಾ ಮಾಡು.

ಲಲೀ : - ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗ್ತೀಯೇನು ?

ಕಿಲೀ : - (ಸಪ್ನೆಯಾಗಿ) ಎಲ್ಲಾ ಹೋಗ್ತೀವಿ.

ಕಿಶೋರ್ : - ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿ ಈ ಎರಡೂ ಮನೆಯ ಖರ್ಚು ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಆಗೋಲ್ಲ.

(ರಣು ಪೂಂ, ಪೂಂ, ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸೊಂಟ ಬಳಸಿದ ಕಿಲೀ ಮತ್ತು ಕಿಶೋರ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ)

ಲಾಲಿಯಾ : - ಸೋಮವಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬಂದಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು.

ಮೋಹನ್ : - ಈ ಸೌಕರಿಯಿಂದಲೇ ಅಲ್ಪ ಗೋಕುಲ್ ರಕ್ತ ಮಜಾ ಮಾಡ್ತಾ ಇರೋದು.

ರಣು : - ನೀನು ತುಂಬಾ ಆಶೆಬುದುಕ, ಎಂಥಾ ಒಳ್ಳೆ ನೌಕರಿ. ಅದ್ರೆ ಒಳ್ಳೆ ಮನೆ ಮಾಡಕ್ಕಾಗ್ತಲ್ವಾ? ಹೇ. ಮೋಹನ್, ಲಾಲಿಯಾ ಅವರಪ್ಪನ ಹೆಸರೇನು? ಬಾಯಿಯಲ್ಲೇ ಇದೆ, ಪಾಪ ಬೊಬಾರದಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿರ್ತಾಳೆ.

ಕಿಲೀ : - (ಕಟಾಕ್ಷ ಬೀರಿ) ಇವರು ಎರಡು ಸಲ ಮುಂಬೈಗೆ ಬಂದು. ಯಾರಾದ್ರೂ ನಡೀರಿ ನಾಟಕ ತೋರಿಸ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ರೆ?

ರಣು : - ನಿಜ, ನಿಜ.

ಲಲೀ : - ನನ್ನ ಕರ್ಮೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀಯಾ?

(ದೇಶ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈನ ನಾಟಕದ ಹೆಸರು ಕೇಳಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡುತ್ತಾರೆ)

ಕಿಶೋರ : - ನಡಿ, ಈಗ ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಇದೆ ಅಂತಿದ್ದೀಯಾ? ಆಟ ಶುರು ಆದಮೇಲೆ ನಡಿತಿಯೇನು?

ಕಿಲೀ : - ಅಯ್ಯೋ, ಬಂದೇ ಅಂದ್ರೇ ... ಸ್ವಲ್ಪ ಮಗೂನ ಬಿಟ್ಟು ಬರ್ತೀನಿ. (ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಲಲೀ : - ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಕಿಶೋರ : - ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ನಮ್ಮನ್ನ ತಾನೆ ಎಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ್ರು?

ಲಲೀ : - ನೋಡಿದೆಯಾ ಮತ್ತೆ ನೀವು ಮಾತ್ರ

ಕಿಲೀ : - ನಡಿ.

ಕಿಶೋರ : - (ಲಲೀ ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ) ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡವಳಾದಾಗ ನೀನೂನೂ

.....

(ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿಯಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ತಕ್ಷಣ ಕೈ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸಿನ ಪ್ರವೇಶ)

ಗಂಡಸು : - (ರೇಗಿ) ಮುಂಡೆವಾ, ನಮಗೆ ಅಟದ ಸಮಯ ತಪ್ಪೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಣಕ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರಾ?

(ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಕಿಶೋರ್ ಅಳುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಾರೂ ಸ್ಥಬ್ಧರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸಿನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ)

ಹೆಂಗಸು : - ತಗೊಳ್ಳೆ ಲಲೀ. ಚೀಸ್ ತೆಗೆದುಕೋ.

(ತೆರೆ)

ಹಳೇ ಜೋಡಿ

—ದುರ್ಗೇಶ ಶುಕ್ಲ

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಲಾಧೋ

ಅಮಠಾ

ಸುಖರಾಮ ದಾದಾ

ದೀವಾಲೀ

ರೂಖೀ

ಪೂಲೀ

[ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯ. ಚಮ್ಮಾರ ಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣ. ಮನೆಯ ವರಾಂಡೆ, ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಧೋ ಮೋಚ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾನೆ]

ಲಾಧೋ :- ರೇ ಕಾಯಾ, ರೇ ಹಂಸಾ, ಡೋಲನಾ ಲಗಾ ಹೈ.
ಉಡ್ ಗಯಾ ಹಂಸ್ ಒಂಜರ ಪಡಾಹುವಾ ಹೈ
[ನನ್ನ ಹಂಸ್ ಪಕ್ಷಿ ಚಿಕ್ಕದು, ಪಂಜರ ಹಳೆಯದಾಗಿ
ಬಿಟ್ಟರೆ ಮೀರಾ ಬಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ಪ್ರಭು]

(ಸುಖರಾಮ ದಾಧಾ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ದಾದಾ:- ಯಾರು? ಲಾಧಾನ?

ಲಾಧೋ :- ಹೌದು ದಾದಾ, ನಾನೇ. ಸುಖರಾಮ ದಾದಾ ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ. ಈ ರಡೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ?

ದಾದಾ :- (ಮೆಟ್ಟಿಲು ಮೇಲೆ ಕೂತು) ಕೆಲ್ಸ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾರಾದರೂ ಬರುತ್ತಾರೇನು? ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣಂತ ಬಂದೆ.

ಲಾಧೋ :- ಕೊಡಿ ದಾದಾ. ಅದೆಷ್ಟೊತ್ತು. ಈಗಲೇ ಹೊಲಿದು ಕೊಟ್ಟೇನೆ.

ದಾದಾ :- (ಮೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ) ತಗೋ. ಹೊಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭದ್ರವಾಗಿರಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿದಿದೆ ನೋಡು.

ಲಾಧೋ :- ನೀವೇನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡ್ಬೇಡಿ. ಈ ಸಲ ಇನ್ನೂ ಭದ್ರವಾಗಿ ಹೊಲೀತೀನಿ. (ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಓಹೋ, ಈ ಜೊತೇನಾ! ನಾನೇ ಹೊಲಿದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಇಂದು ನಾಳೆ ಅಂತ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಆಗೋಯ್ತು. ಎಷ್ಟು ಚಳಿ, ಗಾಳಿ, ಮಳೆಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದವು.

ದಾದಾ :- ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಬರುತ್ತೆ. (ನಗುತ್ತಾ) ಸಾಯೋವಾಗ ಹದಿಮೂರನೇ ದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೇನೆ.

ಲಾಧೋ :- ಹಳೇ ಕಾಲದ ಜನಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನಿನ ಬೆಲೆ ಗೊತ್ತಾಗೋದು. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಜನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹರೀತು ಅಂದ್ರೆ ಆ ರಡೆ ಬಿಸಾಕಿ ಬಿಡ್ತಾರೆ.

ದಾದಾ :- ಅವರೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಬಿಡು. ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಗ ಕೊಡು. ನಾನಿನ್ನೂ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.

ಲಾಧೋ :- ಈಗೋ ಮಾಡಿದೆ. (ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೂಗಿ) ಸ್ವಲ್ಪ ಲಾಟೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಇಲ್ಲಿ.

ರುಖಿ :- (ಒಳಗಿನಿಂದ) ಲಾಟೀನು, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ ಇಚ್ಛೊಂಡು ಓದ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ.

ಲಾಧೋ :- ಹಾಗಾದರೆ ಹಣತೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ.

ರುಖಿ :- ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇನು ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳಲಾ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ರೊಟ್ಟಿ ಬೇಕಲ್ಲ ತಿನ್ನೋದಿಕ್ಕೆ.

ಲಾಘೋ : - ಇಲ್ಲಿ ಗಿರಾಕಿಗೆ ಹೊತ್ತುಗಾ ಇದೆ.

ರೂಖೀ : - ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಾ ಅಂತ ಹೇಳು.

ಲಾಘೋ : - ದಾದಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ದಾದಾ : - ಹೌದಮ್ಮ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣಂತ ಬಂದೆ.

(ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿರಗು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ರೂಖೀ ಹಣತೆ ತರುತ್ತಾಳೆ)

ರೂಖೀ : - ನನಗೆ ಗೊತ್ತುಗಲಿಲ್ಲ ದಾದಾ ನೀವೂ ಅಂತ. ನಿನ್ನ ಓದುಗಾರಮಗ 'ಸದೇವಂತ ಸವಂಡಗ' ಕಥೆ ಓದುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನೇನಾದ್ರೂ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಹೀ ಹೀ ಅಂತಾಳೆ.

ಲಾಘೋ : - (ದಾರ ಪೋಸುತಾ) ಸೂಜಿಯ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ದಾರ ಪೊದಿಸುವಾಗ ಕೈ ನಡುಗುತ್ತೆ ದಾದಾ.

ರೂಖೀ : - ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡು ಪೋಸು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. (ಪೋಸು ಕೊಡುವಳು)

ಲಾಘೋ : - ಕಣ್ಣಿನ ಬೆಳಕು ಕಡಿಮೆ ಆಗೋಯ್ಯ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ದಾದಾ.

ದಾದಾ : - ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟದ್ದು. ಮುದಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಆದರೆ ತುಂಬಾ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸರಿ, ನನಗೆ 15 ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೊಲಿಗೆ ಯಾರು ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾರು ಆಗುತ್ತದೆ.

ಲಾಘೋ : - ನಿನ್ನಂತವರಿಗೆ ಹಾಗನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ನಾನು ಹರಿದ ಚಪ್ಪಲಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಅಮಠಾ: ಇದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸೋದು. ಅಪ್ಪ ಯಾವಾಗ ಸಾಯ್ತಾನೆ, ನಾವು ಯಾವಾಗ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಇರಬಹುದು ಅಂತ.

ರೂಖೀ : - ಹೂಂ, ಇತ್ತಾರೆ, ನಾನಿರೋದಿಲ್ಲವೆ?

ಲಾಘೋ : - ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಭರವಸೆ ಇದೆ, ಆದ್ರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ?

ರೂಖೀ : - ಆ ಬಂತೆ ಬಿಡು. ಈ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಎನೂ ಆಗೋಲ್ಲ.

ಲಾಘೋ : - ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ. (ನಿಟ್ಟುಕುರು) ಹಗಲೂ, ರಾತ್ರಿ ದುಡಿದು ಯಾವನವೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಕಣ್ಣು ಹೋದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ ಮಗನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನೋಡ್ತೀನಿ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಯಾರ ಆಶೆ ತಾನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿದೆ ಅನ್ನೂ.

ರೂಖೀ : - ಮಗನ ಕಣ್ಣು ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದೆ. ಹೆಂಡತಿ ಕಣ್ಣೆಂದಾಲೇ ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನೇ ಕುರುಡಾಗಿರುವುದು. ಅವನಿಂದ ನಿನ್ನ ಕೆಲ್ಸ ಹೇಗೆ ಸಾಗುತ್ತೆ.

ಲಾಘೋ : - (ದುಃಖದಿಂದ) ನಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಕುರುಡ ಎನ್ನಬೇಡ.

ರೂಖೀ : - ಅವಳು ಹೇಳಂತೆ ನಡಿತಾವೇ. ಅವಳಿಗೇನು ಕಡಿಮೆ ಶೋಕ ಅಂತಿಯಾ?

ಲಾಘೋ : - ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳು. ಈಗ ಎಷ್ಟು ಸುಖ ಪಟ್ಟೂ ಅಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆದು. ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ ಬಿಡು.

ರೂಖೀ : - ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಮದುವೆ ದಿನಾನೇ ಹಾಳಾಯ್ತು. ಸುಖ ಪಡೋ ದಿನಗಳಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು. ತೌರು ಮನೆಲೂ ಇಲ್ಲ ಅತ್ತೆ ಮನೆಲೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಹಾಗಿದೆ.

ಲಾಘೋ : - ಇರಬಹುದು. ವೇವರ ಇಷ್ಟ. ಈಗ ಶಾಂತಿ ಇದೆಯಲ್ಲ.

ರೂಖೀ : - ಹೌದು. ಇದೆ ಶಾಂತಿ. ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಗನ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ರೆಕ್ಕೆ ಬಂದಹಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮಂಗಳಮಾಯ. ನಿನಗೇನು ಗೊತ್ತುಗ್ತಾ ಇಲ್ಲ?

ರಾಧೋ : - ಸೊಸೆಯನ್ನು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಎಷ್ಟೆ ಆದ್ರೂ ಅವಳು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ರೂಖೀ : - ಏನಂದೆ? ಮಗನ ಹೆಂಡತೀನ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲ್ತೀಯಾ? ನಾಚ್ಕಿ ಆಗೋಲ್ತಾ? ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾಯಿತು?

ರಾಧೋ : - (ಮೆತ್ತಗಿ) ಇಲ್ಲನಾನು.

ರೂಖೀ : - ನಿನ್ನ ದುರಭ್ಯಾಸ ಇದು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.

(ರಾಧೋ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ)

ದಾದಾ : - ಏನು ಸೊಸೆ ಬೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ?

ರೂಖೀ : - ದಡ್ಡಿ ಎಂದ್ರೆ ದಡ್ಡಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ಗಂಡನಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರ್ತಾಳೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆ ಬರೋಲ್ಲ, ನಾಚಿಕೆ, ಮಾನ ಇಲ್ಲ, ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಖ ಊದಿಸಿಕೊಂಡಿರ್ತಾಳೆ. ಮೈ ಬಗ್ಗಲ್ಲ. ಏನಾದ್ರೂ ಹೇಳದ್ರೆ ಯಾರೋ ಸತ್ತವರ ಹಾಗೆ ಅಳ್ತಾಳೆ.

ದಾದಾ : - ಅಯ್ಯೋ, ರಾಮ ಇದು ದುಃಖದ ಸಂಗತಿ.

ರೂಖೀ : - ಅನುಭವಿಸುವ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳುವ ಹಂಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದಾದಾ. (ನಿಟ್ಟುಸಿದು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ)

(ರಾಧೋ ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ)

ರಾಧೋ : - ದಾದಾ, ಮೆಟ್ಟುಗಳು ಒಣಗಿವೆ ನೋಡು.

ದಾದಾ : - ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡು. ಇವಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಡು. ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೋ : - ಹಾಗೇ ಮಾಡಿ ದಾದಾ.

ದಾದಾ : - ತಗೋ ಕಾಸು.

ರಾಧೋ : - ಬೇಡ ದಾದಾ, ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕಾಸು ಬೇಡ.

ದಾದಾ : - ಇರಲಿ ತಗೋಳ್ಳೋ.

ರಾಧೋ : - ಇಲ್ಲ ದಾದಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡೋದು ಬಿಟ್ಟು ಈಗ ತಗೋ ಅಂತಿರಲ್ಲ.

ದಾದಾ : - ಹಾಗಾದರೆ ಸರಿ. ರಾಮ್, ರಾಮ್.

ರಾಧೋ : - ರಾಮ್, ರಾಮ್ ದಾದಾ

(ದಾದಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರಾಧೋ ಮೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು)

ಶ್ರೀ ರಾಮ, ಹೇ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ, ನಿನ್ನದೆ ಭರವಸೆ ನನಗೆ

ರೂಖೀ : - (ಮೆಲ್ಲಗಿ) ಇಲ್ಲೋಡು. ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳ್ತೀನು

ರಾಧೋ : - ಓಹೋ

ರೂಖೀ : - ಓಹೋ ಏನು?

ರಾಧೋ : - ಇಷ್ಟು ಸರಸವಾಗಿ ಮಾತನಾಡದ್ರೆ, ಆತ್ಮ ತಪ್ಪವಾಗುತ್ತೆ ನೋಡು. ಯೆ ರೇ ಕಾಯಾ ಮೇರೆ ಹಂಸಾ

ರೂಖೀ : - ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು ಅಂದ್ರೇ, ಯಾವುದೋ ರಾಗ ತೆಗಿದಿಯಲ್ಲಾ.

ರಾಧೋ : - ಹೇಳು, ಏನಪ್ಪಣೆ?

ರೂಖೀ : - ಅವನು ಹಾಳಾದೋನು, ಕಾಲೆ ಖೋನ್ ಸಿಪಾಯಿ.

ರಾಧೋ : - ಹಾ, ಅವನು.

ರೂಖೀ : - ಅಮಠಾನಿಗೆ ಎರಡು ಟಿಕೇಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದ.

ರಾಧೋ : - ಸರಿ, ನಡಿ ಹೋಗೋಣವಂತೆ ಈಗ,

ರೂಖೀ : - ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋದು? ನಾ ಹೇಳಿದ್ದು ಅರ್ಥವಾಯ್ತು? ನನ್ನ ಕರ್ಮ.

ರಾಧೋ : - ಅಮರಾಪುರಿಗೆ ತಾನೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟೆ ಇನ್ನಾವದಕ್ಕೆ ಟಿಕೇಟ್?

ರೂಖೀ : - ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀನು ಸಿಕ್ಕೇದಿಯಾ, ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ನನ್ನೇ ಮುಂದು ಮಾಡೋದು. ಆದ್ರೆ ನಾನೂನು ನಿನ್ನ

ರಾಧೋ : - (ನಗುತ್ತಾ) ಮುಂದೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ್ಯಾ. ಹೂ, ಸರೀನೇ. ನಾನಂತು ಗಂಟು ಕಟ್ಟೇ ಕೂತಿಡ್ತೀನಿ.

ರೂಖೀ : - (ಬಾಯಿ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು) ನನ್ನ ಯಾಕೆ ರೇಗಿಸ್ತೀಯಾ ? ಹಾಳಾದ್ದು ನನ್ನ ನಾಲಗೆ ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಏನೇನೋ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೆ.

ರಾಧೋ : - ಸರೀನೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಟ್ಟೂ ಬಾರ್ಡು, ನಾಲಿಗೆಗೆ ಮೂಳೆ ಇಲ್ಲ.

ರೂಖೀ : - ಏನು ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೆ ಅಂದ್ರೇ.

ರಾಧೋ : - ಹೂಂ.

ರೂಖೀ : - ನೋಡು, ನೀನು ಒಪ್ಪಿದ್ರೇ, ನಾನು ಅಮಠಾನ ಜೊತೆ ಖರ್ಚರ್ ನೋಡೋಕೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ.

ರಾಧೋ : - ಆದ್ರರಿ ಅವನು ಹೆಂಡತೀನ ಕರ್ಮೊಂಡು ಹೋಗಲ್ವಾ?

ರೂಖೀ : - ಅವನು ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರಾನೇ ತಂದಿದ್ದು. ಆದ್ರೆ ಅವಳನ್ನು ಹೋಗಕ್ಕೆ ಬಿಡ್ತೀನಾ? ಇವತ್ತು ಆ ನಾಚ್ಕೆ ಇಲ್ಲೋಳನ್ನ ಮನೇಲಿ ಕೂಡಾಕಿ ನಾನು ಹೋಗ್ತೀನಿ.

ರಾಧೋ : - ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋಗೋದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವೇನು ಮಕ್ಕ? ಪಾಪ. ಅವರೇ ಹೋಗಲಿ.

ರೂಖೀ :- (ಸಿಟ್ಟು) ಹೋದ್ರೇ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಬಿಡ್ತೀನಿ. (ನಿಂತು) ಇವತ್ತು ನಾನೇ ಹೋಗ್ತೀನಿ. ಅವಳು ಮನೇನಿರಬೇಕು. ತಿಳೀತಾ?

ರಾಧೋ : - ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು

ರೂಖೀ : - ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ನಂಗೆ, ನಾನಿನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು.

ರಾಧೋ : - ಸರಿ, ಹೋಗು, ರಾಮ್, ರಾಮ್ (ಹಾಡುತ್ತಾನೆ) ಆತ್ಮ ಚಿಕ್ಕದು, ಶರೀರ ಹಳೆಯದಾಯಿತು.

(ಅಮಠಾ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪ)

ಅಮಠಾ : - ಅವ್ವಾ ನೀವಾಧೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಬಾರದೇ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಒಂದೂ ಅರ್ಥ

ಆಗೋಲ್ಲ. ಜನ ಏನು ಅಂತಾರೆ ಅನ್ನೋದು ಬೇಡ್ತು?

ಲಾಧೋ : - (ಜೋರಾಗಿ) ಹೂಂ. ಯಾಕೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದು? ಹೆಂಡತೀನ ಕರ್ಮ್ಯಂಡು ಹೋದ್ರೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ತಾಯೀನ ಕರ್ಮ್ಯಂಡು ಹೋದ್ರೆ ನಾಚ್ಕೋನಾ? ಅವಳಿಗೂ ಆಸೆ ಇಲ್ವಾ? (ಮತ್ತೆಗೆ) ಕರ್ಮ್ಯಂಡು ಹೋಗು. ತಾವತ್ರಯ ಹರಿಯುತ್ತೆ. ಅವಳು ಹಿಡಿದ ಹರ ಬಿಡೋಲ್ಲ.

ಅಮಠಾ : - ಅಮ್ಮ, ಒಳ್ಳೇದು, ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲ್ಲ.

ಲಾಧೋ : - ರಾಮ್, ರಾಮ್.

(ರೂಖೀ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ರೂಖೀ : - ಸೊಸೇ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನಿಗೆ ಊಟ ಹಾಕಿ ಮಿಕ್ಕಿದೆಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಿಡು. ಗಮನ ಇರಲಿ, ಯಾವುದನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟಿಲ್ಲೇಡ. ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಆ ಬೆಕ್ಕು ಎಲ್ಲಾ ತಿಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ದೀವಾಲಿ : - (ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ) ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಬೆಕ್ಕು.

ರೂಖೀ : - ಏನೇ ನಮ್ಮಮ್ಮನ ಬೈತೀಯಾ? ನಾಲಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೇನು, ನೋಡ್ಕೊ ಅಮಠಾ ಅವಳು ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು. ಚಪ್ಪಲಿ ತಗೊಂಡು ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೊಡಿ.

ಅಮಠಾ : - (ಬೇಚಾರಿನಿಂದ) ನೀನು ಬರೋ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಬಾ. ಹೊತ್ತಾಗ್ತಾ ಇದೆ, ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ನಾನೋಬ್ಬನೇ ಹೋಗ್ತೀನಿ ನೋಡು.

ರೂಖೀ : - (ಲಾಧೋಗೆ) ಬಂದೆ. ನೋಡು ಮನೆ ಜೋಪಾನ. ಸೊಸೇನ ಊಟ ಹಾಕು ಅಂತ ಕೇಳು.

ಲಾಧೋ : - ಆಯ್ತು. ಹುಷಾರಾಗಿ ಹೋಗು. ಭಗವಂತಾ ನಿನ್ನದೇ ಭರವಸೆ.

(ಅಮಠಾನ ಒಂದೆ ರೂಖೀ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಫೂಲೀ ಚಾಬಿ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೂಗು ಹಾಕ್ತಾಳೆ)

ಫೂಲೀ : - ದೀವಾಲೀ ಇದ್ದಾಳೇನು?

ದೀವಾಲಿ : - ಓ! ಫೂಲೀ ಚಾಬಿನ? ಏನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು?

ಫೂಲೀ : - ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಳಿ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಕೊಡು. ಅತ್ತೇ ಮನೇಲಿಲ್ವಾ?

ದೀವಾಲಿ : - ಅವಳು ಹೋದ್ದು.

ಫೂಲೀ : - ಎಲ್ಲಿಗೆ?

ದೀವಾಲಿ : - ಸಿನಿಮಾ ನೋಡೋಕೆ.

ಫೂಲೀ : - ಹಾ! ಸಿನಿಮಾಗೆ?

ದೀವಾಲಿ : - ಜೊತೆಯಾಗಿ, ಮಗನ ಜೊತೆ

ಫೂಲೀ : - ಮತ್ತೆ ನೀನು?

ದೀವಾಲಿ : - ನಾನು ಮನೇಲಿ. ಇನ್ನೇನ್ಯಾಡ್ಕಿ?

ಫೂಲೀ : - ಅರೇ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಹಾಳಾದೋವ್ವಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ವಾ? ಅಮಠಾ ನಿನ್ನ ಯಾಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ?

ದೀವಾಲಿ : - ಇದ್ದುದ್ದೆ ಎರಡು ಟಕೇಟು. ಅವರ್ರಾನೆ ಏನು ಮಾಡ್ತಾರೆ? ನಮ್ಮತ್ತೆ ಕಿರಿ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟು. ಕೊಡು ಮಜ್ಜೆಗೆ ತರ್ರೀನಿ.

(ಮಜ್ಜೆಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗ್ತಾಳೆ)

ಲಾಢೋ :- (ಬಡ ಬಡಿಸುತ್ತಾ) ಕಿರೀ ಹೆಂಡ್ತೀನೇ. ಅಲ್ಲ, ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಂಡತಿ ಮನೇಲಿ. ಮುದಿ ಅತ್ತೆ ಸಿನಿಮಾ, ಎಲ್ಲಾ ತದ್ವರುದ್ಧ. (ನಿಶ್ಚಯ) ಸೊಸೆ. ಮಗು ಸಿದ್ಧಳಾಗಮ್ಮ.

ದೀವಾಲಿ :- (ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ) ಊಟ ತರಲೇ ಅವ್ವ.

ಲಾಢೋ :- ಊಟ ಬೇಡ ಮಗು. ನೀನು ಎದ್ದು ಬಟ್ಟೆ ಉಡ್ಡೋ.

ದೀವಾಲಿ :- ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀಕು?

ಲಾಢೋ :- ಸಿನಿಮಾ ನೋಡೋಣ.

ದೀವಾಲಿ :- ಆ ದೈ

ಲಾಢೋ :- ಆದ್ರೇ. ಗಿದ್ದೇ ಅನ್ವೇಷ. ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ನಡಿ ಬೇಗ. ಅವಳೊಬ್ಬಳಿ ಅಲ್ಲ. ಶೋಕಿ ಮಾಡೋಳು ಅಂತ ಇವತ್ತು ನಿಮ್ಮತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. (ದೀವಾಲಿ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಾಳಿ) ನೀನು ಮುಂದೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇರು, ನಾನು ಬೀಗ ಹಾಕಿ ಬರ್ತೀನಿ. (ಬೀಗ ಹಾಕುವನು) ಬರ್ತೀನಿ. ಫೂಲೀ ಬಹನ್ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಗಮನ ಇಡ್ಲಿ.

ಫೂಲೀ :- ಎಲ್ಲಿಗವ್ವ ಹೊರಟೆ ಲಾಢೋ ಬಾಯಿ.

ಲಾಢೋ :- ಸೊಸೆಗೆ ಸಿನಿಮಾ ತೋರಿಸೋಣಂತ. ಅವಳ ಅತ್ತೆ ಅವಳು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಫೂಲೀ :- ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗ ಬಹುದಾ? ಜನ ಏನಂದಾರು?

ಲಾಢೋ :- ಅವಲ್ಲಾ ಅವಳಿಗ್ಗಾಕೆ ಬೇಕು. ನಾಚ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟೋರಿಗೆ ತಮ್ಮದೆ ನಡತೆ.

ಫೂಲೀ :- ಹೀಗೂ ಉಂಟೆ? ನಾಳೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಅವಿಗ್ಗೆ, ಎಲ್ಲಾರ ಮುಂದೆ ಮಾನಾ ತೆಗೀತಾಳೆ.

ಲಾಢೋ :- ಪಾಪ, ಮಗುಗೇ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ, ಬಿಟ್ಟು ಬರೋಣಾಂತ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಸಿನಿಮಾ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಹೊರಗಡೆ ತೂಕಡಿಸ್ತಾ ಇರ್ತೀನಿ. ನನಗೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ?

ಫೂಲೀ :- ಹೌದು. ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಕರೆದೊಂಡು ಹೋಗು.

(ಲಾಢೋ ಬೀಗಹಾಕಿಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆ ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ಲಾಢೋ ದಾದಾನ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ. ಭಜನೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ)

ಲಾಢೋ :- ವೈಷ್ಣವ ಜನತೋ ತೇನೇ ಕಹಿಯೇ ಜೇ ಐರ್
ಪರಾಯಿ ಜಾಣಿರೇ ಪರದುಃಖ ಉಪಕಾರಕರೇ
ತೋಯಿ ಮನ್ ಅಭಿಮಾನ್ ನ ಜಾಣೇರೇ.

(ಚಪದ ಬಟ್ಟಲು ಹಿಡಿದು ರೂಖೀ ಬಂದು ಗಂಡನ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು, ಕುಕ್ಕರಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಾಳೆ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ)

ಲಾಢೋ :- ಓಹೋ! ಈವತ್ತು ನೀನೇ ಚಹಾ ಕೊಡಕ್ಕೆ ಬಂದ್ಯಾ?

ರೂಖೀ :- ಮಗನ ಹೆಂಡತೀ ಜೊತೆ ಸಿನಿಮಾಗ ಹೋಗಕ್ಕೆ ನಾಚ್ಕೆ ಆಗಲ್ವಾ? ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಬೇಡ್ಯಾ?

ಲಾಢೋ :- ನೀನು ಚಿಕ್ಕವಳಂತೆ ಹೋದ್ಯೆಲ್ಲಾ, ನಿನಗೆ ನಾಚ್ಕೆ ಆಗಲ್ವಾ?

(ರೂಖೀ ಕೋಪದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಮಫಾ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರ್ತಾನೆ)

ಅಮಫಾ : - ಕೊಡಪ್ಪಾ, ನಾನು ಹೊಲಿದು ಕೊಡ್ತೀನಿ.

ರಾಧೋ : - (ಕೊಡ್ತಾನೆ) ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಮುದಿ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ಬಂತಾ?

ಅಮಫಾ : - ಒಳ್ಳೇ ಆಟ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟೆ ಅಪ್ಪಾ. ನಿನ್ನೇನೆ ಆಸಿನಮಾ ಕೊನೆ ದಿನ. ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಟಿಕೆಟ್ ತಂದ್ರೆ ಅಮ್ಮ ಅಡ್ಡ ಬಂದ್ರು. ಏನಾದ್ರೂ ಹೇಳಿದ್ರೆ ಅತ್ತು ಕರೆದು ರಂಪಾ ಮಾಡ್ತಾರೆ.

ರಾಧೋ : - ಏನಪ್ಪ ಮಾಡ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿದ್ದು, ನನ್ನಿಂದ ನೋಡೋಕೆ ಆಗ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ?

ಅಮಫಾ : - ನನಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ದು. ಒಳ್ಳೇ ಆಟ ಕಟ್ಟಿದ್ದಿ ನೀವು.

ರಾಧೋ : - ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿರಬೇಕು.

ಅಮಫಾ : - ಬಂದ್ರೆ ಬರ್ಲಿ ಬಿಡು. ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು. ಸಾಲದಕ್ಕೆ ಫೂಲೀ ಚಾಬಿ ಬೇರೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಂದು ಬಿಟ್ಟು.

ರಾಧೋ : - ಒಳ್ಳೇದಾಗ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ. ಏನಂದ್ರು?

ಅಮಫಾ : - ಚಿಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿ ಧರ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಹೋಗೋಕೆ ನಾಚ್ಲಿ ಆಗಲ್ವಾ ಅಂದ್ರು.

ರಾಧೋ : - ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಂದ್ರು. ಆಗಬೇಕು ಅವಳಿಗೆ.

ಅಮಫಾ : - ಅದೇನೋ ಸರಿ. ನೀವು ಚಾಬಿಯ ಹತ್ತಿರ ಸೊಸೇನ ಒಳಗೆ ಕೂಡಿಸಿ. ನೀವು ಹೊರಗಡೆ ಇರ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರಂತೆ.

ರಾಧೋ : - ಹೌದು. ಆ ಮೇಲೆ ಅನ್ನಸ್ತು. ಪಾಪ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿ. ಒಬ್ಬಳ್ಳಿ ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟರೋದು ಹೇಗೆ ಅಂತ.

ಅಮಫಾ : - ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿ.

ರಾಧೋ : - ನಿನ್ನಾವಾಗ ನೋಡಿದೆ ನಮ್ಮನ್ನ?

ಅಮಫಾ : - ನೀವು ಚಹಾ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ.

ರಾಧೋ : - ಚಹಾ ಕುಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ದೊಡ್ಡವರ ಜೊತೆ ಹೋದ್ರೆ ಏನೂ ಸಿಗಲ್ಲ ಅಂತ ಅಂದ್ರುಳ್ಳಲ್ಲ?

ಅಮಫಾ : - ಒಳ್ಳೇ ಮಜಾ ಮಾಡಿಸಿದಿರಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಕುದುರೆ ಗಾಡೀಲಿ ಬಂದ್ರಿ.

ರಾಧೋ : - ಹೌದು, ನಿಮಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮನೆಗೆ ಬರೋದು ಒಳ್ಳೇದು ಅಂದ್ರುಂಡೆ. ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತಾಡೋಳು ಆದ್ರೇ ಬೀದಿ ಜನ ಕೇಳ್ತಾರೆ ಅಂತ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು.

ಅಮಫಾ : - ಅಂತೂ ಒಳ್ಳೇ ಆಟ ಕಟ್ಟಿದ್ದಿ.

(ಸುಖರಾಮ ದಾದಾ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ರಾಧೋ : - ಬನ್ನಿ. ದಾದಾ ಬನ್ನಿ.

ದಾದಾ : - ಏನಪ್ಪ ರಾಧೋ ಭಾಯಿ. ಮೆಟ್ಟುಗಳು ಸರಿ ಹೋದ್ವಾ?

ರಾಧೋ : - ತಗೋಳ್ಳಿ ದಾದಾ ನೋಡಿ.

ದಾದಾ : - (ನೋಡಿ) ಹೊಲಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ತಾನೆ?

ರಾಧೋ : - ಹೌದು ದಾದಾ. ಅಮಠಾನೇ ಹೊಲಿದಿದ್ದು. ಒಳ್ಳೆ ವಯಸ್ಸಿನವನ ಕೈಲಿ ಹೊಲಿಸಿದ್ದೀನಿ. ಇವಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಅಮಠಾ ಸನ್ನ ಕೆಲಸಗಾರ ಈಗ. (ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದು) ನಾನು ಹೇಳೋದು ಇಷ್ಟೆ. ಹಳೇ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಕ ಬೇಡಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನಸಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗುತ್ತೆ. ಹೊಲಿಗೆ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತೆ. ದೇಹಾನೂ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತೆ. ಹೌದೋ ಅಲ್ಲೋ ದಾದಾ?

(ತರೆ)

ಗಟ್ಟುವಿನ ತಾಯಿ

—ಚುನೀಲಾಲ್ ಮಡಿಯಾ

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಡಾಹೀ ಭಾಯಿ

ಸೂರಜ್

ಧೀರೀ

ಕುರಜೀ ಪೀತ್

ಗಟು

[ತೆರೆ ಮೇಲೇರಿದಾಗ ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲ ಬೈತಕ್ ಕೆಳಗಿನ ಆರು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಬಳಿ ಕೋಣೆಯ ಮತ್ತು ಅಂಗಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೊಹಲ್ಲಾದ ದೃಶ್ಯ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ. ಮೊಹಲ್ಲಾದ ಎಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಜಾಗದ ಅರ್ಧಭಾಗ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಇವೆರಡರ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಗೂಟಿಖಾಲಿ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಮೊಹಲ್ಲಾದ ಬಲಗಡೆ ಹೊರಿದ ಗೋಡೆ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮೂರು ಎಳೆಯಾಗಿ ಪೋಣಿಸಿ ಗೂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವ ತಕ್ಕಡಿ ಇದೆ. ತಕ್ಕಡಿ, ದಬ್ಬಳ, ಹುರಿ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಕೋಣೆಯ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಎರಡು ಕೊಠಡಿಗಳಿವೆ.

ಬಲಗಡೆ ಕೊಠಡಿ ಬಳಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಇದೆ. ಎರಡೂ ಕೊಠಡಿಗಳ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಗಾಜಿನ ಕೊಳವೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಜಾಲರಿ ಇಳಿದು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಬಾಗಿಲಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗಣಪತಿ ಇದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಹಾರಾಜ್, ಪರಮೇಶ್ವರಿ, ನವಕಾರ್, ಮಂಗಳ ಮಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಕ್ಕಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಮೊಳಿಗೆ ನೇತು ಹಾಕಿದೆ.

ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭ, ಅದರ ಆಕಾಶ ನೀರಿ ಬಗ್ಗಾ ಮುಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟು ಮಾಸಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೇ ಅಗಿದು ಉಗಿದ ಒಣ ಹುಲ್ಲು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗೂಟಕ್ಕೆ ಬೀಗದ ಕೈಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗೊಂಚಲು ಇದೆ. ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ.]

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ, ಎಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ನೀನಲ್ಲದೆ ಆ ಹೂನಂತ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಯಾರು ದಿಕ್ಕು? ಪಾಪ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಬ್ಬಲಿ ಆಗ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ ಇಲ್ಲ ಹೋದ್ರೆ ಇವನ್ನ ನಮ್ಮದು ಅಂತ ಯಾರು ಅನ್ನಾರೆ? (ಮೌನ) ನಾನು ಸತ್ತರೆ ಹೊಸಬಳು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಆದ್ರೇ ಸ್ವಂತ ತಾಯಿಯಂತೆ

(ಎಡಗಡೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವ ಶಬ್ದ, ಸೂರಜ್ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಸೂರಜ್ :- (ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತ)ವನು ಅತ್ತಿಗೆ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ) ಯಾರು ಸೂರಜ್‌ವೇನು?

ಸೂರಜ್ :- ಸೊಸೆಯ ಕಾಹಿಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ನಾನು. ನಿನ್ನ ಮೈದುನ ರಾಜಕೋಟಿಬಿಂದ ಮೋಟಾರು ಗಾಟಿ ಬಿಂಬಿದೆ ಅಂದ, ಆಗಲೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಹೌದಮ್ಮ. ಎಲ್ಲೂ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಕರೆಸಿರೇ ಅಂತ, ಅದ್ಯಾರಮ್ಮ. ಹಾಂ, ಸರ್ಜನ್‌ನ. ನಿನ್ನ ಭಾವನವರ ಹೃದಯ ತುಂಬಾ ಮೆದು. ತೌರು ಮನೆಯವರು ಕುಣಿದ್ದಾಂಗೆ ಕುಣಿತಾರೆ.

ಸೂರಜ್ :- ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು? ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇವರು ಬೇರೆಯವರು ಹೇಳಿದ

ಹಾಗೆ ಕೇಳೋರು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಅಣ್ಣ ಬಹಳ ಚಾಲುಕು ಮನುಷ್ಯ. ಎರಡು ವರ್ಷದಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ಔಷಧೋಪಚಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಹಿಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಯ್ತು.

ಸೂರಜ್ :- ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಂತ ಮಾಡೋದು? ಮಿಕ್ಕಿದ್ದು ಮದ್ದುಗಳು. ಅವು ಹೇಗಿರಬೇಕೋ ಹಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಅಲ್ಲೇ, ಇದೇನು ಕುಡಿಯೋ ವಸ್ತುನ ಪಾತ್ರೆಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುಕ್ಕೆ.

ಸೂರಜ್ :- ಸೊಸೇಗೇನು ಕಡಿಮೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಗೊತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಸು ಬಳಿ ಬೇಕು ಅಂತ ಅಷ್ಟೇ ಬೇರೆಯವರಾಗಿದ್ದರೆ ಎಂದೋ ತೌರು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಬಿಡ್ತಿದ್ದರು. ನಾವಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಉಪಕಾರ.

ಸೂರಜ್ :- ಅತ್ತಿಗೆ. ಮಾಡೋರ್ಗೆ ತಾನೇ ಎಲ್ಲಾರೂ ಅನ್ನೋದು.

(ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗಡೆ ಮೋಟಾರ್ ಗಾಡಿಯ ಪೊಂ, ಪೊಂ ಶಬ್ದ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಅರೇ, ಹುಡುಗರ ಬಿಡಿ. ಇಳೀರಿ ಮೋಟಾರಿನಿಂದ (ಸೂರಜ್‌ಳನ್ನು ಕುರಿತು) ನಮ್ಮ ಬೀದಿ ಹುಡುಗರು ಎಷ್ಟು ತುಂಬರು ನೋಡು. ಆ ಮೋಟಾರು ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನೋಡು.

ಸೂರಜ್ :- (ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ) ಹಾಗಾದ್ರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ಸೊಸೆ ಏನಾದ್ರೆ ಮಾಡ್ತಾಳೋ ಇಲ್ಲ ಹಾಗೇ ಇದ್ದಳೋ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳಮ್ಮ.

ಸೂರಜ್ :- ಅರೇ, ಮದುವೆಯಾದಾಗಲಿದ್ದೂ ಅವಳು ಸರೀನೆ ಇಲ್ಲ. ಕಾಹಿಲೇನೂ ಹೊಸ ತರಹ, “ಹಿಸ್ಕೀರಿಯ!” ನಮಗಂತು ಹೇಳೋಕೂ ಬರೋಲ್ಲ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತೆ. ಯಾರಿಗಾದ್ರೆ ಬಂದಿದ್ದೆ ತಾನೆ. ಅವಳ ಕರ್ಮ.

ಸೂರಜ್ :- ಹೌದು. ಕರ್ಮಾನೇ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ಇಂಥ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೋಗ ಬರೋದೇ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಇವೆಲ್ಲಾ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಒಬ್ಬಳೇ ಇರೋದಿಂದ ಆ ರೋಗ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತರಲ್ಲ. ಗಂಡ ಜೊತೆಗಿದ್ದರೆ ಈ ರೋಗ ವಾಸ ಆಗುತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲ ಅಂತಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇಂಥದನ್ನ ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ಕೇಳಿದ್ದೀರ?

ಸೂರಜ್ :- ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಒಬ್ಬಬ್ಬರೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಅಲ್ಲೆ ಗಂಡ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರೋವಾಗ ಒಬ್ಬಳಲ್ಲದೆ ಇಬ್ಬರೂ ಇರಕ್ಕಾಗುತ್ತಾ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ನೋಡು. ಊರೇನು ಹತ್ತಿರ ಇದೆಯೋ, ಕಾಗದ ಬರದ್ರೆ ಅವನು ತಕ್ಷಣ ಬಂದ್ಬಿಡೋಕ್ಕೆ. ಅವನು ಹೋಗಿ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕೂಡ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಆಗುತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾ?

(ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯಾರು ಮಾತಾಡೋಲ್ಲ. ಬಲಗಡೆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಧೀರೀ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಧೀರಿ : - ಅಮ್ಮಾ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಏನು? ಅತ್ತಿಗೆ ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ ಈಗ?

ಧೀರಿ : - ಹಾಗೇ ಇದ್ದಾಳೆ. (ಬೇಜಾರಿನಿಂದ) ಚೀಲ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮೇಲಿದೆ ನೋಡು.

ಧೀರಿ : - ಸರಿ (ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ನಾನು ಬರಲೇನು?

ಧೀರಿ : - (ಕೋಣೆಯ ಒಳಗಿನಿಂದ) ಬೇಡ. ಡಾಕ್ಟರು ಯಾರಿಗೂ ಬರಬೇಡ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ದೇವರೇ, ದೇವರೇ.

ಸೂರಜ್ : - ಪಾಪ, ಬಾಬು ಅಣ್ಣನ ಅದೃಷ್ಟ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯ್ತು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಇದರಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟ ಹಾಳಾಗೋದೇನು ಬಂತು? ಬಾಬುವಿಗೇನು, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಜನ ಅವ್ವಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.

(ಸೂರಜ್ ಅವಳನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ)

ಸೂರಜ್ : - ಹೌದೇನು?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಗಂಭೀರ) ಅಲ್ಲೇ ಮತ್ತೇನು. ಒಳ್ಳೇ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವ, ಪರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹುಡುಗ ತಕ್ಷಣ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಡ್ತಾನಾ? ಅದೂ ಸಾಲದೆ ದಿವಾನರ ವಂಶ, ಮನೆ..... ಎಷ್ಟು ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಂದ ದಿವಾನಗಿರಿಮಾಡ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಈಗ ತಾನೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಠಾಕುರ್ ಸಾಹೇಬರ ಬಳಿಯೇ ಇವರ ಖುರ್ಚಿ, ಹಾಂ.

ಸೂರಜ್ : - ಅದು ಅಲ್ಲೇ, ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ಇಡೀ ಜೋರ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಿದೆ. ಗೋಡಡ್‌ವಾಲದಿಂದ ದರಬಾರಗಡ ಇದರ ಮುಂದೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. (ಡಾಹೀಬಾಯಿ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಾಳೆ, ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೂರಜ್) ಭಾದ್ರಪದದ ಕೊನೆಗೆ ಬರೋ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯ ಚಾವಣಿ ಕಾಣುತ್ತೆ..

(ಗಟು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಅಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುಂಡಾದ ಎರಡು ಸ್ನೇಟನ ಚೂರುಗಳು, ಮರದ ಚೌಕಟ್ಟು ಇದೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಯಾರಪ್ಪ ಮಗೂ? ಏನಾಯ್ತು? ಯಾರು ಹೊಡೆದರು? ಮೇಷ್ಟ್ರು ಬೈದರಾ? ಇದೇನಿದು ಸ್ನೇಟು ಒಡೆದು ಹೋಯ್ತು?

ಗಟು : - (ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಾ) ದಾರಿಲೇ ಹಸುಗಳ ಗುಂಪು, ಹೂ. ಹೂ. ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಏನಾಯ್ತು? ಬೇಗ ಹೇಳು ಮರಿ.

ಗಟು : - ಹಸು ನೂಕಿ ಬಿಡ್ತು, ಹೂ. ಹೂ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಅರೇ, ನನ್ನ ಕಂದ (ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರಿಸಿ) ಮುಂಡೇದು ಹಸು, ನನ್ನ ಕಂದನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಏಟು ಬಿದ್ದಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

ಗಟು : - (ಅಳುತ್ತಾ) ಹೂಂ, ಹೂಂ, ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆ, ಸ್ನೇಟ್ ಒಡೆದೋಯ್ತು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಾ) ಓಹೋ, ಇದಕ್ಕಾರೆ ಅಳಬೇಕು. ಅಯ್ಯೋ

ಹುಚ್ಚು ಹೊಸ ಸ್ನೇಹು ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಅಳು ನಿಲ್ಪು ಮತ್ತೆ.

ಗಟು :- ಅಮ್ಮಾ.....

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ನೋಡು, ಅಮ್ಮ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹಾ, ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು.

ಗಟು :- ಉಹೂಂ ಅಮ್ಮ ಎಲ್ಲಿ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ನೋಡು ಮತ್ತೆ. ಅಮ್ಮ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಂತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾ. ಹರ ಮಾಡಬೇಡ. ಜಾಣ ಮರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ ಕೂಡದು.

(ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ)

ಗಟು :- ಅಮ್ಮಾ, ಇನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದೇಳೋದೇ ಇಲ್ಲಾ? (ಅಳ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ, ಛೀರಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸನ್ನೇಯಿಂದ ಡಾಹೀಬಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಾ) ನೋಡು, ಈಗಲೇ ಬಂದ್ತಿದ್ತೀನಿ. ನೀನು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಜೊತೆ ಅಟ ಆಡುತ್ತಿರು.

ಸೂರಜ್ :- ನೋಡು ಮರಿ, ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಸ್ನೇಹು ಬೇಕು ತಾನೇ. ಹಾಗಾದರೆ ಸುಮ್ಮನು.

(ಗಟು ಅಳುತ್ತಾನೆ. ಸೂರಜ್ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಒರೆಸುತ್ತಾಳೆ)

ಗಟು :- ಅಮ್ಮಾ

ಸೂರಜ್ :- ಈಗಲೇ ಬರ್ತಾಳೆ ಏನು?

ಗಟು :- (ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕೊಣೆಯ ಕಡೆ ಓಡುತ್ತಾನೆ) ಅಮ್ಮಾ ಹತ್ತಿರ.

ಸೂರಜ್ :- (ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ) ನೋಡು ಮಗು, ಒಳಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಅಮ್ಮ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ.

(ಕೊಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಢಲು ನೀರವತೆ ಹೋಗಿ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ಶಬ್ದ, ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಂತರ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ ಅಳುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ಸೂರಜ್‌ಗೆ) ಹೋಗಮ್ಮ, ಹಿತ್ತಲ ರಡೆ ಹೋಗಿ. ಪಟೇಲರ ಕೊಟ್ಟಿಗಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಸು ಸಗಣೆ ತಗೊಂಡು ಬಾ.

ಸೂರಜ್ :- (ಎಲ್ಲವು ತಿಳಿದಂತೆ) ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತರ್ತೀನಿ. (ಹೋಗುವಳು)

(ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ನಿಂತ ಮೋಟಾರ್ ಗಾಡಿಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಅಡಗುತ್ತದೆ. ತಕ್ಷಣ ಪೊಪಲರಾಸ ಶಬ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಂತರ ದೂರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮೋಟಾರ್ ಗಾಡಿಯ ಪೊಂ, ಪೊಂ, ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ)

ಗಟು :- ಅಮ್ಮಾ ಅಮ್ಮಾ ಅಮ್ಮಾ!

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಎದ್ದೇಳಲ್ಲವ್ವ.

ಗಟು :- ಅಮ್ಮಾ

(ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ರೈತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಕೊಣೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಯಾಕವ್ವ? ಏನು ಬಂದಿ?

ರೈತ:- ಪರಜೀ ಸೇರ್‌ವರು ಇದ್ದಾರ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಇದ್ದಾರೆ. ಏನಾಗ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತು?

ರೈತ : - ಪಕ್ಕದ ಮಯಾಚನ್ ಸೇಠ್‌ರವರು ಕರಿತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಮಯಾಚನ್ ಸೇಠ್‌ರ! ಹೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?

ರೈತ : - ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಎಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ?

ರೈತ : - ಲಾಯದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಪರಜೀ ಸೇಠ್‌ರವರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಾ ಅಂದು.

(ಕೋಣೆಯ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಒಸುಗುಟ್ಟುವ ಶಬ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಪರಜೀ ಸೇಠ್ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ ಇದ್ದಾಳೆ)

ಪರಜೀ ಸೇಠ್ : - ನಾನು ಬೇಗ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದ್ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

(ಮುಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ರೈತ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು.

ರೈತ : - ಹಾ, ಏನು?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಮಯಾಚನ್ ಸೇಠ್‌ನ ಕುದುರೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಶಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಲ್ಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. (ರೈತ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ) ಎರಡೂ ಕೈ ತುಂಬಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ಗಟು : - (ಅಳುತ್ತಾಳೆ) ಅಮ್ಮ ಇನ್ನಾವಾಗಲೂ ಎದ್ದೇಳಲ್ವಾ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ನೋಡು ಮರಿ, ಈಗ ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಸ್ನೇಹು ಬೇಕು ತಾನೇ.

ಗಟು : - (ಅಳುತ್ತಾ) ಹೂಂ, ಬೇಕು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಬೇಕು ಹೇಳು ನೋಡೋಣ.

ಗಟು : - ಬಾ ೪ ದೊಡ್ಡದು

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಎಷ್ಟು (ಎರಡು ಕೈ ಚಾಚಿ) ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದ?

ಗಟು : - ಉಹುಂ

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಇನ್ನೂ ಅಗಲವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ) ಹಾಗಾದ್ರೆ ಇಷ್ಟು?

ಗಟು : - ಅಲ್ಲ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಕೈಗಳನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ) ಇಷ್ಟು?

ಗಟು : - (ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಹೌದು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಯಾ?

ಗಟು : - ಹೌದು, ಹೌದು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು) ನನ್ನ ಜಾಣ ಮರಿ.

(ಸೂರಜ್ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿ ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಸೂರಜ್ : - ಅತ್ತೇ, ಸೊಸೆ ಸತ್ತ ಸಮಾಚಾರ ಅರ್ಧ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಇದು ಆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಾರಿನಿಂದ ಆಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾವ ಬೇರೆ ಬಿಟ್ಟ ತಲೆ ಬಿಟ್ಟೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಇರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಸೂರಜ್ : - ಭಾವ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆನು?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಹೌದು.

ಸೂರಜ್ :- ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಕರೀಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಹೌದು. ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಹಗ್ಗ ಇವೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಲ್ಲ, ಅಲ್ಲೇ ಹೊರೋದಕ್ಕೆ ಜನ ಬೇಕಲ್ಲ?

ಸೂರಜ್ :- ಅದಕ್ಕೇ ಹೋದ್ಯಾ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಜೊತೆಗೆ ಪಕ್ಕದ ಆ ಮಯಾಚನ್ ಸೇರ್ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವೊನ್ನು ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೋದ್ಯು.

ಸೂರಜ್ :- (ರಾಗವಾಗಿ) ಹಾಗೋ

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ಮಾತು ಮರೆಸುವಳಂತೆ) ಸರಿ, ಒಳಗೆ ಕೆಲ್ಸವಿದ್ದರೆ ಬರಲೇನು?

ಸೂರಜ್ :- ಬೇಡ, ಬೇಡ, ಈ ಗಟು ಸುಮ್ಮನೋದಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡ್ತಿರು, ನಾನು ನೆಲ ಸಾರಿಸಿ ತುವ್ರದ ದೀಪ ಹಚ್ಚೇರು.

(ಸೂರಜ್ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಇಲ್ಲೋಡು. ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಂತ ತುವ್ರ ಬೇರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ. ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊ.

ಸೂರಜ್ :- (ಕೊಠಡಿಯಿಂದ) ಆಗಲಿ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಹತ್ತಿ ಆ ಬತ್ತಿ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಸೂರಜ್ :- (ಒಳಗಿನಿಂದ) ನೋಡ್ತೀನಿ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- (ಗಟುವಿಗೆ) ಗಟು, ಇದೇನು ನಿನ್ನ ಬೆರಳಲ್ಲಿ?

ಗಟು :- ಉಂಗುರ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಯಾರ್ಕು ಉಂಗುರ?

ಗಟು :- ನನ್ನದು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಹೌ ದಾ

ಗಟು :- ಹೌದು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ನನಗೆ ಕೊಡ್ತೀಯಾ?

(ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ಧೀರಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಧೀರಿ :- ಅಮ್ಮ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಏನಮ್ಮ?

ಧೀರಿ :- ಅತ್ತಿಗೇ, ಕಿವಿ, ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟೊಂಡಿಲ್ಲಲ್ಲಾ ಏಕೆ?

ಇ ಚುಚ್ಚುಲು :- ಕಿವಿಯ ಇಯರ್ ರಿಂಗ್ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗೆ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಶುದ್ಧ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಮೂಗುತಿ ಮತ್ತು ಕೈ ಬಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಗ್ಗೇನೆ ಕಳಚಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ.

ಧೀರಿ :- ಹಾಗಾದ್ರೆ ಸರಿ. ನನಗೆ ಗಾಬರಿ ಆಗೋಯ್ಯು. ಎಲ್ಲವು ಹೋದ್ದು ಅಂತ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ :- ಗಟುವನ್ನು ನೋಡ್ಕೊ, ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳಗೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ.

ಧೀರಿ :- ಇಲ್ಲಮ್ಮ. ಇವನನ್ನು ಸುಧಾರಿಸೋದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೈಲಾಗೋಲ್ಲ.

(ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಗಟು : - ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಎಲ್ಲಿ (ಜೋರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾನೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಅಮ್ಮ ಈಗೇ ಬರ್ತಾಳೆ ಸುಮ್ಮನು. ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಸ್ಲೇಟ್ ಬೇಕೊ ಬೇಡೋ?

(ಒಳಗಿನಿಂದ ಸೂರಜ್ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಸೂರಜ್ : - (ಜೋರದಿಂದ) ಅತ್ತಿಗೆ, ಸೊಸೆಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಹೊದಿಸೋಣಾ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವುದೇ ಆಗ್ಗೇಕಲ್ಲಾ. ಸೊಸೇದು ಎರಡು “ಬಂದೇಜ್” ಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಮದುವೆಯದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸೀಮಂತದ್ದು. ಎರಡೂ ಹಾಗೇ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಒಂದ್ವಲ ಉಟ್ಟಿದ್ದಳು ಅವಳೇ. ಆ ಮದುವೆ ಜೋಡಿದು ಇನ್ನೂ ಮಡಿಕೇನೇ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಸೂರಜ್ : - ಜರೀದು ದೊಡ್ಡ ಸೀರೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲೋ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಹಾ! ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿದು. ಎಷ್ಟು ಭಾರ ಅಂದ್ರೆ ಈಗಲೂ ಅದನ್ನ ಉಡೋಕೆ ಆಗಲ್ಲ.

ಸೂರಜ್ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ಅದನ್ನ ಹೊದಿಸೋಣ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಬೆಚ್ಚು) ಸೀರೇನಾ?

ಸೂರಜ್ : - ಹಾ, ನಮ್ಮ ಮನೆ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಮುತ್ತೈದೆಗೆ ಯಾವುದು ಇಷ್ಟನೋ ಅದೇ ಹೊದಿಸಬೇಕು. ಅರಮನೆಯಂತಹ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಅವಳು ಏನು ತಾನೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಸಂಕಟ) ಆದರೇ ಸೀರೆ ವರದಕ್ಕಿಣೇದು.

ಸೂರಜ್ : - ಹಾಗೇನು?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಇಂಥ ವಸ್ತುಗಳು ನೂರಾರು ಸಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ನಾಳೆ ಒಂದು ಸಮಯ ಬಂದ್ರೆ ವರದಕ್ಕಿಣೆ ಇಡಬೇಕೋ ಇಲ್ಲೋ?

ಸೂರಜ್ : - ಹೌದಲ್ಲ, ನನಗೆ ಭಾವಕಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಇಂಥ ಬೆಲೆ ಬಾಳೋ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇಕೆಂದಾಗ ಖರಿದಿ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಾ?

ಸೂರಜ್ : - (ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು) ಇಲ್ಲ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಸಂತೋಷ) ಈಗ ಗೋತ್ತಾಯ್ತಲ್ಲ? ಬಾಬುವಿನ ಮದುವೇಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸೊಸೆ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಬಂದಾಗ ಉಟ್ಟೋಬಹುದು.

ಸೂರಜ್ : - ನೀವು ಹೇಳೋದು ಖಂಡಿತಾ ನಿಜ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಹುರುಪಿನಿಂದ) ಬಹಳ ಉಟ್ಟು ಎಳೆಗಳು ಬಂದ್ವಿಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣ ಮಾಸೋದ್ರೇ ಗಟು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ರುಮಾಲಿನಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಸೂರಜ್ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ಒಳ್ಳೆ ‘ಬಂದೇಜನ್ನೇ’ ಹೊದಿಸೋಣ ಅಂತಿಯಾ?

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಹೌದು ಆದ್ರೆ ಮದುವೆದು ಬೇಡ. ಎರಡನೆಯದನ್ನು ತಗೋ

(ಸೂರಜ್ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಗಟು : - ಅಮ್ಮ (ಜೋರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾನೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಈಗ ಬರ್ತಾಳೆ. ಇರು ಮಗು.

ಗಟು : - ಅ.....ಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಪೂಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾ) ಅಗೋ ನೋಡು ಬಂದ್ರು. (ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ) ಓ! ಗಟುವಿನ ಅಮ್ಮ (ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಂತೆ) ಬಾರೇ ಇಲ್ಲಿ. ಗಟು ಕಾಯ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. (ಗಟುವಿಗೆ) ಈಗ್ಗೇ ಬರ್ತಾಳೆ. ಸರೀನಾ?

(ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಪರಜೀ ಸೇತ್ ಬರುತ್ತಾನೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಪೇಟ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗ ಹಾಗೂ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ. ಇದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಿಠಾಯಿ ಗಂಟು)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ನೆಂಟರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಬಂದ್ರಲ್ಲಾ?

ಸೇತ್ : - ನಾಯಿಂದನ್ನ ಹೇಳಿ ಬಾ ಅಂತ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಆ ಮೇಲೆ ಮಯಾಚನ್ ಸೇರ್ತಾಡು?

ಸೇತ್ : - ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಕೂಡಲೇ ಒಳ್ಳೇ ಶಕುನ ಆಯ್ತು.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಆನಂದದಿಂದ) ವಾ ಹ ವಾ!

ಸೇತ್ : - ಮಯಾಚನ್ ಸೇತ್ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ಹೋಗು ಅಂದ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಅಧೀರವಾಗಿ) ? ಹಾಗಾದರೆ ಏನಂತ ಹೇಳ್ತೆ?

ಸೇತ್ : - ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ದಿನ ತಾಳು ಅಂದೆ. ಬೆಲ್ಲದ ಚೂರಾದ್ರು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕೊಂಡು ಹೋಗು ಅಂದ. ತಿಲಕ ಇಡೋ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿನ್ನ ಮರ್ಜಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು ಅಂದ.

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - ಮತ್ತೆ ನೀನೇನು ಮಾಡ್ತೀ?

ಸೇತ್ : - ಬೆಲ್ಲದ ಚೂರು ತಿಂದು. ತಿಲಕದ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರ ಆದ ಮೇಲೆ ಮಾಡೋಣಂತ ಹೇಳಿ ಬಂದೆ.

ಗಟು : - ಅಮ್ಮಾ (ಅಳುತ್ತಾನೆ)

ಡಾಹೀ ಬಾಯಿ : - (ಪೂಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾ) ನೋಡು ಮಗು. ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಸ್ಲೇಟ್ ಬೇಕು ತಾನೇ. (ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸೇತ್‌ವನ್ನು ಕುರಿತು) ನೋಡು ಗಟುಗೇ ಹೊಸ ಸ್ಲೇಟ್ ಬೇಕು.

ಸೇತ್ : - ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮುಗೀಲಿ ತರೋಣ. ಜಾಣ ಮರಿ. ಸುಮ್ಮನು. ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಸ್ಲೇಟ್ ತರ್ತೀನಿ.

(ತೆರೆ)

ತೌರು ಮನೆಯ ನೆರೆಯಾತ

—ಪುಷ್ಕರ್ ಚಂದರ್ವಾಕರ್

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ರೂಪಾಲಿ

ಶೂರ ಸಿಂಹ

ದೀಪ ಸಿಂಹ

ರಾಯ ಚಂದ್

ಪಯಾದಾ

[ಮನೆಯ ಒಂದು ಕೋಣೆ. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಗೆ ಇಬ್ಬು ಒಲೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಅರ್ಧ ಸುಟ್ಟ ಬೆರಣಿಗಳ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಮುಚ್ಚಳದ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಬೇಯಿಸುವ ಪಾತ್ರೆ, ತಟ್ಟೆ, ಮರದ ಸೆಳೆ, ಚಮಟ, ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆ. ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಡಕೆ ಇದೆ, ಒಲೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆರಣಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ರೂಪಾಲಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ, ವಯಸ್ಸು 20-30ರ ಒಳಗೆ, ಗೋದಿ ಬಣ್ಣ; ತಲೆ ಮತ್ತು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದಿಕೆ, ಅದರ ತುದಿ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸಿಗಿವೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನಿ ಲಂಗ. ಮೊಣ ಕೈಯವರೆಗೂ ಬರುವ ಕುಪ್ಪುಸ. ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮರದ ಬಳೆ, ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡಗ ಇಲ್ಲ, ರೂಪಾಲಿ ಬಗ್ಗೆ ಸೆಳೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅನ್ನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ]

ರೂಪಾಲಿ : - [ನೋಡುತ್ತಾ] ರಾಯಚಂದ್ ಇದೆಂಥ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ? ಎಷ್ಟು ಬೇಯಿಸಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಹಸಿ ಹಸಿಯಾಗಿದೆ.

[ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆರಣಿ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕರಲ್ಲಿ ಮಗ ಶೂರಸಿಂಹ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಮಾಸಿದ ಶರಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ತುಂಡು ಇದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಡಗ ಇದೆ. ಎಡಗೈಗೆ ಕರಿಯ ದಾರ ಇದೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಟೀಕಾ ಇದೆ.]

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಅಮ್ಮಾ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಇನ್ನೇನೋ ಈಗ?

ಶೂರಸಿಂಹ : - ನನಗೆ ಬೇಡ ಈಗ ರಬ್ಬು, ತಗೋ

ರೂಪಾಲಿ : - ಇಷ್ಟೊಂದು ರಬ್ಬು ತಗೊಂಡು ಬಾ ಅಂತ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಿನಗೆ?

ಶೂರಸಿಂಹ : - (ಕಬ್ಬು ಬಿಸಾಡುತ್ತಾ) ನಾನು ತಿನ್ನೋಲ್ಲ. ತಗೋ (ತಕ್ಷಣ) ಏನು ತಿನ್ನೋದು ಈ ರಬ್ಬನ್ನು. ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿದೆ.

ರೂಪಾಲಿ : - (ನಕ್ಕು) ತುಂಬಾ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಅಮ್ಮ ಹಸಿಯುತ್ತೆ ಊಟ ಹಾರು.

ರೂಪಾಲಿ : - ರಬ್ಬು ತಿನ್ನು. ನಿನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದೆ ಬೊಗಸೆ ತುಂಬಾ ಜೋಳದ ಕಾಳನ್ನು ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಯಾರೆ ಹಾರೆ ಬಂದೆ?

ಶೂರಸಿಂಹ : - ನೀನು ತಾನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು?

ರೂಪಾಲಿ : - ತಿನ್ನು ಅಂತ ತಾನೇ ನಾನು ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು?

ಶೂರಸಿಂಹ : - ನನಗೆ ಹಿಡಿಸೊಲ್ಲ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಬರುತ್ತೆ.

ರೂಪಾಲಿ : - (ಕಬ್ಬನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ) ಹಾಂ, ಇನ್ನಾರೆ ತಿನ್ನುತ್ತೀ. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೋಯ್ಯು ಅಂತ ಹೇಳು.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಊಟ ಹಾರು. (ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ : - ನೀನೆಲ್ಲೋ ಯಮದೂತ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಹಸಿಯುತ್ತೆ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಬೆಳ್ಳ ಕೊಡಲೇನು. ಅನ್ನ ಆಗೋದು ಇನ್ನೂ ತಡ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ದಿನಾನೂ ಅನ್ನನೇ! ನನಗೆ ಈ ಅನ್ನ ಹಿಡಿಸೋಲ್ಲ. ನಾ ಊಟ ಮಾಡೋಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ : - ತಿನ್ನದ ಇದ್ರೇ ಬೇಡ ಹೋಗು. ಅಕ್ಕಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತೆ ಅಂತ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಕೇಳು ಹೋಗು. ಮಸಿ ಮುಖದೋನು ಆ ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಕಣಜದಿಂದ ಒಂದು ಕಾಳು ಬಿಡದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬರೀ ಅಕ್ಕಿನೇ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - (ಜೋರಾಗಿ ಆಳುತ್ತಾ) ಇಲ್ಲ, ನಾನು ತಿನ್ನೋಲ್ಲ, ತಿನ್ನಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ : - ನಿನಗಿಂತ ಉತ್ತಮರೂ ತಿನ್ನಾರೆ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ತರಕಾರಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಿ?

ರೂಪಾಲಿ : - ತರಕಾರಿನಾ? ಮನೇಲಿ ಎಷ್ಟು ತುಂಬಿದೆ ನೋಡು.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ಏನು ಹಾಕೊಂಡು ತಿನ್ನಿ?

ರೂಪಾಲಿ : - ಮಧಾ ಕಾಕನ ಮನೆಯ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಆ ಮಜ್ಜೆಗೆ ನವಲಿನ ಕಣ್ಣೀರು ಇದ್ದಹಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುತ್ತು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಇಳಿಯೋಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಲು ಮಣ ಧೂಳು ಅಪ್ಪನ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರಿರುತ್ತೆ. ಈ ಕುಮಾರನಿಗೆ ರಾಜ ಭೋಗ ಬೇಕು.

(ಮತ್ತೆ ಅನ್ನ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಶೂರಸಿಂಹ ಆಳುತ್ತ ಇರುತ್ತಾನೆ)

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಹೂಂ, ಹೂಂ, ತುಂಬಾ ಹಸಿವು. ಊಟಾ.

ರೂಪಾಲಿ : - ತಟ್ಟೆ ಕೊಡು. ಆರಿಸಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಮಜ್ಜೆಗೇಲಿ ತಿನ್ನೋಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ಈ ಒಲೆ ಬೆಂಕೀಲಿ ತಿಂತಿಯೇನು?

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಹೂಂ ಹೂಂ ... ಮಜ್ಜೆಗೆ ಬೇಡ.

(ಎದ್ದು ನಿಂತು ತಟ್ಟೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದುಗಡೆ ಬಟ್ಟಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ : - ಕೊಡೋ ಇಲ್ಲಿ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಿಡು.

ರೂಪಾಲಿ : - ಆಗಲಿ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಎಮ್ಮೇ ತರ್ತೀನಿ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಹಂಗಾದ್ರೆ ಹಂಗಾದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆ ಎಮ್ಮೇನ ಯಾಕೆ ಮಾರಿದ್ದಿ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಕೇಳು. ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಬೇಡ ಅಂದೆ. ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ. ಗೌರವ ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಪಿಟ್ಟು.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಹಾಲು ಬೇಕು.

ರೂಪಾಲಿ : - ಎತ್ತಿನಂಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿದೀಯ? ಎಂಟು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ಇನ್ನೂ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. (ಶೂರಸಿಂಹನ ಕೈ ಹಿಡಿದು) ಕೊಡು ಇಲ್ಲಿ ತಟ್ಟೆ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - (ತಟ್ಟೆ ಬಿಡುತ್ತಾ) ತಿನ್ನಲ್ಲ ತಿನ್ನಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ (ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ : - ತಗಲೋ, ಬೆಳ್ಳ ಕೊಡ್ತೀನಿ.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ರೊಟ್ಟಿ ಇದೆಯಾ?

ರೂಪಾಲಿ : - ಹಳಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲ ಕಣ್ಣವು! ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ...

ತೂರಸಿಂಹ : - ಬೇಡ (ಹಿಂದೆ ಜರಗುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ : - (ಕಣ್ಣೀರು) ಈ ರಾಯಚಂದ ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಶತ್ರುವೋ ಕಾಣೆ. ನಮ್ಮದನ್ನು ನಾನು ಉಣ್ಣೋದಿಷ್ಟೋ ಬಿಡೋಲ್ಲ. ಪಾಪ ಈ ಮಗೂಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತು? ನನ್ನ ಕೇಳಿ ಮತ್ತಾರನ್ನು ಕೇಳಿಯಾನು? ಅಯ್ಯೋ, ದೇವರೇ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ಮಗೂನ ಮೇಲೆ ದಯ ತೋರಿಸು.

(ದೀಪ ಸಿಂಹ ಬರುತ್ತಾನೆ, ರೂಪಾಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಒರೆಸುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ದೀಪ ಸಿಂಹ ನವ ಯುವಕ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರುಮಾಲು, ತೋಳಿಲ್ಲದ ಅಂಗಿ, ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನ ಬೆಳೆದ ಗದ್ದ. ಬರಿಗಾಲು ಧೂಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿದೆ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಪಾದ)

ರೂಪಾಲಿ : - ನೀನು ಹಳ್ಳಿಲ್ಲೇ ತಿರುಗಾಡ್ತೀರು.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ನಮ್ಮ ಎತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಒಂದು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಮಳೆ ಬರೋ ಹಾಗಿದೆ. ಇಂದೋ ನಾಳೆನೋ ಹೊಲ ಉತ್ ಬಿಟ್ಟೇ

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಉತ್ತಾಯ್ತಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ಈಗ.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಬೀಜ, ಬೀಜ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸಲ ಉಳು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತರೆ ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗುತ್ತೆ. ತಲೆ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಜನರ ಸಾಲದ ಹೊರೆ ಇದೆ!

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಅದು ಇದ್ದದ್ದೇ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಇರ್ರಿ, ಎಷ್ಟಿದೆ ಹೇಳು?

ದೀಪಸಿಂಹ : - ನಾಲ್ವೈದು ಜನರದ್ದು.

ರೂಪಾಲಿ : - ರಾಮ್ ಚಂದ್ ಕಾಕಾದು ತೀರಿ ಹೋಗಿದೆ ತಾನೇ?

ದೀಪಸಿಂಹ : - ತೀರಿ ಹೋಗ ಬೇಕು. ತಗೊಂಡಿದ್ದು ಇನ್ನೂರು ... ಅವರ ಬಡ್ತಿ, ಎರಡು ವರ್ಷದಿಂದ ಬಡ್ತಿನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬೇಕು ತಾನೇ? ಮುನ್ನೂರು ಅಷ್ಟೆ ಒಟ್ಟು ಅದರೂ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು. ಹೋದ ವರ್ಷ ಬಂದ ಬೆಳೆ ಒಂದು ಕಾಳು ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟಿವಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಈಗ ಇದೊಂದು ಚಿಂತೆ ಅಯ್ಯಲ್ಲಾ, ಎತ್ತಿಗೆ ಕಾಹಿಲೆ, ಇರಲಿ ಊಟ ಬಡಿಸಲೇನು ?

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಸೂರಿಯ ತಿಂದನೇನು?

ರೂಪಾಲಿ : - (ನಕ್ಕು) ನಿನ್ನ ರುಮಾರನ? ಅವನಿಗೆ ಹಾಲು ಬೇಕಂತೆ. ಒಳ್ಳೇ ಹಾಲು ಕೊಡೋ ಹಸು ತಾ.

ದೀಪಸಿಂಹ : - (ನಿಟ್ಟುರು) ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಲು ಕೊಡೋ ಹಸು. ಸ್ವಲ್ಪನಾದ್ರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ದೊರೆತ್ತೇ

ರೂಪಾಲಿ : - (ಎದ್ದು ನಿಂತು) ನೋಡು ಈ ಅಕ್ಕಿನಾ? ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಕಾಕ ಮನುಷ್ಯನೋ?

ಮೃಗನೋ! ಅಕ್ಕಿಲೇ ದುರ್ಮಾಸನೆ ಬರ್ರಾ ಇದೆ. ಉಜ್ಜೋಕೆ ಹೋದ್ರೆ ಹಿಟ್ಟಿಟ್ಟಾಗುತ್ತೆ. ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ತಿಪ್ಪೇಲಿ ಬಿಸಾಕೊಂತಾದ್ದುನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ನನಗ್ಯಾಕೋ ಊಟ ಮಾಡಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಎತ್ತಿನ ಚಿಂತೇನಾ? ಸೇರಿದಷ್ಟು ತಿಂದು ಮುಗಿಸು. ದೇವರು ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡಿಯಾನು.

ದೀಪಸಿಂಹ : - (ಎದ್ದು ನಿಂತು) ದುರ್ಭಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮಾಸ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಅದಕ್ಕಾರೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಜಾರು. ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಳೆ ಆಗಲಿ.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ದಿನಾ ಬರ್ರಾರಲ್ಲ, ನಮ್ಮನ್ನು ಶಾಂತಿಇಂದು ಇರಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತಾರಾ? ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಬದುಕಬೇಕು?

ರೂಪಾಲಿ : - ಮರ್ಯಾದೆ ಯಾರ ಮನೆಗೆ ರನ್ನ ಹಾಕದ್ಲಿ? ಯಾರ ತಲೆ ಓಡದ್ಲಿ? ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋಗಿರೈ.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ನನ್ನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಮೇಲೆ. (ನಡಗುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ : - ತಲೆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಹಕ್ಕಿ ಕೂತಿದೆ. ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಶಕುನ. ಸುಮ್ಮನೆ ಊಟ ಮಾಡು.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ನೋಟಿಸು, ರಾಯಚಂದ್ರಾ ಕಾಕ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಯಂಕಾಲಾನೋ ಬೆಳಗ್ಗೇನೋ ಈ ಮನೆನಾ ಮುಟ್ಟಿಗೋಲು.

ರೂಪಾಲಿ : - ಮುಟ್ಟಿಗೋಲು? ರಾಯಚಂದ್ರಾ ಕಾಕಾನ ನಾವು ಯಾವತ್ತು ಬರೀ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ ಆದ್ರೂ ನೋಟಿಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನಾ?

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಆದ್ರೂ ... ಆದ್ರೂ.

ರೂಪಾಲಿ : - ರಾಯಚಂದ್ರಾಗೆ ಯಾಕೆ ಸಾವು ಬರೋಲ್ವೋ ನಾ ಕಾಣೆ.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಬೋರಾನ ಬೈರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲೇ ಲೆಕ್ಕ ಕೇಳಿದೆ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಸರಿ, ಅವನೇನಂದ?

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಏನೋ ಬಹಳ ಸಾಹುಕಾರನ ತರಹ ಮಾತಾಡ್ತೀಯಲ್ಲ. ತೆಗೆ 75ರೂ ಅಂದ.

ರೂಪಾಲಿ : - (ಬಿಚ್ಚು) 75 ರೂ? ಯಾವುದಂತೆ?

ದೀಪಸಿಂಹ : - ನಾನು ಅದೇ ಕೇಳ್ತೆ, ಯಾವ್ತು ಅಂತ?

ರೂಪಾಲಿ : - ಆಮೇಲೆ.

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಜಗಳ ಆಯ್ತು. ರಾಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಾವಾ ಹಾಕಿಟ್ಟು. ಮುಟ್ಟಿಗೋಲು ರೂಪ! ಮುಟ್ಟಿಗೋಲು ನೋಟಿಸು! ಈ ಮನೆ, ಪಾತ್ರೆ ಪಡೆಗ, ಈ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಹಿರಿಯರ ಈ ಮನೆ ... ಅಪ್ಪನ ಮಂಚ

ರೂಪಾಲಿ : - ಇವೆಲ್ಲಾ ಈಗ ರೂಪಾಗೋಸ್ಕರ ಇದೆಯೇನು?

ದೀಪಸಿಂಹ : - ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ರೂಪ, ನೋಟಿಸು ತರೋನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ್ರೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕಟುಕ.

ರೂಪಾಲಿ :- ಇದೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲೇ ಯೋಚಿಸ್ಕೊಂಡಿದ್ದು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತೆ ನೋಡೋಣ, ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಹಾಕಲಾ?

(ಹೊರಗೆ ಧ್ವನಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ)

ಧ್ವನಿ :- ದೀಪಸಿಂಹ, ದೀಪಸಿಂಹ. (ಉತ್ತರ ಬರೋಲ್ಲ)ಬಡ್ತಿ ಮಕ್ಕು ಕೀಳು ಜಾತಿಯವರು ತಾನೇ. ಮನೇಲಿದ್ದೂ ಮಾತಾಡಲ್ಲ. ಏನು, ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರಾ?

ರೂಪಾಲಿ :- ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡು.

ಧ್ವನಿ :- ಅರೇ ಇವಳ, ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಇವಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ವೈರ ಕಟ್ಟೊಂಡಾಯಿತು. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಾಯಿಗಳು, ಕೊಡುವಾಗ ಹುಲಿಗಳು. ಪ್ರಪಂಚದ ನ್ಯಾಯ ನೋಡು.

ರೂಪಾಲಿ :- ಒಳಗೆ ಬಾ

(ಸೀತ್ ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುದಿವಯಸ್ಸಾದರೂ ಗಟ್ಟಿ ಮುಖ್ಯಾದ ಶರೀರ. ತಲೆ, ಮೀಸೆ, ಗದ್ದದ ಕೂದಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿವೆ. ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಅಂಗಿ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾರವಾಡಿ ರುಮಾಲು. ಕಾಲಲ್ಲಿ ಚರ್ಮದ ಪಾದರಕ್ಷೆ. ಕೊಂಕಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ ಲೆಕ್ಕದ ಪುಸ್ತಕ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಬಡ್ತಿ, ಮಗನೇ, ಮೋಸಗಾರ (ರೂಪಾಲಿ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ರೂಪಾಲಿ :- ಕಾಕಾ, ನಾಲಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡು.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ನಾನೇನು ಬೈದನೇನು? ನಿನಗೆ ಲೆಕ್ಕ ತಾನೇ ಬೇಕು. (ದೀಪಸಿಂಹ ಮನೆಯ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ) ಬಾರೋ ಈ ಕಡೆ. ನಾನೇನೋ ನಿನಗೆ ಕೇಡು ಮಾಡಿದ್ದು? ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮುಂದೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ? ನಾನು ನಿನಗೆ ಬಡ್ತಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಯ್ತು? ಊರಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಒಂದುವರೆಯಷ್ಟು ಬಡ್ತಿ ಬರಿತ್ತು.

ದೀಪಸಿಂಹ :- ಒಂದುವರೆಯಷ್ಟು?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ನನ್ನ ಖಾತೆ ತೆಗೆದು ನೋಡು. ಇವನು ಊರಿನ ಪರೇಲ. ನಿನೋಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ. (ಮನೆಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ) ನೀನೋ, ನಿನಗಿಂತ ದನ ಕಾಯೋನು ಮೇಲು. ಇದೇ ಬಡ್ತಿಗೆ ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ, ಮಿಠಾಯಿ ಬರುತ್ತೆ. ನಿನ್ನ ನಿಯತ್ರೇ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಬಿಟ್ಟು ತಿನ್ನೋದು, ಮಲಗೋದು.

ರೂಪಾಲಿ :- ಕಾಕಾ, ನಾನು ಕರಿಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅನ್ನೇಡ ಹೆಂಗಸಿನ ಬಾಯಿ ಮಾತು.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ನೋಡು ದೀಪಸಿಂಹ, ನಿನಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ವೈರಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ ನಂಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಹಣ. ಕೊಡು ನಾನು ಹೋಗ್ತೀನಿ.

ದೀಪಸಿಂಹ :- ಕಾಕಾ, ಒಂದೊಂದು ಕಾಳು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟೆ, ಈಗ?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಬಡ್ತಿ.

ದೀಪಸಿಂಹ :- ಬಡ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಇರೋದು ಮೈಯಿನ ಮೂಳೆ, ಮಾಂಸ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ಕೊಡ್ತೀ ಇಲ್ಲೋ. ಈಗ ಕೊಡು.

ದೀಪಸಿಂಹ :- ಈಗ ನನ್ನ ಹತ್ತ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಏನಾದ್ರೂ ಗಿರಿವಿ ಇಡು. ನನಗೆ ನನ್ನ ದುಡ್ಡು

(ರೂಪಾಲಿಯನ್ನು ಓರೇ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ :- (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಲುಚ್ಚು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲು ತೊಲಗು, ನಾಳೆ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಒಳಗೆ ಏನಾದ್ರೂ ಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಸಾಲ ತೀರಿಸ್ತೀನಿ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ವಾ ಹ ವಾ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ನೋಡ್ತಾ ಇವಳ ಗತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಯಬೇಕಾ? ಮನೆ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಬೇಕು. ನಾಳೆ ನೋಟಿಸ್ ಬರುತ್ತೆ. ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯ ಹಾರಾಟ ಎಷ್ಟು ಅಂತ. (ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ :- ಈಗ ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು?

ದೀಪಸಿಂಹ :- ನಾಲ್ಕು ಇಪ್ಪತ್ತುಗಳಿಗೆಐದು ಕಮ್ಮಿ.

ರೂಪಾಲಿ :- ಹೆಂಗಾದ್ರೂ ಮಾಡಿ ತಗೊಂಡು ಬಾ. ಆ ರಾಕ್ಷಸ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರಬಾರ್ತು. ಅವನ ನೋಟ ನೋಡಿದ್ದಾ? ಸರಿ ಬಿಡು. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತೆ. ನೋಟಿಸ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ. ನೋಟಿಸ್ ತರುವವನ ಕೈಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಒಪ್ಪಿಸಿದರಾಯ್ತು.

ದೀಪಸಿಂಹ :- ನನಗ್ಯಾರೋ ಅಳು ಬರುತ್ತೆ.

ರೂಪಾಲಿ :- ಒಂದು ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಆದ್ರೂ ಇನ್ನೂ ಮಗುನಂತೆ ಅತ್ತಿಯಲ್ಲ.

ದೀಪಸಿಂಹ :- ನನಗೆ

ರೂಪಾಲಿ :- ಒಂದು ನೋಟಿಸ್ ತಾನೆ? ಊರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿರೋದು. ನಮಗೆ ಏಕೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು? ಭೂಮಿ ಒಣಗ್ಗೊಯ್ತು. ನಾವು ಅಂದುಕೊಂಡಷ್ಟು ಧಾನ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಈ ಕಷ್ಟ. ನಾವು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ದುಡಿದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ. ಏನು ಮಾಡ್ಬಹುದು. ನಡಿ.....ನಡಿ

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- (ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾ) ನೋಡಿದ್ದಾ ಸ್ವಾಮಿ. ನಿಯತ್ತು ಇಲ್ಲ ಇದ್ದೆ ಧಾನ್ಯ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಮಣ್ಣು, ಮಣ್ಣು ಬರುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ. ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೆ ಈ ಸಾಹುಕಾರ ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ. ನೀವು ಹುಡುಕ್ತಾ ತಿರುಗ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

(ರೂಪಾಲಿ ಗಾಬರಿ ಆಗ್ತಾಳೆ, ದೀಪಸಿಂಹನ ಬಳಿ ಕುತ್ಕೋತಾಳೆ. ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸೋದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಬನ್ನಿ. ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ.

(ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹಗ್ಗದ ಮಂಚ ತಂದು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ನೋಟಿಸು ತಂದಿರೋನು ದರ್ಪದಿಂದ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕರಿಯ ಉಣ್ಣೆ ಟೋಪಿ, ಖಾಕಿ ಕೋಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟು. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಜವಾನ ಫೈಲ್ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂರುತ್ತಾನೆ.)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಸ್ವಾಮಿ, ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ವೈರಿಗಳಾದ್ರಿ. ಇನ್ನು ಇವನ ಹತ್ತಿರ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಮನೆಯವರ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೆ, ಈಗ

ದೂತ :- ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿದೆ?

ದೀಪಸಿಂಹ :- (ಯೋಚಿಸಿ) ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ 15 ಎಕರೆ ಇರಬಹುದು.

ದೂತ :- ನಿಜ ಹೇಳು? ಈ ಖಾತೆ ನೋಡು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಹಣ ಎಷ್ಟು ತೋಗೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಇದೇನು ಸ್ವಾಮಿ. ಇವನ್ನಾಕೆ ಕೇಳ್ತೀರಾ? ಹೆಂಗಸಿನ ದರ್ಬಾರು. ರಾಡ್ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ದರ್ಬಾರು ಇವಳದ್ದು ಇಲ್ಲಿ.

ದೂತ :- (ದರ್ಪದಿಂದ) ಸೇಲ್ (ಸೀಟ್‌ಗೆ ಅರ್ಪವಾಗಿತ್ತು) ಅದಿರಲಿ, ನೀನು ಯಾರ್ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು?

ದೀಪಸಿಂಹ :- ಸುಮಾರು ಒಂದು ಒಂದುವರೆ ಸಾವಿರ ಇರಬಹುದು ಸ್ವಾಮಿ.

ದೂತ :- ನಿನ್ನ ಸಾಲ ಎಷ್ಟಿದೆ ಅಂತ ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ವಿಚಿತ್ರ ಮನುಷ್ಯ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಇವಳನ್ನ ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಇವಳದೇ ದರ್ಬಾರು ಇಲ್ಲಿ.

ದೂತ :- ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇಲ್‌ಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು?

ದೀಪಸಿಂಹ :- ಒಂದು ಕಾಸು ಇಲ್ಲ.

ರೂಪಾಲಿ :- (ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ) ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಾ ತೀರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ದೂತ :- ಅಂದ್ರೇ ಇವನು 75 ರೂ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ ದಾವಾ ಹಾಕಿದ್ದಾನಲ್ಲ, ಯಾರ್ನು ನಿಜ, ನಿಂದೋ, ಅವನ್ನೋ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಇವನು ನಿಯತ್ತು ಬಿಟ್ಟವನು ಸ್ವಾಮಿ. ನೋಡಿ ನನ್ನ ಖಾತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.

ದೂತ :- ಏನು ಕೊಡ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೇ, ಈ ಸಾಲ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? (ದೀಪಸಿಂಹ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆ) ಹೇಳು ಮತ್ತೆ?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಹೇಳು ಅಂದ್ರೆ ಏನು ಹೇಳ್ತಾನೆ. ಏನಿದೆ ಹೇಳಕ್ಕೆ?

ರೂಪಾಲಿ :- ಹೇಳೋಕೆ ಏನು ಅಡ್ಡಿ? ಏನೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಅರೇ ಅವಳು, ಗಂಡು ಬೀರಿ. ಸ್ವಾಮಿ ಇಲ್ಲಿದೆ ನೋಡಿ ನನ್ನ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ.

ರೂಪಾಲಿ :- ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಯಾಕೆ ಇನ್ನೊಂದಿದ್ದೀಂತಾ?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಈಗ ಏನು ಖಟ, ಖಟ, ಅಂತಿ? ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ನೋಡು.

ರೂಪಾಲಿ :- ಅದಿರಲಿ, ಇವನು ಯಾಕೆ ತೊಗಂಡಿದ್ದು ಹೇಳು?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಝಣ, ಝಣ ಅಂತ ರೂಪಾಯಿ ಏಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ.

ರೂಪಾಲಿ :- ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನಗದು ಯಾವಾಗ ತೊಗೊಂಡಿತ್ತು?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ವಾರವಾಹ್, ಕಳ್ಳನೇ ಕೊತ್ತಾಲನಿಗೆ ಗದರಿಸಿದಂತೆ! ಲೋ ಸಾದುಲಾ. ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ತೋದ್ಯೋ, ಸಾಹೇಬ್ರಿಗೆ ಚಹಾಗಿಹಾ ತಂದ್ಯೊಡೋ, ಹಾಗೇ ಒಂದು ಹತ್ತು ಸೇರು ವೇಡಾ ಕಟ್ಟೊಡು. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳು ಸಾಹೇಬ್ರು ಇಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡ್ತಾರಂತೆ.

ದೂತ :- ಹಾಗಾದ್ರೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಒಪ್ಪೊಂಡೆ? ನಾನು ಮುನ್ಸೀಫ್ ಸಾಹೇಬರ ತಾಖೇದಾರ. ಹೇಳು ನಗದು ಕೊಡ್ತಿಯೋ ಇಲ್ಲೋ?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಹೌದ್ರೀ, ನಗದೇ ಇರಲಿ.

ದೀಪಸಿಂಹ :- ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನಗದಿಲ್ಲವೆಂದು.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಸ್ವಾಮಿ, ನಾವು ಲೇವಾದೇವಿ ಮಾಡೋ ಜನ, ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದಯೆ ಇರುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ಇಗಲೇ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ದೂತ :- ಲೋ, ಸಾದೂಲಾ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ ಈ ಜವಾನ?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಯಾಕೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಅವನು ಹಾಲು ಪೇಡಾ ತರೋಕೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಈ ಊರಿನ ಪೇಡ ಬೊಂಬಾಯಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತೆ.

ದೂತ :- (ದೀಪಸಿಂಹ, ರೂಪಾಲಿಗೆ) ನೀವು ಒಂದ್ಕಡೆ ನಿಂತ್ಯೊಳ್ಳಿ. ಸೇರ್, ಜವಾನನ್ನ ...

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನೇ ಇದ್ದಿನಲ್ಲ, ಹೇಳಿ.

ದೂತ :- ಇವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಿಸು, ಇದನ್ನ ಹರಾಜು .

(ದೀಪಸಿಂಹ ಕುಸಿಯುತ್ತಾನೆ. ರೂಪಾಲಿ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತದೆ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಸ್ವಾಮಿ, ಇಲ್ಲಿ ಏನು ತಾನೇ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಒಬ್ಬ ಬಡರೈತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ?

(ಜವಾನ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ದೂತ :- ಲೋ, ಪಂಚಾಯ್ತಿದಾರರನ್ನ ಕರೆದು ತಾ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಪಂಚಾಯ್ತಿದಾರರಿಗೆ ಇಲ್ಲೇನು ಕೆಲಸ ಸ್ವಾಮಿ? ಲೋ ಖುಶಾಲ್ ರಾಕುರನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾದಾಮಿ ತಗೊಂಡು ಬಾ, ಹಾಲಿಗೆ ಕೇಸರಿ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ.

ದೂತ :- (ರೂಪಾಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಒಡವೆ ಏನಾದ್ರು ಇದೆಯೇನು?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಮನೇಲಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಇದೆ. ಚಿನ್ನ ಇಲ್ದೆ ಇದ್ದೆ ಬೆಳ್ಳಿನಾದ್ರು ಇರುತ್ತೆ. ಈ ಮನೆ ಸಂದಿ, ಸಂದಿಲ್ಲಾ ನೋಡಿ. ಒಡವೆ ಬೇಕಾದ್ರೆ ಬೇಯುತ್ತಿರೋ ಅನ್ನದ ಮಡಕೇಲಿ ಇಟ್ಟಿರಾಳೆ. ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. (ಅನ್ನದ ಮಡಕೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳಿಸುತ್ತಾನೆ) ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಕೊಟ್ಟು ವೈರಿಯಾದೆ.

(ಶೂರಸಿಂಹ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಶೂರಸಿಂಹ :- ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮ ಊಟ.

(ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಶೂರಸಿಂಹನು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನೋಡಿ. ಹುಡುಗನ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಟೀಕಾ, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂದುಗೆ ತೊಡಿಸಿ ಆಚೆ ಕಳ್ಳಿದ್ದಾನೆ.

ದೂತ :- (ರೂಪಾಲಿಗೆ) ಇವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. (ರೂಪಾಲಿ ಸ್ತಬ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ಸ್ವಾಮಿ, ಮೆತ್ತಗಿದ್ದರೆ. ಕೆಲಸ ಆಗೊಲ್ಲ, ಇಂತವರ ಹತ್ತಿರ ಬಿಗಿಯಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ದಾರಿಗೆ ಬರ್ತಾರೆ.

(ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ)

ದೂತ :- ಸೇರ್!

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- (ದೂತನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ) ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರಾನೇ ಕರ್ಮೊಂಡು ಬರ್ತಿನಿ. ಈಗ ಪೂರ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಾಮಿ.

(ಹುಡುಗನ ಕತ್ತಿನ ಟೀಕೆ ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ)

(ಹುಡುಗ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ : - ಏನೋ, ಬಹಳ ಬಲ ಇದೆಯಾ?

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಓ! ಅಮ್ಮಾಲೇ.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ : - ಶತ್ರು, ಪಕ್ಕಾ ಶತ್ರು.

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಅಪ್ಪಾಆ (ಅಳುತ್ತಾನೆ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ : - ಇವು ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಬರೋಲ್ಲ. ಬಲ ಬೇಕು.

(ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಾಲ ಮಧ್ಯೆ ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ)

ಶೂರಸಿಂಹ : - ಅಮ್ಮಾ ಸತ್ತೇ..... ಅಮ್ಮಾ.

ರೂಪಾಲಿ : - (ದೂತನಿಗೆ) ಸ್ವಾಮಿ, ಹುಡುಗನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ. ಹೋಗು. ಈ ರಾಕ್ಷಸನ ಹಣ ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ಕೊಟ್ಟೆ. ಮನೆ, ಮಠ, ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲಾ ಗಿರವಿ ಇಡು. ಈ ಪಾಶಿಯ ಮೊರೆ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಾರದು.

ರಾಯ್ ಚಂದ್ : - ನೋಡಿದ್ದಾ ಸ್ವಾಮಿ.

ದೂತ : - (ಗಂಭೀರವಾಗಿ) ಏನು?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ : - ಇವೆಲ್ಲಾ ನಾಟಕ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾಟಕ. ಈ ರಾಣಿ ಹತ್ತಾನೂ ಏನಾದ್ರೂ ಇರಬಹುದು. ನೋಡಿದ್ದಾ ಎಂಥ ನಾಚ್ಕೆ. ಮುಖದ ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಉದ್ದ ಸೆರಗು ಚಾಚಿದ್ದಾಳೆ.

ರೂಪಾಲಿ : - ಕಾಕಾ, ನಿನಗೆ ಹಣ ತಾನೇ ಬೇಕಾಗಿರೋದು. ಹೋಗು ಯಾರನ್ನಾದ್ರೂ ಜಾಮಿನಿಗೆ ಕರೊಂದು ಬಾ. ಹೋಗು. (ದೀಪಸಿಂಹನಿಗೆ) ಹೋಗು ಜಾಮಿನಿಗೆ ಯಾರನ್ನಾದ್ರೂ ಕರೊಂದು ಬಾ.

(ದೀಪಸಿಂಹ, ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ)

ದೂತ : - ತಂಗೀ

(ರೂಪಾಲಿ ಸೆರಗು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ದೂತ ಚೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಶೂರಸಿಂಹ ತಾಯಿಯ ಸೆರಗಿನ ಹಿಂದೆ ಅವತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ : - ಏನು ಸ್ವಾಮಿ?

ದೂತ : - ತಂಗೀ.....!

ರೂಪಾಲಿ : - ಅಣ್ಣಾ, ಮನೆ ಊಟ ಮಾಡಿ. ನನ್ನ ಮಾನ ತೆಗೀಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದಾನೆ.

ದೂತ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ರಾಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. (ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ)ತಂಗೀ ನಿನ್ನ ತೌರು ಮನೆ

ರೂಪಾಲಿ : - (ನಾಚಿ) ಬರಾನಿ ನಾಗನೆ ಬರಾನಿ.

ದೂತ : - ಅಂದ್ರೇ ಫೊಡಕ ಹತ್ರ ಇರೋ

ರೂಪಾಲಿ : - ಹೌದು. ನಮ್ಮಪ್ಪ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷವಾಯಿತು.

ದೂತ : - ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇದ್ದಾ ಅಲ್ಲಾ? (ರೂಪಾಲಿ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ) ಕೇಶಾ ತಾಯಿ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದಾಳಾ? ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗನನ್ನು ಗುರ್ತು ಹಿಡಿಯ ಬಲ್ಲೆಯಾ? ಅಪ್ಪಾ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆನು. ಅಪ್ಪಾ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ

ಕೊಟ್ಟು ಗೊತ್ತೇನು?

ರೂಪಾಲಿ :- ಅಣ್ಣ, ರವಿಯಣ್ಣ.

ದೂತ :- (ಗದ್ಗದನಾಗಿ) ಹೌದು, ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ ರವಿ

(ರಾಯ್ ಚಂದ್ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಾ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ) (ದೀಪಸಿಂಹನೂ ಇರುತ್ತಾನೆ)

ರೂಪಾಲಿ :- (ಸೆರಗು ಹಾಕೊಂಡು) ಏನಾಯ್ತು?

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- ನಿಯತ್ತು ಬೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲೆ ಇದ್ರೆ ಯಾರು ಜಾಮೀನು ಕೊಡ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮಿ. ನಮ್ಮ ಕೆಲ್ಸ ನೋಡೋಣ. ಮೊದಲು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಬೇಕು. ಈ ಹತ್ತು ಸೇರು ಪೇಡಾ ನನ್ನ ಉಡುಗೊರೆ ಅಂತ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ.

ದೂತ :- ಸೇಲ್ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ ತಾನೆ. ನಾನು ಜಾಮೀನು ಕೊಡ್ತೇನೆ. ಲೋ ಜವಾನ ನಡಿ ಹೋಗೋಣ. (ಶೂರಸಿಂಹನನ್ನು ನೋಡಿ) ಬಾರೋ ನನ್ನ ಸೋದರಳಿಯ, ತಗೋ (ಜೋಬಿನಿಂದ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ) ಲೋ, ಜವಾನ ನಡಿ ನಾವು ಮೊದಲು ಲಾಣೆಗೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು (ಹೋಗುತ್ತಾರೆ)

ರಾಯ್ ಚಂದ್ :- (ಹೋಗುತ್ತಾ ರೂಪಾಲಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ರೂಪ ಇದ್ದೆಡೆ, ಸಂಬಂಧ ಆಗೋದು ಎಷ್ಟೊತ್ತು?

(ತೆರೆ)

ಹೀಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ

—ಪನ್ನಾಲಾಲ್ ಪಟೇಲ್

ಪಾತ್ರಗಳು

ಜಮುನಾ

ರೂಖಿ

ಅತ್ತೆ

ಭಗಾ

ಕೋದರ್

ಯುವಕ ಮತ್ತು ಯುವತಿಯರು

[ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿಯ ದಿನ. ಆಶಾಠದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಕವಿದವೆ. ಜಾತ್ರೆಗೊಂದು ಹೊರಟ ಯುವಕರು ಕಾಕುತೀಶ್ವರಿಗೆ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಬ್ಬರು ಯುವಕ ರೈತರು ಹಳ್ಳಿ ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೋಣಾಲುವರೆಗೆ ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಧೋತ್ರ. ಕಣಿ ಅಂಗಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಪೇಟ. ವಯಸ್ಸು ಇಬ್ಬರದೂ 20-22 ಇರಬಹುದು. ಗೋಧಿ ಬಗ್ಗಿದ ಕೋದರನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಗಿರುವ ಭಗಾ ಬರೀಗಾಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ]

ಭಗಾ :- ಲೇ ಕೋದರ್, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತೀನ ಕರ್ಮೊಂಡು ಬರೋಕೆ ಈ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿ ದಿನ ಹೊರಟಿದ್ದೀವಿ. ಇದು ಯಾಕೋ ಸರಿಯಿಲ್ಲ.

ಕೋದರ್ :- (ಹುಸಿ ನಗಿ) ಏಕೆ?

ಭಗಾ :- ಬೇರೆ ದಿನ ಆಗಿದ್ದೆ (ಹೊಟ್ಟೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಟ್ಟೆ ಪೂಜೆನಾದ್ರು ಆಗ್ತಿತ್ತು.

ಕೋದರ್ :- ಏನು ಮಾತು ನಿಂದು? ಬೇರೆ ದಿನ ಅಂದ್ರೆ ಸಾಯೋಕು ಪುರಸೊತ್ತು ಇಲ್ಲ. ಸದ್ಯ ಇವತ್ತು ಗೋಕಲಾಷ್ಟಮಿ. ನೇಗಿಲಿಗೆ ರಜ ಇಲ್ದಿದ್ದೆ, ನಾನು ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ಭಗಾ ಇಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡ್ತಾನೆ ಅಂತ. ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತು ಬಿಡ್ತೀನಿ ತಟ್ಟೆ ತೊಳೆದ ಮೇಲೆ, ಅರೇ, ಅಷ್ಟಮಿ ವ್ರತ ಇದೆಯಲ್ಲ, ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೆ, ನೋಡು ನೀನು ಹೂಂ, ಅಂದ್ರೆ ನನ್ನ ತಟ್ಟೆ ನಿನ್ನ ಕಡೆ ಜರಗುಸುತ್ತೀನಿ. ಹೇಳು, ಏನು ಮಾಡೋಣ?

ಭಗಾ :- ಹೋಗೋ, ಹೋಗೋ. ಮಿಠಾಯಿ ತಿನ್ನಕೋಸ್ಕರ ಜಾತಿ ಕಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋನಲ್ಲ ನಾನು. (ಎನೋ ಕೀಳಿದವನಂತೆ ಹಿಂಪಗೊಡುತ್ತಾನೆ) ಎಲ್ಲೋ ಹಾಡಿನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಕೋದರ್ :- ಹೂಂ.

ಭಗಾ :- ಹೂ, ಎಂದರೇನು ನಿನ್ನ ತಲೆ? ಬೇಗ ನಡಿ, ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಇಲ್ದೊಂಗೆ ಆಗುತ್ತೆ.

ಕೋದರ್ :- ಯಾಕೆ?

ಭಗಾ :- ಒಂದು ಕಡೆ ಜಾತ್ರೇ ಮುಗಿದೋಗಿರತ್ತೆ, ಈ ಕಡೆ ಇವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಯಾರನ್ನ ಕರ್ಮೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀಯಾ? ಹಾಡೋಳರಲ್ಲಿ ರೂಪೇ ಭಾಭಿನೂ ಇರಬಹುದು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಕೋದರ್ :- (ನಗುತ್ತಾ) ಇರಲಿ ಬಿಡು.

ಭಗಾ :- ಏನು ಇಡ್ಲಿ ಬಿಡು? ನಿನ್ನ ತಲೆ? ಇದು ಎಷ್ಟನೇ ಸಾರಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ತಾ ಇರೋದು.

ಕೋದರ್ :- ಐದನೇ ಸಲ.

ಭಗಾ :- ನನ್ನನ್ನ ಯಾಕೆ ಜೊತೇಲಿ ಕರ್ಮೊಂಡು ಬಂದೆ?

ಕೋದರ್ : - ಯಾಕೆ ಅಂದ್ರೆ. ನನ್ನ ಅತ್ತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿ

ಭಗಾ : - ನಿನ್ನ ಅತ್ತೆ ಒಪ್ಪದೇ ಹೋದ್ರೇ

ಕೋದರ್ : - ಬಂದ ದಾರೀಲೀ ಹಿಂತಿರುಗುವುದು.

ಭಗಾ : - ಏನೋ ಅಂದೆ, ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗೋದು? ಅದೂ ಬರೀಗೈಯಲ್ಲಿ..

ಕೋದರ್ : - ಈ ಸಲ ಒಪ್ಪೊದಿದ್ದ್ರೆ, ಇನ್ನೊಂದು

ಭಗಾ : - (ಸಿಂಹರಿಸಿ) ನೋಡು ಕೋದರ್ ನಿನ್ನ ಅತ್ತೆ ವಿಧವೆ, ಗಂಡಸಿದ್ದ್ರೆ ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ. ನಾ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮುಂದೆಲೆ ಹಿಡ್ತುಕೊಂಡು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು.

ಕೋದರ್ : - (ನಗುತ್ತಾ) ಸರಿಯಪ್ಪ, ಸರಿ, ನೀ ಮೊದಲು ನಡಿ.

(ನಡೆಯ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ)

ಭಗಾ : - (ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ) ಇಲ್ಲ, ಹೀ, ಹೀ, ಅಂತ ಹಲ್ಲು ಬಿಟ್ಟೇ ಸಾಲದು. ನನಗೆ ನಿನ್ನಂತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಗೆ ಪಾಟಲಾಗೋಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಮಾತು ಕೊಡು, ಅವು ಕಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನೀಂತ.

ಕೋದರ್ : - ಒಳ್ಳೇ ಮೂರ್ಖನಂತೆ ಮಾತಾಡ್ತೀಯಲ್ಲ. ಮುಂದೆಲೆ ಹಿಡ್ತೊಂಡು ಅಂದ್ರೆ ಅವಳೀನು ಪ್ರಾಣೀನಾ?

ಭಗಾ : - ಇನ್ನೇನು ಮತ್ತೆ? ಚಾತುರ್ಮಾಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ನೇಗಿಲು ಹಿಡ್ತೊಂಡು ಒಂದ್ಯಡೆ ಇರು ಒಬ್ಬನೇ ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವಳು

ಕೋದರ್ : - ಗೊತ್ತು, ಗೊತ್ತು ಕಣಯ್ಯ. ಹೆಂಗಸರು ತಾಯಿ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ಯಾವತ್ತು ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ತಾರೆ? ನಡಿ, ನಡಿ, ಅವರು ವಾಪಸ್ಸು ಬರ್ತಾ ಇರಬಹುದು.

ಭಗಾ : - ಒಂದ್ವೇಳೆ ಅವರು ಹೊರಟಿದ್ದ್ರೆ ನೀನು ತಡಿತಿಯೇನು? ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ ಭಿಲ್ಲನೂ, ತಾರು ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಹೆಂಗಸೂ ಯಾರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋದರ್ : - ಕೇಳದಿದ್ದ್ರೆ ಸಾಯಲಿ ಬಿಡು. ಆದ್ರೇ ನೀ ಹೇಳೋ ಹಂಗಿ ಮುಂದೆಲೆ ಹಿಡ್ತೊಂಡು ಬರೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಭಗಾ : - (ನಿಂತು) ನೀನು ಈ ತರ ಮಾತನಾಡಿದ್ದ್ರೆ ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಾ ಉರಿದು ಹೋಗುತ್ತೆ, ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾ? ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಧೈರ್ಯ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ, ಪೋಲಿಸನವನನ್ನು ನೋಡಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ

ಕೋದರ್ : - ಅದು ಬಿಡು. ಅವನು ಪೋಲಿಸ್ ಆದರೆ (ನನ್ನ ಜೊತೆ ಸಂಸಾರ) ಮಾಡೋ

ಭಗಾ : - ಏನಿಲ್ಲ ಜನ ಹೇಳೋದು ನಂಬಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.

ಕೋದರ್ : - ಏನು ಹೇಳ್ತಾರೆ ಈ ಜನ ?

ಭಗಾ : - ಅದೇ, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನಿನಗೇನೋ ಮಂತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆಂತಾ. ಯಾರಾದ್ರೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡ್ತಾರಾ?

ಕೋದರ್ : - (ನಗುತ್ತಾ) ಸರಿಯಪ್ಪ, ಮಂತ್ರ ಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಈಗ?

ಭಗಾ : - (ರೇಗಿ) ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಏನು ಮಾಡಿದ್ದು? ಮುಂದೆಲೆ ಹಿಡ್ತೊಂಡು ಕರೊಂಡು

ಬರ್ರಿಲ್ಲಾ? ಈಗ ಯಾರಾದ್ಯೂ ತಿರುಮನೆ ವಿಷಯ ಎತ್ತಿ.

ಕೋದರ್ : - ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗೊಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಕಷ್ಟ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬಂದ್ರೆ ಇಡೀ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಿರುಮನೆ ಬಿಟ್ಟೋಯ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನೀ ಬೇರೆ ಮುಂದೆ ಹಿಡ್ಕೊಂಡು ಬಾ, ಅಂತೀ

ಭಗಾ : - ಹೌದಪ್ಪ ಹೌದು. ಪಾಪ ನೀನು ತಾನೇ ಏನು ಮಾಡ್ತೀಯಾ? ಎಂತೆಂಥವರನ್ನೆ ತಮ್ಮ ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಕುಣಿಸುತ್ತಾರೆ ಸುಂದರಿಯರು. ನೀನಷ್ಟರವನು?

(ಗುಂಪು ಬರುತ್ತದೆ. ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಾ, ಹಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದೆ)

ಯುವಕ : - ನಡೆಯೋ ಸುಂದರಿ ಜಾತ್ರೇಗೇ

ಯುವತಿ : - ನಡೆಯೋ ಸುಂದರ ಜಾತ್ರೇಗೇ

ಯುವಕ : - ನಡೆಯೋ ಸುಂದರೀ ಜಾತ್ರೇಗೆ

ಯುವತಿಯರು : - ಕಾಲಿ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಲಗಲನಾದ

ಯುವಕ : - ಡೋಲಿನ ಡಂ, ಡಂ, ಡಂಡನಾದ

(ಗುಂಪಿನ ಎಡಗಡೆ ರೂಖಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗಳು ಜಮುನಾ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ)

ಕೋದರ್ : - (ನಿಂತು) ಲೇ, ಭಗಾ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳ್ತಾ?

ಭಗಾ : - ಕೇಳು. ಆದ್ರೆ ನೀನ್ಯಾಕೆ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟೆ?

ಕೋದರ್ : - (ದೀನಸಾಗಿ) ನೋಡು. ನಾವೂ ಜಾತ್ರೇಗೆ ಹೋಗೋಣಾ

ಭಗಾ : - ಯಾಕೆ? ನೀನು ಕರೊಂಡು ಹೋಗೋಕೆ ಬಂದಿದೀಯೋ ಇಲ್ಲಾ. (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ, ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಕೋದರ್ ತದೇಕ ಧೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೂಖಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ) ಹಂಗಾದ್ರೆ ಜಾತ್ರೇಗೆ ಹೋಗೋಣಾ ಅಂತಿಯಾ?

ಕೋದರ್ : - (ಸಂತೋಷದಿಂದ) ನಿಜಾನಾ?

ಭಗಾ : - ಅಯ್ಯೋ, ದೇವರೇ ಒಳ್ಳೇ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ.

(ಹಾಡು ಸಾಗುತ್ತದೆ. ರೂಖಿ ಕೋದರನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ)

ಯುವಕ : - ಕಣ್ಣು ತಗ್ಗಿಸಿ ನಡೆಯೋ ಜಾಣ್ ಹುಡುಗ ಕೆರಳ್ಳಾನು

ಯುವತಿ : - ಕಣ್ಣು ತಗ್ಗಿಸಿ ನಡೆಯೋ ಜಾಣ್ ಹುಡುಗಿ ಬೆದರಾಳು

ಹೃದಯ ಕಲಕದಿರೇ ಜಾಣ್ ಹುಡುಗ ಕೆರಳ್ಳಾನು

(ಹಾಡಿನ ಧ್ವನಿ ಕಮ್ಮಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಭಗಾ, ಕೋದರ ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಖ ಬಾಡುತ್ತದೆ)

ಅತ್ತೆ : - ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ.

(ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಜಗುಲಿಯ ಬಲಗಡೆ ಕೊಠಡಿ ಇದೆ. ಕೋದರ್ ಬಾಗಿಲ ಎಡಗಡೆ ಇರುವ ಹಗ್ಗದ ಮಂಚ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ)

ಕೋದರ್ : - ಕುತ್ಕೋ.

ಭಗಾ : - (ಮೆಲ್ಲಗೆ) ನಿನ್ನಂತಹವನು ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿರೋ?

ಕೋದರ್ : - (ತಿಳಿಯದೆ) ಏನು ಹಾಗಂದ್ರೆ?

ಭಗಾ : - ಅವಳು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೊಬ್ಬ, ಹೋಗ್ವೇ ಇದ್ದೇ ಏನಾಗಾಯಿತ್ತು? ನೀನೇ ಹೇಳ್ವೇ ನಿನ್ನ ಕಂಡ್ರೆ ಬಹಳ ಪ್ರೇಮ ಅಂತ, ಅದ್ದೇ ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು.

ಕೋದರ್ : - ಅವಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅನ್ನುತ್ತೇ

ಭಗಾ : - ಸಾರು, ಸುಮ್ಮನು ಯಾಕೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ತೆ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೇಳು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು: ನೋಡದೋ ಇಲ್ಲೋ.

ಕೋದರ್ : - (ರೇಗಿ) ಹೌದು ನೋಡಿದೆವು. ನಾ ಯಾಕೆ ಬಂದೆ ಅಂದ್ರೇ.

ಭಗಾ : - ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಮಾಡ ಬೇಡ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗ್ತಿತ್ತು?

ಕೋದರ್ : - ಸುಮ್ಮರಯ್ಯ.

(ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರೂಖೀ ಜಮುನಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೋದರನ ಮುಖ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರಳುತ್ತದೆ)

ಭಗಾ : - ನೀ ಬಂದ ಮೇಲೆ ದುಡ್ಡು ಕಾಸು ಸಿಗುತ್ತೇ ಅಂತ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡು, ನಿನ್ನ ನಾಚ್ಕೆ ಆದ್ರೆ ನಾನೇ ಕೊಟ್ಟು ಬರ್ತೀನಿ.

ಕೋದರ್ : - ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಯಾಕೆ ಹಿಂಡ್ತಿ. ನನ್ನ ಅತ್ತೆ ಕೇಳ್ತಾಳೆ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿದಿಯಾ? ಹದಿನೈದು ದಿನ ಬೇಸಾದ್ರೂ

ಜಮುನಾ : - (ಗಾದಿಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾಳೆ) ಏಳಿ, ಗಾದಿ ಹಾಸುತ್ತೇನೆ.

ಭಗಾ : - ಗಾದಿ ಏತಕ್ಕೆ? ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗಬೇಕು.

ಜಮುನಾ : - ಕುದ್ರೆ, ಗಿದ್ರೆ ತಂದಿದ್ದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟ್ಟಿಹಾಕು. (ಓರೆಗಳನ್ನಿಂದ ಕೋದರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ) ಬರೋದು ಹೊತ್ತಾಯ್ತೇನು? (ಭಗಾ ದೃಷ್ಟಿ ಆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ) ಮಾತಾಡೋಕೆ ನಾಚ್ಕೆ ಆಗಲೇನು?

ಕೋದರ್ : - ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಚ್ಕೆ ಏನು ಬಂತು? ಕರೊಂಡು ಹೋಗೋಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಸೋದರತ್ತಿಗೆ ಹೇಳು.

ಅತ್ತೆ : - (ಹೊರಬಂದು) ನೀವು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಪಾಪ ಹಬ್ಬದ ದಿನಾನೇ ಪುರಸೋತ್ತು ಸಿಗಬೇಕೇನೂ ಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ?

ಭಗಾ : - ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವ ದಿನ ಬಿಡವು ಆಗುತ್ತೆ? ಜಾಸ್ತಿ ಕೆಲಸ.

ಅತ್ತೆ : - ದರದು ಇರೋದು ನನಗಾ?

(ಕೋದರ್ ಅಶ್ವಯುಜಕಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ)

ಭಗಾ : - ದರದು ಇರೋದು ಇವನಿಗೆ ಸರಿ, ಇದು ಐದನೇ ಸಾರಿ ಬರ್ತಾ ಇರೋದು.

ಅತ್ತೆ : - ಐದು ಆಗುತ್ತೇ, ಹತ್ತು ಆಗುತ್ತೇ. ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಬೇಕು?

ಭಗಾ : - ಅದು ನಿನಗೂ ಗೊತ್ತು. ನಿನ್ನಳಿಯನಿಗೂ ಗೊತ್ತು. (ಕೋದರನ ಕಡೆ ಕೋಪದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ) ಏಳಪ್ಪ, ಅವು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲಾ?

ಕೋದರ್ : - ಈ ಸಲ ಕಳುಹಿಸಲೇ ಬೇಕು.

ಅತ್ತೆ : - ಏನಂದಿ? ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಹೇಳು ನೋಡೋಣಾ?

ಕೋದರ್ : - ಹೇಳ್ತೀನಿ. ನನಗೇನು ಭಯಾನ? ಮನೇಲೇ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳೋ ಹಾಗಿದ್ದೆ ಯಾಕೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಅತ್ತೆ : - ನೀನ್ಯಾವ ರಾಜಕುಮಾರ ಅಂತ ನನ್ನ ಕೇಳೋಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನೋಡೆ ಬಿಡೋಣ. ಯಾವ ದೌಲತ್‌ನಿಂದ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕರೆಸೊಂಡು ಹೋಗ್ತಾನೋ. ಲೇ ಹುಡುಗೀರಾ ನೀವು ವಾಪಸ್ಸು ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದು? ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡೋಣ ಯಾರು ಜಬರ್‌ದಸ್ತಿ ಮಾಡ್ತಾರೋ ಅಂತ.

ಭಗಾ : - (ಮಲ್ಲಗೆ) ಕೇಳಿಲ್ಲಾ?

ಕೋದರ್ : - (ಅತ್ತೆಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ) ಆಯ್ಯೋ, ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿಯೋದು ಎಷ್ಟೊತ್ತು?

ಅತ್ತೆ : - (ನುಗ್ಗಿ ಬಂತು) ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಲ್ಲು ಇದೆಯೋ ಎಣಿಸಿದ್ದೀಯಾ? ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಮಗಳ ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿತೀಯಾ? ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಲ್ಲು ಇದೆ ಎಣಿಸಿದೆಯಾ?

ಜಮುನಾ : - ಅತ್ತೇ. ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಾ. (ಎಳೆಯುತ್ತಾಳೆ)

ಕೋದರ್ : - ಏನು ಮಾಡ್ತಿಯ ಮಾಡು, ನೋಡೋಣಾ?

(ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ರೂಖೀ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಅತ್ತೆ : - ಯಾಕೇ ಹುಡ್ಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದೆ ಬೇಡ. ಒಳಗೆ ಏನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲೇನು?

(ಅತ್ತೆ ಮನೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಜಮುನಾ ರೂಖಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ)

ಭಗಾ : - ನಿನ್ನತ್ತೆಗೆ ಬಲು ಕೋಪ. ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆದು ಹೊಡೆದ್ಬಿಟ್ಟಾಳು.

ಕೋದರ್ : - ಹೂಂ, ಹೊಡೆದು ಬಿಟ್ಟಾಳೇ

ಭಗಾ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಿ?

ಕೋದರ್ : - ಏನು ಯೋಚನೇ ಮಾಡೋದು? ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನೋದು ಒಡೆದರೆ, ಕನ್ನಡಿ ಒಡೆದ ಹಾಗೆ.

ಭಗಾ : - ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷೊನೋರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಡೆದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಬಹುದು.

ಕೋದರ್ : - ಜೋಡಿಸಿದ್ದೂ ಗುರ್ತು ಹಂಗೇ ಇರತ್ತಲ್ಲ.

(ರೂಖಿ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಭಗಾ : - ಹಾಗೇ ಮಾಡಪ್ಪ, ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಮುರಿದ ಗಾಜನ್ನು ಸೇರಿಸು. ನಾನು ಹೊರಟೆ (ಏಳುತ್ತಾನೆ)

ಕೋದರ್ : - ಎಲ್ಲಿಗೆ?

ಭಗಾ : - ಜಾತ್ರೆಗೆ.

ಕೋದರ್ : - ಕೂತ್ಕೋ. ಕೂತ್ಕೋ. (ಒಳಗಡೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ) ಜಮುನಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಿ?

ಜಮುನಾ : - (ಜಮುನಾ ರೂಖೀ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಓಸ, ಓಸ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ) ಏನು? (ರೂಖೀ ಅವಳ ಕೈ ಅಡಮುತ್ತಾಳೆ) ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದಿರೇನು?

(ರೂಖೀ ಮನೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ)

ಭಗಾ : - ಇನ್ನೇನ್ಮಾಡೋದು? ಈಗಲ್ಲ ಸಮಯ ಇದೆ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸೀದಾ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.

ಕೋದರ್ : - (ಜಮುನಾಗಿ) ಅವರು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದೇ ಇರೋಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳು.

ಜಮುನ : - (ಬೇಸರದಿಂದ) ಆದ್ರೇ ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಕೇಳೇಕ್ಕಲ್ಲಾ, ಅತ್ತೆ ಯಾವತ್ತೂ ಕಳಿಸೋಲ್ಲ ಬೀಜಾವಳಿವರಗ್ಗು ಖಂಡಿತಾ ಕಳಿಸೋಲ್ಲ. (ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಕೋದರ್ : - (ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾಗಿ, ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಬಿಟ್ಟು) ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೀನು ಹೋಗು. ನಾನು ಕರ್ಕೊಂಡೇ ವಾಪಸ್ಸು ಬರೋದು. ಎಷ್ಟು ದಿನ ಬೇಕಾದ್ರೂ ಆಗ್ಲಿ.

ಭಗಾ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ಹೋಗ್ತಾ? ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

(ರೂಖೀ ಕಸ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಕೋದರ್ : - ಅದೆಷ್ಟು ದಿನ? ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನ? ಕೊನೆಗೆ ಜನದ ಬಾಯಿಗೆ ಹೆದರಿ ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಕಳುಹಿಸ್ತಾಳೆ.

ಭಗಾ : - ಅದು ಸರಿ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ದನ, ಕರುಗಳ ಗತಿ?

ಕೋದರ್ : - ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳು. ಕಟ್ಟಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ತಾಳೆ.

ಭಗಾ : - ಅದು ಹೆಂಗೋ ಆಗುತ್ತೆ. ಆದರೇ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಗತಿ, ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ.

ಕೋದರ್ : - ಯಾಕೆ?

ಭಗಾ : - ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರೇ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.

ಕೋದರ್ : - ಯಾಕಯ್ಯಾ ಬಗ್ಗಬೇಕು? ಕೊನೆಗೆ (ನಗುತ್ತಾ) ನಿನ್ನ ಸಲಹೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ.

...

ಭಗಾ : - ಯಾವುದೂ? ಹಾ, ಹಾ, ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಅದೇ ಜುಟ್ಟು

(ರೂಖೀ ಬಾಗಿಲು ದಾಟುತ್ತಾಳೆ)

ಕೋದರ್ : - (ರೂಖಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ) ಅವಳೇ ಒಪ್ಪೋತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ಜುಟ್ಟು

ರೂಖೀ : - ಜುಟ್ಟು, ಜುಟ್ಟು ಅಂತಿಯಲ್ಲ, ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಕುರಿ ಬಾಲ ಹಿಡಿದಿದ್ದೀಯಾ?

(ಕೋದರ, ಭಗಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ)

ಕೋದರ್ : - ಏನಂದೆ?

ರೂಖೀ : - ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕೇಳು.

ಭಗಾ : - (ತುಂಬಾ ಕೋಪದಿಂದ) ಈಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಆಯ್ತಾ? ನೀನು ಕುತ್ಕೋ, ನಾನು

ಕೋದರ್ : - (ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೋಪದಿಂದ ರೂಖೀ ಕಡೆ ನೋಡಿ) ಯಾಕೆ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಅಂದ್ಕೊಂಡಿದ್ದಿ? (ರೂಖೀ ಕತ್ತನ್ನು ಒಡಿಯುತ್ತಾನೆ) ನಡಿ ಮುಂದೆ, ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ (ಅಳುತ್ತಿರುವ ರೂಖಿಯನ್ನು ಕುರಿತು) ಪಾಪ ಜನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸ್ತಾಳೆ. ನಡಿ, ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ನಿನ್ನ ಮೂಳೆ ಮುರಿದು ಹಾರ್ತೀನಿ.

ಅತ್ತೆ : - (ದಡ ದಡ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಾಳೆ) ನೀನು ಸತ್ಕೋಗೊ. ಹಾಳಾದವ್ವೇ ನೀ ಹೋಗ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲೋ. (ಅಂಗಳದಿಂದ ಕೈಗೆ ಕಲ್ಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಭಗಾ : - ಅಯ್ಯೋ, ಬೀಗಿತ್ತೀ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡು.

ಜಮುನಾ : - (ಅತ್ತೆಯನ್ನು ದಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ) ಈ ಮುದುಕಿ, ಹುಡುಗಿ ತಲೆ ಹೊಡೆದ್ರೂ ಒಡೆದು ಬಿಡ್ತಾಳೆ

(ಅವಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ವರು ಜನ ಬರುತ್ತಾರೆ. ರೂಖಿಯ ಅಳುವ ಧ್ವನಿ)

ಅತ್ತೆ :- ನಾನು ಇದ್ದೂ ನನ್ನ ಮಗಳ ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿದಳಿದ್ದೇ; ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕಾರ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ಒಬ್ಬಬ್ಬರನ್ನೇ

ಜಮುನಾ :- (ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಭಗಾನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ) ಏನು ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ? (ರೂಖಿಯ ಅಳು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ನಿನಗೆ, ನಡಿ, ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ) ಆ ದುರದೃಷ್ಟದೋಳನ್ನು ಸಾಯಿಸೇ ಬಿಡ್ತೀರೇನು?

ಭಗಾ :- (ಶಾಂತನಾಗಿ) ಅವಳು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಲೇ ಬೇಕು.

ಜಮುನಾ :- (ಕೋಪದಿಂದ) ಸಾಕು ಬಿಡು ನಿನ್ನ ಸಮಜಾಯಿಷಿ. ರೂಖೀ ಅವನನ್ನು ರೇಗಿಸದೇ ಇದ್ದೇ ಅವನು ಮೂರ್ಖನಂತೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದ.

ಭಗಾ :- (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಅಂದ್ರೇ ರೂಖೀ ಅತ್ತಿಗೆ ಬೇಕೂಂತಲೇ

ಜಮುನಾ :- ಹೌದು ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಮೋಹ ಬಂದಿದೆ

ಭಗಾ :- ಹಾಗೋ ಸಮಾಚಾರ.

ಜಮುನಾ :- (ನಗು) ನೀನೇನು ಕಮ್ಮಿ? ಹೋಗು ಅವಳನ್ನು ಉಳಿಸು.

ಭಗಾ :- (ಅವಸರ) ಇಗೋ ಹೊರಟೇ, ಒಂದು ಮಾತು, ನೀನೂ ಬರಬೇಕು. (ಜಮುನಾ ಮೂಗು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅತ್ತೆಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ) ಎಲ್ಲಿ ಹೊರಟೆ? ಸೀರೆ ಉಟ್ಟೊಂಡು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಅಂತ ಹೊರಟಿದ್ದು. ಆವಾಗಿನಿಂದ

ಜಮುನಾ :- (ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ, ಅತ್ತೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಮುದ್ದಿನಿಂದ) ಅತ್ತೇ, ಭಗಾ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಹೂ ಅಂದ್ರೆ. ನಾನೂನು ಕೋದರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ರೂಖೀನಾ

ಅತ್ತೆ :- ಎಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ ಜೊತೆಗೆ (ಅತ್ತೆ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಾಳೆ) ಬೆಂಕಿ ಬೀಳಲಿ ಈ ಕೋದರನಿಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನಮ್ಮನೇ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬರ್ಲಿ, ಕಾಲು ಮುರಿದು ಹಾಕ್ತೀನಿ. ಹೂಂ

ಜಮುನಾ :- (ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಸೀರೆ, ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ) ನೀನಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ನಿಂತ್ಯಾ? ಅವಳಿಗೆ ...

ಭಗಾ :- ರೂಖೀ ಅತ್ತೇ ತಾನೇ. ಅವಳು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾಳೆ, ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯೋ.

(ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ)

ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು :- (ಅತ್ತೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾ) ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಗ್ಗ ಬೇಕು.

ಅತ್ತೆ :- ಆ ಕಟುಕ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸಾಯಿಸಿ ಬಿಡ್ತಾನೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಂಗಸು :- ಏನಂದಿ? ಎರಡು ದಿನ ಅಷ್ಟೇ, ನೀನೇ ನೋಡುವಿಯಂತೆ. (ಹಾಡು ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ.) ನಡೀರೇ ನಡೀರೇ (ಹೋಗುತ್ತಾ ಅತ್ತೆಗೆ) ತಿಳ್ಳೋ ಬೇಕಮ್ಮ ನೀನು. ಇವೆಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಟ. (ಹೋಗುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುತ್ತಾರೆ) ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರೇ ಹಾಡು ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು

(ಕೋದರ್ ಮುತ್ತು ರೂಪೀ ಧ್ವನಿ)

ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುವಾ ನಾವು ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುವಾ

(ಭಗಾ ಮತ್ತು ಜಮುನಾ ಧ್ವನಿ)

ಇನಿಯನ ಸಂಗ ಹೋಗುವಾ ನಾವು. ಇನಿಯನ ಸಂಗ ಹೋಗುವಾ ನಾವು.

ಅತ್ತೆ : - ಹೋಗಿ. ಹೋಗಿ. ಹೆಣ್ಣು ಪರಧನ. ಕೊಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣು ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರಗೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಅಂತ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳೋದು?

(ಕುರಿ)

ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆ

—ಜಯಂತಿ ದಲಾಲ್

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಭಾಯಿ ಸಾಹೇಬ
ನಾಗರ ದಾಸ್
ನಂದ ನಂದನ
ಉತ್ತಮ ಚಂದ್
ಚತ್ರ, ಗುಪ್ತ
ಭೋಗಿಲಾಲ್
ಅಗ್ನಿ ಕುಮಾರ
ಶಕ್ತಿ ಶರಣ

[ಪ್ರೇಕ್ಷಕನನ್ನು ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರಂಗ ಭೂಮಿ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಬೇರೆ ರೀತಿಯದು ಎಂದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಟರನ್ನೂ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನೂ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ತೆರೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರೇಕ್ಷಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಚಿಗಳಿವೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲು ಅರ್ಧ ವೃತ್ತಕಾರವಾಗಿ ಕುರ್ಚಿಗಳಿವೆ. ಮಧ್ಯ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೇಜು ಇದೆ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಬಟ್ಟೆಯೇ, ತೆರೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅನೇಕರು ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಕುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಗಂಭೀರನಾಗಿ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲರ ಗಮನವು ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲಿದೆ. ಚೋಪಿ, ಜುಬ್ಬಾ, ಗಡಿಯಾರ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಚೈನು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲು. ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ.]

ನಾಟಕ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತೆ. ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುತ್ತಾನೆ.

“ನಿಮ್ಮ ನಗರದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ನಾಗರೀಕರೂ, ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳೂ, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಾನ ವೀರರೂ, ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳೂ ಆದ ಸೇತ್ ನಂದ ನಂದನರ ನಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಕ ಸೂಚಿಸಲು ಪುರಜನರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯು ಗುರುವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ (ಪತ್ರಿಕೆ ಮಡಚುತ್ತಾ) ಈ ದಿನ ಸಭೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾಯೀ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಶ್ರೀ ಭಾಯೀ ಸಾಹೇಬರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಡೆದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು ಭಾಯೀ ಸಾಹೇಬರೇ, ಸೇತ್ ನಂದ ನಂದನರಿಗೂ, ಇವರಿಗೂ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು.

(ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಶ್ರೋತೃಗಳು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ)

ನಾಗರ ದಾಸ : - ಭಾಯೀ ಸಾಹೇಬರನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಭಾಯೀ ಸಾಹೇಬರು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಜೋಬಿನಿಂದ ಕಾಗದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಕ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕಿ, ಕಾಗದ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಭಾಷಣ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಭಾಯೀ ಸಾಹೇಬ :- ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರೇ, ಸೇತ್ ನಂದನಂದನರಿಗೂ ನನಗೂ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ ಈ ದಿನ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾರೂ ಸಾಯಲೇಬೇಕು. ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟ ಪರಿಮಳ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವರಿಗೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜೀವಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದು. ಸೇತ್ ನಂದನಂದನವರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಅವರ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದ ಸಂಬಂಧ. ಅವರ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ಪರಿಮಳ ಇತ್ತು ಅಂದ್ರೆ ಗುಜರಾತಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ತೀರ ಕೆಳ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪುರುಷಾರ್ಥದಿಂದ ಅವರು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಗರ್ವ ಉಂಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಯತ್ನ

(ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ರಂಗ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಗಲಿಬಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ರಂಗ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಸಭಾಗೃಹವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು ರಾಜಮಾರ್ಗ ಕಾಣಸುತ್ತುದೆ. ಸೇತ್ ನಂದನಂದನ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಇದೇನು ರೀತಿ? ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಗೆ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

(ಸೇತ್ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ದಪ್ಪ ಪರಿಚಾರಕ ಜವಾಬು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ)

ಪರಿಚಾರಕ : - ಮನುಷ್ಯ ಎಂತಹವನು ಅಂತ ಈಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಅಂದಗೆ? ಮಾತಾಡೋ ರೀತಿನೂ ಗೊತ್ತಾಗಲೇನು? ಯಾರು ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಯಜಮಾನ ಗಿಜಮಾನ ಎಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ ನೀನು ಬಂದ ಜಾಗದಲ್ಲೇ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ಇಲ್ಲೇನಿದೆ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಮಾವನ ಮನೆ. ದೂರವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ನಂದ ನಂದನ : - ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಯಾರಾದ್ರೂ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ ಅವರಿಗೆ ಏಟು ಹೊಡೆದು ಕೆಲಸ ಬಿಡಿಸಿ ಓಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಪರಿಚಾರಕ : - ಆ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಈಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ ಇರು.

ನಂದ ನಂದನ : - ಮೂರ್ಖ. ಇಷ್ಟೊತ್ತಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದಿಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲವ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಯಾಕೆ? ನಾನು ಇಲ್ಲೇ?

(ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಒಂದು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ)

ನಂದ ನಂದನ : - ಯಾವ ಮೂರ್ಖನದೋ ಈ ಕಾರುಭಾರ? ಅವನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಂಡು? ಅವನ್ನಾರು ಗೊತ್ತಾ. ನನ್ನ ಸೇವಕ. ನನ್ನ ಸೇವಕನಾಗಿದ್ದ.

ಪರಿಚಾರಕ : - ಅದೇ ನಾಲ್ಕೈದು ಏಟು ಬಾರಿಸಿದ್ದೀಯಲ್ಲ

ನಂದ ನಂದನ : - ಅಲ್ಲ, ಅವನಲ್ಲ. ಇವನು ನನ್ನ ಮಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ. ನಾಯಿದು ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕೀನಾ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಹೌದು, ಪಾಪ ಅವನಿಗೆ ಕಾಲುಗಳೇ ಇಲ್ಲ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಲಿಂದಲ್ಲ, ಗೌರವದ್ದು.

ಪರಿಚಾರಕ : - ಯಾರ ಗೌರವ?

ನಂದ ನಂದನ : - ಯಾವ ಜಾತಿಯವನೋ? ನೀಚ, ಮನುಷ್ಯರ ಗುರು ಸಿಗೋಲ್ಲವ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಒಳ್ಳೇ ಜಾತೀನ ಕೆಟ್ಟ ಜಾತೀನ ಅನ್ನೊದಕ್ಕೆ ಒರೆಗಲ್ಲಾಗಿಯೇ ನೀನು ಹೋಗ್ತಾ ಇರೋದು?

ನಂದ ನಂದನ : - ಹೋಗ್ತಾ ಇರೋದು ಅಂದ್ರೆ? ನನ್ನ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕರೊಂಡು ಹೋಗ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಕರೆಯೋಡು ಹೋಗ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನ ಜೀವನದ ಪಾಪ - ಪುಣ್ಯಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಒಪ್ಪಿಸೋರೆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ದರಬಾರಿಗೆ ಬರಲೇ ಬೇಕು

ನಂದ ನಂದನ : - ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ? ಯಾರು ಈತ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಇರು?

ನಂದ ನಂದನ : - ಹಾಂಗಾದ್ರೇ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ನಡೆಯುತ್ತೆ ಅನ್ನು. ಆಮೇಲೇನಾಗುತ್ತೆ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಕಳೆಯೋದು, ಕೂಡೋದು, ಅಮೇಲೆ ಗುಣಾಕಾರ. ನಿನ್ನೇ ಅವೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ನಾನು ಜಾಸ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಅನ್ನೋದು ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೌರವ ತೋರಿಸಬೇಕೊಂತಲೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತನೂ ದಾಸ್ತಿ.

ಪರಿಚಾರಕ : - ಅದು ಹೇಗೆ?

ನಂದನಂದನಾ : - ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲಾ. ಅವನು ಪಲ್ಲಕ್ಕೀಲಿ, ನಾನು ಬರೀಗಾಲಿನಲ್ಲಿ, ನಾನ್ಯಾರು ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು ನಿನಗೆ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೇ ನಿನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತು.

ನಂದ ನಂದನ : - ಏನಾಗುತ್ತೆ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಕೇಳು.

(ರಂಗಮಂಚದಮೇಲೆ ಕತ್ತಲೆ ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಬೆಳಕಾದಾಗ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸುಭಾಗ್ಯಹ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಚಂದ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ)

ಉತ್ತಮ ಚಂದ್ : - ನಿಮಗೆ ನಾನು ಸೇಲ್ ನಂದ ನಂದನರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸ್ತೇನೆ. ಅವರು ಯಾವ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿದರು, ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದರು ಅಂತ ಹೇಳ್ತೀನಿ. ನಗರದ ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಜ್ಞಾಪಕ ಇರಬಹುದು. ಅವನು ಬೀದೀಲಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ನಗುಮುಖದಿಂದ ಎಲ್ಲಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ಕುಶಲತೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸ್ನೇಹ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ. ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಸುತ್ತು ಹಾಕೋದು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿ ತೆಗೆದ. ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದ ಸೇಲ್ ನಂದ ನಂದನರವರು ಇದೇ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದು.

(ಕತ್ತಲು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಕಾಶ, ಸೇಲ್ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ದ್ದಾನೆ)

ನಂದ ನಂದನ : - ಇದನ್ನು ಹೇಳೋರೆ ನಿನಗೇನು ಅಧಿಕಾರ? ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ, ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದೆ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ : - ನೀನು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸಂಪಾದಿಸಿದಿಯಾ?

ನಂದ ನಂದನ : - ಹೌದೊದು, ಎಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ : - ನೋಡು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಜ ಹೇಳಿ ಬಿಡು.

ನಂದ ನಂದನ : - ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಅಂತಲೋ?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಬಹುಶಃ ನಿನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಿಜ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರೋದು.

ನಂದ ನಂದನ : - ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವಮಾನ ಸಹಿಸಲಾರೆ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಅಪಮಾನದ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡದಿರು. ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತೀಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗುಪ್ತ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀನೇ ಸ್ವತಃ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪೋ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು.

ನಂದ ನಂದನ : - ನಾನು ಏನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಹಾಗಾದ್ರೆ ಸರಿ. (ಪರಿಚಾರಕನನ್ನು ಕುರಿತು) ಹೋಗಿ ಆ ಭೋಗಿಲಾಲ್‌ನ ಕರೆದು ತಾ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಭೋಗಿಲಾಲ್‌ನೇ?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಓ! ಇನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಅವನ ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ? ಯಾಕೆ ಬಂದ?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೋ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೂ ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿದೆ. ಅಗೋ ಬಂದ.

ನಂದ ನಂದನ : - (ಭೋಗಿಲಾಲ್‌ನನ್ನು ನೋಡಿ) ಭೋಗಿಲಾಲ್

ಭೋಗಿಲಾಲ್ : - ಹೌದು ನಾನೇ, ಸೇರ್ ನನ್ನ ಗುರ್ತು ಇದೆಯಲ್ಲಾ?

ನಂದ ನಂದನ : - ಏನಪ್ಪಾ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ?

ಭೋಗಿಲಾಲ್ : - ಏನು ಮಾಡೋದು? ಎಲ್ಲಾರೂ ಒಂದು ದಿನ ಈ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬರಲೇಬೇಕು.

ನಂದ ನಂದನ : - ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ನಾನು ಹೇಳೋದೇ ಕೇಳು.

ನಂದ ನಂದನ : - ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ನೀನು ತಲೆ ಹಾಕೋ?

ಪರಿಚಾರಕ : - ಯಾಕೆ? ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಭೂಲೋಕದ ಅಮಲು ಹೋಗಿಲ್ಲಾ?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಸೇರ್, ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅಲ್ಲಾ?

ನಂದ ನಂದನ : - ಹೌದು ನಿಜ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಈ ಭೋಗಿಲಾಲ್‌ನ್ನು ಮೋಡಿಯೂ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಯಾ?

ನಂದ ನಂದನ : - ಇದನ್ನ ನಾವು ಯೋಚಿಸಬೇಕು.

ಪರಿಚಾರಕ : - ಇಲ್ಲಿ 'ನಾವು' ಅಂತ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. 'ನಾನು, ನೀನು' ಅಷ್ಟೆ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಎಂಥಾ ಅಯೋಗ್ಯ, ಸ್ವಾರ್ಥಿ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಸೇರ್ ಇಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೇಳೋ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೇ ಸ್ನೇಹಿತನ ಕತ್ತು

ನಂದ ನಂದನ : - ಇದು ಸುಳ್ಳು, ನಾನು

ಭೋಗಿಲಾಲ್ : - ನಾನು ಹಾಗೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ? ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧ ನಾನು ನಿನ್ನ

ಮೇಲಕ್ಕೆತೋದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪತ್ರಾನೂ ಇದೆ.

ನಂದನಂದನ :- ಆದರೆ ಆದರೆ

ಚತ್ರಗುಪ್ತ :- ಈಗಲೂ ಹೇಳ್ತೀನೆ ಒಪ್ಪಿಕೋ. ಕೊನೆಗಂತೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಲ್ಲ.

ನಂದನಂದನ :- ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹಣ ಕೈಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಭೋಗಿಲಾಲನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದೆ. ಆದರೇ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಭೋಗಿಲಾಲ್ ತೀರಿಕೊಂಡ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ :- ಅಂದ್ರೆ ಭೋಗಿಲಾಲನಿಗೆ ಹಣ ವಾಪಸ್ಸು ಮಾಡೋ ಅವಕಾಶ ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ಸರಿ ತಾನೇ?

ನಂದನಂದನ :- ಹೌದು ಇಲ್ಲ.

(ಕತ್ತಲೆ, ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸಭಾಗೃಹ. ಈ ಸಾರಿ ಶ್ರೀ ಅಗ್ನಿ ಕುಮಾರ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ)

ಮಹನೀಯರೇ, ಎಲ್ಲಾರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಕೇಳಿಯೇ ಇದ್ದೀರಿ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯೇ ಜೀವನಕ್ಕೂ, ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ಆಧಾರ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಅನ್ನೋದು ಹಣಕಾಸಿನ ಲೇವಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಕೈಲಾಸವಾಸಿಗಳಾದ ನಂದನಂದನವರು ಇದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದರು. ಇಂತ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಯಾರಾದರ ಕುರುಡು ಕಾಸು ಅವರ ಹತ್ತ ಇದ್ದೆ ಅದನ್ನು ಅದರ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ತಲಪುವವರೆಗೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಹೆಂಗಸರ. ವಿಧವೆಯರ ಹಣ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೂ ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಅದರ್ಶವೇ ಅವರ ಆಧಾರವಾಗಿತ್ತು

(ಮತ್ತೆ ಕತ್ತಲೆ. ಬೆಳಕು) (ಚತ್ರಗುಪ್ತನ ದರ್ಬಾರು)

ನಂದನಂದನ :- ಸುಳ್ಳು ಮಾತಿದು ಸುಳ್ಳು.

ಮುದುಕಿ ಮಾಲಿ :- ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಒಪ್ಪೊಕ್ಕೋದಿಲ್ಲ.

ನಂದನಂದನ :- ಏನು ಒಪ್ಪೊಕ್ಕೋದು, ನಿನ್ನ ತಲೆ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ :- ಸೇಲ್, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ತಮ್ಮ ಹಣಾಹಣೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಇದು ನಿಜ ತಾನೇ?

ನಂದನಂದನ :- ಹೌದು, ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗಿತ್ತು. ಅದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾರೂ ಹಣ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಕಾವಲು ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು.

ಮುದುಕಿ ಮಾಲಿ :- ಸೇಲ್, ನೀನು ಇಂತಹವನು ಅಂತ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಂದನಂದನ :- ಮಾಲಿ ಬಹನ್, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಏನಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯಾ? ಅದಕ್ಕೂ ನನಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ನಾನು ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ :- ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಅಂದ್ರೇ. ಧನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ? ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ತಾನೆ?

ನಂದನಂದನ :- ಹೌದು. ಕರ್ತವ್ಯ ಪೂರೈಸಲೇ ಬೇಕು. ಅಲ್ಲೇನೂ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ :- ಅದೇ ನಾನು ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದೋ. ಅಡ್ಡಪು ಇಟ್ಟೊಕ್ಕೋದು ಹಣ

ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು ಅಲ್ಲೇನೂ? ಎಷ್ಟು ಜನರ ಹಣಾನಾ ನೀನು ವಾಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ? ಎಷ್ಟು ಜನರ ಗಂಟು ಹೊಡೆದೆ? ಹೇಳು?

ನಂದ ನಂದನ :- ಇದು ಸುಳ್ಳು.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಈ ಮೂಲಿ ಬಹೆನ್‌ಳ ಹಣ ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟೆಯೇನು?

ನಂದ ನಂದನ :- ಇಲ್ಲ. ಆ ಹಣ ಅವಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲ.

ಮುದುಕಿ :- ಹಾಗಾದ್ರೇ ಯಾರದು?

ನಂದ ನಂದನ :- ದಾನ ಧರ್ಮದ್ದು. ಮುದುಕಿ ಹಾಗೇ ಅಂತ್ಯೇ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು.

ಮುದುಕಿ :- ಪಾಪಿ! ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ತೀಯಾ? ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಂದ ನಂದನ :- ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಹಣ ದಾನ ಧರ್ಮದ್ದು ತಾನೇ?

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಅಂದ್ರೇ, ವಾರಸುದಾರ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು ನೀನು?

ನಂದ ನಂದನ :- ನೀವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ತರಾ ಯೋಚ್ಛೇ ಮಾಡ್ತಿರಾ. ಅದರ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಾ?

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಒಬ್ಬರ ಇಡೀ ಜೀವನದ ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ಅವರು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಸಾಯುವ ಹಾಗೇ ಮಾಡೋದು, ಇದೇ ತಾನೆ ನಿನ್ನ ಅರ್ಥ?

ನಂದ ನಂದನ :- ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ. ನಿಜವಾದ ನ್ಯಾಯ ಯಾವುದು ಅಂತ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನೆ.

(ಕತ್ತಲೆ-ಪ್ರಕಾಶ. ಶ್ರೀ ಚೀತನ್‌ರವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ)

ಚೀತನ್ :- ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಬೇರೂರಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಕೀರ್ತಿಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸೇಲ್ ನಂದನದಾಸರು ದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಕೀರ್ತಿಲಾಲಸೆಯಾಗಲೀ, ಪ್ರಪಂಚ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಅಂತ ಭಾವನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸೇಲ್‌ರವರು ಸುಖ ದುಃಖಗಳೆರಡನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದವರು

(ಕತ್ತಲೆ-ಬೆಳಕು. ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಸಭಾಭ್ಯಾಸ)

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಹಾಗಾದ್ರೇ, ನೀನು ದಾನ ಧರ್ಮ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯಬೇಕು ಅಂತಾ?

ನಂದ ನಂದನ :- ನೀನು ಇದೆಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಾ ಇದ್ದೀಯಾ? ನಾನು ಮಾಡೋದಲ್ಲೂ ಒಂದು ಇದ್ದೇಶ ಇದೆ. ದುಃಖ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೈಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ನಿನಗೆ ದುಃಖ ನೋಡೋದಕ್ಕಾಗಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೆ?

ನಂದ ನಂದನ :- ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೃದಯ ಇದ್ದರೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಹೌದೇನು? (ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸಿ) ನಿನಗೆ ಮಾಲತಿ ಗೊತ್ತಾ?

ನಂದ ನಂದನ :- ಮಾಲತಿ? ಯಾವ ಮಾಲತಿ?

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ಞಾಪಕ ಮಾಡೋ. ನಿನ್ನ ಬಂಗಲೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯಾದ ಸೊಸೆ ಇದ್ದಳು.

ನಂದ ನಂದನ :- ಹಾ! ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತು. ಅದರಿಂದೇನು?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅನಾಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೂ ನಿನಗೂ ಸಂಬಂಧ ಆಗೋಕ್ಕೆ ಈ ಮಾಲತೀನೇ ಕಾರಣ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ವಿಧವಾಶ್ರಮಕ್ಕೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಅಂದ್ರೇ ನೀನು ಹೇಳೋದು, ನಾನು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾಟಿ ಅಂತ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಪಾಪ ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ಏನರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ? ಆದರೇ ನೀನು ಮಾಲತಿ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ಈಡಾದಾಗ ಅನಾಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಇದ್ದೆಲ್ಲ ನಿಜವಲ್ಲವೇನು?

ನಂದ ನಂದನ : - ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನ ಸಿಗಬೇಕು.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ನಿನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ನೀನು ಬದುಕ್ಕಿದ್ದಾಗ್ಲೂ, ಸತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ದಾನವೀರ ಅಂತ್ಯೇ ಕರಿಯುತ್ತಿದೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಗೌರವ ಸಾಲದೇನು?

ನಂದ ನಂದನ : - ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಪ ಅಂತ ತಿಳಿಯೋಲ್ಲ. ನಾನು ಗೀತೆಯ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಗೌರವಾನೂ

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಕರ್ಮಯೋಗಿಯ ಆದರ್ಶ?

(ಕತ್ತಲೆ-ಬೆಳಕು. ಕತ್ತಿ ಕರಣರ ಭಾಷಣ)

ಕತ್ತಿ ಕರಣ : - “ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಣವಂತರದ್ದೇ ಒಂದು ಬೇರೆ ರಾಜ ನೀತಿ. ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಕನ್ನ ಹಾರು ಅನ್ನೋದು, ಸಾಹುಕಾರರಿಗೆ ಹುಷಾರಾಗಿರಿ ಅಂತ ಹೇಳೋದು. ಜನರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವರ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೆ ಸದ್ಗತಿ ಪಡೆದ ನಂದ ನಂದನರ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ, ಅವರ ದೇಶ ಭಕ್ತಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಿಷ್ಠೆ, ಹಾಗೂ ದಾನ ಶೂರತೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಮವಾದದ್ದು. ತ್ಯಾಗ ಮಾಡೋದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಉದಾಹರಣೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ.

(ಕತ್ತಲೆ-ಬೆಳಕು, ಚತ್ರಗುಪ್ತನ ದರಬಾರು)

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಸೇರ್, ಈಗ ನಿನ್ನ ದೇಶಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡೋಣ.

ನಂದ ನಂದನ : - ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಏನಿದೆ? ಅದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆ ಕರ್ತವ್ಯ ನಾನು ಪೂರೈಸಿ ಆಯ್ತು.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಖಂಡಿತ ಸರಿ. ಏನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಿ ಅನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ?

ನಂದ ನಂದನ : - ದೇಶಭಕ್ತಿಗೆ ಚಂದಾಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಲೇವಾದೇವಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಕರಾನೂ ಎತ್ತಿಲ್ಲ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಆದರೇ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೂ ಹಣ ಕೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲ?

ನಂದ ನಂದನ : - ಹೌದು ನಿಜ. ನಿನಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಾಳ ಬೇಕು ಅಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿಗೂ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಪ್ರತಿವಸ್ತುವಿಗೂ ಬೆಲೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಆ ಸ್ವದೇಶ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾಯ್ತು?

ನಂದ ನಂದನ : - ಅದಕೋಸ್ಕರ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡ್ಕೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಲಿ ಅಂತ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ, ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಲಾಭ ಬಂತು? ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವದೇಶಿಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ?

ನಂದನಂದನ : - ಸ್ವದೇಶಿ ಅನ್ನೋದಿಕ್ಕೆ ನೀನು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥ ಕೊಡ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ನೀನು ಮಾರಿದ್ದೆ ಸ್ವದೇಶಿ. ಈ ಅರ್ಥ ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುತ್ತಲ್ಲೇ?

ನಂದನಂದನ : - ಜನರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು ಅನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿತ್ತು.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ನೀನು ಕಪ್ಪು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ನಾಮ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿ. ಸರಿಯಾ?

ನಂದನಂದನ : - ಹೌದು, ನಾನು ಅದರ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದೆ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಹಾಗಾದರೆ ಸರಿ, ನೀನು ವ್ಯವಹಾರ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಸಮಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಕಪ್ಪು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇರಲೇ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀವು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನನ್ನು?

ನಂದನಂದನ : - ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂದರೆ ಈಗೀಗ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಭಾರಿ ಆಸಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಜೊತೆಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ವ್ಯವಹಾರ ಕುಶಲನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ.

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ನಾನು ನಿನಗೆ ಆಭಾರಿ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ದೊರೆಯಲಾರದು

ನಂದನಂದನ : - ಯಾಕೆ? ಕಾರಣವೇನು?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಇಷ್ಟೆ. ನಿನ್ನ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಆಯ್ತು. ತೀರ್ಪು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಂದನಂದನ : - ಯಾವ ತೀರ್ಪು?

ಚತ್ರಗುಪ್ತ : - ಅದೇ ಆಗ್ಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನಲ್ಲ, ಕೂಡೋದು ಕಳಿಯೋದು ಮುಗಿತು. ಈಗ ಗುಣಕಾರ ಆಗುತ್ತೆ.

(ಕತ್ತಲೆ, ಪ್ರಕಾಶ. ಕೊನೆಯಾಗಿ ಭಾಯಿ ಸಾಹೇಬರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ)

“ಇಂತಹ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷನ ನಿಧನದಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಗರದ ಜನರು ತಲ್ಲಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜಾಗವನ್ನು ತುಂಬ ತಕ್ಕವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಪರಮ ಆದರ್ಶವಾದ “ತೇನ ವ್ಯಕ್ತೇನಾ ಮುಂಜೀಘಾಂ” ಇದರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ವೈಕುಂಠವಾಸಿಗಳಾದ ನಂದನಂದನರಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಇದು ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಬೈಬಲಿನ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಕ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಒಂಟೆ ಹಾದು ಹೋಗಬಹುದು, ಅದರೇ ಹಣವಂತರಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಗದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಆದರೆ ಈ ದಿನ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂದನಂದನರು ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಗೆ ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನು ಅಮರವಾದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ.

(ಕತ್ತಲು. ಬೆಳಕು. ರಂಗಮಂಚದ ಮೇಲಿರುವ ಸಭಾಗೃಹ ಖಾಲಿ. ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಖಾಲಿ ಮಿರ್ಚಗಳ ಬಳಿ ನೇತು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಶೋಕ ಸಭೆಯ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ನಿರ್ವಹಾರ ಭಾವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೆರೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ)

(ತೆರೆ)

ಜಗಜಗಿಸುವ ಜ್ಯೋತಿ

—ಕೃಷ್ಣಲಾಲ್ ಶ್ರೀಧರಾಣಿ

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಸರ್ ಅಮರ್

ನಂದ ರಾಯ್

ದೀಪಕ

ಡಾಕ್ಟರ್

ಮೈನಾ

ಉರ್ಮಿ

[17 ಮೇ 1930. ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಗ್ರಾಮ ದೇವಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ ಅಮಲ್ ರವರ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್‌ನ ಮೂರನೇ ಅಂತಸ್ತಿನ ಒಂದು ದಿವಾನ ಖಾನ. ಎದ್ದುತ್ ದೀಪಗಳು ಬೆಳಗುತ್ತಿವೆ. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಗೋಡೆಗಳ ಬಳಿ ಇರುವ ಕೊಠಡಿಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಎದರು ಬದರಾಗಿವೆ. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗ ಚಿಕ್ಕ ಇದ್ದು ಮತ್ತೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವಂತೆ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಇರುವ ಕಿಟಕಿ ಬೀದಿಯ ಕಡೆ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕೋಣೆಯ ನೆಲಕ್ಕೆ ರತ್ನಗಂಬಳಿ ಹಾಸಿದೆ. ಗ್ರೀಕ್ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಂಪು ಮಖಮಲ್ಲಿನ ಸೋಫಾಗಳಿವೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಜು, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹೂದಾನಿ ಇದೆ. ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗವರ್ನರ್ ಮತ್ತು ವೈಸರಾಯರ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಚಿನ್ನದ ಚೌಕಟ್ಟು ಇರುವ ನೈಟೇ ಹುಡ್‌ನ ಪುಸ್ತಕ ಪುಟವಿದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ದೀಪಕ್ ಜ್ವರದಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬಳೀ ಪಟ್ಟಿ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳಿವೆ. ತಲೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಪಕ್‌ನ ತಾಯಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದೀಪಕನ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಅಕ್ಕ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ. ಕುರ್ಚಿಗಳ ಮೇಲೆ ದೀಪಕನ ತಂದೆ ಅಮಲ್, ಡಾಕ್ಟರ್, ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ನಂದರಾಯ್ ಮತ್ತು ಇತರರು ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೈಗಡಿಯಾರನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಎದ್ದು ದೀಪಕನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ!

ಡಾಕ್ಟರ್ :- ಮೈನಾವರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಥರ್ಮಾಮಿಟರ್ ಕೊಡಿ. (ಮೈನಾ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ) ಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಅಮಲ್ :- (ಒಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಎಷ್ಟಿದೆ?

ಡಾಕ್ಟರ್ :- ನೂರ ನಾಲ್ಕು. ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಇಡಬೇಕು. ಅದರೆ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಗಾಯ ಅಳವಾಗಿದೆ. ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಇಡುವಂತಿಲ್ಲ. (ದೀಪಕನ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಮಗೂ, ಈಗ ಹೇಗಿದ್ದಿ? ತಲೆ ನೋಯುತ್ತಾ?

ಮೈನಾ :- ಮಗೂ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಳಿವ್ವಾ, ಹೇಗಿದ್ದಿ? ತಲೆನೋವು ಹೋಯ್ತಾ?

ದೀಪಕ್ :- (ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತೆರೆಯುತ್ತಾನೆ) ಅಮ್ಮಾ, ತಲೆ ತುಂಬಾ ನೋಯ್ತಾ ಇದೆ. ಅಮ್ಮಾ ಉರ್ಮಿ ಎಲ್ಲಿ?

ಮೈನಾ :- ಉರ್ಮಿ, ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಳೆವ್ವ, ನೀನು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಾಗಿನಿಂದ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. (ಉರ್ಮಿ ಅಳಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಮೈನಾ ಅವಳ ತಲೆ ನೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ)

ದೀಪಕ್ :- ಉರ್ಮಿ, ಅಳಬಾರದು ಗೊತ್ತಾಯ್ತಾ? ರಾಷ್ಟ್ರ ಧ್ವಜವನ್ನು ಎರಿಸೋಣಾಂತ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಪ್ಪ ನೋಡಿ ಬಿಟ್ಟಾರೂ ಅಂತ ಹೆದರಿಕೆ ಆಯ್ತು. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಂದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

ಅಮಲ್ :- ಆ ಧ್ವಜವನ್ನು ಮರೆತು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿರು ದೀಪಕ್

ನಂದರಾಯ :- ಆ ಧ್ವಜದಿಂದಾನೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನಾಹುತ ಆಗಿದ್ದು. ಸಾವಿರಾರು ಜನ

ಸತ್ತರೂ ಇನ್ನೂ ಜನರಿಗೆ ಈ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲಾ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನಂಥ ಕುರಿಮರಿಗಳು ಈ ತರಹ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ದೀಪಕ್ :- ಆ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಡ ನಂದಾ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಬಿದ್ದಾಗ ಅತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲೈನಮ್ಮಾ? ಯಾಕೆ ಅಳಬೇಕು? ನಾನು ಧ್ವಜ ಹಾರಾಡಿಸುತ್ತಾ ಬಿದ್ದೆ.

ಆಮಲ್ :- ಧ್ವಜದ ಮಾತು ಮರಿ. ನೀನು ಪಾಪ ಮಾಡ್ಲೆ, ಅದ್ಯೆ ದೇವರು ನಿನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟ. ನೀ ಯಾಕೆ ಇದನ್ನ ಅರ್ಥ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ.

ದೀಪಕ್ :- ನಾನು ಹೇಗೆ ಮರಿಯಲಿ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದೂ ನನಗೆ ಬಿಳಿ, ಹಸಿರು ಮತ್ತು ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಆಮಲ್ :- (ಕಠೋರವಾಗಿ) ದೀಪಕ್

ದಾಕ್ಟರ್ :- ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅವನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು

ಮೈನಾ :- ಮಗೂ, ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಪ್ಪ.

ದೀಪಕ್ :- ಅಮ್ಮಾ, ನಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರು ಗೊತ್ತಾ? ಕೊರಿಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಸಾವಿರಾರು ಮಕ್ಕಳು ಧ್ವಜಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಾಣ ಕೊಟ್ಟಂತೆ. ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಅಂತೆ. ಅದ್ರೇ ಅಪ್ಪ ಯಾಕೆ ರೇಗಾಡ್ತಾರೆ?

ಮೈನಾ :- ಮಲಕೋಪ್ಪ ಮಗು.

ದೀಪಕ್ :- ಉರ್ಮಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಮ್ಮ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ನೀನು ಬಂದು ಅಪ್ಪ ನಮ್ಮ ರಾಮನ ಮಗ ಸುಂದರ್‌ನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ. ಅವನ್ನ ಬಿಟ್ಟೋ ಇಲ್ಲೋ?

ಉರ್ಮಿ :- (ಹೆದರಿ) ಅಪ್ಪ, ಅವನ್ನ ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ರಾಮನ್ನ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಳಿಸಿ ಬಿಡೋಣ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಸುಂದರನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ರಾಮ ಇಬ್ಬರೂ ಅಕ್ಕಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ದೀಪಕ್ :- ಅಪ್ಪಾ, ಯಾಕೆ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡ್ತಿ? ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಂದರನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅವನು ಧ್ವಜ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಬಿಡಿಸ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಹೆದರಿಕೊಂಡೆ ಹೋದ. ಅವನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ, ರಾಮನ್ನ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳಿ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ನಾನುನೂ ನಾನುನೂ

ಆಮಲ್ :- (ಕನಿಕರದಿಂದ ದೀಪಕನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ) ಮಗೂ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಈಗ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು.

ದೀಪಕ್ :- ಅಪ್ಪಾ, ನೀವು ನನ್ನ ಹತ್ರಾನೇ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು. ನೀನುನೂ ಉರ್ಮಿ, ಅಮ್ಮಾ ನೀನುನೂ ಹಾಂ, ಇವತ್ತು ನೀವೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಹತ್ರಾನೇ ಇರಿ.

ಮೈನಾ :- ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀವಿ ಚೆನ್ನಾ. ನೀನು ಮಲಕೋ.

ದೀಪಕ್ :- ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರೋಲ್ಲ. ಉರ್ಮಿ ಹೋಗಿ ಧ್ವಜ ಹಾರಾಡ್ತಾ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲೋ ನೋಡಿ ಬಾ.

ಆಮಲ್ :- ಅದು ಹಾರಾಡ್ತಾನೇ ಇದಿಯೋ. ಈಗ ಸುಮ್ಮನಿರು ಮಾತಾಡಬೇಡ.

ದೀಪಕ್ :- ಏನಂದೆ ಅಪ್ಪ, ಮುರಿದು ಬೀಳ್ತಾ ಇದೆಯಾ? ನಮ್ಮ ಬಂಗ್ಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗ್ತಾ

ಇದೆಯಾ? ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತೆ ಅಪ್ಪ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ.

ಮೈನಾ : - ಈಗ ಮಲಕ್ಕೋ ಅಪ್ಪ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ತಲೆ ನೋವು ಬರುತ್ತೆ.

(ದೀಪಕ್ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಶಾಂತಿ, ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ)

ದೀಪಕ್ : - ಉರ್ಮಿ ನೋಡು, ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ನಾನು ತಿರುಗಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನೀನು ಬರುವ ಹಾಗಿದ್ದಾರೆ ಬಾ. ಸುಂದರನಿಗೂ ಹೇಳಿ ಬಿಡು. (ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಶಫಪಥ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ ಆಮಲ್ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೈನಾ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ದೀಪಕ್ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ) ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ಬರ್ತೀಯಾ ತಾನೆ, ಅಪ್ಪ ಬೇಡ. (ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ, ಏರುಸುರು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ)

ನಂದರಾಮ್ : - ನಾನು ಹೋಗ್ತೇನೆ ಸಾಹೇಬ್. ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಇದ್ದರೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿ.

ಆಮಲ್ : - ಸರಿ, ನೀವು ಹೋಗ ಬಹುದು.

(ನಂದರಾಮ್ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹಾಡಿನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ)

ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿ ಶಿರ ಬಾಗುವೆವು

ಭಾರತದ ಹೇ ಧರ್ಮ ಧ್ವಜ

ನವಲಕ್ಷ ಅಶಿರ್ವಾದ ಕೊಡು

ಭಾರತದ ಹೇ ಕರ್ಮ ಧ್ವಜ

ದೀಪಕ್ : - (ಬಿಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ) ಅಮ್ಮಾ ಸಂಧ್ಯೆ ಘೆರಿ ಬರ್ತಾ ಇದೆ. ನನ್ನ ಕಿಟಕಿ ಹತ್ತಿರ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಬೇಗ ನಾನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕು.

ಮೈನಾ : - ನಾಳೇನೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಮಲಕ್ಕೋ ಮಗು.

ದೀಪಕ್ : - (ಹಠ) ನನ್ನ ಕಿಟಕಿ ಹತ್ತಿ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ.

ಡಾಕ್ಟರ್ : - ಅವನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ.

(ಎಲ್ಲರೂ ಮಂಚ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ದೀಪಕನ ಮುಖ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಹಾಡು)

ಆಕಾಶವೇ ಅದರ ಪತಾಕೆ

ಒಮಪರ್ವತವೇ ದಂಡ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜಗದಂಗಳದಿ

ಧ್ವಜ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಸೃಷ್ಟಂದ

ದೀಪಕ್ : - ಅಮ್ಮಾ, ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಾದ ಗೀತೆ. ನಿನಗೆ ಬರೋಲ್ವಾ ಅಮ್ಮ. ಬಂದರೆ ಹಾಡ್ತೀಯಾ?

(ಕೆಳಗಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಮೈನಾಳ ಧ್ವನಿ ಸೇರುತ್ತದೆ)

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣ

ಭಗತ ಜತೀನರು ತಮ್ಮ ರಕ್ತದಿ

ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ
ಶಾಂತಿ ಪ್ರತೀಕವು ಹೊಸ ಬಣ್ಣ
ಭಾರತದ ಹೇ ಭರ್ಮಾ ದೈವ.

(ಈಳಿಗೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ದೀಪಕನಿಗೆ ಜೈ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಬರುತ್ತದೆ.
ಮೆರವಣಿಗೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ)

ದೀಪಕ್ : - ಅಮ್ಮ, ಅವರು ಯಾರಿಗೆ ಜೈ ಎಂದು ಕೂಗಿದ್ದು?

ಮೈನಾ : - ದೀಪಕನಿಗೆ

ದೀಪಕ್ : - ದೀಪಕ್ ಯಾರು?

ಮೈನಾ : - ನೀನೇ ಮಗು. ನೀನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲೆ
ಒಡೆದುಕೊಂಡೆಯಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ದೀಪಕನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಅಂತ ಕೂಗ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ದೀಪಕ್ : - ಅಮ್ಮ, ಬಾವುಟ ಹಾರಿಸುವವರಿಗಲ್ಲಾ ಜೈ ಅಂತ ಕೂಗ್ತಾರಾ? (ಆಕಾಶದ
ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ) ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಮ್ಮಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ನಾನು
ಇವತ್ತು ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ತಿರುಗಾಡೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನೀನು ಬರ್ತೀಯಾ?

ಮೈನಾ : - ಬರ್ತೀನಿ ಮಗೂ.

ದೀಪಕ್ : - ಅಮ್ಮ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತೆಯಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕೋಣೆಲೂ
ಯಾಕೆ ಕಾಣಿಸಬಾರದು? ಬಂಗಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧ್ವಜ ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೇ? ಅಮ್ಮಾ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡದ್ರೂ ನೀನು
ಹೋಗಬಾರದು. ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಎಬ್ಬಿಸು. ಮತ್ತೇ ನೀನು, ಉರ್ಮಿ, ಸುಂದರ್
ತಯಾರಾಗಿರಿ. ಅಮ್ಮ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಉರ್ಮಿ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದು. ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ನನ್ನ
ಮುಖ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕನ್ನಡಿ ಕೊಡು ನೋಡೋಣ. (ಸರ್ ಆಮಲ್
ಕನ್ನಡಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ದೀಪಕ್ ನೋಡುತ್ತಾನೆ) ಅಮ್ಮಾ, ಪಟ್ಟಿನೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಧ್ವಜ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದೆ.
ಚರಖಾ ಕೊಡಿಸಿ ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಅಪ್ಪ ತರ್ದೇ ಇಲ್ಲ. (ಕೋಪದಿಂದ) ತಗೊಂಡು
ಹೋಗು ನಿನ್ನ ಕನ್ನಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡೋದೇ ಇಲ್ಲ. (ಆಮಲ್ ಕನ್ನಡಿ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ) ಅಮ್ಮ, ನಾನು ತಿರುಗಾಡೋಕೆ ಹೋದಾಗ ಜೈಲಿಗೆ ಪತ್ರ
ಬರೆದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ದೀಪಕ್ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಅಂತ ತಿಳಿಸಿ ಬಿಡು.
ಆಮೇಲೆ ದೀಪಕ್ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ್ರು ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸ್ತಾನೇ ಇರ್ರಾನೇ ಅಂತ ಬರಿ.

ಮೈನಾ : - ಖಂಡಿತಾ ಬರ್ತೀತೀನಿ ಚೆನ್ನಾ. ಈಗ ಮಲಗು.

ದೀಪಕ್ : - ನಾನು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಆದ್ರೆ ಸರಿಯಾಗಿ 9 ಗಂಟೆಗೆ, ಹಾಂ
(ದೀಪಕ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ)

ಸರ್ ಆಮಲ್ : - (ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ) ಮಲಗಿದ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಮೈನಾ : - ಹೌದು, ಆದರೇ. (ಅಳುತ್ತಾಳೆ)

ಡಾಕ್ಟರ್ : - ದೇವರ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಡಿ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತೆ.

ಮೈನಾ : - ನಿಮಗೆ ಮಕ್ಕಳಿವೆ?

ಡಾಕ್ಟರ್ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರಿ.

ಅಮಲ್ :- ಮೈನಾ, ಹೀಗೆ ಹೇಳೋ ಅಧಿಕಾರ ನಿನಗಿದೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಾತಿ ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗೋ ಹಾಗಿದ್ದರೆ.

ಮೈನಾ :- (ಅಳುತ್ತಾ) ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಮಲ್ :- ಇರಬಹುದು ಮೈನಾ.

ಮೈನಾ :- ವ್ಹಾ! ಎಂತ ತಂದೆ, ಎಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನದಿಂದಿದ್ದಿರಿ.

ಅಮಲ್ :- ಮೈನಾ, ನಾನು ಗಂಡಸು.

ಮೈನಾ :- ಆದರೇ ನಾನು ತಾಯಿ. ದೀಪಕ್ ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು.

(ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ 9 ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೀಪಕ್ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ)

ದೀಪಕ್ :- ಅಮ್ಮ 9 ಗಂಟೆ ಆಯಿತಲ್ಲ. ನಡೀ ನಡೀ ಈಗ ತಿರುಗಾಡೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು. ಆದ್ರೆ ಅಮ್ಮ ಈಗ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ, ನಾನೊಬ್ಬನೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಪ್ಪಾ, ಉರ್ಮಿ ನಾನು ಹೋಗ್ಬೇಡಿ. ಅಮ್ಮಾ ನಾನು ಬರೋದು ಹೊತ್ತಾದ್ರೆ ಕಾಯಬೇಡ. ಗೊತ್ತಾಯ್ತಾ?

(ದೀಪಕ್ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ)

ಮೈನಾ :- ದೀಪಕ್, ದೀಪಕ್. (ಅವಳ ಧ್ವನಿ ಒಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೀಪಕನ ಕಠಿಣ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉರ್ಮಿ ಅಳತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ)

ದಾಕ್ಟರ್ :- (ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಾಡಿ ನೋಡಿ) ದೀಪಕ್ ಇನ್ನಿಲ್ಲ.

ಅಮಲ್ :- (ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತಲೆ ಚಚ್ಚುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ) ಎಸ್, ಒನ್, ಪೋರ್, ನಾಟ್ ಸೆವೆನ್. (ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ) ಹೌದು, ತಾವು ಯಾರು? ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು? ಹೌದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಶಿಶಿರ ಕುಮಾರರನ್ನು ಕಠಿಣತೀರಾ? ಎಲ್ಲಿ ಮೀಟಿಂಗಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರಾ? ಬರೋಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ ಹೇಗೆ? ಸರ್ ಅಮುಲ್ ಯಾವುದೋ ಜರೂರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಕರೆತಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಹೇಳಿ.

(ಬೇರುವಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಒಂದೇ ಗುದ್ದಿನಿಂದ ಚೂರು, ಚೂರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೈಯಿಂದ ರಕ್ತ ಬರುತ್ತದೆ. ರಕ್ತ ರಂಜಿತವಾದ ಕೈಗಳಿಂದ ದೀಪಕನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಅಳುತ್ತಾರೆ)

ಅಮಲ್ :- ಮಗನೇ. ಇವತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹೊಸ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟೆ.

(ಮತ್ತೆ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ)

ಹೌದು, ತಾವು ಯಾರು? (ಕೇಳಿ)

ಶಿಶಿರ ಕುಮಾರರೇನು?

ಹಾ! ನಾನೇ, ನಾಳಿನ ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ಸರ್ ಅಮಲ್ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ತಿಳಿಸಿ ಬಿಡಿ. ಹಾ! ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

(ಟೆಲಿಫೋನ್ ದಡಾರನೆ ಇಟ್ಟು ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ)

(ತಲೆ)

ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಪುಟ

—ಗುಲಾಬ್‌ದಾಸ್ ಬ್ರೋಕರ್

ಪಾತ್ರ ವರ್ಗ

ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಮೆಹ್ತಾ

ವಸಂತ

ಸರಳಾ

ಪೋಲಿಸ್ ಧಫೇದಾರ

[ಕಾಲ 1943ರ ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. ಸ್ಥಳ :- ಬೊಂಬಾಯಿ ಪೋಲಿಸ್ ಒ.ಐ.ಡಿ ಅಧಿಕಾರಿ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಮೆಹ್ತಾರವರ ಕೊಠಡಿ. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಫರ್ನಿಚರ್‌ಗಳು. ಪರದೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್‌ರವರು ಯಾರದೋ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಫಫಫ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 60 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾದರೂ ಇನ್ನೂ 45 - 50 ವರ್ಷದವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ದಫೇದಾರ ಖೈದಿ ವಸಂತ ಶುಕ್ಲಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ವಸಂತನ ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು 24 - 25 ಇರಬಹುದು.]

ರಾ. ಮೆಹತಾ :- (ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ) ಓಹೋ, ಬನ್ನಿ ಮಿ. ಶುಕ್ಲಾ, please ಕುತ್ಯೊಳ್ಳಿ. [ಈ ಕುರ್ಚಿಲಿ ಕುತ್ಯೊಳ್ಳಿ. [ದಫೇದಾರನಿಗೆ] ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೊರಗಡೆ ಗಮನ ಇರಲಿ.

ದಫೇದಾರ :- (ಸಲ್ಯೂಟ್ ಹೊಡೆದು) ಆಗಲಿ ಸಾರ್. (ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಅರೇ. ನಿಂತೇ ಇದ್ದಿರಲ್ಲ, ಕುತ್ಯೊಳ್ಳಿ ಮಿ. ಶುಕ್ಲಾ. (ಒಂದು ನಿಮಿಷದ ನಂತರ) ಆಂ, ಅಂದಹಾಗೆ ನಿಮಗೆ ವಿರ್ವಾಡು ಹೇಗಿದೆ? ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲವೇನು?

ವಸಂತ :- ಇಲ್ಲ, ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಹಾಗಿದ್ದೆ ಸರಿ ಬಿಡಿ, ನೀವೇ ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದಿರಲ್ಲ ಈ ಪೋಲಿಸ್ ಕೆಲಸ, ಕೋಮಲ ಹೃದಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ ಕಠೋರನಾಗಿ ಬಿಡ್ತಾನೆ. ನೋಡಿ ಈ ಡಿವಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಹೊಲೆಗಡುಕ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮಂಥ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ.

ವಸಂತ :- ಹೌದು ಮತ್ತೇ

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಆದರೇ ಇವರಿಗಿಲ್ಲಾ ನನ್ನದೊಂದು ಅಣ್ಣಿ. ರಾಜಕೀಯ ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಅವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಏನು ಹೇಳ್ವಿ? ನನಗೆ ಶಬ್ದಗಳೇ ಹೊಳಿತಾ ಇಲ್ಲ, ಹಿಂಸೆ, ಅಹಿಂಸೆಯ ಚಿಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು..... ಅವಿಗ್ರಿ ಏನಾದರೂ ಕಿಂಚಿತ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಕೆಲಸ ಹೋಯ್ತು ಅಂತ ಇಚ್ಛೊಳ್ಳಿ, ಏನೇ ಇರಲಿ.... (ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ) ಭಾರತಮಾತೆಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ, ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ತಾನೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ತಿರೋದು.

ವಸಂತ :- (ನಗುತ್ತಾ) ಓ, ಏನೂ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್‌ಗೂ 42ರ ಗಾಳಿ ತಗಲಲೇನು?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಯಾಕೆ ತಗಲ್ಪಾರ್ರು? ನಾನೇನು ಈ ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆ ಅಲ್ಲವೇನು? (ಜೋರಾಗಿ) ಅದ್ರೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದೆ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗಾರರಂಥವರನ್ನು ಎಂದೂ ಹುಡುಕೊಕ್ಕಿ ಆಗ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಸಂತ :- (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ನಿಮಗೆ ಇದೂ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆಯೇನೂ? ನನಗೆ ಜೊತೆಗಾರರು ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತ?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ನೀವು ಗಂಡಸು ಮಿ. ವಸಂತ, ಅದ್ದರಿಂದ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ

ಬಗ್ಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರೋದು ಸರಿ. ಆದ್ರೆ ನಿಮ್ಮೆದುರಿರೋರು ಹಾಗೆ ಪುರುಷರೇ ಆಗಿರ ಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ವಸಂತ್ :- ಅಂದ್ರೇ

ರಾ. ಮಹಾ :- ಅಂದರೇ ಇದರ ಅರ್ಥವಾ? ಆ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಒದೆ ಒದ್ದ ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ.

ವಸಂತ್ :- (ತಿಳಿಯದವನಂತೆ) ಯಾವ ನರೇಂದ್ರ?

ರಾ.ಮಹಾ:- (ನಗುತ್ತಾ) ನೀವೇನು ತಿಳಿಯದವರಂತೆ ಆಡ್ತೀರಾ, ಆದ್ರೇ ನರೇಂದ್ರ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟ. ಮಿ. ವಸಂತ್ ನನ್ನ ಡೈರಿ ಓದುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ. (ಡ್ರಾಯರ್‌ನಿಂದ ಡೈರಿ ತೆಗೆದು ಓದುತ್ತಾನೆ) ಆಂ..... ಇಲ್ಲ ಹೆಸರು ಹೇಳೋಲ್ಲ. ಗುಪ್ತ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಚ್ಚುತ, ಲೋಹಿಯಾ ಮುಂತಾದವರನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೂಚನೆಗಳಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಹೇಳೋಕ್ಕಾಗುತ್ತೆ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳ್ಳೆ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಿಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ವಸಂತ್ :- ನಿಮ್ಮ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಬ್.

ರಾ. ಮಹಾ :- ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಂಗ್ಯ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ ಮಿ. ಶುಕ್ಲಾ, ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇದೆ. ನೀವಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವರು, ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಾರದು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಲ ಕಳೆದವರು. ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬೇಗ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ನೀವು ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನೇ ಸ್ವತಃ ಈ ಕೇಸನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ.

ವಸಂತ್ :- ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರೇ, ಒಂದು ವಿನಂತಿ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಹೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳದೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಆ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೊರತು, ಮೂರನೇ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ

ವಸಂತ್ :- (ನಗುತ್ತಾ) ತುಂಬಾ ಧನ್ಯವಾದಗಳು, ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳೋದ್ರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಆಗ್ನಿ, ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದೀರೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿ.

ವಸಂತ್ :- ನೋಡಿ, ನೀವು ಹಿರಿಯರು. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಹೇಗೆ ಹೇಳ್ತೀ? ಆದರೂ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳ್ತೀನಿ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂಬಂಧಿಕರಲ್ಲ. ನೀವು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ನಾನು ಅಪರಾಧಿ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯದ ಮಧ್ಯೆ ತರದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಾನು, ನನಗೇನು ತೋಚುತ್ತೋ ಅದನ್ನ ಮಾಡ್ತೀನಿ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಭೇಷ್ ಮಿ. ವಸಂತ್. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಿಜ. ಇದು ಎಷ್ಟು ಗಂಭೀರ ವಿಷಯ ಅಂದ್ರೇ ಸಂಬಂಧ ತರದಿದ್ದ್ರೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ವಸಂತ್ :- ನನಗೆ ಅದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವದಲ್ಲ. ಆಗಸ್ಟ್ ಘೋಷಣೆ ಆಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮಾ ಜಿಯವರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ .ಯಾವ ಸೂಚನೆಯೂ ಕೊಡದೆ ಬಂಧಿಸಿದರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಶುರುವಾಯಿತು. ನಮ್ಮಂತಹ ಯುವಕರು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಅದರ

ಪರಿಣಾಮವೇ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಸಹಾಸ್ರಾರು ಜನ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವಾದುದ್ದೇನಿದೆ?

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ಇದರಲ್ಲೇನೂ ಮಹತ್ವವಿಲ್ಲವೆ? ನೀವು ಹೇಳೋ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತ ನಿಮಗೂ ಮತ್ತು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ವಸಂತ್ : - ಇಲ್ಲಿ, ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಯಾರು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಡೆಸುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೇ ಏನರ್ಥ?

ವಸಂತ್ : - ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಿತ್ತೋ ಅದನ್ನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹೌದು ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಾ ಜಿಯವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - (ಆವೇಶದಿಂದ) ಹೌದು. ಮತ್ತೇ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ನಿರ್ದೋಷಿಯರಾದ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅಲ್ಲೇ ಮಿ. ಶುಕ್ಲಾ?

ವಸಂತ್ : - ಓಹೋ! ನೀವು ಆ ಆಘಾತದ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದೀರಾ?

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ಏಕೆ? ಈ ವಿಷಯ ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು?

ವಸಂತ್ : - ನನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ?

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ನಾನು ಹೇಳೇನು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 22, 1942ರ ದಿನ ಬಾಂಬ್ ಎಸಿಯಬೇಕು. 21ನೇ ತಾರೀಖು ಪಾಠ್ಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಟಿಂಗ್. ಅದರಲ್ಲಿ ತುಪಾಕಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಾಂಬ್ ಎಸಿಯಬೇಕು, ಮೃಣಾಲ ಎಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಬೇಕು - ಯಾವ ರೀತಿ signal ಕೊಡಬೇಕು - 20 ರಂದು ಬಾಂಬ್ ತಯಾರಿಕೆ - ಕೇಶವನ ಕೈ ಮುರಿತ - ಡಾ|| ದೇಸಾಯಿ ಸೇವೆ - 19ರ ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೇ

ವಸಂತ್ : - (ನಕ್ಕು) ಏನು ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ನು ಪಾಠ ಊರು ಹೊಡೆದೋರಾಗಿ ಹೇಳಿರಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ನಿಜವಾಗಿ. ನನಗೆ ಬಾಯಿ ಪಾಠ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಮಿ.ವಸಂತ್. (ಗಂಭೀರವಾಗಿ) ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಬಾಯಿ ಪಾಠ ಮಾಡ್ತೋ ಮುಖಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಅದರೇ ಪಾಠ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ. ಪಾಠ್ಯ, ತುಷಾರ, ನರೇಂದ್ರ, ಇವರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಗುರುಗಳು. ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಹೆಸರು ಬೇಕು ಹೇಳಿ?

ವಸಂತ್ : - ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಗುರುಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ಹೌದು, ಆದರೆ ನನಗೆ ಅವರುಗಳ ಗುರುವನ್ನು ನೋಡೋ ತವರ ಹೆಬ್ಬಾಗಿದೆ.

ವಸಂತ್ : - ಅವರ ಗುರುಗಳು ತುಂಬಾ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ಹೌದು, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವರ ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ.

ವಸಂತ್ : - ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು ತುಂಬಾ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಇರಬೇಕು.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ನನಗೆ ಹಾಗೇನನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಹೇಡಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವನ ಬಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲ. ಅಂತ. ಈಗ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು ಮಿ.ವಸಂತ್. ಈ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ತನಕ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಅಂತ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು

ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಯಾರು, ಯಾವ ದಿನ, ಯಾವ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದರು ಅಂತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿವರಣೆಯೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ನೀವು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗೋಲ್ಲ, ಆದರೇ ನಿಮ್ಮಪ್ರಾಣ

ವಸಂತ್ :- ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್, ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ?

ರಾ. ಮಹಾ :- (ನಗುತ್ತಾ) ಎಂಥ ಮಾತು ಮಿ.ಶುಕ್ಲಾ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ಪಾಢ್ಯ, ವೃಂದಾವನ್ ಅವರಲ್ಲಾ ಯಾರೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದು ? ನೋಡಿ ಮಿ. ವಸಂತ್. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಯಾವ ದುರಾಸೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನನಗೂ ಗೊರವವಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ನಮಗೂ ಈ ನಪುಂಸಕರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಮ್ಮಂಥ ಗಂಡಸರನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೇ ಕೇವಲ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ನನಗಿದೆ.

ವಸಂತ್ :- (ನಕ್ಕು) ತಮಾಷೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀರೇನು ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್. ನೀವು ರಾಜ್ಯದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ನಾನೋ ಕೇವಲ ಖೈದಿ. ನಾನೇನು ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲೇ?

ರಾ. ಮಹಾ :- ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೂ, ನಿಮ್ಮ ಬಾಂಬೂ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳೋದು ಏನು ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಸಂತ್ :- ಓಹೋ! ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣವಯಸ್ಸಿಗೆ ನೀನು ಬಹಳ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದೀ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸುಂದರವಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ? ಈ ತಲೆ ಕೆಡಿಸುವ ಪೋಲಿಸ್ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಿ? ನಿನ್ನ ಮಹಾನಾಯಕರ ಸಂಪರ್ಕವೆಲ್ಲಿ? ನನ್ನ ಈ ದೇಶದ್ರೋಹದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ?

ವಸಂತ್ :- (ಚೇಷ್ಮೆಯಿಂದ) ಮಹಾನಾಯಕರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ನಮ್ಮಂಥ ಚಿಲ್ಲರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಏನು ಮಜಾ ಮಾಡೋಕ್ಕಾಗುತ್ತೇ? ಅವರಂತೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಗುರ್ತಿಸೋದಿಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಸರಿ, ನೆಹರು, ಗಾಂಧೀಜಿ ಗುರ್ತು ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಅಚ್ಚುತ, ಲೋಹಿಯಾ ಅಂತಹ ನಾಯಕರುಗಳ ಸ್ನೇಹ, ವಿಶ್ವಾಸ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಅದೇನು ಕಡಿಮೆ ಅಲ್ಲ.

ವಸಂತ್ :- ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳು ಕೂಡ ಗಾಂಧಿ, ನೆಹರುಗಳಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯರಾದವರು, ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗಿರಲಿ, ಗುರುತು ಪರಿಚಯ ಆದ್ರೂ ಸಹ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಅಂತ ತಿಳಿಯೋತೀನಿ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಅಂದರೇ ನಿನಗೆ ಅವರುಗಳ ಪರಿಚಯ ಸಹಾ ಇಲ್ಲೇನು?

ವಸಂತ್ :- ಹಾಗಲ್ಲ, ಅವರ ಪರಿಚಯ ನನಗಿದೆ, ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದದ್ದು ಅಷ್ಟೇ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ನಿನಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಇರೋದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರನ್ನ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಜನರಿಗೆ ಅಚ್ಚುತನ ಜೊತೆಲಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇರೋ ಮುಖಂಡ ಕೂಡ ನೀನೇ. ನವೆಂಬರ್ 15ನೇ ತಾರೀಖು ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ರಾಮ್ ಚರಣ್ ಬಂದರು, ಅವರು

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ 9ಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಚ್ಚುತನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆಯೊಂಡು ಹೋದರು. 18ನೇ ತಾರೀಖು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನೀನು

ವಸಂತ್ :- (ನಗುತ್ತಾ) ಓಹ್! ಇದನ್ನೂ ನೀವು ಬಾಯಿ ಪಾಠ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಅವರುಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಾಂಬ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳಿ.

ವಸಂತ್ :- ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೃತಜ್ಞ. ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್, ಆದರೇ ನನಗೆ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಅಥವಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿ?

ರಾ. ಮಹಾ :- ವಸಂತ್ ನೀನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು. ನನಗೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವವಿದೆ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಲ ಮಾಡಬೇಡ. ಇದು ಬದುಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ? ಬದುಕಿನ ಜೊತೆ ಅಟ ಅಡಬೇಡ.

ವಸಂತ್ :- ಹೌದು, ಖಂಡಿತವಾದ ಮಾತು.

ರಾ. ಮಹಾ :- (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಅದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಪ ನಾನಿಷ್ಟು ನಿನಗೆ ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು. ಹೇಳು ನೀನು ಅಚ್ಚುತನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ವಸಂತ್ :- ನಾನು ಯಾವಾಗ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ?

ರಾ. ಮಹಾ :- (ಆತುರದಿಂದ) ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ, ಏಕಾಘಾಗಿ ಭೇಟಿ ಆಗಿದ್ದಿ?

ವಸಂತ್ :- ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ ಸೂಚನಾ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಸುಮಾರು ಒಂದುವರೆ - ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಭೇಟಿಮಾಡಿದೆ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಎಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದಿ?

ವಸಂತ್ :- ಪುರೋಹಿತ್ ಹೊಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ.

ರಾ. ಮಹಾ :- ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರೇನು ಮಿ. ಶುಕ್ಲಾ. ಇತಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪೋಲಿಸರು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಂತ ತೆರೆದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೇನು?

ವಸಂತ್ :- ಖಂಡಿತಾ ಬಂದಿದ್ದು.

ರಾ. ಮಹಾ :- ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು?

ವಸಂತ್ :- ಹೇಗೆ ಅಂದ್ರೆ, ಅವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು.

ರಾ. ಮಹಾ :- ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಸ್ಥಿಮಿತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಎಂಥಾ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾತು ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ನೀನು ನನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಾ? ಹೋಗ್ಲಿ, ಅವರು ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು?

ವಸಂತ್ :- ನೋಡಿ ಮಿ.ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್, ನಾನೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಕ. ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಏನೂ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸ.

ರಾ. ಮಹಾ :- (ಕೋಪದಿಂದ ಗಂಟೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ) ಹಾ, ಹಾ, ಧಫೇದಾರ್, ಇವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಮತ್ತೆ ಕರೆದಾಗ ಕರೆಯೊಂಡು ಬಾ. (ದಫೇದಾರಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಸಂತನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ)

ರಾ. ಮಹಾ :- (ಸ್ವಗತ) ಇವನು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತು ಕೇಳೋಲ್ಲ. ಆಕೇನ ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣ

ದಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. (ಗಂಟಿ ಬಾರಿ) ಆ ಹುಡುಗೀನ ಕರ್ಮೊಂಡು ಬಾ.

(ದರ್ಶಕರ ಸುಮಾರು 22 ವರ್ಷದ ಯುವತಿಯನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ)

ಓ, ಬನ್ನಿ ಸರಳಾದೇವಿಯವರೇ, ಈ ಕಡೆ ಬನ್ನಿ. ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುತ್ಸ್ಯೋಲ್ಲ. (ಸುಗುಟ್ಟಾ) ನೋಡಿ, ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಾನೂ ಗೊತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ.

ಸರಳಾ :- ನೀವೂ ವಸಂತನನ್ನು ಭೇಟಿ ಆಗಿದ್ದರೇನು?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಭೇಟಿಯಾಗದೆ ಇರೋದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಕೆಲಸವೇ ಹಾಗಿ ಆದರೇ ಅವನೇನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ಸರಳಾ :- ಏನು ಹೇಳಿದ ಅವನು?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- (ನಕ್ಕು) ಪುರೋಹಿತ ಹೊಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೂಪರ್‌ನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಕ್ಕೊಂದು ಅಚ್ಚುತರನ್ನು ಭೇಟಿ ಆಗಿದ್ದ ಅಂತ ಹೇಳಾನೆ.

ಸರಳಾ :- (ಸುಗುಟ್ಟಾ) ಅದಂತೂ ನಿಜ. ಅವನಿಗೆ ಏನೇನು ಉಪಾಯಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿ ಅನ್ನೋದೆ ಗೊತ್ತಾಗೋಲ್ಲ.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ. ಆದರೇ ಅವನ ಬದಲು ಎಷ್ಟು ಅವಾಯಕಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನೋದೆ ಗೊತ್ತಾಗೋಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ.

ಸರಳಾ :- (ಗಾಬರಿ) ನೀವೂ ಅವನನ್ನು ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಳ್ಳಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ನಾನಂತೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ. ಆದರೇ ಅವನು ಕೆವಿ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಜಗಮೊಂಡು.

ಸರಳಾ :- (ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ) ಅವನಿಗೇನಾಗುತ್ತೆ ಮಿ.ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಾ ಅವನೇ ನಾಯಕನೆಂದು ಒಪ್ಪೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಅಂದರೆ ಗಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ.

ಸರಳಾ :- (ದುಃಖದಿಂದ) ಬೇಡಿ, ಬೇಡಿ. ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಅಳಬೇಡಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ನೆನಪು ಬರುತ್ತೆ. ನಾನೂ ಅವನೂ ಲಿಂಗೋಟ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಜೊತೆಲೇ ಇರ್ತಿದ್ದೀ. ಅವನು ವ್ಯಾಪಾರ ಶುರು ಮಾಡ್ತಾ, ನಾನು ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೇರಿದೆ. ಆದರೇ ಆ ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅಂಥಾ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಳ ಸಮಾನ, ಹೆದರಬೇಡ. ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರು.

ಸರಳಾ :- (ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಾ) ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ ಆ ಕಲ್ಪನೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿನಿಂದ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಅದಕ್ಕೆ ಅಲ್ವೇ. ನಾನು ನಿಮಗೆ Help ಮಾಡ್ತಿರೋದು. ಆ ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡೊಂದು ಒಪ್ಪದ್ದೇ ತಾನೇ?

ಸರಳಾ :- ಅದರೇ ಅದರೇ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ :- ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳೋ ಅಂತಹದ್ದೇನಿದೆ. ನಿನಗೂ ಗೊತ್ತು. ಅವನ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ, ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಬಿಡಿಸು.

ಸರಳಾ : - (ಸ್ವಗತ) ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ್ದೆ.

ರಾ. ಮಹಾ : - ಪ್ರೇಮಾ, ಪ್ರೀತಿ ಅಂದರೆ ಹಾಗೆ. ಅವನು ನಿನ್ನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರಾಣಾನು ಉಳಿಯುತ್ತೆ ಮತ್ತು

ಸರಳಾ : - ಹೌದು, ಆದರೇ ವಸಂತನ ಸ್ವಭಾವ ನಿಮಗೇ

ರಾ. ಮಹಾ : - ಇದರಲ್ಲಿ ಸೋಲೋ ವಿಷಯ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೇ ಅಚ್ಚುತ ಎಲ್ಲಿರಾನೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು ಅವನನ್ನು ನೇಣು ಗಂಬದಿಂದ ಉಳಿಸೋಕೆ.

ಸರಳಾ : - (ಅವೇಶದಿಂದ) ಆ ರೀತಿ ಹೇಳ್ಬೇಡಿ. ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್. ಅವನ ಪ್ರಾಣಕೋಸರ ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ನಾನು ಮಾಡೋದರಿಂದ ಅವರು ನನ್ನಿಂದ ದೂರ ಆಗ್ತಾರೆ ಅನ್ನೋದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.

ರಾ. ಮಹಾ : - ಇದರಿಂದ ಯಾರೂ ದೂರ ಆಗೋಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದುಕು ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗ್ನೂ ಬಿರಬಾರದು ಆಗಿರಬೇಕು.

ಸರಳಾ : - ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೇ ಅವರಿಗೆ ಏನಾದ್ರೂ ತೊಂದರೆಯಾದರೇ ನನಗೆ ಸಹಿಸೋಗೋಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹಾ : - ಏನೂ ಆಗೋಲ್ಲ. ನೀನು ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರು.

ಸರಳಾ : - (ಬೀಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳ್ತೀನಿ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್. ನನ್ನ ವಸಂತ ನನ್ನೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಟ್ಟಿ ಸಾಕು. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೂ ಆಶೆ ಇಡೋಲ್ಲ.

ರಾ ಮಹಾ : - ಸಮಾಧಾನ ತಂದ್ಯೋ. ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು. ನಿನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ರೇ ನಿನ್ನ ಮತ್ತೇ ಚರಸ್ತೋತೀನಿ ಹೋಗು, Rest ತಗೋ (ಧಫೇದಾರನನ್ನು ಕೂಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು) ಆ ಕಡೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸು. ನಾನು ಕರೆದ ತಕ್ಷಣ ಇವಳನ್ನು ಕರೆದು ತಾ.

ರಾ. ಮಹಾ : - ಹೋಗಮ್ಮ. ದೇವರು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ಕರೆಯೋ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರೋಲ್ಲ. (ಸರಳಾ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ರಾ. ಮಹಾ ಬೆಲ್ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ) ವಸಂತ ಶುಕ್ಲಾನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದು ತಾ. (ಸ್ವಗತ) ಅಚ್ಚುತ ಅಥವಾ ಲೋಹಿಯಾ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ ಹಾಗೆ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್‌ನಿಂದ ಸರ್ ನೈಟ್ ಆಗ್ತೀನಿ (ವಸಂತ ಬರುತ್ತಾನೆ) ಓಹ್, ಬನ್ನಿ ಮಿ. ವಸಂತ ಶುಕ್ಲಾ, ಈ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕುತ್ಕೊಳ್ಳಿ. ಸಿಗರೇಟ್ ತಗೋಳ್ತೀರೇನು? (ಧಫೇದಾರ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ವಸಂತ : - ಬೇಡ, Thanks

ರಾ. ಮಹಾ : - ಸೇದೋದಿಲ್ಲವೇನು?

ವಸಂತ : - ಆಗೊಮ್ಮೆ, ಈಗೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ. ಅಭ್ಯಾಸವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹಾ : - ಹಾಗಿದ್ದರೆ ತಗೋಬಹುದಲ್ಲಾ. ಈಗ ನಾನು ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿ ತರಹ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ವಸಂತ : - ಅಂದರೇ

ರಾ. ಮಹಾ : - ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಾಗಿ. ಹಿತಚಿಂತಕನಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತೀನಿ. ನೀನೂ ಸಹಾ ತೆರೆದ ಹೃದಯದಿಂದ ಮಾತಾಡು.

ವಸಂತ್ : - ಪೋಲಿಸ್ ಡಿವಾಲ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ನಿ ನಿಮ್ಮಂಥವರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ನಿಮ್ಮಂಥ ಧೈರ್ಯ, ಸ್ಥೈರ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾವಾನಾದರೂ ಸರಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಮಿ. ವಸಂತ್.

ವಸಂತ್ : - ಅಂದರೇ ನನಗೇನೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ ಮಿ. ವಸಂತ್. ಅಂತೂ ಸರಳಳಂತಹ ಮುಗ್ಧ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೇ ಆರಿಸಿದ್ದೀರಿ.

ವಸಂತ್ : - (ನಗುತ್ತಾ) ಅವರ ಪರಿಚಯನೂ ನಿಮಗಿದೆಯೋ?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವೇ ಆ ರೀತಿಯದ್ದು, ಎಲ್ಲಾರ ಬಗ್ಗೇನೂ ತಿಳಿಸ್ತೇಲ್ಲ. ಅಂದ್ಗೆ ಮದುವೆ ಯಾವಾಗ ಆಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ?

ವಸಂತ್ : - (ತಮಾಷೆಯಾಗಿ) ನೀವೂ ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಬಿಡುತ್ತೀರಿ?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೇ, ಈವಾಗ್ಗೇ

ವಸಂತ್ : - ಹಾಗಾದ್ರೇ ನಾನು ಈಗ್ಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧ.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಅದಂತೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲೇ ಇದೆ ಬಯಸಿದ್ದೇ

ವಸಂತ್ : - ಆಗಲೇ ನೀವೂ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿ, ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹದ ಬಗ್ಗೆ

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಪಾಪ ಆ ಹುಡುಗಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಾಳೆ. ಗೊತ್ತೇನು?

ವಸಂತ್ : - ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಾಳೆ?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ.....

ವಸಂತ್ : - ನನ್ನ ಬಗ್ಗೇನಾ ? ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ?

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಯಾಕೆ ಅಂದ್ರೆ? ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾವಿನ ರಕ್ತಿ ತುಗಾಡ್ತಾ ಇರೋದನ್ನ ನೋಡಿ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ತಾನೇ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಸಾಧ್ಯ?

ವಸಂತ್ : - ಬುದ್ಧಿ ಇರೋ ಹೆಣ್ಣು ಆ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸೋದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರತ್ತೋ ಆ

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಹೇಳು. ಯಾತಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿಯಾ?

ವಸಂತ್ : - ಮತ್ತು ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರನ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇರಾಳೋ

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಅವಳೇನು ಮಾಡ್ತಾಳೆ?

ವಸಂತ್ : - ಅವಳು ತನಗೆ ತೋರಿದನ್ನು ಮಾಡ್ತಾಳೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇರಾಳೆ.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ?

ವಸಂತ್ : - ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವ ತನಕ.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರದಿದ್ದರೆ?

ವಸಂತ್ : - ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ, ಆ ಸ್ನೇಹದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.

ರಾ. ಮೆಹ್ತಾ : - ಅಸಾಧ್ಯತ್ ಬೇರೆ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೊಳಿದ್ರೇ

ವಸಂತ್ :- ಬೇರೆ ಉಪಾಯ ಯಾವುದು ಇರೋಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ?

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ತನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮನ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು

ವಸಂತ್ :- ಜೀವದ ಬೆರೆಯೇನು? ಅದರ ಮೌಲ್ಯವೇನು? ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಆ ಜೀವ ಉಳಿಸ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ಯಾವುದೇ ಹೆಣ್ಣು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡೋಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನೂ ಬಂತು? ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ತಾನೇ ಹಾಳು ಮಾಡ್ಕೊತ್ತಿದ್ದ್ರೆ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ತಾನೇ.....

ವಸಂತ್ :- ಯಾರ ಹೆಣ್ಣೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ ನನಗೇನು. ನನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ನಂಬೆ ನನಗಿದೆ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ಮಿ. ವಸಂತ್. ಯಾರದೋ ನಂಬಿಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮೇಲಿರಬೇಕೆಂಬ ಪುರಾಣ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅಚ್ಚುತನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತು ಬೆಳಸೋದು ಬೇಡ.

ವಸಂತ್ :- ಮತ್ತೇ ನೀವು ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೀರ ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ಮಾತು ಅತಿರೇಕ ಹೋಗ್ತಾ ಇದೆ. ಯಾರೂ ಇಂಥಹ ಸುಂದರವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟ ಪಡೋಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಪ ಆ ಹುಡುಗೀ

ವಸಂತ್ :- ಆಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀವೇನು ಚಿಂತೆ ಮಾಡೋ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್. ಅವಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮನ ಅವಳೇ ನೋಡ್ಕೊತ್ತಾಳೆ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ಪಾಪ, ಅವಳು ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಸಾಕಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ವಸಂತ್ :- ಮಿ. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್, ನನಗೆ ಸರಳಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಸೋಲಬಹುದು ಆದರೇ ಅವಳು ಸೋಲುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೇ ನಿಮ್ಮ ಹರದ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾದ್ರೆ ಅವಳು ಸೋಲುತ್ತಾಳೋ ಇಲ್ಲೋ ಎಂಬೋದು?

ವಸಂತ್ :- ನನ್ನೆ ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಅನ್ನೋಲ್ಲ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ಏಕೆ? (ಗಂಟಿ ಚಾರಿಸುತ್ತಾ) ಆ ಸರಳಾಳನ್ನು ಕರೆದು ತಾ. (ಸರಳಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ) ಇವರೇ ವಸಂತ್ ಶುಕ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇನು?

ಸರಳಾ :- (ಮೇಲುದನಿಯಲ್ಲಿ) ಹೌದು.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ಇವರು ಅಚ್ಚುತರೊಡನೆ ಭೇಟಿ ಆಗ್ಗಿದ್ದರು ಅಲ್ಲೇನು?

ಸರಳಾ :- (ಮೇಲುದನಿಯಲ್ಲಿ) ಹೌದು

ರಾ. ಮಹ್ತಾ :- ನೀವು ಈ ಮಾತನ್ನು ವಸಂತ್‌ರವರಿಗೆ ಒಪ್ಪೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತೀರೇನು?

ಸರಳಾ :- (ಆಳುತ್ತಾ) ವಸಂತ್ ಈ ಮಾತು ಒಪ್ಪೋ

ವಸಂತ್ :- (ಗಂಭೀರನಾಗಿ) ನೀವು ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ಸರಳಾ :- (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ, ಯಾರೇ?

ವಸಂತ್ :- ನನಗೆ ಇವರು ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸರಳಾ :- (ಜೋರಾಗಿ) ವಸಂತ್ ನೀನು ನನ್ನ

(ಅವನತ್ತ ಓಡುತ್ತಾಳೆ)

ವಸಂತ್ : - ದೂರ ಇರು, ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಅಪವಿತ್ರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಡ.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - ಮಿ. ಶುಕ್ಲಾ, ಯಾರೆ ಹುಚ್ಚುಬ್ಬಾಗಿ ಮಾತನಾಡ್ತ ಇದ್ದೀರ? ಸರಳಾ ನಿಮಗೆ ಪರಿಚಯ ಇಲ್ಲವೇನು?

ವಸಂತ್ : - ಖಂಡಿತಾ ಇಲ್ಲ. ಇವಳ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೆ ಸರಳ ಪರಿಚಯ ಇದೆ. ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರಾಣ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಯಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೋ ಅವಳು, ಅವಳು ಸತ್ತು ಹೋದ್ದು.

ರಾ. ಮಹ್ತಾ : - (ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ) ಏ. ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆದು ತಾ. ಬೇಗ (ಫೋಲಿಸ್ ಗುಂಪು ಸೇರಿತ್ತದೆ. ಆಗ)

(ತೆರೆ)

ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಸೂನ

—ಶಿವಕುಮಾರ್ ಜೋಷಿ

ಪಾತ್ರಗಳು

ಕಲ್ಯಾಣ

ಎ. ಮುಖರ್ಜಿ

ಎ. ಸೇನ್

ಜಡ್ಜ್ ಫೋಷಾಲ್

ತಾಯಿ

ಧೀರಜ್

ಸಚ್ಚಿತ್

ಸುವ್ರತ್

ಗಂಗೋಲಿ

ಸೀತ್ ದೇ

ಮತ್ತು ಇತರರು

[ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದೆ. ಮುಂಭಾಗ ಖಾಲಿ ಇದೆ. ಹಾಗೂ ಅರ್ಧಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಭಾಗದ ರಂಗ ಭೂಮಿಯು ನಾಲ್ಕೈದು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೂ, ಪರದೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದೆ, ಮುಂಭಾಗ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದಿವಾನ ಖಾನೆಯ (drawing room) ಹಾಗಿದೆ, ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೋಫಾ ಸೆಟ್ ಮತ್ತು ಒಂದೆರಡು ಕುರ್ಚಿಗಳು ಇವೆ. ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾದ ಮೇಜು ಮತ್ತು ಹಿಂಭಾಗದ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಗಿಲು ಮತ್ತು ತಂತಿಯ Mesh ಇರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಿಟಕಿ ಇದೆ. ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಟೀಪಾಯ್ ಮೇಲೆ phone ಇಟ್ಟಿದೆ.

ಪರದೆ ಎದುರವ ಮೊದಲು ಒಂದು ರೀತಿ ಗಂಭೀರ ವಾತವರಣ, ಸಂಗೀತದ ಧ್ವನಿ ಎದುತ್ತಾ ಹೋದಮೇಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪರದೆ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ರಿವಲ್ಯೂರ್ ಹಾರಿಸಿದ ಗುಂಪಿನ ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. “ ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪ, ಸತ್ತೆ ಸತ್ತೆ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯ ಜೊತೆ ದೊಪ್ಪೆಂದು ಬಿದ್ದ ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತದೆ, ದೀಪ ಮಂದವಾಗಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮೇಜು ಮತ್ತು ಸೋಫಾದ ನಡುವೆ ಫೋಲಿಸ್ ಅಫೀಸರ್‌ನ ಡ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಕು ಒಂದಾದರ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಕೊನೆಗೆ ಕುರ್ಚಿಯ ಹಿಂದೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಿವಲ್ವರ್ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವ ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗಿ ತುಂಬಾ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಈಗ ರಂಗಭೂಮಿಯ ತುಂಬಾ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ]

ಕಲ್ಯಾಣ : - ನಿನಗೆ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದೇ ಆಯ್ತು. (ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಟೆಲಿಫೋನ್ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ರಿಂಗ್ ಮಾಡುತ್ತಾ) ಕಲ್ಯಾಣ. ಒನ್ ಡಬಲ್ ಜೀರೋ. ಎಸ್, ಎಸ್, ಫ್ಲೀಜ್.. ಹಲೋ .. ಎಲ್ಲಿಂದ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇರೋದು? ರಾವ್ ಬಜಾರ್ policestation ಆ? ಸ್ವಲ್ಪ ಅಫೀಸರ್ ಇನ್ ಚಾರ್ಜ್ ಕರೆತಿರೇನು? ಹಲೋ ಅಫೀಸರ್ ಅರೆ ಯಾರು?..... ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿನ್? ಹಾಂ, ನಾನು, ನಾನು ಕಲ್ಯಾಣ ಮುಜಂದಾರ್ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇರೋದು ನಾನು ಬಾವೂ ಬಜಾರ್ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ಅವೆನ್ನೂ ಕ್ರಾಸಿಂಗ್ ಹತ್ತಿರ ಇರೋ ನಿರ್ಮಲ್ ಲೋಹಿಯ ರಸ್ತೆ 12ನೇ ನಂಬರಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇರೋದು ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಅರ್ಜೆಂಟಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರೇನು? ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖೂನಿ ಆಗಿದೆ. ಹೂ ಖೂನಿ. ಕೊಲೆಗಡಕ ಸಹಾ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಹಾಂ!..... ಅದು ನಾನೇ ಹೌದು ನಾನೇ, ಕಲ್ಯಾಣ ಮುಜುಂದರ್.

(ರಿವರ್ ಇಟ್ಟು, ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪೆಂದು ಕೂರುತ್ತಾಳೆ. ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಹೊರಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಬಳಿ ಶಬ್ದ. ಕೆಲವರ ಪಾದಗಳ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಗುಸು ಗುಸು ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ.)

ಒಬ್ಬ : - (ಹೊರಗಿನಿಂದ) ಇದೇ ಇದೇ ಕೊಠಡಿಯಿಂದಲೇ ರಿವಲ್ವರ್ ಹಾರಿಸಿದ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದು.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ : - ಒಳಗೆ ಯಾರಿರ ಬಹುದು?

ಮೂರನೆಯವನು :- (ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯುತ್ತಾ) ಯಾರು, ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆರಿ, ಬಾಗಿಲು

ಕಲ್ಯಾಣ :- ಓ, ಇಗ ಬಂತು ಹೇಡಿಗಳ ಗುಂಪು (ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನಗುತ್ತಾಳೆ)

ಮೂರನೆಯವ :- ಯಾರು ಒಳಗೆ? ಖಂಡಿತವಾಗ್ಗೂ ಯಾರೋ ಮನೆ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿರಬೇಕು. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆರಿ, ಬಾಗಿಲು.

ಒಬ್ಬ :- ಅರೆ, ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು. (ಮುಚ್ಚಿದ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಮತ್ತೊಬ್ಬ :- ಯಾರಾದ್ರೂ ಪೋಲಿಸನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

ಕಲ್ಯಾಣ :- (ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಿವಲ್ವರ್ ಹಿಡಿದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು) ಏನೂ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ, ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ :- ಅಯ್ಯೋ ಚಂಡೀ

ಕಲ್ಯಾಣ :- ಚಂಡಿನೋ, ಬಾಮುಂಡಿನೋ, ಹುಷಾರ್, ಯಾರಾದರೂ ಮುಂದೆ ಬಂದರೇ

ಗುಂಪಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ :- ಯಾಕೆ ಹೆದರೋತೀರಿ? ಒಳಗೆ ಏನಾಗಿದೆ ಅಂತ ನೋಡಿ.

(ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಾಲ್ವರು ಜನ ಒಳನುಗ್ಗುತ್ತಾರೆ)

ವ್ಯಕ್ತಿ 1 :- (ಹೆದರುತ್ತಾ ಓಡುತ್ತಾನೆ) ಅಯ್ಯೋ ಖೂನಿ! ಖೂನಿ!

(ಹೊರಗಿನಿಂದ ಏನು? ಯಾರ್ತು? ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ)

ವ್ಯಕ್ತಿ 2 :- ಅಯ್ಯೋ ದುರ್ಗಮ್ಮ ನೀನೇ ಕಾಪಾಡು! ಕಾಪಾಡು! (ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಂಕನಂತೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ವ್ಯಕ್ತಿ 3 :- ಅಯ್ಯೋ, ಜಗಳ, ಖೂನಿ, ಖೂನಿ

(ಗುಂಪಿನ ಎದುರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ರಿವಾಲ್ವರ್ ಹಿಡಿದು ಅಲುಗಾಡದೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ)

ವ್ಯಕ್ತಿ 1 :- ರಿವಾಲ್ವರ್ ರೆಡಿ ಆಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಗುಂಡೇಟು ಬಿಳುತ್ತೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ 2 :- ಛೆ, ಛೆ! ಈ ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರ ಬಡಾವಣೆಲಿ ಖೂನಿ ಅಂದರೇನು?

ವ್ಯಕ್ತಿ :- ಹಿಡ್ಯೊಳ್ಳಿ, ಅವುನ್ನ ಹಿಡಿದು ಪೋಲಿಸನವರಿಗೆ ಕೊಡಿ.

(ಕೆಳಗೆ ಪೋಲಿಸ್ Jeep ನಿಂತ ಶಬ್ದ, ನಂತರ ಪೋಲಿಸ್ ಬೂಟುಗಳು ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದ)

ಹೊರಗಿನ ಗುಂಪು :- ಓ, ಪೋಲಿಸ್ ವ್ಯಾನು ಬಂತು. ಓಡಿ, ಇಲ್ಲಿದ್ದೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಾರೆ.

ಒಳಗಿನ ಗುಂಪು :- ನೋಡೋದಕ್ಕೆ ಸಭ್ಯಳಾಗಿ ಕಾಣ್ತಾಳೆ, ಆದರೇ ಅವಳು ನಿಂತಿರುವ ಭಂಗಿ ನೋಡಿ.

ವ್ಯಕ್ತಿ 1 :- ಹುಚ್ಚಿ ಇರಬೇಕು ಹುಚ್ಚಿ.

ವ್ಯಕ್ತಿ 2 :- ಏನೇ ಹೇಳಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ರಹಸ್ಯ ಅಡಗಿರಬೇಕು.

ವ್ಯಕ್ತಿ 3 :- ಓ! ಪೋಲಿಸ್ನೋರು ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟು, ಆ ಚಂಡಿ ಬಾಮುಂಡಿ ನಿಜಾನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ.

ಪೋಲಿಸ್ ಧ್ವನಿ :- ಏಯ್, ದೂರ ಹೋಗಿ, ಇಲ್ಲೇನು ಕೋತಿ ಕುಣಿತ್ತಿದೇಯಾ?

ಗುಂಪು : - (ಕೆಲವರು ಕಿಟಕಿ ಮತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ)

ಗುಂಪು : - ನೋಡಿ ಸಾರ್. ಇನ್ನೂ ರಿವಾಲ್ವರನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡ್ಡೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ.

ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿ : - (ಬರುತ್ತಾ) ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ನೀವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಒಳಗೆ ಬಹಳ ಜನ ಬರೋ ಅವಶ್ಯಕತೇನೂ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ Police stationಗೆ ಬರೋಕ್ಕೆ ತಯಾರು. ತಗ್ಗೋಳ್ಳಿ ಈ ರಿವಾಲ್ವರನ್ನು.

ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿ : - ನೀವೂ ಇಲ್ಲೇ Statement ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ದಫೇದಾರ್ ನಾಥೂಸಿಂಗ್ ಬರೋ ಅವರ ಹೇಳಿಕೇನ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ನನ್ನನ್ನು ಏನೂ ಕೇಳಬೇಡಿ, ನಾನು ಒರ್ವ ಕೊಲೆಗಡುಕಿ ಹೆಣ್ಣು.

ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿ : - (ಹೆಣದತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾ) ಅರೇ ಯಾರೋ Police officer ಥರ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಹವಲ್ದಾರ್ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿವೆ ಅಂತ ನೋಟ್ ಮಾಡ್ಕೋ. ಏಯ್, ರಾಮ್ ಕುಮಾರ್ phone ಮಾಡಿ Hospital ನಿಂದ Ambulance ತರಕ್ಕೆ ಹೇಳು, ಜೊತೆಗೆ ನೀನು ಈ ಹೆಣನಾ post mortimಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. (ನಾಥೂ ಸಿಂಗನಿಗೆ ಹೆಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಇವರು ನಿನ್ನೆ ಗೊತ್ತೇನು?

ನಾಥೂ ಸಿಂಗ್ : - ಇಲ್ಲಾ ಸಾರ್, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖರ್ಜಿ ಗುಂಡಿನೇಟು ಬಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಗುರ್ತು ಹಿಡಿಯೋಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಫೋಲಿಸ್ ಆಫೀಸರ್ ಇರಬಹುದು. ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿ ಬೇಡಿ ಹಾಕುವ ಯೋಚನೆ ನಿಮಗಿದ್ದರೆ ಹಾಕಿ. ನನಗಂತೂ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಆಸೆ ಇಲ್ಲಾ.

ಒಬ್ಬ ಫೋಲಿಸ್ : - ಒಳ್ಳೆ ಹಲ್ಕಿಟ್ ರಂಡೆ ತರಾ ಕಾಣಿಸ್ತಾಳೇ, ಸ್ವಲ್ಪ ನಾಚಿಕೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ನಾಚಿಕೆ, ಎಂಥಾ ನಾಚಿಕೆ?

ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿ : - ಜಾಸ್ತಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ, ನಾಥೂಸಿಂಗ್, ಇವಳನ್ನು ಕರೆಸೊಂಡು ನಾನು police stationಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೊರಡಿ ಪೂರಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಹಜರ್ ಮಾಡಿ.

(ಕಲ್ಯಾಣ ಮುಖರ್ಜಿ ಜೊತೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಹೊರಗಿನ, ಗುಂಪು : - ದಾರಿ ಬಿಡಿ, ದಾರಿ ಬಿಡಿ.

ವ್ಯಕ್ತಿ.೧ : - ಏನು ಗತ್ತು ನೋಡು?

ವ್ಯಕ್ತಿ.೨ : - ಏನೋ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೇ?

ವ್ಯಕ್ತಿ.೩ : - ಏನೇ ಆಗಲಿ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಗಿತ್ತಿ ಹೆಣ್ಣು.

ವ್ಯಕ್ತಿ.೪ : - ಪೇಪರ್‌ನೋರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಸುದ್ದಿ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಗಾಯ್ತು.

ವ್ಯಕ್ತಿ.೫ : - ಹೌದು, ನಾಳೆ sensational localing ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೆ.

(ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಜನಗಳ ಕೋಲಾಹಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಮೂವರು ಜೂನಿಯರ್ ವಕೀಲರ ಪ್ರವೇಶ. ಕೋರ್ಟಿನ ವಾತವರಣ)

ಮಿ. ಮೈತ್ರಾ (ವಕೀಲ 1) : - ಮಿ.ಚಟರ್ಜಿ. ನಿಮಗೆ ಇವತ್ತು ಕೊರ್ಟ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬನ್ನಿ ಹೋಗೋಣ.

ಜಸ್ತಿಸ್ ಘೋಷಾಲಾರವರ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವತ್ತೊಂದು Interesting case ಇದೆ.

ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿ (ವಕೀಲ 2) : - ಅದೇ ಕಲ್ಯಾಣ case ತಾನೇ? ಬಹಳ Interesting ಊ.

ಅವಳು ಏನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅದೆನ್ನಲ್ಲಾ sessions ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನಂತೂ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕಕ್ಷಿದಾರನಿಗೆ ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಅಂತ ಮುಂದೆ ಕರೋತೀನಿ.

ಮಿ. ಜೋಯ್ (ವಕೀಲ 3) : - (ದೊಡ್ಡ ಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ) ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ಮುಂದೆ ಹಾರಿಸ್ಕೋಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.

ವಕೀಲ 1 : - (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಏಕೆ? ನಿನ್ನ ಕೇಸೇನು? ನಿನ್ನ ಹತ್ರನೂ ಕಕ್ಷಿದಾರರೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆನು? congrats

ವಕೀಲ 2 : - ಅಂದ್ಹಾಗೆ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸ್ ಶುರುಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ಮಿ. ಜೋಯ್?

ವಕೀಲ 3 : - ನೀನು ಹೀಗೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡ್ತಿರು. ಒಂದು ದಿವಸ ನಿನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೀನಿ. ಬಿಹಾರಿ ಫೋಷ್ ಅಥವಾ ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ವಕೀಲ 1 : - ಸಿ! ಐಯಾಮ್ ವೆರಿ ಸಾರಿ ಮಿ. ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್

ವಕೀಲ 2 : - Oh! It's already eleven thirty come on

(ಮೂವರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕೋರ್ಟಿನ ಸ್ಟೇಜು ಜಡ್ಡ್ ಪ್ರವೇಶ)

ಜಡ್ಡ್ ಫೋಷಾಲ್ : - ಮಿ. ಗಂಗೂಲಿ ಮೊದಲನೆ ಕೇಸೂ

ಗುಮಾಸ್ತೆ : - ವೆಸ್ಟ್ ಬೆಂಗಾಲಿನ ಸ್ಟೇಟಿನವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಿಸೆಸ್. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮಜುಂದಾರ್.

ಜಡ್ಡ್ : - ಮಿ. ಸೆನ್, ನಿಮ್ಮ ಕೇಸ್ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ?

ಮಿ. ಸೆನ್ : - (ಹಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್) ಎಸ್. ಮೈ ಲಾರ್ಡ್.

ಜಡ್ಡ್ : - ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನಿ.

(ಮಿ. ಮುಖರ್ಜಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಗುಸು ಗುಸು ಶಬ್ದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ)

ಜಡ್ಡ್ : - ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ವಕೀಲರು ಯಾರು?

ಕಲ್ಯಾಣಿ : - ವಕೀಲರೇ? ನನಗೆ ಯಾವ ವಕೀಲರ ಅವಶ್ಯಕತೇನೂ ಇಲ್ಲ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೋ ಅದನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಯಾವ ವಕೀಲನ ಅವಶ್ಯಕತೆನೂ ಇಲ್ಲ.

ಜಡ್ಡ್ : - ಒಳ್ಳೇದು. ಮಿ. ಸೆನ್, ನಿಮ್ಮ ಕೇಸನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ.

ಮಿ. ಸೆನ್ : - ಮೈ ಲಾರ್ಡ್! ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತಂದಿರುವ ಈ ಹಂಗಸು ಅಂದರೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮಜುಂದಾರ್, ಅವರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರೋಪವೆಲ್ಲಾ

ಕಲ್ಯಾಣಿ : - (ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ) ಆರೋಪವೇ? ನನ್ನ ಮೇಲೆ?

ಮಿ. ಸೆನ್ : - ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಬೇಡಿ.

ಜಡ್ಡ್ ಫೋಷಾಲ್ : - ಆರ್ಡರ್, ಆರ್ಡರ್

ಮಿ. ಸೆನ್ : - ಇಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ 22ನೇ ಜುಲೈ 1950ರ ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತುವರೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಲಾಲ್ ಬಜಾರ್ police station ಗೆ phone ಬಂತು

ಕಲ್ಯಾಣಿ : - ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮಿ. ಸೆನ್, ವಿಷಯ ಇಷ್ಟು, ನಾನು ಸ್ವತಃ

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯಲೇ ಬೇಕು.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾ ಹಾ. (ನಗುತ್ತಾಳೆ) ಎಂಥ ನಿಯಮ? ಎಲ್ಲಿದೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ?

ಜಡ್ಜ್ : - ನೀವು ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ?

ಕಲ್ಯಾಣ : - ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೇನೂ ಅರ್ಥ ಕಾಣೋಲ್ಲ, ನನಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಇದೆ.

ಜಡ್ಜ್ : - ಮೊದಲು ಆರೋಪದ Report ಓದಲಿ. ನಂತರ ನೀವು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ.

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ನಾನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗೇ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ ಮಿಸ್. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮಜುಂದಾರ್ ಜೂಲೈ 22ರ ರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಮಲ್ ಲೋಹಿಯಾ ರಸ್ತೆ 12ನೇ ನಂಬರ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ತು ಸಿಗದ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಬ್ಬರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ

ಜಡ್ಜ್ : - ಏನು? ಇನ್ನೂ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಗುರ್ತು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ?

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ಮೈ ಲಾರ್ಡ್! ಮೃತನ ಗುರ್ತು ಸಿಗದಂತೆ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಜಡ್ಜ್ : - ಆದರೂ ಬಟ್ಟೆ, ರಿವಾಲ್ವರ್‌ನಿಂದ, police register ಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲೇ?

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ಪೋಲಿಸರು ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಈ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಮಿಸ್ ಮಜುಂದಾರ್ ವೃತ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಮಿಂಸಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನೋದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ.

ಜಡ್ಜ್ : - Go on with your case please.

ಮಿ. ಸೇನ್ : - Yes, my lord. ಮತ್ತು phone ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಪೋಲಿಸಿನವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟು ತಾನೇ ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ವಶವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಪೋಲಿಸರ report ನಲ್ಲಿ ಮಿಸ್. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಈಕೆ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅನೇಕರನ್ನು ತನ್ನ ಬಲೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಇದು ಸುಳ್ಳುಬಿಂಡಿತಾ ಸುಳ್ಳು.

ಜಡ್ಜ್ : - ಆರ್ಟರ್, ಆರ್ಟರ್

ಮಿ. ಸೇನ್ : - (ಓದು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ) ಅನೇಕರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ

ಕಲ್ಯಾಣ : - (ಕಿರುಚುತ್ತಾ) ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಕ್ಷಕರೇ ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದೆ, ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ಇದು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಂದನೆ ಮೈ ಲಾರ್ಡ್

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನು ಹೇಳುವ ಶಿಕ್ಷೆ ನನಗೆ ವಿಧಿಸಬಹುದು. ನಾನು ಅಪರಾಧಿ ಹೌದು. ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾನವಾಗಿ ಒಪ್ಪೊಂಡು ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೀವು

ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಕೆಟ್ಟ ಕತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರೆ. ನನ್ನಂತಹ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಮತ್ತು ಅಬಲೆಯರಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಜಡ್ಡ್ : - ನೀವು ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನು ಕೊಂಚ ತಾಳ್ಮೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಶಾಂತಿ, ತಾಳ್ಮೆ ನನಗೆ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೇ, ನಿಮಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆನು? ಮಿ. ಸೇನ್ ನಿಮಗೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೇನು?

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ಇದು ಮಿತಿ ಮೀರಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇದೆ ಮೈ ಲಾರ್ಡ್, ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು

ಜಡ್ಡ್ : - (ಶಾಂತವಾಗಿ) ಇವರಿಗೆ ಹೇಳೋದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಮಿ. ಸೇನ್. ಹೇಳಮ್ಮ ತಂಗಿ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - 1946ರ ಧಾಕಾ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವನೋ ಜಾತಿವಾದಿಯ ಚೂರಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾವು ನೆಲೆ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ಯಾರು? ಪ್ರೊ. ಎಮೆಲ್ ಮಜುಂದಾರ್? ಅವರು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ?

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಹೌದು.

ಮಿ. ಸೇನ್ : - ನಿಮ್ಮಂಥ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಹುಡುಗಿ ಈ ರೀತಿ ಯಾರ್?

ಜಡ್ಡ್ : - ಉದ್ವೇಗ ಬೇಡ, ಮಿ. ಸೇನ್, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಮಿಸ್ ಕಲ್ಯಾಣ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಬಂಗ್ಲಾದೇಶ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಎಂದು ವಿಭಜನೆ ಆದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಧಾಕಾದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆವು ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಭಯಾನಕವಾಗಿತ್ತು. ಹೇಗೋ final M.A ತನಕ ಬಂದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ತಮ್ಮನ ಓದು ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದ ಖರ್ಚನ್ನು ತುಗ್ಗಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಫೆಬ್ರವರಿ, ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳ ದಂಗೆಯಿಂದ ಗುಂಡಾಗಳಿಂದ ರಕ್ತಣಿ ಪಡೆಯಲು ನಾನು, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕಾನೂನಿನ ಅಶ್ರಯ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಸಿಮ್ಮಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ನಾವೂ ಇನ್ನೂ ಅಶ್ರಯ ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆವು, ಆಗ ಒಂದು ದಿನ

(ರಂಗದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ವೈಟಿಂಗ್ ರೂಮಿನ ಒಂದು ಕೊಠಡಿ, ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಗಲಾಟೆ, ಓಡಾಟ. ವೈಟಿಂಗ್ ರೂಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸುಮಾರು 50) ವರ್ಷದ ವೃದ್ಧ ಬಳಸಿರೆ ಉಟ್ಟು ಕೂತಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವಳ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು 15 ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ)

ಧೀರಜ್ : - (ಮಲಗಿಕೊಂಡೇ) ಅಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ ಯಾರ್ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ? ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹಸಿವಾಗ್ತಾ ಇದೆ.

ತಾಯಿ : - ತಡಿ ಮಗೂ, ಇನ್ನೇನು ಬರಬಹುದು.

(ರಂಗದ ಮುಂಭಾಗದಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರುವಳು.

ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಇಬ್ಬರೂ ಅಥವಾ ಮೂವರು ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುವರು)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಬಹಳ ಹಸಿವಾಗುತ್ತಿದೆಯಾ ಧೀರಜ್? ನೋಡು ನಿನಗೆ ತಿಂಡಿ ತಂದಿದ್ದೀನಿ ಎದ್ದು ಕೊಡೋ.

(ಧೀರಜ್ ಎದ್ದು ಕೂರುತ್ತಾನೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಬಂದ ಯುವಕರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೆಮ್ಮಿ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ)

ಸಚ್ಚಿತ್ : - ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ. ನಾನು ಸಚ್ಚಿತ್ ರಾವ್, ಬಾಂಗ್ಲಾ ಮಹಿಳಾ ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಲದಿಂದ ಬರುವ ಸಹಾಸ್ರಾರು ಅನಾಥ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇವರು ಶ್ರೀ ಗಂಗೋಲಿ, ನಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಇವರು ಮಿ. ಸುವ್ರತ್ ನಮ್ಮ ಖಜಾಂಚಿಗಳು.

ಸುವ್ರತ್ : - ನಮಸ್ಕಾರ ತಾಯಿ, ನಮಸ್ಕೇ ಮಿಸ್.....

ತಾಯಿ : - ಇವಳ ಹೆಸರು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಅಂತ. ಈ ಹುಡುಗನ ಹೆಸರು ಧೀರಜ್.

ಗಂಗೋಲಿ : - ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೇದು, ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನೀವು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಸಚ್ಚಿತ್ : - (ಅವನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾ) ನಾವು ಹೇಳೋದು ಏನಂದ್ರೇ, ತಾವೂ ಸಹ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ತಮ್ಮಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದು

ತಾಯಿ : - ಕಲ್ಯಾಣಿ, ದೇಶ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದುಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಅವರ ತಂದೆಗೆ ತುಂಬಾ ಆಸೆ ಇತ್ತು.

ಸಚ್ಚಿತ್ : - ಮಿಸ್. ಕಲ್ಯಾಣಿಯವರೇ ನೀವು ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚೆಂದಾ ಎತ್ತುವುದಾದರೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತೆ.

ಸುವ್ರತ್ : - ನಿಮ್ಮಂಥಹ ಅವೇಶ ತರುಣಿಯರು ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದು ನಮಗೆ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ನೋಡಿ, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅಂಗ ವಿಕಲರು, ಇನ್ನು ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ. ಇವರಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಇರೋದಿಂದ ನಾನು ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಚ್ಚಿತ್ : - ಓಹ್! ನೀವು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಬೇರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನನ್ನು ಬಾಲಗಂಜ್‌ನ ಸರಕಾರಿ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ತಾಯಿ : - ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ ಮಗಳೇ?

ಗಂಗೋಲಿ : - ಮಿಸ್. ಕಲ್ಯಾಣಿಯವರೇ, ನಿಮ್ಮೂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸುವ್ರತನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾರೂ ಪರಿಚಯವಿದ್ದಾರೆ.

ಸುವ್ರತ್ : - ಅದಕ್ಕೇನಂತೇ, Rehabilitation ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಾಂಗ್ಲಾ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕೊಡಿಸೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರಾಯಿತು. ಮಿ. ಬೇನಿ ವಿಶ್ವಾಸ್‌ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು.

ತಾಯಿ : - ಎಂಥಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನ ಕಲ್ಯಾಣಿ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಅಮ್ಮಾ, ಗುರ್ತು ಪರಿಚಯ ಇಲ್ಲದೋರ ಜೊತೆಲಿ

ತಾಯಿ : - ಏನೋ, ಇಂಥಾ ಒಳ್ಳೇ ಜನಗಳ ಜೊತೆ ಭೇಟಿ ಆಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ
(ರಂಗ ಮಂದಿರ ಮತ್ತೆ ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತೆ
ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಟಕಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾಳೆ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಅಂದು ನಾನು ಅವರ ಜೊತೆ ಹೊರಟೆ, ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಸಿದರು, ದೊಡ್ಡ
ದೊಡ್ಡ ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ನಾನು ವಾಪಸ್ಸು
ಹೋಗಲು ಆತುರ ಪಟ್ಟೆ. ಆಗ ಸುವ್ರತ ಯಾರೋ ಬನರಸ್ ದಾಸ್ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ
ಸಾಹುಕಾರರು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದ. (ಬೆವರು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಜಡ್ಡ್ : - ನೀವು ತುಂಬಾ ಸುಸ್ತು ಆಗಿದ್ದೀರಾ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬಹುದೂರ ಇರುವ ಭವ್ಯವಾದ
ಬಂಗಲೆ ಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ವಿಶಾಲವಾದ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಈಗ
ಬರ್ಲಿನ್ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೋದರು. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಕಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ
ಯೋಚನೆ ಶುರುವಾಯ್ತು ಮತ್ತೇ

(ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ವಿಶಾಲವಾದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮ್.
ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಭಯಾತುರಳಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ. ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಸಚ್ಚತ್, ಸುವ್ರತ್
ಮತ್ತು ಗಂಗೋಲಿಯ ಜೊತೆ ಮತ್ತಿಬ್ಬರು ಒಳ್ಳೆ ಜುಬ್ಬು, ಪಂಚಿಗಳಿಂದ, ಬೀಡ, ಬಾಯಲ್ಲಿ
ಸಿಗರೇಟು, ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಸುವ್ರತ್ : - ನೋಡಿ ಸೇರ್‌ಜೀ, ಬರೇ ಇವತ್ತು ವಯಸ್ಸು

ಗಂಗೋಲಿ : - ಗುಲಾಬಿ ಮೊಗ್ಗು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಾಳೆ.

ಸಚ್ಚತ್ : - ಸೇರ್‌ಜೀ, ಒಂದು ಮಾತು. ನೀವು ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಿತಿಗೆ

ಸೇರ್‌ಜೀ : - ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ತಗೋ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - (ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ) ಸಚ್ಚತ್ ಬಾಬು ಬಹಳ ವೇಳೆಯಾಗಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ
ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಚ್ಚತ್ : - ಹೌದು, ಹೌದು ಮಿಸ್. ಮಜಂದಾರ್. ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣ
ಹೊರಟು ಬಿಡೋಣ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಇನ್ನು, ಇಲ್ಲೇನು ಕೆಲಸ.

ಸೇರ್‌ಜೀ : - ಇದು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಂದೇ ತಿಳಿದಿಹೋ, ನಾನು ಮತ್ತು ಇವರೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ
ಚರಣದಾಸರು.

ಸಚ್ಚತ್ : - ಅಷ್ಟೇ. ಮೈ ಡಿಯರ್ ಕಲ್ಯಾಣ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ನಿಮ್ಮಂಥ ಸಚ್ಚತ್ ಮಾತನಾಡುವ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಇದು.

ಗಂಗೋಲಿ : - ಸಚ್ಚತ್ ಸಮಾಜವಂತೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಹಳ ದೂರ ಇದೆ.

(ಕಲ್ಯಾಣ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ದೂರ ಇರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕಿರುಚ್ಚೊತೀನಿ.

ಸುವ್ರತ್ : - ಇದು ಕಾಡು, ಹುಡುಗಿ, ಕಾಡು. ಡೊಂಟ್ ಮೇಕ್ ಎ ಸೀನ್, ಬಾ, ಬಿಸಿನೆಸ್

ತರ ಮಾತಾಡು. ಸೇಲ್‌ಜೀ ಅಂತೂ ತುಂಬಾ ಉದಾರಿಗಳು.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಹಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡಿ.

(ಅವರುಗಳು ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಬಳಿ ಅವರು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಚೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಪ್ಪೆಂದು ಬಿದ್ದ ಶಬ್ದ. ಸಂಗೀತ ಜೋರಾಗುತ್ತದೆ.)

(ಮತ್ತೆ ಬೆಳಕಾದಾಗ ಮುಂಚಿನಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ದೃಶ್ಯ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ನನ್ನ ತಲೆ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಮೂರ್ಛಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಸೆದಿದ್ದರು. ಮೇಲೆದ್ದು ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಅಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಜನರಲ್ ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಾವು ಬಜಾರಿನ ನಿರ್ಮಲ್ ಲೋಹಿಯಾ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಜಡ್ಡ್ : - ಅಂದರೇ ಆ ಘಟನೆ ಆದ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ನೀವು ಅಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿರಿ. ಹೌದಾ?

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಹೌದು. ಮತ್ತೆ ಹೋದ ಶನಿವಾರದ ಘಟನೆ.....

(ಕತ್ತಲೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಓಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದ. ಕಲ್ಯಾಣ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಪೊಲೀಸ್ ವೇಶ ಧರಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನ ಪ್ರವೇಶ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಯಾರು ನೀವು? ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೇನು ಕೆಲಸ?

ಯುವಕ : - ಯಾರ್? ನನ್ನ ಗುರ್ತು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೇನು?

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಯುವಕ : - ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡು. ಈಗ್ಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾವು ಸಿಮ್ಮಾ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದೆವು. ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೇ?

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಯಾರು?.....ಓಹ್! ಸಚ್ಚಿತ್, ಸಚ್ಚಿತ್ ರಾಯ್! ಈ ವೇಶದಲ್ಲಿ

ಯುವಕ : - ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರೋಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭವಾದ ಮಾರ್ಗ ಇನ್ನಾವುದೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು ಹೆದರಿಕೆ ಆಗೋದಿದ್ದು ನೋಡು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕಡೆ ಇಡ್ತೀನಿ.

(ಬೆಲ್ಟ್ ರಿವಲ್ವಾರ್ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಾನೆ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಛಿ. ಪಾಪಿ, ಇಲ್ಲಿಗ್ಯಾರೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ? ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಪಾಪಿ... ನಾಯಿ

ಸಚ್ಚಿತ್ : - ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ : - ನನಗೆ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರ ಋಣವನ್ನು ನೋಡಲಾರೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲು ತೊಲಗು.

ಸಚ್ಚಿತ್ : - ನಾನು ಆ ಸೇಲ್‌ಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿದ್ದೀನಾ? (ಕಲ್ಯಾಣನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ದೂರ ಹೋಗು. ಬೇಡ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (ಸೋಫಾ ಮೇಲಿರುವ ರಿವಲ್ವಾರ್ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಸಚ್ಚಿತ್ : - ಅರೇ, ಅದರ ತುಂಬಾ ಗುಂಡುಗಳಿವೆ. ಹುಡುಗಾಟ ಆಡಬೇಡ.

(ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಬೇಡ, ಬೇಡ

ಸಚ್ಚಿತ್ : - ನನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತೀಯಾ?

(ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಕು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಗುಂಡಿನ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. "ಅಯ್ಯೋ, ಅಪ್ಪ," ಎಂಬ ಚಿತ್ತಾರ, ಪೂರ್ತಿ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪುನಃ ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ಮತ್ತೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ದೃಶ್ಯ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಹೌದು, ಹೌದು, ನಾನು ಕೊಲೆಗಡಕಿ ಮಿ. ಸೇನ್ ನನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಿ, ನನ್ನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿ

ಜಡ್ಜ್ : - ದಯವಿಟ್ಟು ಶಾಂತರಾಗಿ ಮಿಸ್. ಕಲ್ಯಾಣ. Honorable gentlemen of the jury ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವೇನು ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೀರ?

(ಜ್ಯೂರಿಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಗುಸು ಗುಸು ಮಾತು)

ಹಿರಿಯ ಜ್ಯೂರಿ : - ಈ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಖೂನಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

ಕಲ್ಯಾಣ : - (ಭಾವೋದ್ರೇಗದಿಂದ) ಬಿಡುಗಡೆ? ನನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ? ಯಾವುದರಿಂದ? ನನಗೆ ಸಾವು ಬೇಕು. ಈ ಅಪವಿತ್ರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಒಂದು ಜೀವ ಬೇರೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಎಲ್ಲಾರೂ : - ಛಿ! ಛಿ! ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ ಇವಳು?

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಏಕೆ? ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಈ ಕಳಂಕ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಈ ಕುರುಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳಂಥಾ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಳಂಕಹೀನಳಾಗಿ ನಾನು ಏಕಾದರೂ ಏದುಕಬೇಕು? ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೇ ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೂ, ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಕ್ಕೂ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋವುಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ.

ಜಡ್ಜ್ : - ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನೀವು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

(ಕಲ್ಯಾಣ ತೂರಾಡುತ್ತಾ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಯಾವುದೋ ಹಸುಗೂಸಿನ ನೋವು ತುಂಬಿದ ದೃನಿಯೊಂದು ಕೇಳಿ ಬಂದಂತಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ)

ದ್ವನಿ : - "ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ? ನೀನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು? ನಾನು ಬದುಕ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನಂಥಾ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಕ್ಕಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಬದಕೋ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲ್ವೇನು? ಅಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಾನ ತಂದ್ಯೋ, ನಿನ್ನ ಹೃದಯದ ನೋವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕು. ಏಳಮ್ಮ"

(ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ತೇಲುತ್ತದೆ)

ಕಲ್ಯಾಣ : - ಬನ್ನಿ ಓ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳೇ, ಬನ್ನಿ, ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಗತ.

(ತೆರೆ)

ಲೇಖಕ ಪರಿಚಯ

ರಸಿಕಲಾಲ್ ಫೋಟಾಲಾಲ್ ಪಾರೀಖ್ (1897-1981) ವಿದ್ವಾಂಸ, ಸಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಸ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಗುಜರಾತ್ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ದಶಕದ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಮತ್ತು 'ಪುರಾತತ್ವ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೂ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಗುಜರಾತ್ ವಿದ್ಯಾ ಸಭಾದ ಭೋ. ಜೆ. ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಗುಜರಾತಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ರಂಗಮಂಚ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ 'ಶರ್ವಿಳಕ್' ಎಂಬ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ದೊರೆತಿದೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಅವರ ನಾಟಕ 'ಮೈನಾ ಗೂಜರ್' (ಮೈನಾಳ ಗೌಳಿತಿ) ಅಹಮದಾಬಾದ್, ಮುಂಬೈ, ದೆಹಲಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇವರ ಒಂದು ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ದಿ|| ರಾಮನಾರಾಯಣರವರೊಡನೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ 'ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶ', 'ವೈದಿಕ ಪಾಠಾವಳಿ'ಯ ಸಂಪಾದನೆ, 'ಅನಂದ ಮೀಮಾಂಸೆ' ಮತ್ತು 'ಗುಜರಾತ್ ಕೀ ರಾಜಧಾನಿಯಾ' ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇವರ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ಚಂದ್ರವದನ ಮೆಹತಾ (1901-1990) ನಾಟಕಕಾರ ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳಾದ ಇವರು ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಟರೂ, ದಿಗ್ದರ್ಶಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ರಂಗಮಂಚದ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಾಟಕಗಳ ನಡುವಣ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾದುದು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಅಕಾಶವಾಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಬರೋಡಾದಲ್ಲಿನ ಮಹಾರಾಜ ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಾಟ್ಯ ಸಂಗೀತ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅತಿಥಿ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ನಾಟಕ ಮತ್ತು ರಂಗಮಂಚದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡು ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾದ ರಂಗಮಂದಿರಗಳ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಂಗಮಂಚದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಇವರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕ, ಪ್ರಹಸನ, ಟ್ರಾಜೆಡಿ, ಮರ್ಯಾದಾ ನಾಟಕ, ಏಕಾಂಕ, ಯಥಾರ್ಥವಾದಿ ನಾಟಕ,

ಕಾಲ್ಪನಿಕ ನಾಟಕ, ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಟಕಗಳ ಪೈಕಿ **ಆಗ್‌ಗಾಡೀ, ನಾಗಾ ಬಾಬಾ, ರಮಕಂಡಾನಿ ದುಕಾನ್, ಸೀತಾ, ಪಾಂಜರಾ ಪೋಲ್, ಧರಾ ಗುರ್ಜರೀ** ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಗಳು.

ಯಶವಂತ ಪಂಡಾ (1906-1955) ಎಂ.ಎ ಪದವಿಧಾರರಾದ ಶ್ರೀಯುತರು ಒಂದು ದಶಕದ ಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಲೆಯ ಉಪಾಸಕರಾಗಿದ್ದರು. ವಿಮಾ ಉದ್ಯಮ ಹಾಗೂ, ದೆಹಲಿ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಇವರ ಲೇಖನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇವರು ಏಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕ, ಏಕಾಂಕಗಳ ಮೂರು ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಸೇರಿವೆ. **ಪಡ್‌ದಾ ಪಾವಲ್ ಮತ್ತು ಅ.ಸೌ. ಕುಮಾರಿ ಪುನರ್** ಮುದ್ರಣವಾಗಿವೆ. ಹರಟೆ, ಲಘು ನಾಟಕ, ಹಾಗೂ ಏಕಾಂಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಾಂಡ್ಯ ಅಗ್ರಗಾಮಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. **ವೀಣಾ ಮತ್ತು ಶರದ್** ಎಂಬ ವಾರ್ಷಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಇವರು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಗುಜರಾತಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಬಟುಭಾಯಿ ಉಮರ್‌ವಾಡಿಯಾ (1899-1950) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜೀವಿಯಲ್ಲೇ ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮದ ಬೀಜಾರೋಪಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪದವೀಧರರಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ **'ಬೀತನ'** ಮತ್ತು **'ಎನೋದ'** ಎಂಬ ಎರಡು ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ **'ಸುದರ್ಶನ'** ಎಂಬ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿ, ವಕೀಲವೃತ್ತಿ, ಹಾಗೂ ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಮಿಲ್ ಮಾಲೀಕರ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಜೀವನಾನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ಸತತವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವೃತ್ತಿಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಔದಾಸೀನ್ಯ ತಾಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದುವು. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನಿಶಿಷ್ಟ ವೃತ್ತಿಗಳ ಸರಸತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗಲತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ರಸಾತ್ಮಕ ಪತ್ರಶೈಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲದೆ, ಕಥೆ ಹಾಗೂ ನಾಟಕ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವನ್ನು ತರುವ ಸುಂದರ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿದರು. ಇವರ ಇಬ್ಬನ್ ಮಾದರಿಯ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಗದ್ಯನಾಟಕಗಳು ಗುಜರಾತಿಯ ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಏಕಾಂಕಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಬೆಳಕಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. **"ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಾ ಅನೆ ಗಾಂಗೇಯ್ ಅನೆ ಬೀಜಾನಾಟಕೋ, ಮೂಲಾದೇವಿ ಅನೆ ಬೀಜಾನಾಟಕೋ ಮತ್ತು ಶಕುಂತಲಾ ರಸದರ್ಶನ"** ಇವರ ಮುಖ್ಯ ನಾಟಕಗಳು.

ಉಮಾಶಂಕರ ಜೋಷಿ (1911-1988) ಆಧುನಿಕ ಗುಜರಾತಿನ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಕವಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವರದೇ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ. ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಗುಜರಾತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಗುಜರಾತ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. **ಸಂಸ್ಕೃತಿ** ಎಂಬ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗುಜರಾತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಧಾನರಾಗಿದ್ದರು. ಸಂಸತ್ತಿನ ರಾಜ್ಯಸಭೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಂದ ನಾಮಕರಣಗೊಂಡ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ **'ನಿಶೀಥಾ'**ಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪೀಠದ ಪುರಸ್ಕಾರ ದೊರೆತಿದೆ. ಇವರು ಹತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಎರಡು ಕಥಾ

ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ, ಐದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, 'ಶಾಕುಂತಲ' ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ರಾಮ ಚರಿತದ ಅನುವಾದ, ಎರಡು ಏಕಾಂಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪದ್ಯ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಸಾಪಸಾ ಮಾರಾ' ಮತ್ತು 'ಶಹೀದ್' ಎಂಬುವು ಇವರ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಗ್ರಹವು ವಾಸ್ತವವಾದಿ ಏಕಾಂಕ ಕಲೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲೇಖಕರನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ದುರ್ಗೇಶ ಶುಕ್ಲ (1911-) ಗುಜರಾತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಇವರು ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಸಾಹಿತಿ. ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ, ಮೂರು ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಇವರ ನಾಟಕ ಸಂಗ್ರಹ ಒಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ಕೃತಿ. ಪೃಥ್ವೀನಾ ಆಯು, ಹೈಯೆಭಾರ್, ಉತ್ಪವಿಕಾ, ಉಲ್ಹಸಿಕಾ ಮುಂತಾದವು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ನಾಟಕಗಳು. ಇವರು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇವರ ನಾಟಕಗಳು ತುಂಬಾ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು.

ಚುನೀಲಾಲ್ ಮದಿಯಾ (1922 - 1968) ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪದವೀಧರರಾದರೂ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ರುಚಿ ಎಂಬ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಶೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿದ ಅವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು **ಘೌಘ್‌ಮತಾಂಪೂರ್** ಎಂಬ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದರು. ತರುವಾಯ ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಏಕಾಂಕ, ಕವಿತೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಪ್ರಬಂಧ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೇಲೂ ತಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹರಿಯಬಿಟ್ಟರು. ಮಧ್ಯ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಹಾಗೂ ಜನಜೀವನದ ಯಥಾರ್ಥ ಚಿತ್ರಣ ಇವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಇವರು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ, ಹತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. **ರಂಗದಾ, ವಿಷವಿಮೋಚನಾ, ರಕ್ತ ತಿಲಕ್** ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಏಕಾಂಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಇವರು ಮೂರು ಅಂಕಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾಶನಗಳು.

ಪುಷ್ಕರ ಬಂದರ್‌ವಾಕರ್ (1920-) ಎಂ.ಎ. ಮುಗಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಈಗ ಇವರು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೀಡರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಏಕಾಂಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ, ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಜನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಪಾದನೆ ಇವರ ಪ್ರಕಾಶಿತ ರಚನೆಗಳು. **ಪಿಯರನೋ ಪಡೋಶಿ** ಮತ್ತು **ಯಜ್ಞ** ಇವರ ಏಕಾಂಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳು.

ಪನ್ನಾಲಾಲ್ ಪಟೇಲ್ (1912-1989) ಇವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವರೆಗೂ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಹ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದ ಗುಜರಾತಿನ ಜನತೆಯನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಅಧುನಿಕ ಗುಜರಾತಿನ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನ ಸಾಹಿತಿಯಾದರು. ಇವರ 'ವಳಾ ಮಣಾ' ಮತ್ತು 'ಮಳಲಾ ಜೀವ' (ಜನುಮದ ಜೋಡಿ) ಕಥೆಗಳು ಗುಜರಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಳೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊರ ಬರುವ ಕಂಪಿನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. 'ಮಾನವೀನೀ ಭವಾಯಿ' (ಜೀವನ ಒಂದು ನಾಟಕ) ಎಂಬ ಕಥೆ ಇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ರಚನೆ. ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬರೆವಣಿಗೆಗೆ ರಣಜಿತ್ ರಾಯ್ ಸ್ವರ್ಣ ಪದಕ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು. ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಲೇಖಕರಾದ ಇವರು 'ಜುಮಾಯೀರಾಜ್' 'ಡೋಲಿಯಾಂ ಸಾನ್ ಸೀ ಸಮನಾ' ಎಂಬ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಜಯಂತಿ ದರಾಲ್ (1909-1970) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದ ಕಾರಣ ಪದವೀಧರರಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಸಮಾಜವಾದಿ ಕಾರ್ಯ ರತರಾದರು. 'ಬಿಖರೇ ಮೋತಿ' ಎಂಬ ಚಿತ್ರದ ನಿರ್ಮಾಪಕರಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕರಾಗಿ ಒಂದು ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇವರ ರೇಖಾ ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಗತಿ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯ ಪ್ರಕಾಶನಗಳಿಂದ ಗುಜರಾತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಾಂತಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಅನೇಕ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇವಿಷ್ಟನ್ನು ಬರೆದ ಮೇಲೆ ಇವರು ನಾಲ್ಕು ಏಕಾಂಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವರು ಹದಿನೈದು ವಿದೇಶೀ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರವರ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾರ್ ಅಂಡ್ ಪೀಸ್ ಮತ್ತು ಆರ್‌ವೇಲರ ಅನಿಮಲ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಸಹ ಸೇರಿವೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಇತ್ತು. ಜವನಿಕಾ, ಅವತರಣ, ಪ್ರವೇಶಬೀಜೋತ್ತೀ ಜೋ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು 'ಜೋಫೋ ಪ್ರವೇಶ' ಇವರು ಬರೆದ ನಾಟಕಗಳು.

ಕೃಷ್ಣ ಲಾಲ್ ಶ್ರೀಧರಾಣಿ (1911-1960) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕರಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದರು. ಇವರು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬರೆದ 'ಮೈ ಇಂಡಿಯಾ', ಮೈ ಅಮೆರಿಕಾ, ವಾರ್ ಎಫೌಟ್ ವಯಲೆಂಸ್ ಮುಂತಾದ ಐದು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಭಾರತ, ಗಾಂಧೀಜಿ ಹಾಗೂ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಸ್ವದೇಶೀ ಹಾಗೂ ಅಮೆರಿಕನ್ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡರು. ಕವಿ ಹಾಗೂ ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿದರು. ಕೋಡಿಯಾಂ ಮತ್ತು ಮೋರಾಸಾಂ ಈಡಾ ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹಗಳು, 'ವಡಲೋ' ಮತ್ತು 'ಪದ್ಮಿನಿ' ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಇವರು ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲೇ ಬರೆದಿದ್ದರು. 'ಪಿಯೋ ಗೋರಿ' ಎಂಬ ಏಕಾಂಕ ಸಂಗ್ರಹ ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಮರಳಿದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ನಾಟಕವನ್ನು ಅದರಿಂದಲೇ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಗುಲಾಬ್‌ದಾಸ್ ಬೋಸೆ (1909-) ಷೇರು ವ್ಯಾಪಾರದ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರು ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪದವೀಧರರಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅವರ ಲೇಖನ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಈವರೆಗೂ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕಥೆಗಾರರಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪಡೆದರು. ಆರು ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ನಂತರ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಎರಡು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಧನ್ ಸುಖ್ ಗಾಲಾರವರೊಂದಿಗೆ ಬರೆದ ನಾಟಕ “**ಧೂಮ್ರಸೇರ**” ಹಾಗೂ ಸ್ವಂತ ಏಕಾಂಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹ “**ಜ್ವಲಂತ ಅಗ್ನಿ**” ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಲೇಖನಿ ಎಷ್ಟು ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತೀಯ ಪಿ.ಇ.ಎನ್ ನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಗುಜರಾತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದ ‘**ಪರಖ್**’ನ ಸಂಪಾದಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

ಶಿವ್‌ಕುಮಾರ್ ಜೋಷಿ (1916-1988) ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳವಾದ ಅಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಪದವೀಧರರಾದ ನಂತರ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಬೆಟ್ಟಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಶೆಯಿಂದಲೇ ಇವರಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಇತ್ತು. ತರುವಾಯ ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಮಂಚ ಇವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಇವರ ಲೇಖನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಳಿತು. 1950 ರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರು ಅನೇಕ ದೀರ್ಘ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ಏಕಾಂಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. **ಸುಮಂಗಲಾ, ಅಂಗಾರ್ ಭಸ್ಮ, ಸಾಂಧ್ಯ ದೀಪಿಕಾ, ಪೂರ್ವಾಂಕುರ್, ಪಾಂಚ್ ಮನಾವಾಪಾರೇವಾಂ, ಅನಂತ್ ಸಾಧನಾ, ಸೋನಾನಿನೀ ಹಾಂಸದೀ ಮಾಪಾನಿ ಹಾಂ ಸದೀ ಮುಂತಾದವು** ಇವರ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿಗಳು, ನಾಟಕಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇವರು ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.